

SPRAWOZDANIE

Z WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2018 R.

OMÓWIENIE

Rada Ministrów
Warszawa
2019

SPIS TREŚCI

Rozdział 1

Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski oraz stabilizująca reguła wydatkowa	9
1.1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w 2018 r.	9
1.2. Stabilizująca reguła wydatkowa - informacje o realizacji wielkości, o których mowa w art. 112aa ustawy o finansach publicznych w zakresie kwoty wydatków (ust. 1), nieprzekraczalnego limitu wydatków (ust. 3) oraz o sumie corocznych różnic (ust. 5)	13

Rozdział 2

Wykonanie postanowień ustawy budżetowej	15
2.1. Podstawowe wielkości określone w art. 1 i 2 ustawy budżetowej	15
2.2. Realizacja pozostałych postanowień ustawy budżetowej	24

Rozdział 3

Dochody budżetu państwa	33
3.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2018 r.	33
3.2. Struktura dochodów budżetu państwa	34

Rozdział 4

Wydatki budżetu państwa	55
4.1. Wydatki budżetu państwa – informacje ogólne	55
4.2. Informacja o wydatkach, które nie wygasły z upływem roku budżetowego	58
4.3. Omówienie wykonania wydatków według działów i części budżetowych z uwzględnieniem różnic między wielkościami uchwalonymi a wykonanymi	63
4.4. Wydatki według grup ekonomicznych	82
4.4.1. Dotacje i subwencje	88
4.4.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	119
4.4.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	122
4.4.4. Wydatki majątkowe	126
4.4.5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	133
4.4.6. Środki własne Unii Europejskiej	134
4.4.7. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	135
4.5. Informacja o realizacji programów wieloletnich	138
4.6. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2018 r.	198

Rozdział 5

Budżet środków europejskich	205
------------------------------------	------------

Rozdział 6	
Rozliczenia z Unią Europejską	209
Rozdział 7	
Wykonanie planów finansowych państwowych funduszy celowych	219
7.1. Fundusze związane z ubezpieczeniami społecznymi	220
7.1.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	220
7.1.2. Fundusz Emerytalno-Rentowy	224
7.1.3. Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	225
7.1.4. Fundusz Administracyjny	226
7.1.5. Fundusz Emerytur Pomostowych	227
7.2. Fundusze związane z zadaniami socjalnymi państwa	229
7.2.1. Fundusz Pracy	229
7.2.2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	231
7.2.3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	232
7.3. Fundusze związane z prywatyzacją	234
7.3.1. Fundusz Reprywatyzacji	234
7.3.2. Fundusz Rekompensacyjny	235
7.4. Fundusze związane z bezpieczeństwem i obronnością kraju	236
7.4.1. Fundusz Zapasów Interwencyjnych	236
7.4.2. Fundusz Wsparcia Policji	237
7.4.3. Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego	238
7.4.4. Fundusz – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców	238
7.4.5. Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy	239
7.4.6. Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych	240
7.4.7. Fundusz Wsparcia Straży Granicznej	240
7.4.8. Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej	241
7.4.9. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej	241
7.5. Fundusze związane z nauką, kulturą i kulturą fizyczną	244
7.5.1. Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków	244
7.5.2. Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów	244
7.5.3. Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	245
7.5.4. Fundusz Promocji Kultury	246
7.6. Pozostałe fundusze	247
7.6.1. Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	247
7.6.2. Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego	248

7.6.3.	Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych	248
7.6.4.	Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	249
7.6.5.	Fundusz Niskoemisyjnego Transportu	249
7.6.6.	Fundusz Dróg Samorządowych	250

Rozdział 8

Wykonanie planów finansowych agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych

8.1.	Agencje Wykonawcze	251
8.1.1.	Polska Agencja Kosmiczna	253
8.1.2.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	253
8.1.3.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	254
8.1.4.	Narodowe Centrum Nauki	255
8.1.5.	Agencja Mienia Wojskowego	256
8.1.6.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	257
8.1.7.	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	259
	8.1.7.a. Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	259
8.1.8.	Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	260
8.1.9.	Agencja Rezerw Materiałowych	260
8.1.10.	Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	261
8.2.	Instytucje gospodarki budżetowej	262
8.2.1.	Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP	264
8.2.2.	Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucji Gospodarki Budżetowej	264
8.2.3.	Centrum Obsługi Administracji Rządowej	264
8.2.4.	Centralny Ośrodek Informatyki	265
8.2.5.	Centrum Usług Logistycznych	265
8.2.6.	Centralny Ośrodek Sportu	266
8.2.7.	Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego	266
8.2.8.	Zachodnia Instytucja Gospodarki Budżetowej „PIAST”	267
8.2.9.	Bałtycka Instytucja Gospodarki Budżetowej „BALTICA”	267
8.2.10.	Pomorska Instytucja Gospodarki Budżetowej „POMERANIA”	267
8.2.11.	Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej „MAZOVIA”	267
8.2.12.	Podkarpacka Instytucja Gospodarki Budżetowej „CARPATIA”	267
8.2.13.	Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie	268
8.2.14.	Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS	269

8.3. Państwowe osoby prawne	270
8.3.1. Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia	273
8.3.2. Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego	273
8.3.3. Urząd Dozoru Technicznego	274
8.3.4. Polskie Centrum Akredytacji	274
8.3.5. Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”	275
8.3.6. Polski Instytut Sztuki Filmowej	275
8.3.7. Centrum Polsko – Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia	276
8.3.8. Polska Agencja Antydopingowa	276
8.3.9. Polska Organizacja Turystyczna	277
8.3.10. Polski Klub Wyścigów Konnych	277
8.3.11. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	278
8.3.12. Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego	278
8.3.13. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	279
8.3.14. Transportowy Dozór Techniczny	280
8.3.15. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	281
8.3.16. Parki Narodowe	281
8.3.17. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	282
8.3.18. Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji	282
8.3.19. Zakład Ubezpieczeń Społecznych	283
8.3.20. Rzecznik Finansowy	284
8.3.21. Krajowy Zasób Nieruchomości	285
8.3.22. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	286
8.3.23. Polski Instytut Ekonomiczny	286
8.3.24. Instytut Europy Środkowej	287
8.3.25. Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka	287

Rozdział 9

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa	289
9.1. Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa i ich finansowanie	289
9.2. Przychody i rozchody budżetu państwa	292

Rozdział 10

Państwowy dług publiczny, poręczenia i gwarancje oraz należności Skarbu Państwa	301
10.1. Państwowy dług publiczny	302
10.2. Dług Skarbu Państwa	305
10.3. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa w 2018 r.	311

10.4. Należności Skarbu Państwa	312
---------------------------------	-----

Rozdział 11

Sektor finansów publicznych	321
------------------------------------	------------

11.1. Dochody, wydatki i wynik sektora finansów publicznych	321
---	-----

11.2. Fiskalne kryteria konwergencji	324
--------------------------------------	-----

Spis tablic	327
--------------------	------------

Uwaga,

mogą wystąpić różnice pomiędzy tablicami w części opisowej sprawozdania, a tablicami w częściach tabelarycznych, z uwagi na zaokrąglenia. Sumowanie poszczególnych składników zaokrąglonych kwot może wykazywać niewielkie różnice wynikające z tych zaokrągleń.

Rozdział 1

Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski oraz stabilizująca reguła wydatkowa

1.1. Ocena sytuacji makroekonomicznej Polski w 2018 r.

Otoczenie zewnętrzne

W 2018 r. koniunktura w gospodarce europejskiej wyraźnie się pogorszyła. Wzrost gospodarczy w UE wyniósł 2% i był znacznie niższy niż rok wcześniej (2,4%). Spowolnienie aktywności było szczególnie widoczne w drugiej połowie roku, kiedy średnie kwartalne tempo wzrostu PKB spadło do 0,3% (kw/kw, sa). Głównym źródłem wzrostu gospodarczego pozostał popyt krajowy, w szczególności konsumpcja prywatna.

Tempo wzrostu importu UE, głównego indykatora popytu na polskie towary i usługi znacznie się obniżyło (do 3,2% z 4,3% w 2017 r.). W warunkach osłabienia popytu zagranicznego silnie spowolniła również dynamika eksportu UE (do 3% z 5,4% w 2017 r.). Po stronie podażowej osłabienie koniunktury w UE dotyczyło głównie przemysłu i miało swoje źródła w przejściowych problemach niektórych branż, ale też w podwyższonej niepewności związanej z napięciami w światowym handlu i Brexitem.

Produkt Krajowy Brutto

Średnie kwartalne tempo wzrostu PKB w 2018 r. wyniosło 1,1% (kw/kw, sa) i było zbliżone do długookresowej średniej. W całym 2018 r. tempo wzrostu PKB przyspieszyło do 5,1% (z 4,9% w 2017 r.), co oznacza, że było najwyższe od 2007 r. oraz o 1,3 pkt proc. większe od prognozy przedstawionej w uzasadnieniu do ustawy budżetowej na 2018 r.

Głównym czynnikiem wzrostu pozostał popyt krajowy, a jego dynamika była wyższa niż rok wcześniej. Nieznacznie ujemny wkład we wzrost PKB miał eksport netto. PKB w ujęciu nominalnym osiągnął poziom 2.115,7 mld zł i był o 6,4% wyższy niż w 2017 r.

Poprawa sytuacji na rynku pracy w połączeniu z bardzo dobrymi nastrojami konsumentów znalazły odzwierciedlenie w wysokiej, choć już nieco niższej niż przed rokiem, dynamice konsumpcji prywatnej. Wyraźnie wyższy niż rok wcześniej wkład we wzrost gospodarczy miały inwestycje, które zwiększyły się o 8,7%, tj. najwięcej od 2014 r. Poprawa dynamiki nakładów inwestycyjnych była efektem wysokiej dynamiki inwestycji sektora instytucji rządowych i samorządowych. Stopa inwestycji (tj. relacja inwestycji do PKB) wyniosła 18,2%, wobec 17,5% rok wcześniej, pozostając poniżej długookresowej średniej oraz średniej dla UE. Pogorszenie dynamiki aktywności na głównych polskich rynkach eksportowych wpłynęło na wyhamowanie tempa wzrostu polskiego eksportu towarów i usług (do 6,3% z 9,5% w 2017 r.).

Rynek pracy

Poprawa dynamiki aktywności gospodarczej w 2018 r. przełożyła się na dalszą poprawę sytuacji na rynku pracy. Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej bez jednostek małych¹ było o 2,6% wyższe niż przed rokiem, w tym w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 3,5%. Zakładając wzrost liczby etatów w jednostkach małych, szacuje się², że łącznie przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej w 2018 r. zwiększyło się o 2,7% w skali roku, wobec wzrostu o 2,9% rok wcześniej. Zdecydowanie największy pozytywny wpływ na zmianę liczby etatów w gospodarce narodowej bez jednostek małych miały usługi rynkowe.

W mniejszym stopniu zwiększyło się przeciętne zatrudnienie w pozostałych sektorach ekonomicznych.

Wzrost popytu na pracę znalazł odzwierciedlenie w spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, która na koniec 2018 r. była o 112,8 tys. (tj. o 10,4%) niższa w porównaniu do poziomu obserwowanego rok wcześniej. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2018 r. wyniosła 5,8%, tj. była niższa o 0,8 pkt. proc. niż na koniec 2017 r., a także niższa od szacunków przedstawionych w uzasadnieniu do ustawy budżetowej na 2018 r. (6,4%).

Wzrostowi zatrudnienia towarzyszyła zwiększona presja płacowa. Przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w ujęciu nominalnym zwiększyło się o 7%, tj. o 1,3 pkt. proc. więcej niż w roku poprzednim oraz o 3,4 pkt. proc. więcej niż przeciętnie w latach 2012-2016, a także o ponad 2 pkt. proc. więcej niż przyjęto w prognozach do ustawy budżetowej na 2018 r. (4,7%). Po uwzględnieniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem przeciętna płaca była realnie o 5,3% wyższa niż przed rokiem. Tempo wzrostu siły nabywczej wynagrodzeń w ubiegłym roku było najwyższe od dziesięciu lat.

W efekcie tych czynników – zgodnie z szacunkami Ministerstwa Finansów – nominalny wzrost funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej w 2018 r. wyniósł 9,9% i był najwyższy od dziesięciu lat. Realne tempo wzrostu funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej w 2018 r. przyspieszyło do 8,2% z 6,6% rok wcześniej.

Procesy inflacyjne

Pomimo dobrej sytuacji na rynku pracy oraz wysokiego tempa wzrostu konsumpcji prywatnej presja inflacyjna w polskiej gospodarce w 2018 r. pozostała na niskim poziomie. Średnio w całym 2018 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były o 1,6% wyższe niż rok wcześniej (tj. o 0,7 pkt. proc. mniej niż zakładano w ustawie budżetowej). Od sześciu lat inflacja

---

¹ Jednostki małe – jednostki o liczbie pracujących do 9 osób.

² Wstępne dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w pełnej zbiorowości zostaną opublikowane przez GUS w *Małym Roczniku Statystycznym Polski 2019*, tj. 15 lipca br., natomiast ostateczne dane w tym zakresie ukażą się 29 listopada 2019 r. w publikacji *Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2018 r. - dane ostateczne*.

w Polsce utrzymuje się poniżej celu inflacyjnego Narodowego Banku Polskiego. Na poziom cen towarów i usług konsumpcyjnych w kraju w znacznym stopniu wpływa sytuacja cenowa na światowych rynkach surowców (zwłaszcza energetycznych i rolnych). Wyraźny spadek cen ropy naftowej w ostatnich miesiącach 2018 r. przyczynił się do spadku inflacji pod koniec roku poniżej dolnego odchylenia od celu inflacyjnego (tj. do 1,1% na koniec roku). Inflacja bazowa (tj. zmiana cen towarów i usług konsumpcyjnych po wyłączeniu cen żywności i cen energii) w 2018 r. kształtowała się na niskim poziomie i średnio w roku wyniosła 0,7%. Fluktuacje cen surowców wpływały również na roczne tempo wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu, które w pierwszych trzech kwartałach rosło (do 3,2% w III kw.), a na koniec roku obniżyło się do 2,1%. Średnio w całym roku ceny przemysłowe wzrosły o 2,1%.

Bilans płatniczy

Wyższa dynamika importu niż eksportu, przełożyła się na pogorszenie salda obrotów towarowych, co w części zostało jednak zniwelowane przez rekordową nadwyżkę usług. W efekcie łączne dodatnie saldo w handlu towarami i usługami w relacji do PKB w 2018 r. obniżyło się do 3,4%. Cały rachunek obrotów bieżących bilansu płatniczego zamknął się deficytem na poziomie 0,7% PKB (wobec 0,2% PKB nadwyżki rok wcześniej). Dane okazały się nieco lepsze od szacunków przedstawionych w uzasadnieniu do ustawy budżetowej na 2018 r. (-1% PKB).

Największy wpływ na ogólny poziom deficytu na rachunku obrotów bieżących miało w dalszym ciągu ujemne saldo dochodów pierwotnych. Niezależnie od wahań jego poziomu związanych z koniunkturą gospodarczą, jego skala była determinowana przez rozmiary ujemnej międzynarodowej pozycji inwestycyjnej Polski. Negatywnie na to saldo wpłynął również wzrost transferów związanych z sezonową imigracją zarobkową nierezydentów, głównie obywateli Ukrainy. Deficyt dochodów pierwotnych w 2018 r. wyniósł 3,8% PKB wobec 4% PKB w 2017 r. Bliskie zbilansowania było natomiast saldo dochodów wtórnych (-0,3% PKB).

W 2018 r. odpływ kapitału w ramach rachunku finansowego łącznie z aktywami rezerwowymi wyniósł 5,5 mld EUR, wobec 1,2 mld EUR napływu w 2017 r. Inwestycje bezpośrednie nierezydentów, w największym stopniu za sprawą dodatnich reinwestowanych zysków, zwiększyły się o 9,4 mld EUR. Nadwyżka rachunku kapitałowego w ślad za wzrostem absorpcji europejskich funduszy strukturalnych poprawiła się z kolei do 2% PKB.

Oficjalne aktywa rezerwowe na koniec ubiegłego roku osiągnęły poziom 102,3 mld EUR (117,0 mld USD), wobec 94,5 mld EUR (113,3 mld USD) na koniec 2017 r.

Stopy procentowe

Podstawowym instrumentem wykorzystywanym w ramach realizowanej przez Narodowy Bank Polski strategii bezpośredniego celu inflacyjnego była w 2018 r. krótkoterminowa stopa procentowa.

W 2018 r., trzeci rok z rzędu, Rada Polityki Pieniężnej (RPP) nie dokonała zmian w wysokości stóp procentowych NBP. Główna stopa procentowa – stopa referencyjna – pozostała na poziomie 1,5%. Utrzymując koszt pieniądza banku centralnego bez zmian RPP argumentowała, że mimo wysokiego tempa wzrostu gospodarczego brak jest sygnałów narastania presji inflacyjnej w polskiej gospodarce. Jednocześnie wskazywano, że w kolejnych latach prognozowane jest obniżenie się dynamiki PKB przy inflacji kształtującej się w pobliżu celu w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej. W efekcie RPP oceniała, że bieżący poziom stóp procentowych NBP sprzyja utrzymaniu polskiej gospodarki na ścieżce zrównoważonego wzrostu oraz zachowaniu równowagi makroekonomicznej.

Kurs walutowy

Średnio w 2018 r. kurs euro w złotych (EUR/PLN) ukształtował się na poziomie 4,26, a kurs dolara (USD/PLN) wyniósł 3,61 i był o odpowiednio 0,1% wyższy oraz 4,4% niższy niż rok wcześniej. Główny wpływ na kształtowanie się kursu polskiej waluty miały czynniki globalne. Po relatywnej stabilizacji w dwóch pierwszych miesiącach roku, złoty osłabił się do euro w wyniku pogorszenia globalnych nastrojów, związanego z obawami o silniejsze zacieśnienie polityki pieniężnej w USA w 2018 r. Poprawa sentymentu na światowych rynkach finansowych, a następnie kwietniowa decyzja agencji S&P o podniesieniu perspektywy ratingu Polski pomogły złotemu powrócić na mocniejsze poziomy. Od połowy kwietnia złoty jednak ponownie się osłabiał pod presją silnego wzrostu awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych i odpływu kapitałów z rynków wschodzących. W sierpniu zmienność EUR/PLN wyraźnie się zmniejszyła i do końca roku kurs pozostawał relatywnie stabilny.

1.2. Stabilizująca reguła wydatkowa - informacje o realizacji wielkości, o których mowa w art. 112aa ustawy o finansach publicznych w zakresie kwoty wydatków (ust. 1), nieprzekraczalnego limitu wydatków (ust. 3) oraz o sumie corocznych różnic (ust. 5)

Kwota wydatków, o której mowa w art. 112aa ust. 1 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 poz. 869) została określona w art. 1 ust. 3 ustawy budżetowej na rok 2018 w wysokości 803.950.079 tys. zł. Suma wydatków wszystkich podmiotów nią objętych wyniosła 811.041.398 tys. zł.

Kwota nieprzekraczalnego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3 ustawy o finansach publicznych, została określona w art. 1 ust. 4 ustawy budżetowej na rok 2018 na kwotę 597.458.457 tys. zł. Suma wydatków wszystkich podmiotów nim objętych wyniosła 590.546.620 tys. zł i była niższa od limitu wydatków określonego w ustawie budżetowej na 2018 rok o 6.911.837 tys. zł. Limit wydatków na koniec roku pozostał nieprzekroczony.

Zgodnie z art. 112aa ust. 4 ustawy o finansach publicznych na wysokość kwoty wydatków wpływa mechanizm korygujący stabilizującej reguły wydatkowej, oparty o wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych (GG) oraz o wysokość państwowego długu publicznego. Zgodnie z nim, w sytuacji gdy państwowy dług publiczny przeliczony zgodnie z art. 38a ustawy o finansach publicznych oraz deficyt sektora GG nie przekraczają ustalonych progów, wysokość korekty z tytułu nierównowagi finansów publicznych zależy od tego, czy próg ± 6 pkt. proc. PKB został przekroczony przez sumę różnic między wynikiem nominalnym a średniookresowym celem budżetowym (MTO), poczynając od pierwszej różnicy zanotowanej za 2014 r. Średniookresowy cel budżetowy jest elementem konstrukcyjnym ram polityki fiskalnej w Unii Europejskiej, którego celem jest ograniczenie ryzyka przekroczenia przez deficyt sektora GG 3% PKB. MTO przyjęte przez każdy kraj nie może być niższe niż minimalna wartość MTO szacowana przez Komisję Europejską (KE) raz na trzy lata. Aktualnie przyjęte przez Polskę MTO wynosi -1% PKB.

Obliczona zgodnie z art. 112aa ust. 5 suma corocznych różnic między wartością relacji wyniku nominalnego do produktu krajowego brutto oraz poziomem MTO w roku 2018 wyniosła -4,59 punktu procentowego. Zgodnie z aktualnymi (zrewidowanymi) danymi GUS, sumy ww. różnic w poszczególnych latach wyniosły: -2,68 pkt. proc. w 2014 r., -4,27 pkt. proc. w 2015 r., -5,37 pkt. proc. w 2016 r. i -5,55 pkt. proc. w 2017 r.¹

---

¹ Suma odchyłań od deficytu 1% PKB w wartościach nominalnych (tj. w tys. zł) w kolejnych latach w relacji do PKB w danym roku.

Rozdział 2

Wykonanie postanowień ustawy budżetowej

2.1. Podstawowe wielkości określone w art. 1 i 2 ustawy budżetowej

Dochody, wydatki oraz deficyt budżetu państwa

W art. 1 ustawy budżetowej na rok 2018 z dnia 11 stycznia 2018 r. ustalono:

- 1) dochody budżetu państwa na kwotę 355.705.405 tys. zł,
- 2) wydatki budżetu państwa na kwotę 397.197.405 tys. zł,
- 3) deficyt budżetu państwa na kwotę nie większą niż 41.492.000 tys. zł.

Realizację podstawowych wielkości budżetu państwa w 2018 r. w stosunku do postanowień ustawy budżetowej oraz w porównaniu do 2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	4-3	4:3	4:2	
						nominalnie	realnie
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody	350.414.702	355.705.405	380.048.140	24.342.735	106,8	108,5	106,7
Wydatki	375.768.453	397.197.405	390.454.347	-6.743.058	98,3	103,9	102,3
Deficyt	25.353.751	41.492.000	10.406.208	-31.085.792	25,1	41,0	40,4

Dochody budżetu państwa zostały zrealizowane w 2018 r. w wysokości 380.048.140 tys. zł i były wyższe o 24.342.735 tys. zł w stosunku do kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2018, tj. o 6,8%. Wyższe, niż planowano w ustawie wykonanie dochodów było konsekwencją znacznie wyższej realizacji dochodów podatkowych, w szczególności z tytułów podatku od towarów i usług oraz podatku dochodowego od osób fizycznych w związku z lepszą niż pierwotnie zakładano sytuacją makroekonomiczną, a także intensyfikacją działań w obszarze VAT.

Szczegółowe przyczyny wyższego wykonania dochodów zostały omówione w części charakteryzującej sytuację makroekonomiczną oraz w części opisującej zmiany poszczególnych tytułów dochodów budżetu państwa.

Wydatki budżetu państwa wykonane zostały w 2018 r. w wysokości 390.454.347 tys. zł, w tym 5.117.403 tys. zł to wydatki, które na mocy ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018

oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r.¹ nie wygasają z upływem roku budżetowego, były niższe o 6.743.058 tys. zł w stosunku do kwoty ustalonej w ustawie budżetowej na rok 2018, tj. o 1,7%.

Niższe niż planowano w ustawie budżetowej wykonanie wydatków było efektem przede wszystkim niższej realizacji wydatków w grupie ekonomicznej - współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej, a także wydatków bieżących oraz dotacji i subwencji. Wykonanie wydatków budżetu państwa zostało szczegółowo omówione w Rozdziale 4 Wydatki budżetu państwa.

Deficyt budżetu państwa został zrealizowany w wysokości 10.406.208 tys. zł. W stosunku do ustalonego w art. 1 ust. 5 ustawy budżetowej na 2018 r. nieprzekraczalnego poziomu 41.492.000 tys. zł był on niższy o 31.085.792 tys. zł, tj. o 74,9%.

Proces finansowania potrzeb pożyczkowych przebiegał w niepewnych, zmiennych i złożonych uwarunkowaniach rynkowych, gospodarczych i geopolitycznych. Do głównych czynników, pod wpływem których kształtował się przedmiotowy proces zaliczyć należy uwarunkowania międzynarodowe, w tym przede wszystkim politykę monetarną głównych banków centralnych w strefie euro (Europejski Bank Centralny), USA (System Rezerwy Federalnej) i Japonii, niepewność związana z warunkami wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Spośród czynników lokalnych największe znaczenie miało utrzymywanie stabilnej polityki monetarnej przez Narodowy Bank Polski (główna stopa referencyjna na poziomie 1,5%), utrzymywanie się inflacji w granicach celu inflacyjnego (2,5%±1%), dobra sytuacja gospodarcza i korzystna realizacja budżetu państwa, a także oceny agencji ratingowych.

Dokładny opis procesu finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa został przedstawiony w rozdziale 9.

Dochody, wydatki oraz deficyt budżetu środków europejskich

Zgodnie z art. 110 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych budżet państwa obok prognozowanych podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa, planowanych wydatków budżetu państwa i planowanego deficytu budżetu państwa określa również łączną kwotę prognozowanych dochodów, planowanych wydatków oraz wynik budżetu środków europejskich.

W związku z powyższym w art. 2 ustawy budżetowej na rok 2018 ustalono:

- 1) dochody budżetu środków europejskich na kwotę 64.782.842 tys. zł,

---

¹Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2346).

- 2) wydatki budżetu środków europejskich na kwotę 80.243.000 tys. zł,
- 3) deficyt budżetu środków europejskich na kwotę 15.460.158 tys. zł.

Wykonanie budżetu środków europejskich w stosunku do postanowień ustawy budżetowej oraz w porównaniu do 2017 r. prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	4-3	4:3	4:2	
						nominalnie	realnie
						w tys. zł	
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody	47.591.426	64.782.842	63.328.215	-1.454.627	97,8	133,1	131,0
Wydatki	48.002.217	80.243.000	66.852.777	-13.390.223	83,3	139,3	137,1
Deficyt	410.791	15.460.158	3.524.562	-11.935.596	22,8	858,0	844,5

Szczegółowe omówienie budżetu środków europejskich przedstawione zostało w Rozdziale 5 Budżet środków europejskich.

Wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich

Poniżej zaprezentowano łączne wykonanie wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich według działów budżetowych.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017					Wykonanie 2018			Wskaźniki		
	Razem (BP+BŚE)		z tego: (BP)		(BŚE)	Razem z tego: (BP+BŚE)			(BP)	(BŚE)	5-2
	2	3	4	5		6	7	8			
	w tys. zł										
Ogółem	423.770.671	375.768.453	48.002.217	457.307.125	390.454.347	66.852.777	33.536.454	107,9			
w tym:											
010 Rolnictwo i łowiectwo	24.276.681	7.453.664	16.823.016	29.650.811	9.935.903	19.714.907	5.374.130	122,1			
020 Leśnictwo	19.287	9.332	9.955	34.205	10.603	23.603	14.919	177,4			
050 Rybołówstwo i rybactwo	220.570	119.906	100.663	529.407	171.941	357.467	308.838	240,0			
100 Górnictwo i kopalnictwo	4.601.780	4.601.780		1.552.744	1.552.744		-3.049.037	33,7			
150 Przetwórstwo przemysłowe	4.783.159	2.493.931	2.289.228	4.319.557	843.275	3.476.283	-463.602	90,3			
400 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	58	58		215	215		157	369,5			
500 Handel	1.589.413	889.468	699.945	388.926	362.741	26.185	-1.200.487	24,5			
550 Hotele i restauracje	14.178	14.178		15.456	15.456		1.278	109,0			
600 Transport i łączność	24.611.934	13.330.719	11.281.215	30.834.720	17.455.556	13.379.165	6.222.787	125,3			
630 Turystyka	45.283	45.283		57.823	57.823		12.539	127,7			
700 Gospodarka mieszkaniowa	2.076.267	2.076.267		2.312.775	2.312.775		236.508	111,4			
710 Działalność usługowa	1.412.094	1.121.360	290.734	567.685	442.452	125.233	-844.409	40,2			
720 Informatyka	197.102	196.733	369	195.849	195.172	677	-1.253	99,4			
730 Nauka	6.845.920	5.712.782	1.133.139	8.439.045	6.627.758	1.811.287	1.593.125	123,3			
750 Administracja publiczna	15.557.169	14.241.503	1.315.666	15.595.031	14.101.119	1.493.912	37.862	100,2			
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2.293.365	2.293.365		2.836.537	2.836.537		543.172	123,7			
752 Obrona narodowa	29.754.401	29.754.401		34.750.187	34.750.187		4.995.786	116,8			
753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	78.339.476	78.339.476		76.770.778	76.770.778		-1.568.698	98,0			
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	16.061.848	16.002.963	58.885	16.830.451	16.434.133	396.318	768.604	104,8			
755 Wymiar sprawiedliwości	12.176.374	12.124.828	51.546	12.712.700	12.540.527	172.172	536.326	104,4			
756 Dochody od osób prawnych, od osób fiz. i od in. jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	5.789	5.789		5.976	5.976		187	103,2			
757 Obsługa długu publicznego	29.641.408	29.641.408		29.486.290	29.486.290		-155.119	99,5			
758 Różne rozliczenia	82.948.628	73.241.611	9.707.017	98.444.148	79.118.083	19.326.065	15.495.520	118,7			
801 Oświata i wychowanie	4.209.993	3.834.032	375.960	4.443.840	3.888.782	555.059	233.847	105,6			
803 Szkolnictwo wyższe	15.957.639	15.752.906	204.733	16.506.289	16.100.290	405.999	548.649	103,4			
851 Ochrona zdrowia	10.053.248	9.641.505	411.743	11.653.717	10.643.696	1.010.021	1.600.469	115,9			
852 Pomoc społeczna	4.717.447	4.704.057	13.390	4.585.472	4.576.575	8.897	-131.975	97,2			
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	6.258.012	4.163.724	2.094.288	6.160.017	4.658.692	1.501.325	-97.995	98,4			
854 Edukacyjna opieka wychowawcza	410.884	409.602	1.282	387.017	386.044	974	-23.866	94,2			
855 Rodzina	39.290.961	39.290.961		39.859.608	39.859.608		568.647	101,4			
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1486.981	534.659	952.322	4.244.834	1.630.186	2.614.648	2.757.854	285,5			
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3.519.307	3.332.186	187.121	2.760.296	2.307.716	452.581	-759.010	78,4			
925 Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i objekty chronionej przyrody	111.691	111.691		110.423	110.423		-1.268	98,9			
926 Kultura fizyczna	282.323	282.323		284.295	264.295		-18.029	93,6			

Do najistotniejszych kwotowo działów budżetowych, tj. mierzonych wielkością łącznych wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich dokonanych w 2018 r., należy zaliczyć działy:

- **758 Różne rozliczenia: 98.444.148 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu z budżetu krajowego finansowana jest przede wszystkim subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego, dokonywane są rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej z tytułu środków własnych oraz zabezpieczane są środki w ramach rezerw celowych. Natomiast w ramach budżetu środków europejskich wydatki dokonywane w tym dziale miały na celu wsparcie rozwoju regionalnego i dokonywane były głównie w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, przy czym największą część poniesionych wydatków dotyczyła wydatków majątkowych dla Perspektywy Finansowej 2014-2020.
- **753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: 76.770.778 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu finansowana jest obsługa i realizacja świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych ponoszona wyłącznie w ramach budżetu krajowego. W 2018 r. do najistotniejszych zadań realizowanych w tym dziale należy wskazać: przekazanie dotacji uzupełniających z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także dokonanie wypłat świadczeń emerytalno-rentowych tzw. służb mundurowych oraz uposażeń dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz ich rodzin.
- **855 Rodzina: 39.859.608 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu wydatki ponoszone są tylko w ramach budżetu krajowego, na realizację przede wszystkim zadań: Program „Rodzina 500+”, w tym realizacja świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci oraz wydatkowanie środków na: realizację dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto dokonano wypłaty świadczenia dobry start, świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz opłacano składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłek dla opiekuna. W ramach przedmiotowego działu sfinansowano także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby przebywające na urloпах wychowawczych lub pobierające zasiłki macierzyńskie.
- **752 Obrona narodowa: 34.750.187 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu finansowane są wydatki przeznaczone na przebudowę i modernizację techniczną oraz finansowanie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, które są ponoszone wyłącznie w ramach budżetu krajowego. W 2018 r. w dziale obrona narodowa sfinansowane zostały przede wszystkim: wydatki majątkowe przeznaczone na realizację inwestycji

i zakupy inwestycyjne resortu obrony narodowej oraz na współfinansowanie programów inwestycyjnych NATO; wydatki osobowe, tj. uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz świadczenia pieniężne relacjonowane do uposażeń, wynagrodzenia pracowników cywilnych wraz z pochodnymi; wydatki na zakup usług remontowych, zdrowotnych, telekomunikacyjnych oraz na zakup materiałów i wyposażenia, energii oraz środków żywności; dotacje dla Agencji Mienia Wojskowego na wypłatę świadczeń mieszkaniowych dla żołnierzy zawodowych; projekty badawcze i celowe w dziedzinie obronności; wydatki dotyczące „Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych”; działalność jednostek organizacyjnych prokuratury powszechnej właściwych w sprawach wojskowych, zadania wynikające z „Programu Mobilizacji Gospodarki”, a także na zakupy inwestycyjne realizowane w obszarze programu wieloletniego "Zabezpieczenie transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie (VIP)".

- **600 Transport i łączność: 30.834.720 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu finansowane są głównie wydatki na projekty drogowe oraz kolejowe, ponoszone zarówno w ramach budżetu krajowego jak i budżetu środków europejskich. Do najistotniejszych wydatków krajowych z tego działu w 2018 r. zaliczyć należy wydatki na: infrastrukturę kolejową (w tym dotacja dla PKP PLK S.A. z tytułu kosztów zarządzania infrastrukturą kolejową, a także wydatki majątkowe ponoszone w ramach Krajowego Programu Kolejowego); realizację zadań drogowych (w tym w ramach Programu Budowy Dróg Krajowych); dofinansowanie przewozów pasażerskich kolejowych i autobusowych (w tym w zakresie finansowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego) oraz realizację zadań w ramach Programu gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019 i Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej a także uruchomienie środków z przeznaczeniem dla Funduszu Dróg Samorządowych. Natomiast z budżetu środków europejskich największych wydatków z tego działu dokonano w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (perspektywa 2014-2020), gdzie największe środki zostały skierowane na projekty drogowe oraz kolejowe.
- **010 Rolnictwo i łowiectwo: 29.650.811 tys. zł.** Przedmiotowy dział obejmuje głównie wydatki wspólnej polityki rolnej (WPR), ponoszone zarówno w ramach budżetu krajowego, jak i budżetu środków europejskich. Z budżetu środków europejskich, w 2018 roku, finansowane były płatności bezpośrednie oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), a także wsparcie dla grup producentów rolnych i działania interwencyjne na rynkach rolnych. Budżet krajowy obejmował współfinansowanie wydatków ponoszonych z budżetu środków europejskich oraz finansowanie wyprzedzające w ramach PROW 2014-2020, kierowane do jednostek samorządu terytorialnego, realizujących inwestycje związane z rozwojem, modernizacją

- i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa, a także pomoc techniczną realizowaną w ramach tego Programu. Ponadto, w roku 2018 ze środków krajowych w dziale tym wydatki były ponoszone także na: utrzymanie i realizację zadań przez jednostki budżetowe działające w obszarze rolnictwa; utrzymanie i realizację zadań przez agencje wykonawcze, tj. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych i Rolnictwa i Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, wypłatę pomocy dla rolnictwa (w tym m.in. dotacje przedmiotowe na zadania z zakresu postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej, rolnictwa ekologicznego i ochrony roślin, dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, dopłaty do paliwa rolniczego) i zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt.
- **754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa: 16.830.451 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu wydatki ponoszone są głównie w ramach budżetu krajowego. W 2018 r. z tego działu zostały rozdysponowane środki przede wszystkim z przeznaczeniem na funkcjonowanie: Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu (od 1 lutego 2018 r. Służba Ochrony Państwa), Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego. W ramach tego działu ponoszone są także wydatki związane z zarządzaniem kryzysowym i obroną cywilną.
  - **803 Szkolnictwo wyższe: 16.506.289 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu w 2018 r. wydatki sfinansowane ze środków krajowych zostały przeznaczone przede wszystkim na dotacje dla uczelni na zadania związane z działalnością dydaktyczną i bezzwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów. Natomiast w ramach budżetu środków europejskich główne wydatki zostały zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja i Rozwój 2014-2020. Ponadto w ramach części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego zostały także poczynione wydatki z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (głównie w ramach wydatków majątkowych) oraz w ramach części 38 – Szkolnictwo Wyższe z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.
  - **755 Wymiar sprawiedliwości: 12.712.700 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu wydatki ponoszone są głównie w ramach budżetu krajowego i przeznaczone są przede wszystkim na: funkcjonowanie sądów powszechnych oraz powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury; realizację zadań wykonywanych przez więziennictwo; funkcjonowanie centralnych administracyjnych jednostek wymiaru sprawiedliwości, w tym przede wszystkim utrzymanie i eksploatację Systemu Dozoru Elektronicznego, Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego; funkcjonowanie zakładów dla nieletnich oraz dotację do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Ponadto w ramach działu realizowany jest „Program modernizacji Służby Więziennej w latach 2017-2020” oraz zadania w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej.

- **851 Ochrona zdrowia: 11.653.717 tys. zł.** W ramach przedmiotowego działu wydatki ponoszone są zarówno w ramach budżetu krajowego jak i budżetu środków europejskich. Środki krajowe przeznacza się przede wszystkim na dotację do Narodowego Funduszu Zdrowia na realizację zadań zespołów ratownictwa medycznego oraz refundację leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, które przysługują świadczeniobiorcom po ukończeniu 75 roku życia. Ponadto wydatki z budżetu państwa przeznacza się na dotacje dla szpitali klinicznych, programy polityki zdrowotnej, Inspekcję Sanitarną, świadczenia wysokospecjalistyczne oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego. W 2018 r. przekazano również środki do Narodowego Funduszu Zdrowia w wysokości 1.800.000 tys. zł w celu zwiększenia funduszu zapasowego, z przeznaczeniem na sfinansowanie świadczeń opieki zdrowotnej. Natomiast w ramach budżetu środków europejskich główne wydatki zostały poczynione w części 46 – Zdrowie z Programów Operacyjnych: Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 oraz Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Stabilizująca reguła wydatkowa - kwota wydatków oraz nieprzekraczalny limit wydatków

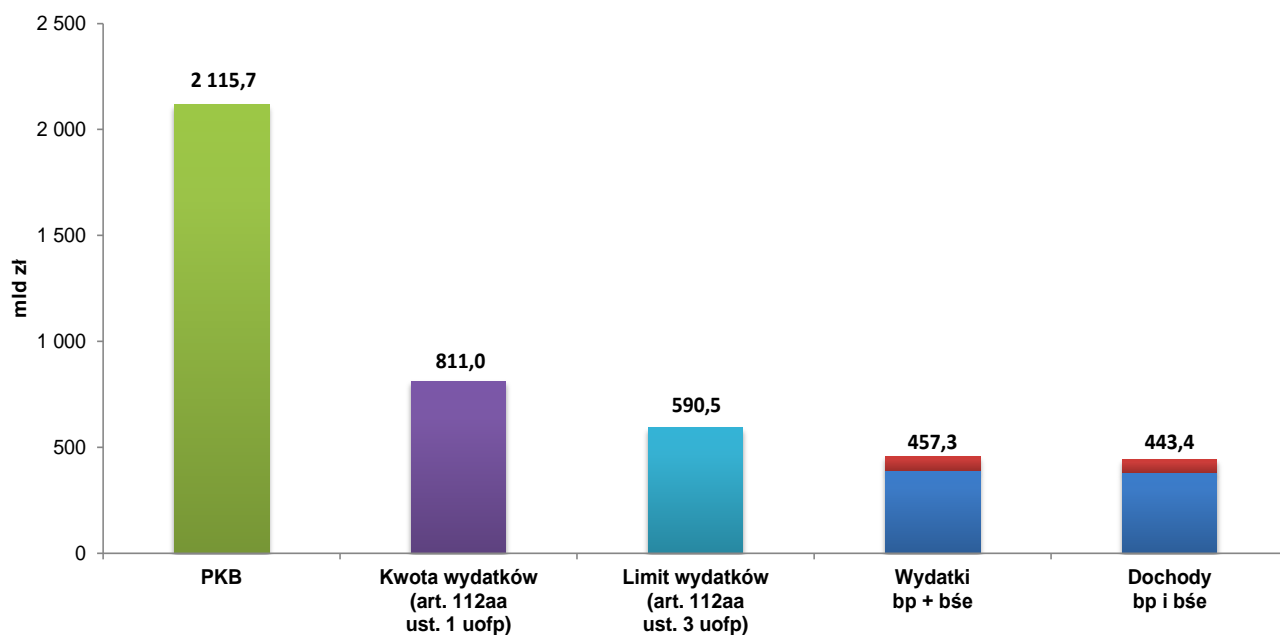
W art. 1 ustawy budżetowej na rok 2018 ustalono:

- 1) kwotę planowanych wydatków, obliczoną zgodnie z art. 112aa ust. 1 ustawy o finansach publicznych w wysokości 803.950.079 tys. zł,
- 2) kwotę planowanego limitu wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3 ustawy o finansach publicznych w wysokości 597.458.457 tys. zł.

Realizację wyżej wymienionych wielkości w 2018 r. w stosunku do postanowień ustawy budżetowej oraz w porównaniu do 2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	4-3	4:3	4:2	
						nominalnie	realnie
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Kwota wydatków (art. 112aa ust. 1 uofp)	760.298.617	803.950.079	811.041.398	7.091.319	100,9	106,7	105,0
Limit wydatków (art. 112aa ust. 3 uofp)	560.727.971	597.458.457	590.546.620	-6.911.837	98,8	105,3	103,7

Poniżej zobrazowano jak kształtowało się w 2018 r. wykonanie podstawowych kategorii budżetowych, tj. wydatków i dochodów budżetu państwa (bp) oraz budżetu środków europejskich (bśe), a także kwoty wydatków oraz limitu wydatków, o których mowa odpowiednio w art. 112aa ust. 1 oraz ust. 3 ustawy o finansach publicznych, w stosunku do Produktu Krajowego Brutto (PKB).

2.2. Realizacja pozostałych postanowień ustawy budżetowej

Poniżej omówiona została realizacja wybranych artykułów ustawy budżetowej na rok 2018, w szczególności tych, które miały istotne znaczenie w realizacji budżetu państwa w 2018 r., ze względu na ustalenie w nich m.in. prognozowanych kwot przychodów i rozchodów budżetu państwa, limitu zadłużenia z tytułu zaciągniętych i spłaconych kredytów lub pożyczek oraz emisji i spłaty skarbowych papierów wartościowych, limitu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa lub nie zostały omówione w dalszej części sprawozdania.

1. W art. 3 ust. 1 ustawy budżetowej ustalone zostały przychody i rozchody budżetu państwa na kwotę odpowiednio 347.297.785 tys. zł oraz 290.345.627 tys. zł. Rozchody podlegające ustawowemu limitowi, tj. z wyłączeniem rozchodów z tytułu zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych w tym samym roku, ukształtowały się na poziomie 249.124.656 tys. zł, a odpowiadająca im kwota przychodów – na poziomie 263.055.426 tys. zł.

Niższa realizacja przychodów była wypadkową przede wszystkim:

- niższych przychodów z tytułu skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym i zagranicznym, pozostałych przychodów krajowych i zagranicznych (mają one w części charakter potencjalny), a także przepływów związanych z rachunkiem walutowym,
- wyższych przychodów z tytułu zarządzania płynnością sektora finansów publicznych, zarządzania środkami europejskimi oraz wyższego stanu środków na rachunkach budżetowych na koniec 2017 r.

Niższa realizacja rozchodów była wypadkową przede wszystkim:

- niższych rozchodów z tytułu pozostałych rozchodów krajowych i zagranicznych (mają one w części charakter potencjalny) oraz z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek,
- wyższych rozchodów z tytułu skarbowych papierów wartościowych na rynku krajowym, obligacji i kredytów otrzymanych na rynku zagranicznym (wynika to z operacji przeprowadzanych w ramach zarządzania długiem Skarbu Państwa), z tytułu zarządzania płynnością sektora finansów publicznych, przepływów związanych z rachunkiem walutowym, a także wyższego stanu środków na rachunkach budżetowych na koniec 2018 r.

Zrealizowane przychody i rozchody obejmujące wszystkie operacje, w tym również z tytułu zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów, wyniosły odpowiednio: 3.379.899.947 tys. zł i 3.365.969.177 tys. zł.

W art. 3 ust. 2 ustawy budżetowej ustalone zostało planowane saldo przychodów i rozchodów budżetu państwa na kwotę 56.952.158 tys. zł odpowiadającą sumie założonego deficytu budżetu państwa i deficytu budżetu środków europejskich.

Zrealizowane saldo wyniosło 13.930.770 tys. zł i było niższe ze względu na niższy od założonego zarówno deficyt budżetu państwa, jak i deficyt budżetu środków europejskich.

2. Realizacja **art. 5** ustawy budżetowej, określającego dopuszczalne limity przyrostu zadłużenia w skarbowych papierach wartościowych z tytułu ich emisji i wykupu, przedstawiała się następująco:
  - przyrost zadłużenia na dzień 31 grudnia 2018 r. z tytułu zaciągniętych i spłaconych kredytów lub pożyczek oraz emisji i spłaty skarbowych papierów wartościowych wyniósł 9.517.332 tys. zł, przy limicie ustawowym na poziomie 110.000.000 tys. zł.
Przyrost zadłużenia był niższy od przyjętego w ustawie limitu, co było wypadkową niższych od założonych potrzeb pożyczkowych netto, przede wszystkim deficytu budżetu państwa, przy braku potrzeb pożyczkowych, które w ustawie mają charakter potencjalny, oraz wzrostu środków budżetowych,
  - skarbowe papiery wartościowe przeznaczone na przedterminową spłatę, wykup lub zamianę innych niż skarbowe papiery wartościowe zobowiązań Skarbu Państwa, a także na spłatę zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z ustaw, orzeczeń sądów lub innych tytułów nie były emitowane, przy limicie ustawowym na poziomie 15.000.000 tys. zł.
3. W **art. 6** ustawy budżetowej na rok 2018 został ustalony limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa w wysokości 200.000.000 tys. zł. W 2018 r. udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 11.632.581,1 tys. zł, co stanowi 5,8% zaplanowanej kwoty limitu.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1808, z późn. zm.), łączną kwotę, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określa ustawa budżetowa, przy czym, zgodnie z art. 31 ust. 2 ww. ustawy, kwota ta nie obejmuje poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na wykonanie zobowiązań objętych już poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa, w zakresie, w jakim nie powoduje to zwiększenia zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

W 2018 roku przedmiotem prac Ministerstwa Finansów było 9 wniosków o udzielenie gwarancji Skarbu Państwa, z czego podpisano umowy gwarancji wynikające z pięciu wniosków, tj. jednego wniosku złożonego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz czterech wniosków złożonych przez BGK, dotyczących gwarancji spłaty zobowiązań zaciąganych w celu zasilenia Krajowego Funduszu Drogowego (KFD).

Natomiast w odniesieniu do czterech wniosków, tj. jednego wniosku spółki PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz trzech wniosków BGK (dotyczących zasilenia KFD), w roku 2018 nie została zakończona procedura udzielenia gwarancji i prace w tym zakresie są kontynuowane w 2019 r.

Z uwagi na fakt, iż istotną część ww. limitu tworzą kwoty uwzględnione na ewentualne gwarancje dotyczące wsparcia sektora bankowego w przypadku wystąpienia zjawisk kryzysowych, niewykorzystanie prognozowanego limitu należy ocenić pozytywnie.

Możliwość udzielenia ww. wsparcia m.in. w postaci gwarancji przewiduje:

- art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1436),
- art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 124).

W 2018 r. nie udzielano pomocy na podstawie przepisów przedmiotowych ustaw.

4. W **art. 7** ustawy budżetowej na rok 2018 ustalony został limit łącznych zobowiązań Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. z tytułu gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych i gwarancji ubezpieczeniowych – w wysokości 16.500.000 tys. zł. Łączne zaangażowanie KUKE S.A. z tytułu gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń eksportowych i gwarancji ubezpieczeniowych wynosiło według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. 8.070.547,4 tys. zł, co stanowiło 48,9% limitu zobowiązań określonego w ustawie budżetowej na rok 2018.

Limit ten ustalany jest co roku w wysokości pozwalającej na ewentualne objęcie ubezpieczeniem KUKE S.A. transakcji eksportowych o dużych wartościach jednostkowych. W roku ubiegłym KUKE S.A. udzieliła mniej ubezpieczeń w stosunku do prognozowanych na etapie planowania, co skutkowało ograniczonym wykorzystaniem ww. limitu.

5. Zgodnie z **art. 8** ustawy budżetowej Minister Finansów upoważniony został do:
  - 1) dokonywania ze środków budżetu państwa wypłat z tytułu kredytów i pożyczek udzielanych na podstawie umów międzynarodowych rządów innych państw – do kwoty 2.000.000 tys. zł. Kwota ta zakładała kontynuację wypłat dla polskich eksporterów w ramach kredytów dla Kenii (umowa z dnia 22 września 2015 r.), Tanzanii (umowa z dnia 28 września 2015 r.), Wietnamu (umowa z 22 stycznia 2008 r.), Mołdawii (umowa z dnia 14 maja 2014 r.) i Mjanmy (umowa z dnia 11 kwietnia 2017 r.); uruchomienie wypłat z tytułu kredytu dla Ukrainy (umowa z dnia 9 września 2015 r.), Angoli (umowa z dnia 6 marca 2017 r.), Mongolii (umowa z dnia 9 maja 2017 r.) oraz ewentualne wypłaty z tytułu kredytów przewidywanych do zawarcia m.in. z Wietnamem (umowy wykonawcze do umowy ramowej podpisanej z Wietnamem 28 listopada 2017 r.), Zambią, Senegalem i Liberią.

Kwotę wpływającą na zwiększenie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa zaplanowano w wysokości 1.262.993 tys. zł. Faktyczne wykorzystanie w 2018 r. wyniosło 341.864 tys. zł, tj. ok. 27,1% planu.

Niższe od planowanego wykorzystanie środków na udzielenie pożyczek i kredytów rządowi innych państw na podstawie umów międzynarodowych było spowodowane m.in.:

- brakiem realizacji kolejnych kontraktów przewidywanych do finansowania w ramach umów z Kenią i Mołdawią,
- brakiem kontraktów do finansowania w ramach umów zawartych z Angolą (umowa z 6 marca 2018 r.), Ukrainą i Mongolią,
- brakiem zawarcia założonych przy planowaniu umów m.in. z Liberią, Senegalem, Zambią oraz umów wykonawczych do umowy ramowej podpisanej z Wietnamem 28 listopada 2017 r.;

2) udzielania ze środków budżetu państwa:

- a) pożyczek dla Banku Gospodarstwa Krajowego na zwiększenie funduszy własnych Banku – do kwoty 2.000.000 tys. zł.

Zgodnie z art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1543, z późn. zm.) minister właściwy do spraw finansów publicznych może udzielić Bankowi Gospodarstwa Krajowego (BGK) pożyczki ze środków budżetu państwa na zwiększenie funduszy własnych.

W roku 2018 BGK nie występował o udzielenie pożyczki w formie pożyczki podporządkowanej. Zaplanowana na 2018 r. kwota pożyczek miała charakter ostrożnościowy i stanowiła awaryjną możliwość wsparcia finansowego BGK w celu umożliwienia realizacji zadań zleconych przez Rząd;

- b) pożyczek dla Bankowego Funduszu Gwarancyjnego – do kwoty 4.000.000 tys. zł.

Zgodnie z art. 270 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 795), źródłami finansowania Funduszu są m.in. środki z pożyczek udzielonych z budżetu państwa.

W 2018 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny nie występował o udzielenie pożyczki, o której mowa w powyższym przepisie;

- c) pożyczek dla jednostek samorządu terytorialnego w ramach postępowania naprawczego lub ostrożnościowego – do kwoty 200.000 tys. zł.

W 2018 r. zostały udzielone pożyczki z budżetu państwa w ramach postępowań naprawczych oraz ostrożnościowych w łącznej wysokości 105.084 tys. zł, co stanowiło 52,5% zaplanowanego limitu. W roku ubiegłym przedmiotem prac Ministerstwa Finansów były trzy wnioski o udzielenie pożyczki z budżetu

państwa, co skutkowało podpisaniem umów pożyczki z dwiema jednostkami, tj. powiatem śremskim i gminą Maszewo. Natomiast jeden wniosek został rozpatrzony negatywnie;

- d) pożyczek dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. – na wypłatę gwarantowanych przez Skarb Państwa odszkodowań z tytułu ubezpieczeń eksportowych oraz kwot gwarancji ubezpieczeniowych – do kwoty 394.000 tys. zł.

Limit pożyczek dla KUKE S.A na rok 2018 został zaplanowany w oparciu o prognozy KUKE S.A dotyczące przepływów na wyodrębnionym rachunku Interes Narodowy (rachunek dedykowany obsłudze systemu gwarantowanych ubezpieczeń eksportowych). Ostateczna wartość wypłaconych odszkodowań była niższa niż na etapie planowania budżetowego, co spowodowało, że środki zgromadzone na rachunku Interes Narodowy były wystarczające do wypłaty tych odszkodowań i w efekcie tego w 2018 r. nie było konieczności udzielenia żadnej pożyczki z budżetu państwa. W związku z powyższym limit zaplanowany na ww. cel w ustawie budżetowej na rok 2018 nie został wykorzystany;

- e) pożyczek dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na wypłatę świadczeń gwarantowanych przez państwo – do kwoty 12.000.000 tys. zł.

W roku 2018 nie udzielono Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych pożyczki z budżetu państwa. Limit na pożyczki dla FUS określony w ustawie budżetowej ma charakter ostrożnościowy, znajdujący swoje uzasadnienie w niepewnej i zmiennej sytuacji związanej z wpływami ze składek do FUS. Pozwala to na elastyczne zarządzanie płynnością finansową wypłat świadczeń z FUS oraz budżetu państwa oraz zapewnia gwarancje wypłat świadczeń przez państwo.

6. Z określonej w **art. 15** ustawy budżetowej na rok 2018 liczby etatów Policji 103.370, w tym 103.309 etatów w jednostkach organizacyjnych Policji, faktyczna realizacja zatrudnienia wyniosła 97.676 etatów, w tym w jednostkach organizacyjnych Policji 97.593.

7. Wykonanie **art. 17** ustawy budżetowej na rok 2018 dotyczące służby cywilnej przedstawiało się następująco:

- 1) limit mianowań urzędników – z dniem 1 grudnia 2018 r. uzyskało mianowanie 241 osób, co stanowi 68,9% planu (350 osób).

W 2018 r. mianowanie w służbie cywilnej (z dniem 1 grudnia 2018 r.) uzyskało łącznie 241 osób, z tego:

- 206 pracowników służby cywilnej, którzy ukończyli postępowanie kwalifikacyjne z wynikami uprawniającymi do mianowania,
- 35 absolwentów Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego, którzy w 2018 r. złożyli wnioski o mianowanie;

- 2) środki na wynagrodzenia zrealizowano w wysokości 8.297.524 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach w wysokości 8.339.529 tys. zł;
  - 3) środki na szkolenia zrealizowano w wysokości 49.586 tys. zł, co stanowi 84,6% planu po zmianach w wysokości 58.607 tys. zł.
8. Prognozowany w **art. 18** ustawy budżetowej średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem na poziomie 102,3% zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2019 r. (M.P. poz. 64) w 2018 r. wyniósł 101,6%. Oznacza to, że odnotowany w 2018 r. wzrost cen konsumpcyjnych był o 0,7 pkt. proc. niższy od prognozowanego.
  9. Prognozowany w **art. 19** ustawy budżetowej średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w wysokości 102,6% zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2019 r. (M.P. poz. 63) w 2018 r. wyniósł 101,8%. Oznacza to, że odnotowany w 2018 r. wzrost cen konsumpcyjnych dla gospodarstw emerytów i rencistów był o 0,8 pkt. proc. niższy od prognozowanego.
  10. Ustalona w **art. 20** ustawy budżetowej na rok 2018 wysokość odpisu z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych została zrealizowana w kwocie 3.705.499 tys. zł, tj. zgodnie z planem.
  11. Określona w **art. 21** ustawy budżetowej na rok 2018 kwota wydatków na prewencję rentową w wysokości 216.440 tys. zł została zrealizowana w wysokości 201.425 tys. zł, co stanowiło 93,1% planu.

Na powyższą kwotę składały się koszty leczenia rehabilitacyjnego, przejazdu na rehabilitację oraz opłat miejscowych, które wyniosły łącznie 201.250 tys. zł. Ponadto sfinansowano inne działania dotyczące prewencji rentowej, m.in. związane z organizacją konferencji i sympozjów w kwocie 175,4 tys. zł.

Niższe wykonanie w stosunku do planu wynikało m.in. z poniesienia niższych wydatków na zwrot kosztów przejazdu i kosztów opłaty uzdrowskiej, niestawiennictwa osób ubezpieczonych na turnusy rehabilitacyjne, niższych stawek w ofertach na świadczenie usług rehabilitacji leczniczej, a także mniejszej liczby zawartych umów.
  12. Ustalona w **art. 22** ustawy budżetowej na rok 2018 wysokość odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych została zrealizowana w kwocie 3.022 tys. zł, tj. zgodnie z planem.
  13. Wysokość należności dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych składek na otwarte fundusze emerytalne została zrealizowana w wysokości przewidzianej w **art. 23** ustawy budżetowej, tj. 0,4% kwoty składek przekazanych do funduszy.

14. W roku 2018 odpis od funduszu emerytalno-rentowego na fundusz administracyjny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, o którym mowa w **art. 24** ustawy budżetowej na rok 2018, wyniósł 533.345 tys. zł i został wykonany zgodnie z planem.
15. Określona w **art. 25** ustawy budżetowej na rok 2018 kwota wydatków na prewencję wypadkową w wysokości 225.283 tys. zł została zrealizowana w wysokości 180.934 tys. zł, co stanowiło 80,3% planu.

Koszty prewencji wypadkowej obejmowały m.in. dofinansowanie działań prowadzonych przez płatników składek skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, a także koszty realizacji zadań związanych z upowszechnianiem wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe.

Na powyższą kwotę miały wpływ ceny ofert składane w ogłaszanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych postępowaniach o zamówienie publiczne lub zapytaniach ofertowych a także specyfika programu dofinansowania, który jest procesem dynamicznym. Po podpisaniu umowy przekazywana jest pierwsza transza przyznaných środków, natomiast druga po zrealizowaniu projektu. ZUS zawierając umowę z danym wnioskodawcą jest zobowiązany do zabezpieczenia całej kwoty na dofinansowanie projektu, uwzględniając termin jego realizacji. Na niższe wykonanie planu w zakresie wydatków na prewencję wypadkową miały wpływ przesunięcia terminu realizacji dofinansowania projektów pod koniec roku budżetowego, co powodowało, iż środki nie mogły zostać w pełni wykorzystane.

16. Prognozowana w **art. 26** ustawy budżetowej na poziomie 4.443 zł kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 11 lutego 2019 r. (M.P. poz. 154) w 2018 r. wyniosła 4.585,03 zł i w ujęciu nominalnym była o 7% wyższa niż rok wcześniej. Oznacza to, że wysokość przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2018 r. była o ok. 142 zł wyższa od prognozy budżetowej, a nominalne tempo wzrostu było o 2,3 pkt. proc. wyższe od szacunków budżetowych.

17. Zgodnie z **art. 27** ustawy budżetowej na rok 2018 jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane były do dokonywania wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1530, z późn. zm.). Z wyżej wymienionego tytułu do budżetu państwa wpłynęły dochody wpłacone przez:

- 1) gminy, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 609.779 tys. zł, co stanowiło 99,3% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2018 w wysokości 613.858 tys. zł, przy czym kwota ta obejmuje zwiększone przez Ministra Finansów w trakcie roku budżetowego wpłaty z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin na 2018 r. o kwotę 233 tys. zł; wpłat za 2018 r. w pełnej wysokości nie dokonała Gmina Bogatynia – 4.312 tys. zł;

- 2) powiaty, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 1.272.148 tys. zł, co stanowiło 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej;
  - 3) województwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej w wysokości 376.353 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej.
18. W **art. 34** ustawy budżetowej ustalono łączną kwotę, do wysokości której organy administracji rządowej mogą zaciągać zobowiązania finansowe z tytułu umów o partnerstwie publiczno-prywatnym na poziomie 1.000.000 tys. zł, tj. poziomie zgłoszonym przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w zakresie kompetencji którego znajduje się m.in. rozpowszechnianie i promowanie partnerstwa publiczno-prywatnego.

W roku 2018 żaden organ administracji rządowej nie zawarł umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym i w związku z tym ustalony limit nie został wykorzystany.

19. **Art. 37** ustawy budżetowej

W oparciu o przepisy art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 719), w powiązaniu z przepisami art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jednostki samorządu terytorialnego oraz lokalne grupy działania, realizujące operacje z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) mogą otrzymywać środki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych w formie oprocentowanej pożyczki udzielanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Ujęte w załączniku nr 18 ustawy budżetowej na rok 2018 pożyczki na realizację projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020, finansowane z rozchodów budżetu państwa, zaplanowane zostały w wysokości 516.322 tys. zł, a ich spłaty w kwocie 443.819 tys. zł. Ww. pożyczki zrealizowane zostały w wysokości 251.642 tys. zł, a ich spłaty stanowiły kwotę 261.405 tys. zł.

Saldo przychodów i rozchodów budżetu państwa z tego tytułu było dodatnie i wyniosło 9.763 tys. zł.

Rozdział 3

Dochody budżetu państwa

3.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2018 r.

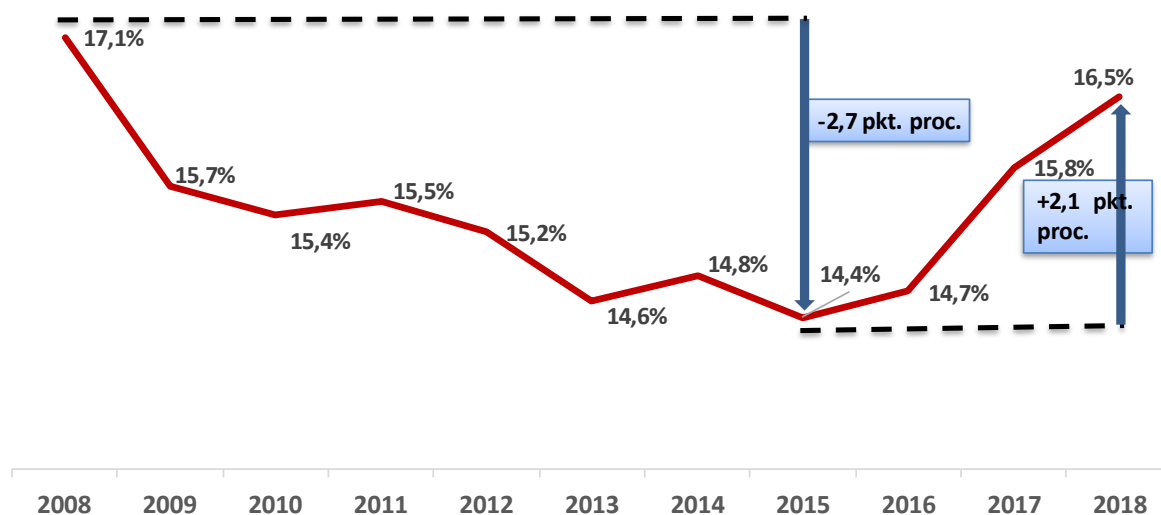
Dochody budżetu państwa w 2018 r. wyniosły 380.048.140 tys. zł i były wyższe o 24.342.735 tys. zł (tj. o 6,8%) od prognozowanych w ustawie budżetowej.

W porównaniu do ustawy budżetowej wyższe były zarówno dochody podatkowe (o 17.681.206 tys. zł) oraz dochody niepodatkowe (o 6.979.231 tys. zł).

W 2018 r. dochody podatkowe budżetu państwa były wyższe od zaplanowanych w ustawie budżetowej o 17.681.206 tys. zł, natomiast w porównaniu do 2017 r., wzrost dochodów podatkowych wyniósł 34.096.429 tys. zł. Na tak pozytywne wykonanie dochodów budżetu państwa w 2018 r. wpływ miały przede wszystkim efekty szeregu podjętych przez administrację skarbową działań uszczelniających system podatkowy oraz lepsza niż pierwotnie planowano sytuacja makroekonomiczna. Szczególnie zintensyfikowane działania miały miejsce w obszarze podatku VAT.

W 2018 r. relacja dochodów podatkowych budżetu państwa do PKB zwiększyła się do poziomu 16,5%, czyli o 0,7 pkt proc. w porównaniu z 2017 r.

Wykres 1. Dochody podatkowe budżetu państwa w relacji do PKB (%) w latach 2008-2018.

Źródło: dane GUS, MF

Szybki wzrost dochodów podatkowych w 2018 r. jest efektem podjęcia licznych działań mających na celu uszczelnienie systemu podatkowego. Jednak mimo istotnej poprawy w ostatnich trzech latach (o 2,1 pkt proc. w relacji do PKB), relacja dochodów podatkowych budżetu państwa do PKB jest wciąż niższa w porównaniu z sytuacją sprzed kryzysu.

W 2008 r. dochody podatkowe budżetu państwa stanowiły 17,1% PKB, natomiast w 2018 r. 16,5% PKB.

Dochody niepodatkowe w 2018 r. były wyższe o 6.979.231 tys. zł w stosunku do ustawy budżetowej głównie z powodu wyższej wpłaty z tytułu dochodów państwowych jednostek budżetowych i innych dochodów niepodatkowych, które były wyższe o 6.190.301 tys. zł w stosunku do ustawy budżetowej na 2018 r. Wzrost dochodów państwowych jednostek budżetowych i innych dochodów niepodatkowych w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. wynika między innymi z wyższej wpłaty w 2018 r. z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, która wyniosła 5.124.472 tys. zł i była wyższa o 3.000.430 tys. zł (o 141,3%) w stosunku do 2017 r.

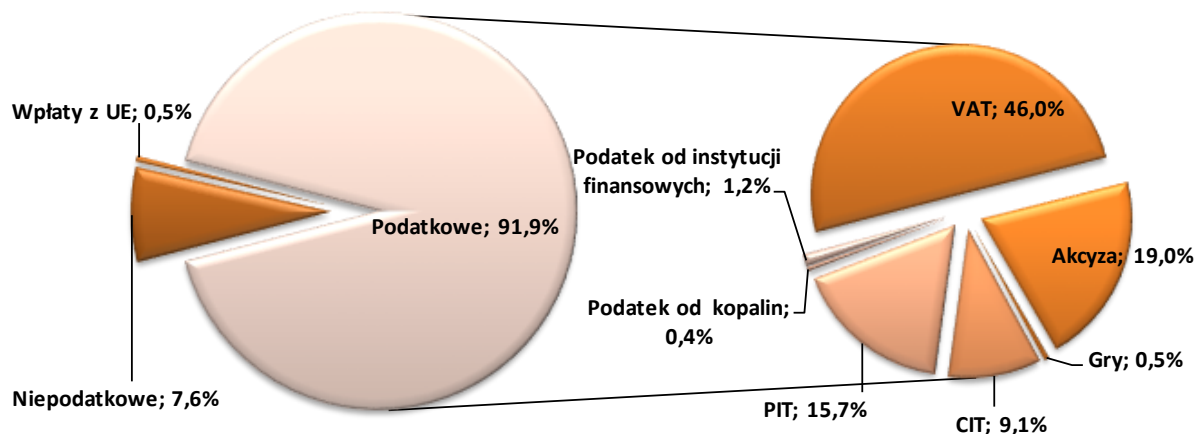
3.2. Struktura dochodów budżetu państwa

W porównaniu do 2017 r. nastąpił wzrost dochodów o 29.633.437 tys. zł, tj. o 8,5%. Realizację dochodów budżetu państwa w 2018 r. według źródeł przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	2017	2018		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	350.414.702	355.705.405	380.048.140	108,5	106,8
Dochody podatkowe i niepodatkowe	348.929.084	353.581.317	378.241.754	108,4	107,0
1. Dochody podatkowe	315.257.413	331.672.637	349.353.843	110,8	105,3
1.1. Podatki pośrednie	226.702.700	237.913.982	248.957.472	109,8	104,6
a) podatek od towarów i usług	156.801.211	166.000.000	174.947.071	111,6	105,4
b) podatek akcyzowy	68.261.286	70.000.000	72.108.486	105,6	103,0
c) podatek od gier	1.640.203	1.913.982	1.901.915	116,0	99,4
1.2. Podatek CIT	29.758.467	32.400.000	34.640.853	116,4	106,9
1.3. Podatek PIT	52.668.801	55.500.000	59.558.738	113,1	107,3
1.4. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	1.786.224	1.290.000	1.689.121	94,6	130,9
1.5. Podatek od niektórych instytucji finansowych	4.341.221	4.568.655	4.507.386	103,8	98,7
1.6. Pozostałe dochody podatkowe	1	0	273		

Wyszczególnienie	2017	2018		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
		tys. zł			
1	2	3	4	5	6
2. Dochody niepodatkowe	33.671.671	21.908.680	28.887.911	85,8	131,9
2.1. Dywidendy i wpłaty z zysku	2.427.406	2.247.987	2.792.216	115,0	124,2
2.2. Wpłaty z zysku NBP	8.740.937			0,0	
2.3. Cło	3.555.681	3.787.000	4.034.596	113,5	106,5
2.4. Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe	16.825.199	13.611.334	19.801.635	117,7	145,5
2.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2.122.448	2.262.359	2.259.465	106,5	99,9
3. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi	1.485.618	2.124.088	1.806.385	121,6	85,0

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu państwa w 2018 r.

Źródło: dane MF

W 2018 r., w porównaniu z 2017 r., zmieniła się struktura dochodów podatkowych i niepodatkowych w dochodach ogółem. Udział dochodów podatkowych wzrósł o 2 pkt proc., kosztem dochodów niepodatkowych.

O spadku udziału dochodów niepodatkowych zdecydował brak wpłaty z zysku NBP w 2018 r., podczas gdy w 2017 wpłata ta wyniosła ok. 8,7 mld zł.

Podatek od towarów i usług

W 2018 r. dochody z podatku od towarów i usług wyniosły 174.947.071 tys. zł i były wyższe o 8.947.071 tys. zł od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej. Oznacza to wykonanie prognozy dochodów z podatku VAT zawartej w ustawie budżetowej na 2018 r. na poziomie 105,4%. W porównaniu do 2017 r. dochody z podatku VAT były wyższe o 18.145.860 tys. zł, tj. o 11,6% nominalnie i o 9,8% realnie. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 8,3% i w stosunku do relacji zanotowanej w 2017 r. zwiększyła się o 0,4 pkt proc.

Na wzrost wykonania dochodów, obok czynników makroekonomicznych, wpłynęło szereg działań uszczelniających system podatkowy.

Największy wpływ w tym zakresie miało wdrożenie obowiązkowego składania Jednolitego Pliku Kontrolnego (JPK_VAT) i rozszerzenie od 1 stycznia 2018 r. tego obowiązku na wszystkich podatników.

Skutki działań uszczelniających prowadzonych w 2018 r., jak zaostrzenie przepisów dotyczących zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących, wprowadzenie mechanizmu podzielonej płatności (split payment), rejestr podatników VAT, a w dalszej kolejności zastąpienie deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7 i VAT-7K nowym przekształconym plikiem JPK_VAT będą widoczne w kolejnych latach, począwszy od roku 2019 z uwagi na okresy przejściowe celem dostosowania się podatników do nowych przepisów.

Dodatkowo, z uwagi na złożoność wprowadzonych rozwiązań uszczelniających należy podkreślić, że wszystkie działania uszczelniające uzupełniają się i wpływają na ogólny wzrost dochodów z podatku od towarów i usług.

Według wstępnych szacunków Ministerstwa Finansów¹, w 2018 r. luka podatkowa uległa istotnemu ograniczeniu z 15,4% potencjalnych wpływów w 2017 r. do 12,5% w 2018 r., w porównaniu do luki na poziomie 24-25% w latach 2012-2015.

Podatek akcyzowy

W 2018 r. dochody z tytułu podatku akcyzowego wyniosły 72.108.486 tys. zł i stanowiły 103% prognozy z ustawy budżetowej.

W porównaniu do 2017 r. dochody z podatku akcyzowego wzrosły o 3.847.200 tys. zł, tj. o 5,6% nominalnie i o 4% realnie. Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 3,4% i pozostała na poziomie z 2017 r.

---

¹ Dla lat 2016–18 dane mają charakter wstępny ze względu na brak danych statystycznych w takiej szczegółowości, która umożliwiłaby przeprowadzenie pełnego szacunku.

Dochody budżetu z podatku akcyzowego w 2018 r. i 2017 r. z wyszczególnieniem wpływów od głównych grup wyrobów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2017	2018		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Wykonanie		
	tys. zł				
1	2	3	4	5	6
Podatek akcyzowy ogółem	68.261.286	70.000.000	72.108.486	105,6%	103,0%
Wyroby energetyczne	33.104.737	33.879.335	35.213.145	106,4%	103,9%
Paliwa silnikowe	31.407.943	32.163.182	33.557.420	106,8%	104,3%
Gaz do napędu silników spalinowych	1.059.306	1.057.270	1.068.924	100,9%	101,1%
Oleje smarowe	207.286	228.255	192.055	92,7%	84,1%
Paliwa opałowe (z wyłączeniem węgla)	215.270	200.000	165.537	76,9%	82,8%
Wyroby węglowe	68.472	75.000	73.479	107,3%	98,0%
Wyroby gazowe (z wył. gazu do napędu silników spalinowych)	146.460	155.628	155.730	106,3%	100,1%
Energia elektryczna	2.162.830	2.445.027	2.416.241	111,7%	98,8%
Wyroby tytoniowe	18.782.641	19.018.007	19.813.010	105,5%	104,2%
Wyroby alkoholowe	11.659.897	12.001.150	11.783.914	101,1%	98,2%
Alkohol etylowy	7.823.945	8.129.925	7.843.553	100,3%	96,5%
Piwo	3.453.208	3.486.225	3.552.718	102,9%	101,9%
Wino, napoje fermentowane i wyroby pośrednie	382.744	385.000	387.643	101,3%	100,7%
Samochody osobowe	2.548.638	2.656.456	2.880.823	113,0%	108,4%
Susz tytoniowy	2.537	25	1.309	51,6%	5236,0%
Pozostałe wyroby	7	-	46	-	-

Dochody z akcyzy od paliw silnikowych w 2018 r. były o 2.149.477 tys. zł, tj. o 6,8% wyższe niż w 2017 r.

Odnotowany wzrost dochodów jest wynikiem wzrostu popytu na paliwa ciekłe oraz utrzymującej się podaży paliw silnikowych ze źródeł legalnych. Zgodnie z danymi Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego (POPIHN) w 2018 r., w porównaniu do roku 2017, konsumpcja benzyn silnikowych wzrosła o około 5%, zaś oleju napędowego o około 3%. Tendencja wzrostowa jest obserwowana od kilku kwartałów.

Wprowadzenie regulacji dotyczących rynku paliw, które miały na celu przeciwdziałanie szarej strefie (pakiet paliwowy, pakiet energetyczny, pakiet przewozowy), przyczyniły się do wyrównania warunków prowadzenia działalności gospodarczej, w efekcie czego odnotowano wzrost legalnej sprzedaży paliw. Z kolei wzrost zapotrzebowania na paliwa silnikowe mógł być związany z powiększeniem floty pojazdów benzynowych. Jak wskazuje POPIHN, przy zakupach nowych pojazdów osobowych, jak również samochodów

używanych o niskim przebiegu, odnotowano większe zainteresowanie pojazdami z silnikami o zapłonie iskrowym i hybrydami, co w konsekwencji wpłynęło na wzrost sprzedaży benzyn silnikowych.

Dochody z akcyzy od gazu do napędu silników spalinowych w 2018 r. były wyższe o 9.618 tys. zł, tj. o 0,9% w porównaniu z rokiem poprzedzającym.

Zgodnie z szacunkowymi danymi Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego w 2018 r. konsumpcja gazu płynnego LPG utrzymywała się na podobnym poziomie jak w 2017 r.

Relacja cenowa autogazu do benzyny 95 w 2018 r. sprzyjała zakupom autogazu, szczególnie przez kierowców posiadających pojazdy z podwójnym systemem zasilania silnika.

Dochody z akcyzy od olejów smarowych w 2018 r. były niższe o 15.231 tys. zł (tj. o 7,3%) w porównaniu z 2017 r. Odnotowany spadek może być efektem obserwowanych zmian w strukturze zużycia olejów smarowych - oleje mineralne, które na gruncie przepisów o podatku akcyzowym są opodatkowane stawką efektywną, są często zastępowane olejami syntetycznymi nowej generacji, które nie podlegają opodatkowaniu akcyzą.

Dochody z akcyzy od olejów opałowych w 2018 r. były niższe o 49.733 tys. zł (tj. o 23,1%) od dochodów uzyskanych w tym samym okresie 2017 r. Osiągnięte w 2018 r. dochody stanowią 82,8% kwoty prognozowanej na 2018 r. z tego tytułu.

Zgodnie z danymi POPIHN w 2018 r., w porównaniu do roku 2017, krajowa konsumpcja lekkiego oleju opałowego (LOO) obniżyła się o 9%, zaś ciężkiego oleju opałowego (COO) wzrosła o 9%. Tym samym, możliwym powodem spadku dochodów z tytułu podatku akcyzowego od paliw opałowych (oleju opałowego) jest ograniczenie popytu na LOO i zastępowanie go paliwami gazowymi i biomasą.

Ponadto należy mieć na uwadze zróżnicowane stawki akcyzy na poszczególne rodzaje olejów opałowych – LOO opodatkowany jest stawką 232 zł/1000 litrów, zaś COO – stawką 64 zł/1000 kilogramów, co przy spadku popytu na lekki olej opałowy mogło skutkować spadkiem dochodów z akcyzy z tytułu opodatkowania tych paliw.

Dochody z akcyzy od wyrobów węglowych w 2018 r. były wyższe o 5.007 tys. zł (tj. o 7,3%).

Obserwowana prawidłowość mogła być skutkiem m.in. zmiany systemowej wprowadzonej od 1 lipca 2017 r., w efekcie której ograniczeniu uległa liczba podmiotów, które mogą korzystać ze zwolnienia z akcyzy od wyrobów węglowych.

Dochody z akcyzy od wyrobów gazowych (z wyłączeniem gazu do napędu silników spalinowych) w 2018 r. były wyższe o 9.270 tys. zł (tj. o 6,3%) od dochodów uzyskanych w 2017 r. Konsekwentny wzrost dochodów z akcyzy od ww. wyrobów od kilku lat jest skutkiem stopniowego wzrostu zapotrzebowania na to paliwo przez sektory gospodarcze.

Dochody z akcyzy od energii elektrycznej w 2018 r. były wyższe o 253.411 tys. zł (tj. o 11,7%) w porównaniu do roku 2017.

Na odnotowany wzrost dochodów z podatku akcyzowego od energii elektrycznej miało wpływ zwiększone zużycie energii elektrycznej w Polsce, które wg. Polskich Sieci Energetycznych w 2018 r. wzrosło o 1,66% w stosunku do roku poprzedniego. Ponadto, z danych raportowanych przez izby administracji skarbowej wynika, że przy niezmiennym katalogu preferencji podatkowych z tytułu opodatkowania energii elektrycznej akcyzą, do stosowania których uprawnione są podmioty, w 2018 r. obniżeniu uległa kwota udzielonych zwolnień.

Dochody z akcyzy od wyrobów tytoniowych w 2018 r. były wyższe o 1.030.369 tys. zł, czyli o 5,5% w stosunku do 2017 r.

Wzrost dochodów akcyzowych z tytułu opodatkowania wyrobów tytoniowych wynika ze spadku udziału wyrobów nielegalnych (tzw. „szarej strefy”) w krajowym rynku tytoniowym oraz ze zwiększenia sprzedaży wyrobów tytoniowych z legalnych źródeł. Według badań Instytutu Doradztwa i Badań Rynku ALMARES udział „szarej strefy” w obrocie papierosami spadł z poziomu 12,7% w IV kwartale 2017 r. do poziomu 11,3% w IV kwartale 2018 r. Obserwowane zjawisko może być efektem zarówno działań służb kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie szarej strefie w tym zakresie, jak i wzrostu cen wyrobów tytoniowych w nielegalnej sprzedaży na bazarach i targowiskach.

Należy także odnotować podjęte działania legislacyjne (tzw. pakiet tytoniowy), których zakładanym efektem było zmniejszenie masy surowca tytoniowego dostarczanego do wytwórni wyrobów tytoniowych działających niezgodnie z przepisami ustawy o podatku akcyzowym. Regulacje te weszły w życie w grudniu 2017 r.

Dochody z akcyzy od alkoholu etylowego w 2018 r. były wyższe o 19.608 tys. zł, tj. o 0,3% w stosunku do 2017 r.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2018 r. dostawy wódki czystej, likierów oraz innych napojów spirytusowych w Polsce, w porównaniu do roku poprzedniego, wzrosły o 1,7%. Należy równocześnie zauważyć, że zmianie ulega struktura spożycia – z roku na rok branża obserwuje wzrost popytu na napoje alkoholowe zaliczane do grupy premium np. whisky oraz na tzw. „wódki kolorowe”.

Dochody z akcyzy od piwa w 2018 r. były o 99.510 tys. zł, tj. o 2,9% wyższe niż w 2017 r.

Wzrost dochodów z tytułu akcyzy od piwa jest wynikiem wzrostu popytu na ten wyrób, do czego przyczyniły się m.in. sprzyjające konsumpcji tego trunku warunki atmosferyczne (wczesna wiosna, długie i upalne lato oraz towarzyszące im wysokie temperatury powietrza). Dane GUS wskazują na wzrost dostaw piwa w 2018 r. o 4,2% r/r.

Dochody z akcyzy od wina, napojów fermentowanych i wyrobów pośrednich w 2018 r. były wyższe o 4.899 tys. zł, tj. o 1,3% w porównaniu z 2017 r. Wysokość tych dochodów jest wynikiem kształtowania się sprzedaży ww. wyrobów.

Według danych GUS dostawy na rynek krajowy np. win gronowych w 2018 r. były o 2% wyższe niż w 2017 r.

Dochody z akcyzy od samochodów osobowych w 2018 r. były o 332.185 tys. zł, tj. o 13% wyższe w stosunku do 2017 r. Dochody z tego tytułu zostały ukształtowane przez dwa czynniki: wielkość przywozu do kraju używanych samochodów (import i nabycie wewnątrzwspólnotowe) oraz wzrost sprzedaży w Polsce nowych samochodów.

Z danych Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego (PZPM) wynika, że w 2018 r. liczba zarejestrowanych nowych samochodów osobowych na polskim rynku wzrosła o 9,4% w porównaniu do 2017 r. W znacznej mierze jest to wynik zakupów dokonywanych przez klientów instytucjonalnych rejestrujących samochody osobowe. W 2018 roku odnotowany został wzrost rejestracji dokonywanych przez tę grupę klientów o 13,4% w porównaniu do poprzedniego roku. Zgodnie z danymi PZPM najszybciej rośnie popyt na małe i średnie SUV-y. Ze względu na pojemność silników ww. samochodów, podatek akcyzowy należny od tych pojazdów obliczany jest według wyższej stawki (tj. 18,6% wartości pojazdu), co przyczynia się do wzrostu dochodów podatkowych.

Wzrost popytu na samochody osobowe, zwłaszcza na samochody używane, mógł być związany ze wzrostem środków finansowych będących do dyspozycji społeczeństwa. Natomiast jednym z czynników wpływających na wzrost popytu na samochody nowe mogły być zmiany w zakresie leasingu i rozliczania kosztów związanych z samochodami osobowymi w firmach, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Dochody z akcyzy od suszu tytoniowego w 2018 r. wyniosły 1.309 tys. zł. Dochody te były niższe o 1.228 tys. zł (tj. o 48,4%) od dochodów uzyskanych w tym samym okresie 2017 r., równocześnie jednak były o 1.284 tys. zł wyższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej.

W przypadku dochodów z tytułu akcyzy od suszu tytoniowego dochody budżetowe to wynik wykrytych nieprawidłowości w zakresie obrotu tym wyrobem. Zatem zaobserwowany w 2018 r. znaczny wzrost dochodów w stosunku do prognozy ma charakter incydentalny i może wynikać z realizacji decyzji określających wymiar należnego podatku wobec podatników.

Podatek od gier

W 2018 r. dochody z tytułu podatku od gier wyniosły 1.901.915 tys. zł i były niższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 12.067 tys. zł, tj. o 0,6%. Natomiast w porównaniu do wykonania 2017 r. były wyższe o 261.712 tys. zł, tj. nominalnie o 16%, a realnie o 14,1%.

Zaobserwowany wzrost dochodów z podatku od gier należy w całości wiązać z realizacją zakładanych efektów zmian wprowadzonych ustawą z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 88), tj. ograniczeniu szarej strefy i skanalizowaniu graczy w legalnym segmencie rynku gier hazardowych. Wprowadzone instrumenty zwiększające kontrolę państwa nad rynkiem gier, w tym przede wszystkim gier świadczonych przez sieć Internet, pozwoliły na kontynuację

w 2018 r. intensywnego wzrostu (o 53%) dochodów z podatku od gier w sektorze zakładów wzajemnych. W 2018 r. nastąpiło również faktyczne rozszerzenie zakresu działalności realizowanej w formie monopolu państwa. W drugim półroczu 2018 r. systematycznie uruchamiano salony gier na automatach, natomiast w grudniu rozpoczęto świadczenie innych gier hazardowych przez sieć Internet oraz oferowanie loterii pieniężnych i gier liczbowych online. Segment gier liczbowych i loterii pieniężnych był kolejnym, w którym odnotowano znaczący wzrost płaconego podatku od gier. Najwyższą dynamikę sprzedaży w tym segmencie wykazała multijurysdykcyjna gra Eurojackpot, której organizacja została dopuszczona ww. ustawą. Motorem wzrostu były również inne gry i loterie charakteryzujące się szybkim wynikiem i wyższą wypłacalnością, np. Keno i Zdrapki.

Podatek dochodowy od osób prawnych

Dochody budżetu państwa z podatku dochodowego od osób prawnych zostały zrealizowane w 2018 r. w kwocie 34.640.853 tys. zł i były wyższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 2.240.853 tys. zł, tj. o 6,9%. Natomiast w porównaniu do wykonania 2017 r. były wyższe o 4.882.386 tys. zł, tj. nominalnie o 16,4%, a realnie o 14,6%. Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 1,6% i zwiększyła się o 0,1 pkt proc. w stosunku do 2017 r.

Podmioty niefinansowe wpłaciły w 2018 r. 34.992.370 tys. zł (dochody budżetu państwa łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego), tj. o 2.512.853 tys. zł (7,7%) więcej niż w 2017 r. Kwota ta stanowiła 98,8% prognozy przyjętej na 2018 r.

Na wykonanie dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych miały wpływ:

- 1) prowadzone działania legislacyjne w zakresie uszczelnienia systemu podatkowego, w szczególności rozwiązania wprowadzone ustawą z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. poz. 2175), tj.:
  - a) wyodrębnienie w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych źródła przychodów w postaci zysków kapitałowych oraz rozdzielanie dochodów uzyskiwanych z tego źródła od pozostałych dochodów podatnika,
  - b) modyfikacja przepisów ograniczających wysokość odliczanych odsetek (kosztów finansowania dłużnego),
  - c) modyfikacja przepisów dotyczących kontrolowanej spółki zagranicznej (Controlled Foreign Company – CFC),
  - d) modyfikacja przepisów regulujących funkcjonowanie podatkowych grup kapitałowych (PGK),
  - e) wprowadzenie przepisów limitujących wysokość kosztów uzyskania przychodów związanych z umowami o usługi niematerialne (np. umowy licencyjne, usługi

doradcze, zarządzania i kontroli) oraz związanych z korzystaniem z wartości niematerialnych i prawnych, a także przepisów precyzujących pojęcie „nabycia” wartości niematerialnej i prawnej,

- f) wprowadzenie tzw. minimalnego podatku dochodowego w odniesieniu do podatników, posiadających nieruchomości komercyjne o znacznej wartości,
  - g) wprowadzenie szczególnej regulacji przeciwdziałającej schematom wykorzystującym nieodpłatny transfer aktywów do podmiotów powiązanych,
  - h) zmiana przepisu umożliwiającego zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów strat z tytułu odpłatnego zbycia wierzytelności uprzednio zaliczonej do przychodów należnych poprzez ograniczenie wysokości tej straty do kwoty uprzednio wykazanego przychodu,
- 2) prowadzone działania prewencyjne, w tym publikowanie na stronie Ministerstwa Finansów ostrzeżeń przed stosowaniem optymalizacji podatkowej,
- 3) korzystna sytuacja gospodarcza kraju w 2018 r., co potwierdzają dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny. Produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł w 2018 r. o 5,1%, a w 2017 r. o 4,8%.

We wszystkich sekcjach przemysłu w 2018 r. produkcja była wyższa niż przed rokiem. Wzrost wyższej niż w 2017 r. produkcji notowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (9% wobec 5,5%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (6,1% wobec 3,1%).

We wszystkich głównych grupowaniach przemysłowych w 2018 r. obserwowano wzrost produkcji sprzedanej w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy wzrost wystąpił w produkcji dóbr związanych z energią – o 8%. Produkcja sprzedana dóbr zaopatrzeniowych wzrosła o 6,7%, dóbr inwestycyjnych o 5,6%, dóbr konsumpcyjnych trwałych o 3,9%, a dóbr konsumpcyjnych nietrwałych o 2,9%.

W 2018 r. odnotowano także wzrost produkcji budowlano-montażowej w stosunku do poprzedniego roku we wszystkich działach budownictwa. Najbardziej zwiększyła się produkcja w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 22%. W przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków wzrost produkcji wyniósł 18,8%, a w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – 10,3%.

Banki i pozostałe instytucje finansowe w 2018 r. wpłaciły 9.339.455 tys. zł podatku dochodowego (dochody budżetu państwa łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego), tj. o 3.689.050 tys. zł (o 65,3%) więcej niż w 2017 r. Kwota ta stanowiła 151,6% prognozy przyjętej w ustawie budżetowej na 2018 r.

Wpływ na korzystną realizację dochodów podatkowych od banków i pozostałych instytucji finansowych miała dobra sytuacja podmiotów działających w tym obszarze w 2018 r. Zgodnie z publikacją *Sytuacja sektora bankowego w okresie I-IX 2018 r.* Komisji Nadzoru Finansowego sytuacja sektora bankowego pozostawała stabilna, czemu sprzyjało utrzymujące się wysokie tempo wzrostu gospodarki. Baza kapitałowa pozostawała stabilna. W tym okresie odnotowano wzrost funduszy własnych (z 197,6 mld zł na koniec 2017 r. do 209,0 mld zł na koniec września 2018 r., tj. o 5,8%).

Znaczenie dla realizacji wpływów z ww. tytułu miało również saldo z rozliczenia za 2017 r. (nastąpiło w 2018 r.), które wyniosło 1.677 mln zł i było wyższe o 1.232 mln zł, tj. o 276,9% od salda wynikającego z rozliczenia podatku za 2016 r.

Łączna kwota do zapłaty w przypadku tej grupy podatników wyniosła 2.028 mln zł i była o 1.063 mln zł, tj. o 110,2% wyższa w porównaniu do rozliczenia za 2016 r. Wartość nadpłaconego podatku wyniosła 351 mln zł i była o 169 mln zł, tj. o 32,5% niższa niż wynikająca z rozliczenia za 2016 r.

Powyższe wskazuje, że na wysokość salda miał wpływ w szczególności wzrost kwoty do zapłaty tej grupy podatników.

Tak duży wzrost kwoty do zapłaty jest m.in. efektem korzystania przez podatników podatku CIT z uproszczonej formy wpłacania zaliczek na ten podatek. Zaliczki płacone w 2017 r. w sposób uproszczony zostały obliczone na podstawie podatku wynikającego z zeznań podatkowych składanych za 2015 r. (1/12 podatku należnego wykazanego w tych zeznaniach). Należy podkreślić, że podatek należny wynikający z zeznań podatkowych za 2015 r. banków i pozostałych instytucji finansowych wyniósł 4.942 mln zł i był o 2.068 mln zł, tj. o 29,5% niższy od podatku należnego za 2017 r.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Dochody budżetu państwa w 2018 r. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych zostały zrealizowane w kwocie 59.558.738 tys. zł i były wyższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 4.058.738 tys. zł, tj. o 7,3%. W porównaniu z 2017 r. dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych były wyższe o 6.889.938 tys. zł, tj. nominalnie o 13,1%, a realnie o 11,3%. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 2,8% i zwiększyła się o 0,2 pkt proc. w stosunku do 2017 r.

Wykonanie dochodów budżetu państwa w 2018 r. z podatku PIT według poszczególnych tytułów kształtowało się następująco:

- podatek pobierany przy zastosowaniu skali podatkowej i według 19% stawki podatku od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej wyniósł 49.513.948 tys. zł (wzrost o 12,5%),
- zryczałtowany podatek dochodowy wyniósł 8.217.154 tys. zł (wzrost o 9,2%),

- podatek od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych wyniósł 1.823.143 tys. zł (wzrost o 59,1%).

W stosunku do prognozy zapisanej w ustawie budżetowej:

- wyższe okazały się wpływy od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej i działów specjalnych produkcji rolnej opodatkowanych według 19% stawki podatku (dochody budżetu państwa łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego) o 3.466.425 tys. zł (o 14,5%),
- wyższe okazały się wpływy z tytułu podatku PIT pobieranego przy zastosowaniu skali podatkowej (dochody budżetu państwa łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego) o 2.720.048 tys. zł (o 3,8%),
- wyższe okazały się dochody z podatku od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych o 673.143 tys. zł (o 58,5%),
- wyższe okazały się dochody z ryczału od przychodów ewidencjonowanych o 401.437 tys. zł (o 14,6%),
- wyższe okazały się dochody ze zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych o 526 tys. zł (o 5,8%),
- wyższe okazały się dochody z ryczału od przychodów z odsetek lub innych środków pieniężnych o 7.765 tys. zł (o 0,4%),
- niższe okazały się dochody z pozostałych ryczałów o 156.574 tys. zł (o 4,9%).

Wpływy z tytułu podatku PIT pobieranego przy zastosowaniu skali podatkowej w 2018 r. (dochody budżetu państwa łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego) wzrosły o 7.263.502 tys. zł (o 11%) w porównaniu do wpływów z tego tytułu w 2017 r. Wzrost ten związany był ze wzrostem łącznego funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej.

W 2018 r. miała miejsce lepsza niż planowano w ustawie budżetowej na 2018 r. sytuacja na rynku pracy. Według danych GUS przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2018 r. wyniosło 4.585 zł i było o 7% wyższe niż przed rokiem. Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej bez jednostek małych² było o 2,6% wyższe niż przed rokiem, w tym w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 3,5%. Zakładając wzrost liczby etatów w jednostkach małych, szacuje się³, że łącznie przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej w 2018 r. zwiększyło się o 2,7% w skali roku, wobec wzrostu o 2,9% rok wcześniej. Zdecydowanie największy pozytywny wpływ na zmianę liczby etatów w gospodarce narodowej bez jednostek małych miały usługi rynkowe.

---

² Jednostki małe – jednostki o liczbie pracujących do 9 osób.

³ Wstępne dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w pełnej zbiorowości zostaną opublikowane przez GUS w *Małym Roczniku Statystycznym Polski 2019*, tj. 15 lipca br., natomiast ostateczne dane w tym zakresie ukażą się 29 listopada 2019 r. w publikacji *Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2018 r. - dane ostateczne*.

Zgodnie z szacunkami Ministerstwa Finansów, w 2018 r. nominalny wzrost funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej wyniósł około 9,8% i był najwyższy od dziesięciu lat, natomiast funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej oraz emerytur i rent razem około 9%.

W 2018 r. odnotowano również wzrost o 4.619.354 tys. zł (20,3%) wpływów podatkowych (dochody budżetu państwa łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego) od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej opodatkowanych według 19% stawki podatku, w porównaniu do wpływów z tego tytułu w 2017 r. Na realizację dochodów z ww. tytułu miała wpływ korzystana sytuacja gospodarcza kraju. Znaczenie dla realizacji wpływów z tego tytułu miało również saldo z rozliczenia rocznego, które było korzystne dla sektora finansów publicznych. Saldo z rozliczenia za 2017 r. było o 439.037 tys. zł, tj. o 20,7% wyższe od salda z rozliczenia za 2016 r.

Dochody budżetowe w 2018 r. z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego wyniosły 8.217.154 tys. zł, co stanowiło 103,2% prognozy przyjętej w ustawie budżetowej na 2018 r. i były wyższe od zrealizowanych w 2017 r. o 691.892 tys. zł, tj. o 9,2%.

Na realizację dochodów z tego tytułu miały wpływ przede wszystkim wpływy z tytułu:

- ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, które wyniosły 3.160.437 tys. zł i stanowiły 38,5% wszystkich wpływów zryczałtowanego podatku dochodowego. Ryczałt w 2018 r. był wyższy o 401.437 tys. zł, tj. o 14,6% od prognozowanego na ten rok oraz o 581.601 tys. zł, tj. o 22,6% wyższy od ryczałtu w 2017 r.,
- pozostałych ryczałtów (np. z tytułu dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, z tytułu wygranych w konkursach, grach i zakładach wzajemnych), które wyniosły 3.018.426 tys. zł i stanowiły 36,7% wszystkich wpływów zryczałtowanego podatku dochodowego. Wpływy te były o 156.574 tys. zł, tj. o 4,9% niższe od prognozowanych na ten rok oraz o 7.015 tys. zł, tj. o 0,2% niższe niż w 2017 r.

Dochody budżetu państwa z podatku od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych w 2018 r. były wyższe o 676.877 tys. zł, tj. o 59,1% w stosunku do 2017 r. Podatek ten jest odprowadzany od dochodów podatnika uzyskanych w ciągu roku poprzedzającego rok budżetowy. Opłacany jest i wykazywany w zeznaniu rocznym składanym po zakończeniu roku. W związku z powyższym, na wysokość wpływów budżetowych osiągniętych z tego tytułu w 2018 r. miała wpływ wysokość podatku od dochodów uzyskanych w 2017 r.

Podatek od wydobycia niektórych kopalin

Dochody budżetu państwa w 2018 r. z podatku od wydobycia niektórych kopalin wyniosły 1.689.121 tys. zł i były wyższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 399.121 tys. zł, tj. o 30,9%. W porównaniu z 2017 r. dochody z podatku od wydobycia niektórych kopalin były niższe o 97.103 tys. zł, tj. nominalnie o 5,4%, a realnie o 6,9%.

Dochody budżetowe z podatku od wydobycia niektórych kopalin uzależnione są od wolumenu wydobycia miedzi i srebra, notowań metali na giełdach londyńskich oraz kursu walutowego dolara amerykańskiego. Czynnikiem mającym największy wpływ na wyższy od zakładanego poziom dochodów z tytułu podatku od wydobycia niektórych kopalin był istotnie wyższy od prognozowanego poziomu cen miedzi na giełdach referencyjnych w Londynie w 2018 r.

Podatek od niektórych instytucji finansowych

Dochody budżetu państwa z podatku od niektórych instytucji finansowych w 2018 r. wyniosły 4.507.386 tys. zł i były niższe od prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 61.269 tys. zł, tj. o 1,3%. W porównaniu z 2017 r. dochody z podatku od niektórych instytucji finansowych odnotowały wzrost o 166.165 tys. zł, tj. nominalnie o 3,8%, a realnie o 2,2%.

Nieznaczna różnica pomiędzy kwotą dochodów z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych prognozowanych w ustawie budżetowej, a kwotą dochodów z tego tytułu faktycznie zrealizowaną wynika głównie z wolniejszego niż zakładano wzrostu wartości aktywów instytucji objętych tym podatkiem, przy równocześnie odnotowanym wzroście kwoty aktywów nieobjętych podatkiem oraz kwot zmniejszających podstawę opodatkowania.

Dywidendy i wpłaty z zysku

Dochody określone w ustawie budżetowej jako dywidendy i wpłaty z zysku obejmują wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, dywidendy z tytułu posiadanych przez Skarb Państwa akcji i udziałów w spółkach oraz wpłaty do budżetu państwa od Banku Gospodarstwa Krajowego.

W 2018 r. wpływy z dywidend i wpłat z zysku zostały zrealizowane w kwocie 2.792.216 tys. zł i stanowiły 124,2% kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej.

Na kwotę wpływów z tytułu dywidend i wpłat z zysku w 2018 r. składają się następujące pozycje:

- dywidendy z tytułu udziałów Skarbu Państwa w spółkach w kwocie 1.864.570 tys. zł, które stanowiły 93,3% prognozy oraz 92,4% wykonania w 2017 r.; największymi płatnikami były spółki: Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. w kwocie 738.043 tys. zł, PKN Orlen S.A. w kwocie 353.131 tys. zł, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w kwocie 290.759 tys. zł, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S. A w kwocie 202.355 tys. zł. Aktualna polityka właścicielska wobec spółki Skarbu Państwa, przyjęta przez Rząd, opiera się na ogólnym założeniu, iż wypracowany zysk pozostaje w spółce i służy jej długofalowemu rozwojowi, a także realizacji projektów inwestycyjnych o istotnym znaczeniu dla gospodarki, co ma znaczący wpływ na wysokość zrealizowanych dochodów z dywidend,
- wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa w kwocie 503.393 tys. zł, które stanowiły 201,4% prognozy oraz 122,8% wykonania roku poprzedniego; największe dochody z tytułu wpłat z zysku wpłynęły od jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zaliczanych do sektora energetycznego. Dochody z tytułu wpłat

z zysku planowane są bardzo ostrożnie, co pozwala na ograniczenie ewentualnych negatywnych konsekwencji dla budżetu państwa, związanych z przeszacowaniem dochodów.

Największe wpłaty z zysku w 2018 r. zrealizowały następujące podmioty: Kompania Węglowa S.A. (95.567 tys. zł), Operator Gazociągów Przemysłowych GAZ-SYSTEM S.A. (88.620 tys. zł), PERN S.A. (78.621 tys. zł), Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze” (69.409 tys. zł), Polskie Sieci Energetyczne S.A. (54.372 tys. zł), Totalizator Sportowy Sp. z o.o. (30.972 tys. zł).

Ponadto Bank Gospodarstwa Krajowego, w wyniku podjęcia przez Radę Nadzorczą BGK uchwały w sprawie zatwierdzenia podziału zysku netto BGK za 2017 r., przekazał w 2018 r. na dochody budżetu państwa kwotę 424.253 tys. zł.

Cło

Dochody z cła w 2018 r. wyniosły 4.034.596 tys. zł i były wyższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 247.596 tys. zł, tj. o 6,5%. W stosunku do 2017 r. dochody były wyższe o 478.915 tys. zł, tj. nominalnie o 13,5%, a realnie o 11,7%.

Generalną przyczyną różnic między prognozą dochodów z cła przyjętą do ustawy budżetowej na 2018 r. a ich realizacją było odmienne od zakładanego ostateczne ukształtowanie się czynników decydujących o wysokości dochodów z cła, będące pochodną innego ukształtowania się sytuacji makroekonomicznej.

Podstawowymi przyczynami wyższego wykonania dochodów budżetu państwa z tytułu cel w omawianym okresie były:

- wyższy o 0,289% od przyjętego do kalkulacji dochodów z cła na 2018 r. średni kurs rynkowy waluty EURO,
- wyższy import spoza obszarów krajów UE o 5.092 mln EURO od przyjętego do ustawy budżetowej.

Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe

Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe w 2018 r. osiągnęły kwotę 19.801.635 tys. zł i były wyższe o 6.190.301 tys. zł, tj. o 45,5% od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej. W porównaniu z 2017 r. wpływy z tego źródła zwiększyły się nominalnie o 17,7%, a realnie o 15,8%. Wzrost dochodów państwowych jednostek budżetowych i innych dochodów niepodatkowych w 2018 r. w porównaniu z 2017 r. wynika między innymi z wyższej wpłaty w 2018 r. z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, która wyniosła 5.124.472 tys. zł i była wyższa o 3.000.430 tys. zł (o 141,3%) w porównaniu z 2017 r.

Istotniejsze dochody uzyskano w działach:

- Gospodarka mieszkaniowa – wykonanie wyniosło 1.532.162 tys. zł i było o 73.233 tys. zł wyższe od prognozy (o 5%); głównymi źródłami dochodów w tym dziale są dochody:

części 18 – Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo - w wysokości 61.007 tys. zł oraz części 85 – Budżety wojewodów – w wysokości 1.471.154 tys. zł. Wyższe w stosunku do planu wykonanie dochodów związane było z uzyskaniem większych wpływów z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, wpłat z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego,

- Wymiar sprawiedliwości – wykonanie wyniosło 2.495.516 tys. zł i było o 149.785 tys. zł wyższe od prognozy (o 6,4%); źródłami dochodów w tym dziale są głównie opłaty i koszty sądowe oraz inne opłaty uiszczane na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego, grzywny, mandaty, inne kary pieniężne od osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych, wpływy z usług, na które składają się m. in. środki pozyskane z opłat za publikację ogłoszeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, a także za wydanie odpisu, wyciągu, zaświadczenia przez oddział Krajowego Rejestru Sądowego lub ekspozyturę Centralnej Informacji o Zastawach Rejestrowych, dochody z tytułu wynajmu lokali i pomieszczeń, usług kserograficznych, wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych. Na wyższy poziom wykonania dochodów wpływ miało przede wszystkim uzyskanie wyższych niż planowano wpływów z tytułu: opłat i kosztów sądowych, grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz kar i odszkodowań wynikających z umów,
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – wykonanie wyniosło 5.318.707 tys. zł i było o 3.239.472 tys. zł wyższe od prognozy (o 156%). Największym źródłem dochodów w tym dziale są dochody z tytułu sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych – 5.124.472 tys. zł. Wyższe od zaplanowanego w ustawie budżetowej na 2018 r., wykonanie dochodów wynika przede wszystkim z wyższych o 203,6% od planowanych wpływów ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Główną przyczyną wyższego wykonania dochodów budżetu była w przybliżeniu trzykrotnie wyższa od założonej średnia ważona cena uprawnień do emisji (wykonanie ok. 15,51 EUR wobec planu 5,09 EUR), przy nieznacznie niższym od zaplanowanego faktycznym średnim ważonym kursie EUR/PLN (wykonanie ok. 4,22 PLN/EUR wobec planu 4,25 PLN/EUR) i sprzedaży założonej liczby uprawnień do emisji,
- Obsługa długu publicznego – wykonanie wyniosło 1.096.044 tys. zł i było niższe o 183.958 tys. zł od prognozy (o 14%); niższe wykonanie dochodów wynikało głównie z niższej od zakładanej sprzedaży obligacji ze względu na niższe potrzeby pożyczkowe. W porównaniu do 2017 r. zrealizowane dochody były niższe o 65.867 tys. zł, tj. o ok. 6%,
- Administracja publiczna (bez części 77) – wykonanie wyniosło 1.125.229 tys. zł i było o 303.840 tys. zł wyższe od prognozy (o 37%); wyższe niż zakładano wykonanie

dochodów wynika przede wszystkim z uzyskania wyższych niż planowano wpływów z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych oraz wpływów z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych.

Podstawowe źródła zrealizowanych dochodów stanowią: wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych, wpływy z różnych opłat, wpływy z grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, wpływy z opłat za koncesje i licencje (przede wszystkim pobierane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki od przedsiębiorstw energetycznych) oraz wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych,

- Transport i łączność – wykonanie wyniosło 1.037.008 tys. zł i było o 134.767 tys. zł wyższe od prognozy (o 14,9%); głównymi źródłami dochodów w tym dziale są:
  - dochody z opłat zrealizowane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej, w tym: wpływy z opłat za koncesje i licencje (opłaty za udzielenie koncesji UMTS), wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości (opłaty za prawo do wykorzystywania częstotliwości) oraz wpływy z różnych opłat (opłaty za prawo do wykorzystywania zasobów numeracji i opłata telekomunikacyjna uiszczana przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych),
  - grzywiny, mandaty i inne kary pieniężne nałożone na osoby prawne i inne jednostki organizacyjne oraz na osoby fizyczne, przede wszystkim przez Inspekcję Transportu Drogowego (w tym głównie kary nałożone na osoby prawne i inne jednostki organizacyjne w związku z naruszeniami stwierdzonymi w wyniku prowadzonych kontroli oraz kary nakładane na przedsiębiorców, którzy pomimo ciężącego na nich obowiązku nie zwrócili zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego, licencji lub wypisów dokumentów).

***

W ramach wyżej wymienionych tytułów wyodrębnić należy dochody związane z zadaniami z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz innymi zadaniami zleconymi tym jednostkom odrębnymi ustawami.

Wypracowane dochody z tytułu realizacji tych zadań wyniosły 1.825.735 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej o 156.489 tys. zł, tj. 9,4%. W porównaniu z 2017 r. wpływy z tego tytułu były wyższe o 85.632 tys. zł, tj. o 4,9%.

Wyżej wymienione dochody zostały osiągnięte głównie w dziale:

- 700 - Gospodarka mieszkaniowa, w tym z tytułu gospodarowania przez starostów realizujących zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego mieniem stanowiącym własność Skarbu Państwa w wysokości 1.460.535 tys. zł (wyższej od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej o 4%); dochody z tego tytułu pochodziły głównie

z opłat za trwały zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa. Wyższe w stosunku do planu wykonanie dochodów związane było z uzyskaniem większych wpływów z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, wpłat z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego,

- 855 – Rodzina, w wysokości 335.198 tys. zł i były wyższe od prognozy o 38,6%; dochody w tym dziale pochodziły przede wszystkim ze zwrotów: świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz zwrotów przez jednostki samorządu terytorialnego dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz wpływów z pozostałych odsetek,
- 852 – Pomoc społeczna, w wysokości 15.351 tys. zł i były wyższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 28,4%; dochody w tym dziale pochodziły przede wszystkim z odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz z odpłatności za pobyt osób z zaburzeniami psychicznymi w ośrodkach wsparcia,
- 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, w wysokości 3.553 tys. zł i były wyższe od kwoty ujętej w ustawie budżetowej o 57%; dochody w tym dziale pochodziły częściowo z najmu i dzierżawy składników majątkowych, w tym m.in. czynsze za wynajem lokali służbowych, lokali do celów usługowych, pomieszczeń gospodarczych, powierzchni dachów na anteny i przekaźniki, powierzchni pod instalację automatów do napojów oraz powierzchni na banery reklamowe,
- 710 – Działalność usługowa, w wysokości 3.147 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej o 123%; źródłem zrealizowanych dochodów były głównie grzywny nakładane przez Powiatowe Inspektoraty Nadzoru Budowlanego w celu przymuszenia do wykonania obowiązków o charakterze niepieniężnym, wynikających z prawa budowlanego,
- 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w wysokości 2.545 tys. zł i były niższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 2,1%; źródłem dochodów były wpływy z tytułu opłaty za wydanie karty parkingowej przez przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz z tytułu opłaty za wydanie duplikatu legitymacji osoby niepełnosprawnej przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności,
- 750 – Administracja publiczna, w wysokości 1.787 tys. zł i były niższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 23,6%; wykonanie dochodów w tym dziale stanowiły przede wszystkim wpływy z tytułu opłat za udostępnienie danych osobowych z gminnych zbiorów meldunkowych,
- 600 – Transport i łączność, w wysokości 1.542 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej o 10,5%; w dziale ujęte są przede wszystkim dochody z tytułu

opłat za wydanie zaświadczeń i wtórników zaświadczeń ADR stosownie do przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych,

- 010 – Rolnictwo i łowiectwo, w kwocie 700 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej o 12,5%; źródłem dochodów były opłaty za użytkowanie gruntów pokrytych wodami, wpływy ze sprzedaży i dzierżawy nieruchomości rolnych Skarbu Państwa oraz dochody z tytułu sprzedaży surowca drzewnego,
- 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, w kwocie 510 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej o 49,5%; w dziale ujęte są przede wszystkim dochody z tytułu opłat legalizacyjnych wynikających z ustawy Prawo wodne oraz z tytułu opłat rejestrowych i opłat rocznych wynikających z ustawy o odpadach,
- 100 – Górnictwo i kopalnictwo, w wysokości 403 tys. zł i były wyższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 4,3%; wyższe wykonanie dochodów spowodowane było wyższymi niż planowano dochodami w zakresie wpłat dokonanych za użytkowanie górnicze w ramach koncesji na wydobywanie kopalin, użytkowanie górnicze określonej przestrzeni górotworu oraz złóż wód leczniczych, a także za udostępnienie informacji geologicznej. Dochody te zrealizowano w województwach: lubelskim, małopolskim, podkarpackim, pomorskim i śląskim,
- 020 – Leśnictwo, w wysokości 246 tys. zł; wpływy dotyczyły wpłat za usunięte drzewa w województwie mazowieckim; przedmiotowe dochody nie były planowane,
- 630 – Turystyka, w wysokości 147 tys. zł i były wyższe od prognozy o 11,7%; dochody w tym dziele pochodziły głównie z opłat egzaminacyjnych wnoszonych przez kandydatów na przewodników turystycznych górskich oraz przez przewodników turystycznych i pilotów wycieczek na egzaminy z języków obcych, a także opłat związanych z zaszeregowaniem obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i kategorii.

Powyższe kwoty nie uwzględniają środków stanowiących zwrot dotacji przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego na realizację przedmiotowych zadań, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy o finansach publicznych, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

***

Ponadto w ogólnej kwocie dochodów państwowych jednostek budżetowych i innych dochodów niepodatkowych uwzględniane są również wpłaty o charakterze sankcyjnym, a zwłaszcza odsetki od zaległych zobowiązań podatkowych i innych zobowiązań wobec budżetu państwa, pomniejszone o odsetki płacone przez urzędy skarbowe podatnikom z tytułu nienależnie pobranych kar, podatków i odsetek.

Szczegółowy opis składowych pozycji - dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe zostaną omówione w sprawozdaniach z poszczególnych części budżetowych.

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego w 2018 r. wyniosły 2.259.465 tys. zł i były niższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 2.894 tys. zł, tj. o 0,1%.

W stosunku do 2017 r. dochody były wyższe nominalnie o 6,5%, a realnie o 4,8%.

W ustawie budżetowej na 2018 r. kwota wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów oraz część regionalną subwencji ogólnej dla województw została określona w wysokości 2.262.359 tys. zł.

Zgodnie z art. 27 ustawy budżetowej na rok 2018 jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane były do dokonywania wpłat, o których mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Z wyżej wymienionego tytułu do budżetu państwa wpłynęły dochody wpłacone przez:

- gminy, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 609.779 tys. zł, co stanowiło 99,3% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2018 w wysokości 613.858 tys. zł, przy czym kwota ta obejmuje zwiększone przez Ministra Finansów w trakcie roku budżetowego wpłaty z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin na 2018 r. o kwotę 233 tys. zł; wpłat za 2018 r. w pełnej wysokości nie dokonała Gmina Bogatynia – 4.312 tys. zł,
- powiaty, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, w wysokości 1.272.148 tys. zł, co stanowiło 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej,
- województwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej w wysokości 376.353 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej.

Wpłaty z zysku NBP

W 2017 r. Narodowy Bank Polski osiągnął wynik finansowy w wysokości - 2.524.936 tys. zł. Strata banku centralnego przełożyła się na brak wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego w 2018 r.

Poziom wyniku finansowego NBP w 2017 r. został zdeterminowany przede wszystkim przez ujemny wynik z operacji finansowych, przy jednoczesnym niewielkim spowolnieniu wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii w porównaniu do 2016 r. Wykonanie wyniku finansowego NBP charakteryzuje duża niepewność, ze względu na wrażliwość poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat na zmiany czynników pozostających poza kontrolą banku centralnego, w tym w szczególności kursu złotego do walut obcych, w których utrzymywane są rezerwy dewizowe, stóp procentowych na światowych rynkach finansowych, a także płynności sektora bankowego.

Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi

Wpłaty do budżetu państwa z Unii Europejskiej w 2018 r. wyniosły 1.806.385 tys. zł i były niższe o 317.703 tys. zł, tj. o 15% w stosunku do ustawy budżetowej na 2018 r. Dochody

z tego tytułu były wyższe niż w 2017 r. o 320.767 tys. zł, tj. nominalnie o 21,6%, a realnie o 19,7%.

Uzyskane dochody w 2018 r. stanowią głównie refundacje z budżetu Unii Europejskiej oraz od państw członkowskich EFTA wydatków poniesionych przez budżet państwa w zakresie:

1. Perspektywy Finansowej 2014-2020: 1.398.862 tys. zł, z tego:
  - Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020 – 600.800 tys. zł,
  - Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014–2020 – 455.481 tys. zł,
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – 140.858 tys. zł,
  - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 – 62.182 tys. zł,
  - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 – 54.032 tys. zł,
  - Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 – 25.895 tys. zł,
  - Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 – 21.420 tys. zł,
  - Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020 – 21.203 tys. zł,
  - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – 6.061 tys. zł,
  - Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 – 7.095 tys. zł,
  - Instrument „Łącząc Europę” – 3.835 tys. zł.
2. Pozostałych programów finansowanych z udziałem środków UE – 207.269 tys. zł, w tym realizowanych głównie w ramach:
  - Programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” – 57.619 tys. zł,
  - zadań weterynaryjnych – 19.437 tys. zł.
3. NSRO 2007-2013 – 29.039 tys. zł, z tego:
  - Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa 2007-2013 – 6.670 tys. zł,
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 – 22.369 tys. zł.
4. Programów realizowanych z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – 3.489 tys. zł.
5. Wspólnej polityki rolnej – 167.726 tys. zł.

Rozdział 4

Wydatki budżetu państwa

4.1. Wydatki budżetu państwa – informacje ogólne

Zgodnie z art. 110 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych budżet państwa określa łączną maksymalną kwotę planowanych wydatków budżetu państwa oraz łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich. W tej części sprawozdania w sposób szczegółowy omówione zostały tylko wydatki krajowe budżetu państwa. Wydatki budżetu środków europejskich zostały szerzej omówione w Rozdziale 5 Budżet środków europejskich.

W ustawie budżetowej na rok 2018 z dnia 11 stycznia 2018 r. wydatki budżetu państwa zaplanowane zostały w wysokości 397.197.405 tys. zł.

Zaplanowane w budżecie państwa środki umożliwiły m.in. zabezpieczenie finansowania Programu „Rodzina 500+” oraz skutków przywrócenia wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet oraz 65 lat dla mężczyzn; wzrost wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez ministrów oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego zatrudnionych w szkołach i placówkach objętych subwencjonowaniem prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego; jak również dalsze zwiększenie wydatków na obronę narodową i ochronę zdrowia.

W trakcie wykonywania budżetu państwa w roku 2018 w wyniku relatywnie wcześniej podjętych przez dysponentów decyzji o blokadach wydatków w poszczególnych częściach budżetowych okazało się, iż wydatki budżetu państwa będą istotnie niższe od zakładanych w ustawie budżetowej na 2018 r. W świetle powyższego i uwzględniając możliwość przekierowania oszczędności na realizację innych zadań publicznych, zdecydowano o zmianie struktury wydatków budżetu państwa, w tym zezwalając na wykorzystanie części środków w wysokości 3.777.500 tys. zł także w roku 2019. W tym celu w dniu 6 grudnia 2018 r. Parlament przyjął ustawę o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018. Jednocześnie Rada Ministrów podjęła decyzję o wydaniu rozporządzenia w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2018 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego. Przedmiotowym rozporządzeniem przesunięto do realizacji w roku 2019 wydatki w wysokości 1.339.903 tys. zł, co szerzej zostało omówione w podrozdziale 4.2.

Ostatecznie wydatki budżetu państwa wykonane zostały w 2018 r. w wysokości 390.454.347 tys. zł (w tym 5.117.403 tys. zł to wydatki przesunięte do realizacji w roku 2019 na podstawie ww. ustawy oraz rozporządzenia) i były niższe o 6.743.058 tys. zł w stosunku do kwoty ustalonej w ustawie budżetowej na rok 2018, tj. o 1,7%.

Zaplanowane w budżecie państwa wydatki stanowią ich nieprzekraczalny limit (art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych). Ponadto zgodnie z art. 162 pkt 3 w zw. z art. 44 ust. 3 ww. ustawy w toku wykonywania budżetu dysponentów obowiązuje zasada racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Powyższe działania oraz czynniki obiektywne takie jak np. oszczędności powstałe w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych skutkowały niepełnym wykorzystaniem wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2018.

Wśród wydatków, które zrealizowano w najniższym stopniu w porównaniu do planu po zmianach należy wymienić środki przeznaczone na:

- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 2.155.615 tys. zł, w tym 1.576.474 tys. zł to kwota nierozdysponowanych rezerw celowych,
- dotacje i subwencje – 2.087.528 tys. zł, w tym 524.833 tys. zł to kwota nierozdysponowanych rezerw celowych,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 1.290.586 tys. zł, w tym 576.695 tys. zł stanowiła kwota nierozdysponowanych rezerw celowych,
- wydatki majątkowe – 859.269 tys. zł, w tym 466.072 tys. zł to kwota nierozdysponowanych rezerw celowych.

Szczegółowa analiza wykonania wydatków krajowych w podziale na poszczególne grupy ekonomiczne została omówiona w dalszych częściach sprawozdania w podrozdziale 4.4.

Nie wykorzystano w pełni środków zaplanowanych w budżecie państwa w rezerwach celowych, tj. pozostała niezrealizowana kwota 3.188.656 tys. zł.

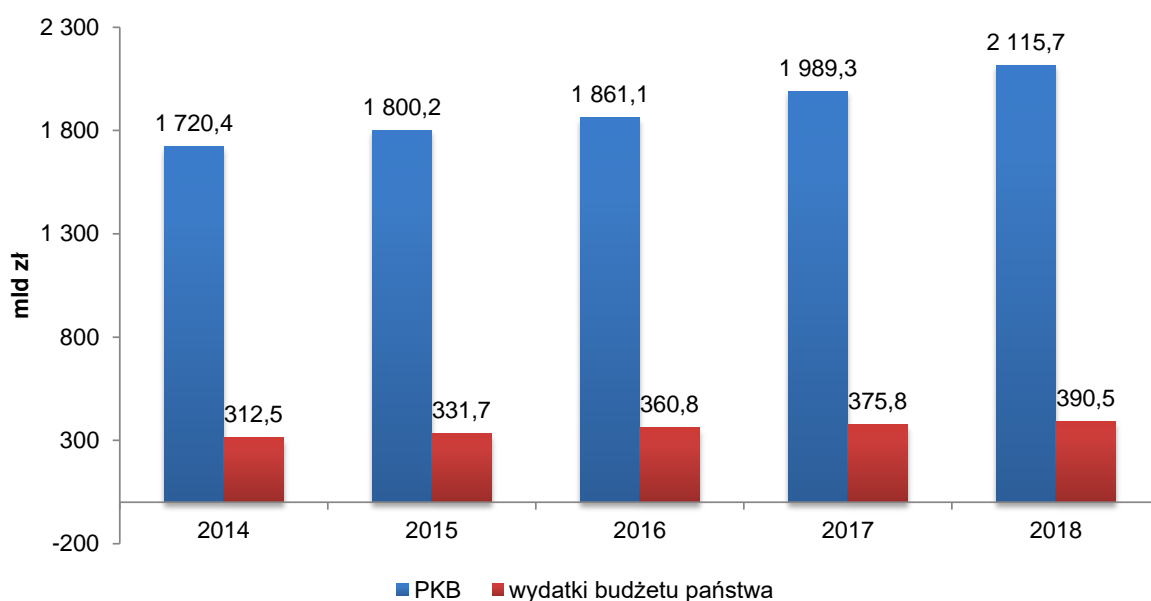
Większość nierozdysponowanej kwoty w rezerwach celowych stanowiły środki przeznaczone na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, co wynikało przede wszystkim z oszczędności w ramach środków zaplanowanych bezpośrednio w częściach budżetowych poszczególnych dysponentów. Ze względu na fakt, że ustawa o finansach publicznych przewiduje możliwość przesuwania wydatków między częściami, działami i rozdziałami (w związku z oszczędnościami w ramach realizowanych zadań na podstawie art. 194), w pierwszej kolejności dysponenci korzystali z tej możliwości, co pozwoliło na wykorzystanie dostępnych w częściach budżetowych środków, bez konieczności uruchamiania rezerwy celowej.

Ponadto na niepełne wykorzystanie przedmiotowych środków miały wpływ:

- 1) oszczędności powstałe w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych,
- 2) przesunięcia realizacji projektów, które wymagają postępowania przetargowego na kolejny rok budżetowy,

- 3) zmiany w harmonogramach płatności dokonywanych przez beneficjentów, zwłaszcza w IV kwartale 2018 r. i przesunięcia tych płatności na kolejny rok budżetowy,
- 4) przesunięcia refundacji dla beneficjentów i rozliczeń projektów na kolejny rok budżetowy, w związku z poniesionymi przez beneficjentów kosztami pod koniec roku 2018.

W porównaniu z 2017 r. zrealizowane wydatki budżetu państwa w roku 2018 były wyższe o 14.685.894 tys. zł, tj. o 3,9%, realnie natomiast były wyższe o 2,3%. Udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa w 2018 r. w odnotowanym PKB (tj. 2.115,7 mld zł) wyniósł 18,5%. Na przestrzeni lat 2014-2018 udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa ogółem w odnotowanym PKB wyniósł odpowiednio: 18,2% w 2014 r., 18,4% w 2015 r., 19,4% w 2016 r., 18,9% w 2017 r. oraz 18,5% w 2018 r., co przedstawiono na poniższym wykresie.

4.2. Informacja o wydatkach, które nie wygasły z upływem roku budżetowego

Na podstawie przepisu art. 181 ustawy o finansach publicznych istnieje możliwość wydatkowania środków budżetu państwa zaplanowanych na dany rok budżetowy w roku po nim następującym. Rada Ministrów może wydać rozporządzenie - po uzyskaniu w tej sprawie opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu, nie później niż do dnia 15 grudnia roku budżetowego - w którym ujmowane są wydatki budżetu państwa niewygasające z upływem roku budżetowego. Powyższy przepis ma charakter fakultatywny.

W 2018 r. oprócz rozporządzenia wydanego na mocy art. 181 ustawy o finansach publicznych, przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 nadały środkom wskazanym w art. 38 c ww. ustawy charakter wydatków niewygasających, w celu umożliwienia ich wykorzystania w terminie dłuższym niż do końca roku, z przeznaczeniem na:

- pomoc dla gospodarstw rolnych, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w roku 2018 suszy lub powodzi,
- dofinansowanie Funduszu Dróg Samorządowych,
- objęcie akcji PKP PLK S.A.,
- dofinansowanie zadań restrukturyzacyjnych w sektorze górnictwa węgla kamiennego,
- realizację zadań w ramach Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2017-2026.

Ostatecznie, łączna kwota wydatków, które nie wygasły z upływem roku 2018 wyniosła 5.117.403 tys. zł. Powyższa kwota obejmuje środki w wysokości:

- 1) 1.339.903 tys. zł wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego,
- 2) 3.777.500 tys. zł wynikające z ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018.

Środki te, zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 181 ust. 5 ustawy o finansach publicznych w dniu 31 grudnia 2018 r. zostały przekazane na wyodrębniony rachunek wydatków centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, właściwy dla środków na wydatki niewygasające.

Ostateczny termin wydatkowania środków niewygasających dla większości zadań przypadła na dzień 31 marca 2019 r. Wyjątek stanowią dwa zadania wynikające z ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018, tj.: „Dofinansowanie Funduszu Dróg Samorządowych” (część 39 – Transport) oraz „Realizacja zadań w ramach Programu Pozamilitarnych Przygotowań

Obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2017-2026" (część 57 – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego), których termin realizacji upływa w dniu 31 grudnia 2019 r.

W rezultacie wydatki w ramach zadania „Realizacja zadań w ramach Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2017-2026” w wysokości 12.000 tys. zł zostały zrealizowane do dnia 22 marca 2019 r., natomiast środki na wydatki w ramach zadania „Dofinansowanie Funduszu Dróg Samorządowych” w wysokości 1.100.000 tys. zł pozostają na wyodrębnionym rachunku wydatków centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, właściwym dla środków na wydatki niewygasające.

Według stanu na dzień 30 kwietnia 2019 r. zrealizowano środki w wysokości 3.794.965 tys. zł, co stanowi 94,5% planu wydatków niewygasających, z wyłączeniem kwoty środków pozostających do realizacji w ramach zadania „Dofinansowanie Funduszu Dróg Samorządowych”.

Środki w wysokości 222.435 tys. zł, które nie zostały wykorzystane w terminie, zostały przekazane na dochody budżetu państwa, zgodnie z art. 181 ust. 8 ustawy o finansach publicznych. Zasilenie rachunku dochodów budżetu państwa z tego tytułu nastąpiło w dniach:

- 16 kwietnia 2019 r. (222.204 tys. zł),
- 19 kwietnia 2019 r. (231 tys. zł).

Ponadto w dniu 7 maja 2019 r. na dochody budżetu państwa zostały przekazane środki w wysokości 3 tys. zł pochodzące ze zwrotu dotacji udzielonej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z przeznaczeniem na zadania dotyczące poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin, a także wspierania wszechstronnego rozwoju terenów wiejskich (cz. 34 – Rozwój regionalny zadanie 65 "Pomoc finansowa na zadania realizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich").

Wykonanie poszczególnych zadań według części budżetowych przedstawia tablica nr 8 „Wykonanie w 2019 r. wydatków budżetu państwa, które w 2018 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego”.

Poniżej przedstawiono przyczyny niewykorzystania istotnych kwotowo wydatków niewygasających przekazanych na dochody budżetu państwa:

- 1) w części 09 – Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w ramach zadań nr 2 i 3 „Realizacja Projektu "Telemetria Polska"" zaplanowano środki w wysokości 13.000 tys. zł. Projekt ten nie został zrealizowany z powodu ograniczonego rynku produkcji urządzeń na potrzeby telemetrii jak również pojawiających się różnorodnych, często nowatorskich koncepcji pomiarów telemetrycznych oraz braku istotnych doświadczeń krajowych w tym zakresie. Sytuacja ta spowodowała przesunięcie terminu realizacji projektu na kolejne kwartały 2019 r.,

- 2) w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w zadaniu nr 5 „Przebudowa, remont i rewaloryzacja zabytkowej willi z ogrodem – siedziby Oddziału IPN przy ul. Piotra Skargi 14 w Szczecinie” zaplanowano środki w wysokości 2.020 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 202 tys. zł, co stanowi 10% planu. Takie wykonanie planu wynikało ze znacznych opóźnień w realizacji przyjętego harmonogramu rzeczowo-finansowego przez wykonawcę prac - firmę Restauro Sp. z o.o. W związku z opóźnieniami odstąpiono od umowy z wykonawcą zadania,
- 3) w części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe:
- w zadaniu nr 20 „Zakupy inwestycyjne dla izb administracji skarbowej” zaplanowano środki w wysokości 6.282 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 250 tys. zł, co stanowi 4% planu. Powodem niższej realizacji wydatków w ramach tego zadania były zastrzeżenia Izby Administracji Skarbowej w Rzeszowie do umowy na podwykonawstwo robót budowlanych oraz aktualizacja harmonogramu realizacji umowy zawartej w dniu 6 lutego 2019 r. Ostatecznie zakończenie prac budowlanych uzgodniono na koniec drugiej dekady czerwca 2019 r.,
  - w zadaniu nr 21 „Zakup sprzętu informatycznego oraz oprogramowania na potrzeby Ministerstwa Finansów i jednostek podległych” zaplanowano środki w wysokości 1.868 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 597 tys. zł, co stanowi 32% planu. Takie wykonanie planu wynikało z niższej, niż szacowano na etapie postępowania, wartości wybranej oferty na zakup monitorów dla pracowników MF w ramach umowy ramowej zawartej przez Centrum Obsługi Administracji Rządowej oraz braku możliwości sfinalizowania zakupu i podpisania umowy na zakup laptopów na potrzeby MF w ramach umowy ramowej z Centrum Obsługi Administracji Rządowej z uwagi na wycofanie się zamawiającego z zakupu sprzętu nie spełniającego wymogów technicznych oraz bezpieczeństwa. Ponadto odstąpiono od podpisania umowy na zakup 6 sztuk komputerów przenośnych typu laptop z uwagi na to, że oferowany przez wykonawców sprzęt nie spełniał wymagań określonych w specyfikacji. Jednocześnie uzyskano oszczędności w związku z niższą niż szacowano wartością wybranej oferty na zakup tabletów,
- 4) w części 20 – Gospodarka w zadaniu nr 28 „Działania sprzyjające wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki polskiej - opracowania koncepcji, metodyk, analiz na potrzeby przygotowania funkcjonowania Platformy Przemysłu Przyszłości oraz przygotowanie do przeprowadzenia testów funkcjonalnych pilotażowej instalacji demonstracyjnej cyfryzacji przemysłu” zaplanowano środki w wysokości 3.997 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 1.020 tys. zł, co stanowi 25,5% planu. Powodem niższej realizacji wydatków w ramach tego zadania były m.in.: unieważnienie postępowań przetargowych z powodów niespełnienia wymogów

wynikających z ustawy Prawo zamówień publicznych, oszczędności w ramach przeprowadzonych postępowań przetargowych oraz nieterminowe wykonanie zadania,

5) w części 33 – Rozwój wsi:

- w zadaniu nr 59 „Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2017 r. huraganu, deszczu nawalnego lub gradu” zaplanowano środki w wysokości 33.300 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 27.316 tys. zł, co stanowi 82% planu. Powodem niższej realizacji wydatków w ramach tego zadania było podpisanie aneksu z dnia 27 marca 2019 r. do umowy nr 3/2019 z dnia 9 stycznia 2019 r. na ww. zadanie na łączną kwotę 30.000 tys. zł oraz niższe, niż wnioskowano wypłaty z faktycznie wystawionych decyzji przyznających pomoc,
- w zadaniu nr 62 „Refundacja wydatków poniesionych przez producentów świń na dostosowanie gospodarstw do wymogów utrzymywania świń - bioasekuracja” zaplanowano środki w wysokości 35.024 tys. zł, z tego zrealizowano 31.362 tys. zł, co stanowi 89,5% planu. Niższe wykonanie planu wynikało z faktycznie wystawionych decyzji przyznających pomoc w powyższym zakresie. Pomoc wypłacano w części lub odmówiono jej przyznania,
- w zadaniu nr 198 „Pomoc dla gospodarstw rolnych, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w roku 2018 suszy lub powodzi” zaplanowano środki w wysokości 715.500 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 657.007 tys. zł, co stanowi 91,8% planu. Niższa realizacja wydatków w ramach tego zadania wynikała z decyzji przyznających pomoc, które nie zawsze opiewały na kwotę w wysokości wnioskowanej,

6) w części 34 – Rozwój regionalny w zadaniu nr 65 „Pomoc finansowa na zadania realizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich” zaplanowano środki w wysokości 81.000 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 9.993 tys. zł, co stanowi 12,3% planu. Powodem niższej realizacji tego zadania była mniejsza, niż przewidywano liczba wniosków złożonych przez Koła Gospodyń Wiejskich (wnioski o pomoc złożyły 2.993 koła). Związane to było z trudnością w oszacowaniu skali udzielanej pomocy finansowej w ramach środków przewidzianych na to wsparcie, gdyż program realizowany był po raz pierwszy. Ponadto trudna była do przewidzenia liczba nowych Kół Gospodyń Wiejskich, które chciałyby skorzystać z możliwości wsparcia finansowego,

7) w części 39 – Transport w zadaniu nr 70 „Inwestycje budowlane realizowane w ramach Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)” zaplanowano środki w wysokości 37.552 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 6.946 tys. zł, co stanowi 18,5% planu. Niższe od planu wykonanie wynikało z naturalnych oszczędności powstałych w procesie realizacji zadań oraz opóźnień na etapie wydawania decyzji odszkodowawczych stanowiących podstawę do wypłaty

odszkodowań z tytułu nabycia nieruchomości przejętych na rzecz Skarbu Państwa pod inwestycje objęte programem wieloletnim pn. Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.),

8) w części 42 – Sprawy wewnętrzne:

- w zadaniu nr 76 „Wyposażenie osobiste i sprzęt uzbrojenia Straży Granicznej oraz zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji” zaplanowano środki w wysokości 29.878 tys. zł, z tego zrealizowano 27.388 tys. zł, co stanowi 91,7% planu. Niższe od planu wykonanie wynikało z faktu niezrealizowania przez Straż Graniczną zakupu 1.100 sztuk kamizelek kuloodpornych zewnętrznych, które nie spełniały wymagań zamawiającego określonych w specyfikacji technicznej,
- w zadaniu nr 89 „Remonty komisariatów Policji oraz obiektów komend miejskich i powiatowych Policji” zaplanowano środki w wysokości 4.083 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 2.454 tys. zł, co stanowi 60,1% planu. Takie wykonanie planu wynikało z faktu, iż wykonawcy nie zrealizowali zakresu rzeczowego w planowanym terminie, a w przypadku jego zrealizowania nie dostarczyli niezbędnych dokumentów pozwalających na zapłatę za wykonane remonty,

9) w części 46 – Zdrowie:

- w zadaniu nr 103 „Remont budynku Ministerstwa Zdrowia przy ulicy Długiej 38/40 w Warszawie” zaplanowano środki w wysokości 1.283 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 331 tys. zł, co stanowi 25,8% planu. Niższe od planu wykonanie wynikało z faktu niezrealizowania przez wykonawcę przedmiotu umowy. W związku z tym Ministerstwo Zdrowia odstąpiło od realizacji umowy i naliczyło kary umowne,
- w zadaniu nr 122 „Realizacja programu polityki zdrowotnej pn. Program profilaktyki i leczenia chorób układu sercowo-naczyniowego POLKARD na lata 2017-2020” zaplanowano środki w wysokości 3.278 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 1.357 tys. zł, co stanowi 41,4% planu. Takie wykonanie planu wynikało przede wszystkim z rezygnacji z realizacji umowy z uwagi na znacznie zawyżoną cenę zakupu sprzętu (angiograf), którą zamawiający był gotów przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia,

10) w części 85/06 – Województwo lubelskie w zadaniu nr 153 „Budowa Komendy Powiatowej PSP w Lubartowie z bazą ratowniczo- gaśniczych kontenerów wymiennych - Przedsięwzięcie objęte Programem modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020” zaplanowano środki w wysokości 4.000 tys. zł, z tego zrealizowano środki w wysokości 2.542 tys. zł, co stanowi 63,6% planu. Powodem niższej realizacji tego zadania było czasowe ograniczenie w kolejno następujących budowlanych procesach technologicznych. Z uwagi na występujące w danym okresie warunki atmosferyczne zakres robót uległ znacznemu ograniczeniu.

4.3. Omówienie wykonania wydatków wg działów i części budżetowych z uwzględnieniem różnic między wielkościami uchwalonymi a wykonanymi

Wydatki w budżecie państwa są planowane i wykonywane zgodnie z systematyką wprowadzoną rozporządzeniami Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz w sprawie klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Przedmiotowa kodyfikacja ma charakter technicznego narzędzia umożliwiającego ewidencjonowanie w przyjętej systematyce określonych zdarzeń, ustalonych przepisami prawa materialnego.

Zasadniczy podział poszczególnych wydatków wskazują działy klasyfikacji budżetowej, definiujące obszary alokacji środków budżetowych, jak na przykład: pomoc społeczna, obrona narodowa, wymiar sprawiedliwości, szkolnictwo wyższe, nauka, transport i łączność.

Poza wydatkami zaplanowanymi w danym dziale budżetu państwa nakłady na realizację danego obszaru działalności ponoszone są także z budżetu środków europejskich oraz w ramach planów finansowych jednostek sektora finansów publicznych jak na przykład: państwowych funduszy celowych, państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych, agencji wykonawczych.

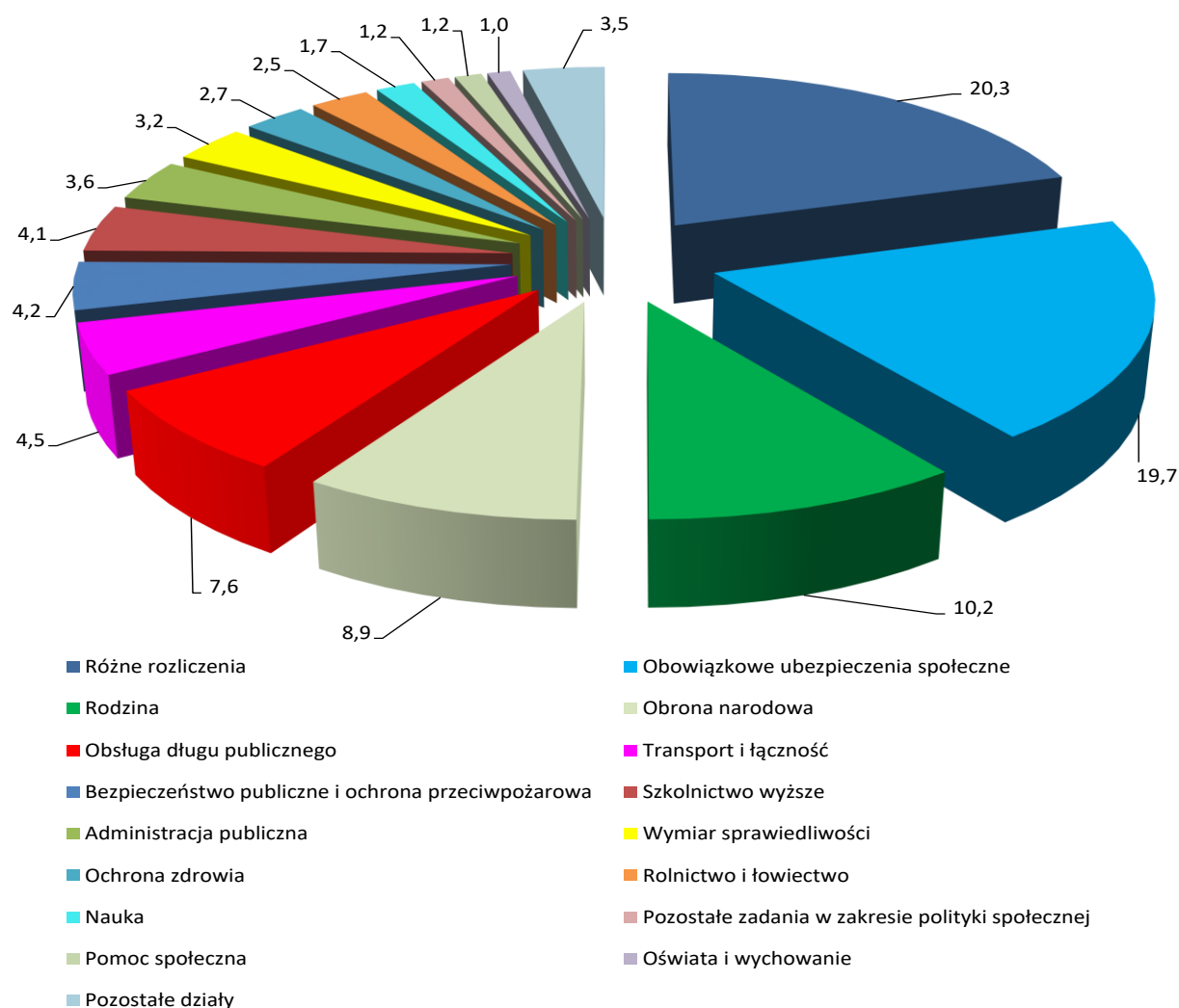
Opis wydatków poniesionych na realizację zadań publicznych wraz z celami oraz wartościami mierników przedstawia budżet w układzie zadaniowym.

Funkcje zaprezentowane w *Informacji o wykonaniu wydatków w układzie zadaniowym w 2018 r.* dołączanej do Sprawozdania prezentują obszary działalności państwa z perspektywy celów i osiągniętych rezultatów.

Poniższa tabela przedstawia realizację wydatków budżetu państwa według działów budżetowych w latach 2017-2018.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017		Ustawa budżetowa na 2018		Przeniesienia z rezerwy ogólnej 2018		Przeniesienia z rezerw celowych 2018		Plan po zmianach 2018		Wykonanie 2018		Wskaźniki	
	w tys. zł		w tys. zł		w tys. zł		w tys. zł		w tys. zł		w tys. zł		(7/2)	(7/6)
	2	3	4	5	6	7	8	9						
Ogółem	375.768.453	397.197.405	261.149	34.264.432	397.197.405	390.454.347	103,9	98,3						
w tym:														
010 Rolnictwo i łowiectwo	7.453.664	5.143.786	150	5.216.760	10.238.426	9.935.903	133,3	97,0						
020 Leśnictwo	9.332	9.114		2.422	11.640	10.603	113,6	91,1						
050 Rybołówstwo i rybactwo	119.906	151.055		63.797	215.251	171.941	143,4	79,9						
100 Górnictwo i kopalnictwo	4.601.780	576.276		1.000.000	1.576.276	1.552.744	33,7	98,5						
150 Przetwórstwo przemysłowe	2.493.931	905.236	8.500	28.815	926.797	843.275	33,8	91,0						
400 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	58			215	215	215	369,5	100,0						
500 Handel	889.468	364.289		2.434	366.911	362.741	40,8	98,9						
550 Hotele i restauracje	14.178	18.000			15.703	15.456	109,0	98,4						
600 Transport i łączność	13.330.719	10.899.314		6.756.303	17.656.441	17.455.556	130,9	98,9						
630 Turystyka	45.283	57.940		140	58.080	57.823	127,7	99,6						
700 Gospodarka mieszkaniowa	2.076.267	1.332.054	300	33.467	453.442	442.452	39,5	97,6						
710 Działalność usługowa	1.121.360	438.923		235	195.734	195.172	99,2	99,7						
720 Informatyka	196.733	195.499		353.216	6.702.249	6.627.758	116,0	98,9						
730 Nauka	5.712.782	6.347.221	1.710	754.445	14.500.266	14.101.119	99,0	97,2						
750 Administracja publiczna	14.241.503	13.836.776	84.393											
751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	2.293.365	2.652.203		475.851	3.079.560	2.836.537	123,7	92,1						
752 Obrona narodowa	29.754.401	33.299.427	7.500	2.036.425	34.906.084	34.750.187	116,8	99,6						
753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	78.339.476	85.210.187	41	3.010.448	76.805.338	76.770.778	98,0	100,0						
754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	16.002.963	14.993.881	9.863	1.436.718	16.483.505	16.434.133	102,7	99,7						
755 Wymiar sprawiedliwości	12.124.828	12.527.357		215.432	12.616.072	12.540.527	103,4	99,4						
756 Dochody od osób prawnych, od osób fiz. i od in. jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	5.789			5.976	5.976	5.976	103,2	100,0						
757 Obsługa długu publicznego	29.641.408	30.700.000			29.700.000	29.486.290	99,5	99,3						
758 Różne rozliczenia	73.241.611	101.616.346	3.389	2.311.495	82.508.245	79.118.083	108,0	95,9						
801 Oświata i wychowanie	3.834.032	1.935.346	21.437	2.011.892	3.981.822	3.888.782	101,4	97,7						
803 Szkolnictwo wyższe	15.752.906	16.063.403	7.200	109.313	16.156.640	16.100.290	102,2	99,7						
851 Ochrona zdrowia	9.641.505	7.295.462	52.567	3.400.981	10.800.073	10.643.696	110,4	98,6						
852 Pomoc społeczna	4.704.057	3.856.204	2.173	898.872	4.748.202	4.576.575	97,3	96,4						
853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4.163.724	4.254.482	1.180	157.761	4.737.705	4.658.692	111,9	98,3						
854 Edukacyjna opieka wychowawcza	409.602	113.866	222	320.973	435.797	386.044	94,2	88,6						
855 Rodzina	39.290.961	38.760.545		2.052.782	40.564.065	39.859.608	98,3	98,3						
900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	534.659	982.669	1.390	556.864	1.671.168	1.630.186	304,9	97,5						
921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3.332.186	2.288.005	55.646	45.830	2.358.142	2.307.716	69,3	97,9						
925 Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	111.691	114.020	325	103	114.470	110.423	98,9	96,5						
926 Kultura fizyczna	282.323	258.519	3.163	3.734	265.416	264.295	93,6	99,6						

Poniższy wykres prezentuje udział wydatków w poszczególnych działach w wydatkach budżetu państwa ogółem w 2018 r.

Największy udział wydatków budżetu państwa stanowią wydatki zaliczane do następujących działów:

- 758 Różne rozliczenia (20,3%), w którym znaczące wielkości stanowią: subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego oraz składka do budżetu Unii Europejskiej,
- 753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (19,7%), z którego środki kierowane są przede wszystkim do funduszy z zakresu ubezpieczeń społecznych zarządzanych przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także służb mundurowych, sędziów i prokuratorów na finansowanie świadczeń pieniężnych z zaopatrzenia emerytalnego,
- 855 Rodzina (10,2%), z którego finansowane są przede wszystkim: świadczenia wychowawcze wypłacone w związku z realizacją rządowego programu wsparcia

dla rodziców „Rodzina 500+”, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia społeczne, w tym za osoby przebywające na urloпах wychowawczych pobierające zasiłek macierzyński, czy za osoby zatrudnione jako nianie,

- 752 Obrona narodowa (8,9%),
- 757 Obsługa długu publicznego (7,6%).

Należy ponownie podkreślić fakt, że w świetle regulacji zawartych w art. 52 ustawy o finansach publicznych wydatki budżetu państwa ogółem stanowią nieprzekraczalny limit. Jednocześnie limit wydatków w poszczególnych działach/częściach zaplanowanych w ustawie budżetowej może zmieniać się w trakcie roku. Zmiany te są w głównej mierze konsekwencją przesunięć środków z rezerw celowych i rezerwy ogólnej. Wykonanie wydatków ogółem za 2018 r. wyniosło 98,3% w stosunku do planu po zmianach i kształtowało się na poziomie od 79,9% (w dziale 050 – Rybołówstwo i rybactwo) do 100% (w działach: 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę) lub prawie 100% (dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne).

* * *

Rozpatrując wykonanie wydatków budżetu państwa w roku 2018 w porównaniu do planu, ale także do wielkości zrealizowanych w roku 2017 odrębnie należy odnieść się do grupy wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, z uwagi na charakter planowania (uzależniony od kolejnych Perspektyw Finansowych), ale także realizacji w trakcie roku budżetowego (w odniesieniu do art. 194 ustawy o finansach publicznych).

Programy realizowane z udziałem środków unijnych mają, co do zasady, charakter wieloletni. Oznacza to, że wydatki na realizację projektów ponoszone są w poszczególnych latach zgodnie z tempem realizacji projektów. Biorąc pod uwagę doświadczenie z poprzedniej perspektywy finansowej, intensyfikacja wydatków następuje dopiero w kolejnych latach obowiązywania perspektywy. Wynika to z faktu, że w pierwszej kolejności dokonywana jest kontrakcja wydatków, a następnie są ponoszone wydatki przez beneficjentów. Ma to znaczenie szczególnie w zakresie beneficjentów nie będących państwowymi jednostkami budżetowymi, którzy dopiero po poświadczeniu poniesionych wydatków mogą otrzymać zwrot poniesionych wydatków w zakresie części refundowanej ze środków UE, jak też współfinansowania krajowego pochodzącego z budżetu państwa, o ile zasady programowe tak stanowią, co ma bezpośredni wpływ na tempo ponoszenia wydatków w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020.

W roku 2018 ponoszone były wydatki przede wszystkim w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020, a wykonanie wydatków w porównaniu do roku 2017 było w przypadku większości

działów znacznie wyższe z uwagi na zwiększenie tempa realizacji przedmiotowej Perspektywy Finansowej.

W konsekwencji powyższego w poszczególnych działach plan po zmianach w roku 2018 był wyższy niż w roku 2017, a tym samym wyższe było wykonanie wydatków w roku 2018 w porównaniu do roku ubiegłego. Sytuacja taka miała miejsce np. w działach:

- **010 Rolnictwo i łowiectwo** – w zakresie wspólnej polityki rolnej, wyższe wykonanie wynikało z tempa realizacji projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, realizującą wydatki w części 33 – Rozwój wsi,
- **020 Leśnictwo** – w zakresie Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 w części 41 – Środowisko,
- **050 Rybołówstwo i Rybactwo** – w zakresie Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze w części 62 - Rybołówstwo i w budżetach wojewodów,
- **600 Transport i Łączność** – w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 i Instrumentu Finansowego „Łącząc Europę” w części 39 – Transport,
- **730 Nauka** – w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz innych środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.) w części 28 – Nauka,
- **750 Administracja publiczna** – przede wszystkim w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020, w tym Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020,
- **754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa** – głównie w zakresie innych środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w tym projektów/działań realizowanych w ramach Wieloletnich Ram Finansowych w zakresie Spraw Wewnętrznych (SOLID 2020),
- **755 Wymiar sprawiedliwości** – w zakresie Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa i Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój,
- **803 Szkolnictwo wyższe** – w zakresie projektów realizowanych przede wszystkim w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 i Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- **851 Ochrona zdrowia** – w zakresie projektów realizowanych przede wszystkim w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 i Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- **853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej** – głównie w ramach projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,

- **900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** – w zakresie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Niskie wykonanie w roku 2018 w porównaniu do wykonania w roku 2017 miało miejsce w następujących działach:

- **500 Handel** – ze względu zmiany systemowe w związku ze zniesieniem Agencji Rynku Rolnego i przeniesienie wydatków w zakresie Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa i wspólnej polityki rolnej do działu 010 Rolnictwo i łowiectwo,
- **710 Działalność usługowa** – w zakresie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 ze względu na przekształcenie państwowych jednostek budżetowych Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej oraz Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej w państwową osobę prawną Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- **854 Edukacyjna opieka wychowawcza** – związane jest z tempem realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w części 41 - Środowisko.

Niskie wykonanie w stosunku do planu po zmianach w roku 2018 nastąpiło w dziale **150 Przetwórstwo przemysłowe** – głównie w zakresie Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w części 34 – Rozwój regionalny.

* * *

Poniżej zostały przedstawione działy, których realizacja była znacząco niższa/wyższa w porównaniu do roku 2017 lub w sposób istotny odbiegała od planu po zmianach w roku 2018 (zarówno w ujęciu kwotowym jak i procentowym).

- 1) **010 Rolnictwo i łowiectwo** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 9.935.903 tys. zł i była wyższa o 2.482.239 tys. zł, tj. o 33,3% w stosunku do roku 2017. Wyższe wykonanie wydatków wynikało przede wszystkim z realizacji przyjętego przez rząd programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody wskutek wyjątkowo dotkliwej suszy (uchwała nr 107/2018 Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi). Kwota środków budżetowych przeznaczonych na realizację programu wyniosła 2.215.500 tys. zł. Do końca 2018 r. wysokość pomocy udzielonej w związku z suszą wyniosła 1.406.381 tys. zł. Jednocześnie pozostała część środków (kwota 734.950 tys. zł) została zakwalifikowana do tzw. wydatków niewygasających, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego oraz ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach

służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018. Powyższe działanie umożliwiło kontynuację pomocy Rządu do dnia 31 marca 2019 r.

Plan po zmianach w dziale Rolnictwo i łowiectwo w 2018 r. wyniósł 10.238.426 tys. zł, a wykonanie wydatków stanowiło 97% powyższego (niższe o 302.523 tys. zł), co w głównej mierze było efektem:

- niższego zapotrzebowania przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na środki finansowe z budżetu państwa związane z działalnością Agencji, m.in. w związku ze zmniejszonym zainteresowaniem w 2018 r. pomocą, polegającą na udzieleniu nieoprocentowanych pożyczek na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych producentom świń, niższego od przewidywanego zainteresowania banków udzielaniem kredytów inwestycyjnych i kłaskowych z dopłatą do oprocentowania wypłacaną przez ARiMR oraz niepełnego wykorzystania środków przeznaczonych na budowę i rozbudowę systemów IT w przedmiotowej Agencji,
- niższego wykorzystania dotacji celowej i podmiotowej przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa m.in. przeznaczonych na realizację zadań: „Działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych”, „Wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą” oraz niższych, niż zakładano kosztów utrzymania Centrali i 17 Oddziałów Terenowych KOWR,
- niepełnego wykorzystania środków na dopłaty do składek z tytułu umów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w związku z zawarciem przez producentów rolnych w 2018 r. mniejszej od planowanej liczby ubezpieczeń,
- niższego od prognozowanego wykorzystania, przez Główny Inspektorat Weterynarii, Wojewódzkie i Powiatowe Inspektoraty Weterynarii, środków przeznaczonych m.in. na wypłatę odszkodowań dla posiadaczy zwierząt w gospodarstwach rolnych, środków związanych z pobieraniem prób od zwierząt (świń i dzików) oraz wykonywaniem badań laboratoryjnych, likwidacji ognisk ASF w gospodarstwach, wydatków przeznaczonych na zakup środków dezynfekcyjnych, a także wywóz i utylizację odpadów.

2) **050 Rybołówstwo i rybactwo** – realizacja wydatków na koniec 2018 roku wyniosła 171.941 tys. zł. Plan po zmianach w przedmiotowym dziale w 2018 r. ustalony został ostatecznie na poziomie 215.251 tys. zł. Wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale stanowiło 79,9% planu (niższe o 43.310 tys. zł), co było w głównej mierze efektem niższych niż zakładano kosztów bieżących związanych z utrzymaniem Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego.

3) **100 Górnictwo i kopalnictwo** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 1.552.744 tys. zł i była niższa o 3.049.037 tys. zł r/r (spadek o 66,3%). Niższe niż w 2017 r. wykonanie wydatków było głównie konsekwencją realizacji w 2017 r. jednorazowego zadania - sfinansowania wypłaty rekompensat dla osób uprawnionych

na podstawie ustawy z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla oraz niższego poziomu finansowania procesów restrukturyzacyjnych w sektorze górnictwa węgla kamiennego.

- 4) **150 Przetwórstwo przemysłowe** – realizacja wydatków w roku 2018 wyniosła 843.275 tys. zł i była niższa o 1.650.657 tys. zł, tj. o 66,2% w stosunku do roku 2017. Niższe wykonanie wydatków w tym dziale wynikało głównie z finansowania jednorazowych wydatków w roku 2017 na zakup i objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym Polskiego Funduszu Rozwoju Spółki Akcyjnej w części 20 – Gospodarka, uchwalonych nowelizacją ustawy budżetowej na rok 2017.

Plan po zmianach w dziale Przetwórstwo przemysłowe w 2018 r. ustalony został na poziomie 926.797 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale stanowiło 91% planu po zmianach (niższe o 83.522 tys. zł), co było efektem niższej realizacji:

- programu „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego”, co wynikało z niższych wypłat z gwarancji de minimis udzielanych przez bank niż pierwotnie zakładano,
  - dotacji podmiotowej i celowej dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, m.in. w związku z niższą wypłatą wsparcia dla Regionalnych Instytucji Finansujących, oszczędności wygenerowanych w wyniku uzyskania niższych cen w postępowaniach przetargowych, wydłużenia lub braku rozstrzygnięcia postępowań przetargowych, co skutkowało późniejszym zawarciem i rozpoczęciem realizacji umów, zmniejszeniem z 11 do 6 członków Rady Nadzorczej (w związku z upływem kadencji Rady Nadzorczej we wrześniu 2018 r.), a także niższym poziomem realizacji umów cywilnoprawnych związanych z pracami pomocniczo-technicznymi będącymi wsparciem dla komórek organizacyjnych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
  - wydatków przeznaczonych na zadania inwestycyjne w ramach „Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023”.
- 5) **500 Handel** – realizacja wydatków w roku 2018 wyniosła 362.741 tys. zł i była niższa o 526.727 tys. zł r/r (mniej o 59,2%) głównie w konsekwencji:
- zmian regulacji prawnych wdrożonych ustawą z dnia 10 lutego 2017 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa. Środki ujmowane dotychczas w dotacji dla Agencji Rynku Rolnego, w związku z realizacją art. 45 ust. 1 przedmiotowej ustawy zostały przeniesione do działu 010 – Rolnictwo i łowiectwo, do utworzonego z dniem 1 września 2017 r. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,
  - niższej realizacji w 2018 r. dotacji celowej dla Agencji Rezerw Materiałowych na utrzymywanie rezerw strategicznych, w tym na dokonywanie wymiany lub zamiany rezerw strategicznych oraz tworzenia rezerw medycznych i technicznych,

- realizacji jednorazowych zadań w roku 2017 w zakresie promocji Polski i Miasta Łodzi w związku z ubieganiem się o prawo do organizacji EXPO 2022, udziałem Polski w Międzynarodowej Wystawie Astana EXPO 2017 oraz objęciem akcji w Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu S.A. i wspieraniem rozwoju polskiej gospodarki m.in. poprzez promocję polskich branż i dostarczenie informacji ekonomiczno-handlowych.

6) **600 Transport i łączność** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 17.455.556 tys. zł i była wyższa o 4.124.837 tys. zł r/r (wzrost o 30,9%). Wyższy poziom realizacji wydatków wynikał przede wszystkim z objęcia przez Skarb Państwa akcji w spółce PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., a także ze zwiększenia poziomu finansowania na:

- realizację zadań związanych z rozwojem dróg gminnych i powiatowych w ramach „Rządowego programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej”,
- realizację zadań związanych z rozwojem dróg krajowych w ramach „Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)”,
- remonty dróg gminnych i powiatowych w związku ze wzrostem wydatków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w infrastrukturze komunalnej jednostek samorządu terytorialnego,
- dofinansowanie krajowych pasażerskich przewozów kolejowych, w tym na wyrównanie przewoźnikom kolejowym utraconych przychodów z tytułu honorowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

Plan po zmianach w dziale Transport i łączność w 2018 r. został ustalony na poziomie 17.656.441 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale stanowiło 98,9% planu po zmianach (spadek o 200.885 tys. zł), co było efektem niższego niż zakładano wykorzystania:

- środków przeznaczonych dla przewoźników wykonujących krajowe pasażerskie przewozy autobusowe na finansowanie ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów,
- środków na finansowanie infrastruktury drogowej, w tym na zarządzanie i utrzymanie dróg realizowane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad,
- wydatków na finansowanie infrastruktury dróg gminnych i powiatowych.

7) **630 Turystyka** – realizacja wydatków w roku 2018 wyniosła 57.823 tys. zł i była wyższa o 12.539 tys. zł (o 27,7%) w stosunku do roku 2017. Wyższe wykonanie wydatków wynikało głównie ze zwiększenia:

- dotacji podmiotowej przeznaczonej dla Polskiej Organizacji Turystycznej na dofinansowanie działalności bieżącej, m.in. na realizację zadań w obszarze promowania turystyki na rynku krajowym, promowania atrakcyjności turystycznej Polski za granicą oraz utrzymanie i rozwój Polskiego Systemu Informacji Turystycznej,
  - środków na sfinansowanie: Ewidencji Obiektów Hotelarskich, przeprowadzenie egzaminów dla kandydatów na przewodników turystycznych oraz dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.
- 8) **700 Gospodarka mieszkaniowa** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 2.312.775 tys. zł i była wyższa o 236.508 tys. zł r/r (wzrost o 11,4%). Na wyższe niż w 2017 r. wykonanie wydatków złożyło się przede wszystkim zwiększenie per saldo:
- wydatków na wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych, które stanowiły zobowiązanie ustawowe skumulowanego oddłużenia kredytobiorców tzw. „starego portfela”,
  - zasilenia Funduszu Dopłat na realizację m.in. programu „Rodzina na Swoim”, programu finansowego wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego.
- 9) **710 Działalność usługowa** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 442.452 tys. zł i była niższa o 678.908 tys. zł (o 60,5%) w stosunku do roku 2017. Niższe wykonanie wydatków związane było przede wszystkim ze zmianą klasyfikacji wydatków realizowanych od 2018 r. przez Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” (w 2017 r. dział 710, w 2018 r. dział 900), w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2018 poz. 2268 z późn. zm.).
- 10) **730 Nauka** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 6.627.758 tys. zł i była wyższa o 914.976 tys. zł r/r (wzrost o 16%). Wyższe wykonanie związane było ze zwiększeniem wydatków na naukę planowanych w ustawie budżetowej na rok 2018. Dodatkowe środki przede wszystkim przekazano na:
- zwiększenie dotacji na działalność statutową jednostek naukowych z przeznaczeniem na zwiększenie potencjału badawczego tych podmiotów,
  - pozyskanie nieruchomości i jej dostosowanie na potrzeby siedziby Narodowego Centrum Nauki,
  - zakup aparatury naukowo-badawczej w zakresie dużej i strategicznej infrastruktury badawczej,
  - podwyższenie kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Centrum Badań EIT+ Sp. z o. o.
- 11) **750 Administracja publiczna** – realizacja planu w przedmiotowym dziale w 2018 r. wyniosła 14.101.119 tys. zł i była niższa o 399.147 tys. zł (97,2% planu).

Przyczyną niepełnej realizacji wydatków w tym dziale w stosunku do planu było niższe wykorzystanie środków przeznaczonych na:

- zakupy usług remontowych realizowanych głównie przez izby administracji skarbowej, urzędy skarbowe, urzędy celno-skarbowe oraz polskie placówki dyplomatyczne za granicą,
- składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy,
- wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (np. świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów BHP) oraz wypłaty honorariów i wynagrodzeń bezosobowych,
- podróże służbowe krajowe i zagraniczne,
- szkolenia członków korpusu służby cywilnej oraz pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej,
- zakupy inwestycyjne w tym związanych z rozbudową infrastruktury teleinformatycznej przez Centrum Informatyki Resortu Finansów,
- zakupy inwestycyjne związane głównie z dostosowaniem systemów utrzymywanych przez Ministerstwo Cyfryzacji do wymogów projektowanej ustawy o ochronie danych osobowych oraz ogólnego rozporządzenia unijnego o ochronie danych (RODO).

12) **751 Urzędy naczelných organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 2.836.537 tys. zł i była wyższa o 543.172 tys. zł (o 23,7%) w stosunku do roku 2017. Wyższa realizacja była przede wszystkim efektem:

- przygotowania i przeprowadzenia przez Krajowe Biuro Wyborcze wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (zarządzonych na dzień 21 października 2018 r.),
- zwiększenia wydatków na zadania inwestycyjne w części 02 – Kancelaria Sejmu, związane z budową budynku komisji sejmowych z garażem, łącznikiem podziemnym z budynkiem K i adaptacją budynku K oraz przebudową i rozbudową budynku przy ul. Ludnej 4A,
- zakupu nieruchomości zrealizowanego w ramach części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Plan po zmianach w dziale Urzędy naczelných organów władzy państwowej kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa w 2018 r. wyniósł 3.079.560 tys. zł. Wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale stanowiło 92,1% planu (niższe o 243.023 tys. zł). Niepełna realizacja wydatków w tym dziale była rezultatem przede wszystkim niższego niż planowano:

- rozdysonowania środków zaplanowanych na zakup nieruchomości na potrzeby Centrali Instytutu Pamięci Narodowej,

- wykonania wydatków przeznaczonych na przygotowanie i przeprowadzenie przez Krajowe Biuro Wyborcze wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
  - wykorzystania środków na zakupy inwestycyjne dla: Urzędu Ochrony Danych Osobowych, w tym głównie zakup i wdrożenie systemów informatycznych oraz Kancelarii Sejmu (głównie zakupy związane z informatyzacją i zakup sprzętu technicznego).
- 13) **752 Obrona narodowa** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 34.750.187 tys. zł i była wyższa o 4.995.786 tys. zł (o 16,8%) r/r. Tak ukształtowany poziom zrealizowanych wydatków związany jest ze wzrostem poziomu Produktu Krajowego Brutto, stanowiącego podstawę do wyliczenia wydatków obronnych oraz ze zmianą od 2018 r. mechanizmu planowania wydatków obronnych zmienionego w wyniku nowelizacji art. 7 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie jako podstawę do wyliczeń wysokości wydatków obronnych przyjęto PKB z roku planistycznego, zamiast roku poprzedniego – jak w roku 2017. Ponadto w trakcie trwania roku budżetowego, przedmiotowe wydatki zostały dodatkowo zwiększone (w części 29 – Obrona narodowa) o 1.600.000 tys. zł z przeznaczeniem na wsparcie obszaru modernizacji technicznej Sił Zbrojnych. Środki zostały przeznaczone głównie na kontynuację procesu przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP, zabezpieczenie potrzeb materiałowych oraz procesu szkolenia Sił Zbrojnych oraz na funkcjonowanie Polskich Kontyngentów Wojskowych i jednostek wydzielanych do udziału w operacjach NATO, a także na zakupy inwestycyjne realizowane w obszarze programu wieloletniego "Zabezpieczenie transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie (VIP)".
- 14) **753 Obowiązkowe ubezpieczenie społeczne** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 76.770.778 tys. zł i była niższa o 1.568.698 tys. zł r/r (spadek o 2%), przede wszystkim z uwagi na znacznie niższą kwotę dotacji uzupełniającej przekazanej z budżetu państwa dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Powyższe spowodowane było bardzo dobrą sytuacją na rynku pracy i związanym z tym faktem dużo wyższym poziomem przychodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ze składek na ubezpieczenie społeczne – wzrost o 15.387.077 tys. zł r/r (tj. 9,2%).
- 15) **754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 16.434.133 tys. zł i była wyższa o 431.170 tys. zł (o 2,7%) r/r. Wzrost wydatków odnotowano głównie w konsekwencji:
- zwiększenia nakładów na realizację zadań przez Policję, w tym na zakup śmigłowca transportowego, dwusilnikowego Black Hawk i zakup sprzętu transportowego,
  - realizacji inwestycji budowlanych i zakupów inwestycyjnych (w tym środków transportu) na potrzeby Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a także na

zarządzanie kryzysowe, w tym głównie na wyposażenie i utrzymanie wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych,

- wypłaty nagród rocznych oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego od kwoty podwyżek w 2017 roku w ramach realizacji dwóch przedsięwzięć tzw. płacowych, tj. wzmocnienie motywacyjnego systemu uposażeń funkcjonariuszy oraz zwiększenie konkurencyjności wynagrodzeń pracowników cywilnych.

16) **755 Wymiar sprawiedliwości** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 12.540.527 tys. zł i była wyższa o 415.699 tys. zł (o 3,4%) w stosunku do roku 2017. Wzrost ten był głównie wynikiem:

- zwiększenia wynagrodzeń sędziów, prokuratorów, asesorów i referendarzy sądowych w części 15 – Sądy powszechne, części 37 – Sprawiedliwość oraz części 88 – Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury o wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w II kw., który na rok 2018 wyniósł 5,02%. Dodatkowo o 2% zwiększony został fundusz wynagrodzeń urzędników sądowych i prokuratury, asystentów sędziów i prokuratorów, kuratorów sądowych, pozostałych pracowników sądów i prokuratur oraz pracowników cywilnych Ministerstwa Sprawiedliwości,
- zwiększenia wydatków na zadania wynikające z „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2017-2020” zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Służby Więziennej w latach 2017-2020” (Dz. U. z 2019 r. poz. 614) oraz w związku z art. 19 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. z 2017 r. poz. 2371).

17) **758 Różne rozliczenia** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 79.118.083 tys. zł i była wyższa r/r o 5.876.472 tys. zł (o 8%). Odnotowane zwiększenie wydatków było przede wszystkim efektem:

- konieczności zwiększenia składki, którą Polska jako państwo członkowskie zobowiązana była wpłacić do budżetu Unii Europejskiej. Zwiększenie planowanej składki było konsekwencją wyższego poziomu Dochodu Narodowego Brutto Polski i poboru ceł, stanowiących podstawę do obliczenia jej wysokości,
- zwiększenia części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, w kwocie której zaplanowano środki na wzrost średnich wynagrodzeń nauczycieli w szkołach, placówkach o 5,35% od dnia 1 kwietnia 2018 r. oraz części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin, powiatów i województw – realizacja subwencji i dotacji została szczegółowo opisana w rozdziale 4.4.1 Sprawozdania,
- wpłaty z budżetu państwa na Fundusz Reprywatyzacji, o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych usprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2018 r., poz. 2170) z przeznaczeniem na finansowanie ustawowych zadań Funduszu.

Plan po zmianach w dziale Różne rozliczenia w 2018 r. został ustalony na poziomie 82.508.245 tys. zł. Wykonanie wydatków w przedmiotowym dziale stanowiło 95,9% planu (niższe o 3.390.162 tys. zł), co było w głównej mierze efektem:

- niższego niż planowano rozdysponowania rezerw celowych m.in. w pozycjach:
  - 8 – *Współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, finansowanie potrzeb wynikających z różnic kursowych oraz rozliczeń z Komisją Europejską programów finansowanych z UE* – przyczyny niepełnej realizacji zostały omówione w podrozdziale 4.1. Wydatki budżetu państwa – informacje ogólne,
  - 4 – *Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym realizacja zadań w dorzeczach Odry i górnej Wisły*. Środki rezerwy zostały uruchomione stosownie do potrzeb i zgodnie ze złożonymi wnioskami,
  - 16 – *Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa*. Niewykorzystanie w pełnej wysokości środków ujętych w rezerwie celowej były konsekwencją mniejszego zapotrzebowania dysponentów na środki na opłacenie zobowiązań wymagalnych,
  - 59 – *Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej*, Niepełne wykorzystanie środków wynikało przede wszystkim: ze zmian w harmonogramach realizacji projektów, co wiązało się z mniejszym zapotrzebowaniem na środki z rezerwy celowej w ubiegłym roku budżetowym, z oszczędności powstałych w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych, z przesunięcia realizacji projektów, które wymagały przeprowadzenia postępowań przetargowych na kolejny rok budżetowy,
- niepełnego wykorzystania dotacji celowych w części 34 – Rozwój Regionalny w konsekwencji m.in.: zmian harmonogramów płatności dokonywanych przez beneficjentów pod koniec roku 2018 (np. w związku z: przedłużającymi się procedurami przetargowymi oraz problemami z wyłonieniem wykonawców, problemami w realizacji projektu np. z rekrutacją uczestników projektu, mniejszym niż się spodziewano zainteresowaniem wnioskodawców ogłaszanymi konkursami, rozstrzygnięciem mniejszej ilości konkursów niż zakładano w harmonogramie naborów na rok 2018, opóźnieniami w podpisywaniu umów o dofinansowanie), zwrotem środków dokonywanych przez beneficjentów (np. w związku z rozwiązaniem umów o dofinansowanie projektów, wystąpieniem nieprawidłowości), oszczędnościami wygenerowanymi podczas realizacji projektów.

- 18) **803 Szkolnictwo wyższe** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 16.100.290 tys. zł i była wyższa o 347.384 tys. zł (o 2,2%) w stosunku do roku 2017 . Wzrost ten był głównie wynikiem zwiększenia w ustawie budżetowej na rok 2018 wydatków planowanych na szkolnictwo wyższe. Dodatkowe środki przede wszystkim przekazano na działalność dydaktyczną szkół wyższych. Wydatki obejmowały głównie zwiększenie dotacji podmiotowych przekazywanych na dofinansowanie działalności uczelni publicznych w obszarze związanym z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształceniem kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni.
- 19) **851 Ochrona zdrowia** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 10.643.696 tys. zł i była wyższa o 1.002.191 tys. zł (o 10,4%) r/r. Wzrost wydatków w tym dziale w głównej mierze był efektem poniesienia wyższych kosztów z tytułu finansowania:
- zwiększenia funduszu zapasowego Narodowego Funduszu Zdrowia, o którym mowa w art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018, poz. 1510, z późn. zm.) w wysokości 1.800.000 tys. zł. W roku 2017 wydatkowano dodatkowe środki w wysokości 995.777 tys. zł z tytułu nadwykonań świadczeń gwarantowanych, w tym świadczeń wysokospecjalistycznych sfinansowanych w ramach dotacji dla Narodowego Funduszu Zdrowia,
  - dotacji dla Narodowego Funduszu Zdrowia na leczenie osób nieubezpieczonych w związku ze sfinansowaniem w roku 2018 zadań, o których mowa w art. 97 ust. 3 pkt 2a, 3 i 3b ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
  - refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, które przysługują świadczeniobiorcom po ukończeniu 75 roku życia,
  - zadań zespołów ratownictwa medycznego w wyniku podwyżek wynagrodzeń dla pielęgniarek i położnych, ratowników medycznych, pielęgniarek i położnych u podwykonawców i dyspozytorów medycznych,
  - wydatków na Inspekcję Sanitarną w związku ze zwiększeniem wynagrodzeń w wojewódzkich i powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych,
  - świadczeń wysokospecjalistycznych finansowanych w formie dotacji dla Narodowego Funduszu Zdrowia w związku z większą ilością mechanicznych, pozaustrojowych wspomagań serca pulsacyjnymi sztucznymi komorami, przeszczepów serca oraz przezskórnych lub z innego dostępu wszczepień zastawek serca.

Jednocześnie nastąpił spadek wydatków r/r w obszarze składek na ubezpieczenie zdrowotne za bezrobotnych finansowanych z budżetu państwa, w związku odnotowaniem niższego poziomu bezrobocia.

- 20) **852 Pomoc społeczna** – realizacja wydatków w przedmiotowym dziale w 2018 r. wyniosła 4.576.575 tys. zł, co stanowiło 96,4% planu (niższe o 171.627 tys. zł). Na spadek realizacji wydatków w 2018 r. złożyło się przede wszystkim niepełne wykorzystanie środków przeznaczonych na realizację:
- wypłaty zasiłków okresowych w części gwarantowanej z budżetu państwa i wypłaty zasiłków stałych,
  - pomocy państwa w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji osób dorosłych, w szczególności osób samotnych i w podeszłym wieku,
  - organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - zadań inwestycyjnych w ramach programu wieloletniego „Senior +” na lata 2015-2020 w województwach: mazowieckim, podkarpackim, dolnośląskim i podlaskim,
  - programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” w województwie wielkopolskim, niewydatkowanie środków przeznaczonych na rozwój sieci mieszkań chronionych,
  - wydatków przeznaczonych na Środowiskowe Domy Samopomocy w województwach: wielkopolskim i świętokrzyskim.
- 21) **853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 4.658.692 tys. zł i była wyższa o 494.967 tys. zł (o 11,9%) r/r. Środki w ramach przedmiotowego działu przeznaczone są przede wszystkim na: wypłatę renty socjalnej przysługującej osobom pełnoletnim całkowicie niezdolnym do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, a także dotację dla Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wyższe wydatki spowodowane były przede wszystkim zwiększeniem wydatków na rentę socjalną w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 maja 2018 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej przewidującej podwyższenie wysokości renty socjalnej do 100% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, tj. z 865,03 zł do kwoty 1.029,30 zł. Odnotowano także wzrost wydatków inwestycyjnych r/r na realizację zadania pn. „Budowa Centrum Szkolenia i Aktywizacji Zawodowej Młodzieży w Białymstoku” w ramach budżetu części 31 – Praca.
- 22) **855 Rodzina** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 39.859.608 tys. zł i była wyższa o 568.647 tys. zł (o 1,4%) w stosunku do roku 2017. Wzrost wydatków w tym dziale w głównej mierze był spowodowany wzrostem planowanych w stosunku do roku 2017 dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego m.in. na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej, innych zadań zleconych gminom oraz powiatom przeznaczonych na:

- realizację rządowego programu „Dobry start”, ustanowionego uchwałą Rady Ministrów Nr 80 z dnia 30 maja 2018 r. z przeznaczeniem na wypłatę świadczenia w wysokości 300 zł na każde dziecko na wydatki związane z edukacją szkolną,
- zadania inwestycyjne w ramach Resortowego Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” finansowane z budżetów wojewodów,
- a także na finansowanie z budżetu państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek na ubezpieczenia społeczne, w tym za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby pobierające zasiłek macierzyński oraz za osoby zatrudnione jako nianie.

Plan po zmianach w dziale Rodzina w 2018 r. ukształtował się na poziomie 40.564.065 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale stanowiło 98,3% planu (niższe o 704.457 tys. zł) i było efektem głównie niepełnego wykorzystania środków w stosunku do planu przeznaczonych na realizację:

- świadczenia wychowawczego w ramach programu „Rodzina 500+”, dodatku wychowawczego oraz dodatku do zryczałtowanej kwoty stanowiących pomoc państwa w wychowywaniu dzieci,
- świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz na opłacanie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłek dla opiekuna,
- rządowego programu „Dobry start” w zakresie wypłaty świadczenia w wysokości 300 zł z przeznaczeniem na wydatki związane z edukacją szkolną,
- zadań inwestycyjnych w ramach Resortowego Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” w szczególności w województwach: mazowieckim, łódzkim, pomorskim i wielkopolskim.

23) **900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 1.630.186 tys. zł i była wyższa o 1.095.527 tys. zł (o 204,9%) r/r. Wzrost wydatków spowodowany był przede wszystkim ujęciem w dziale 900 dotacji dla utworzonego od dnia 1 stycznia 2018 r. Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” na mocy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2018 poz. 2268 z późn. zm.).

24) **921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** – realizacja wydatków w 2018 r. w przedmiotowym dziale wyniosła 2.307.716 tys. zł i była niższa o 1.024.470 tys. zł (o 30,7%) r/r. Spadek wydatków był przede wszystkim konsekwencją realizacji w 2017 r. jednorazowych wypłat:

- rekompensaty ubytku wpływów abonamentowych za lata 2010-2017 na realizację misji publicznej przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji,
- dotacji na uzupełnienie kapitału wieczystego Fundacji Dziedzictwa Kulturowego w ramach budżetu części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2018 według części

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017	Ustawa budżetowa 2018	Plan po zmianach 2018	Wykonanie 2018	Wskaźniki	
					5/4	5/2
					w tys. zł	
1	2	3	4	5	6	7
Razem:	375.768.453	397.197.405	397.197.405	390.454.347	98,3	103,9
01 Kancelaria Prezydenta RP	167.048	200.382	192.682	190.384	98,8	114,0
02 Kancelaria Sejmu	447.020	577.832	551.118	521.152	94,6	116,6
03 Kancelaria Senatu	169.264	209.093	200.372	197.985	98,8	117,0
04 Sąd Najwyższy	100.058	111.695	120.012	108.056	90,0	108,0
05 Naczelny Sąd Administracyjny	436.025	504.926	486.184	448.183	92,2	102,8
06 Trybunał Konstytucyjny	31.404	35.880	34.421	33.723	98,0	107,4
07 Najwyższa Izba Kontroli	277.539	282.111	282.111	281.799	99,9	101,5
08 Rzecznik Praw Obywatelskich	37.070	39.433	39.433	38.563	97,8	104,0
09 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	24.650	42.989	42.989	39.390	91,6	159,8
10 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych*	20.150	21.006	37.580	25.681	68,3	127,5
11 Krajowe Biuro Wyborcze	64.792	63.607	522.884	394.760	75,5	609,3
12 Państwowa Inspekcja Pracy	321.444	324.621	324.621	318.518	98,1	99,1
13 Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	282.250	363.288	363.288	345.372	95,1	122,4
14 Rzecznik Praw Dziecka	11.324	11.469	11.469	11.469	100,0	101,3
15 Sądy powszechne	6.950.051	7.527.737	7.398.290	7.329.220	99,1	105,5
16 Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	203.594	216.437	365.516	342.517	93,7	168,2
17 Administracja publiczna	32.751	36.299	42.086	37.671	89,5	115,0
18 Budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo	1.857.558	1.338.947	2.249.622	2.230.182	99,1	120,1
19 Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe	8.713.971	7.028.410	9.322.149	9.178.623	98,5	105,3
20 Gospodarka	2.450.638	566.248	555.359	503.650	90,7	20,6
21 Gospodarka morska	434.786	528.014	540.165	522.197	96,7	120,1
22 Gospodarka wodna	769.438	660.117	1.220.142	1.195.446	98,0	155,4
23 Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej	21.223	22.699	21.409	20.291	94,8	95,6
24 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4.736.711	3.608.760	3.749.174	3.687.700	98,4	77,9
25 Kultura fizyczna	307.755	287.214	290.883	289.562	99,5	94,1
26 Łączność	6.814	7.077	7.077	6.434	90,9	94,4
27 Informatyzacja	163.644	248.281	267.718	238.469	89,1	145,7
28 Nauka	5.871.704	6.521.246	6.876.471	6.699.346	97,4	114,1
29 Obrona narodowa	36.696.649	40.348.339	41.890.408	41.852.865	99,9	114,1
30 Oświata i wychowanie	442.467	451.586	542.366	501.793	92,5	113,4
31 Praca	375.173	395.327	394.053	380.938	96,7	101,5
32 Rolnictwo	1.172.287	885.031	1.337.754	1.208.004	90,3	103,0
33 Rozwój wsi	3.727.840	3.393.614	6.711.621	6.615.207	98,6	177,5
34 Rozwój regionalny	1.352.117	1.910.435	2.120.445	1.868.314	88,1	138,2
35 Rynki rolne	258.763	39.471	41.598	40.477	97,3	15,6
37 Sprawiedliwość	4.869.972	4.914.928	5.092.894	5.073.163	99,6	104,2
38 Szkolnictwo wyższe	12.664.203	12.923.302	12.967.932	12.915.807	99,6	102,0
39 Transport	10.935.706	9.824.591	14.206.706	14.125.888	99,4	129,2
40 Turystyka	50.534	60.963	61.103	60.722	99,4	120,2
41 Środowisko	551.391	411.627	542.879	521.446	96,1	94,6
42 Sprawy wewnętrzne	21.757.410	20.467.592	21.955.219	21.912.145	99,8	100,7
43 Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	180.114	180.826	199.882	199.047	99,6	110,5
44 Zabezpieczenie społeczne	960.026	884.454	938.940	913.581	97,3	95,2
45 Sprawy zagraniczne	2.452.624	2.035.677	2.104.683	2.059.490	97,9	84,0
46 Zdrowie	7.218.014	5.103.028	8.376.632	8.228.979	98,2	114,0
47 Energia	449.731	306.707	324.158	316.216	97,5	70,3
48 Gospodarka Żłozami Kopalain	4.608.126	582.940	1.583.444	1.559.077	98,5	33,8

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017	Ustawa budżetowa 2018	Plan po zmianach 2018	Wykonanie 2018	Wskaźniki	
					5/4	5/2
					w tys. zł	
1	2	3	4	5	6	7
49 Urząd Zamówień Publicznych	30.482	34.055	34.268	32.796	95,7	107,6
50 Urząd Regulacji Energetyki	45.173	42.468	49.113	48.309	98,4	106,9
52 Krajowa Rada Sądownictwa	12.747	15.030	15.030	12.832	85,4	100,7
53 Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	68.474	75.632	76.516	74.007	96,7	108,1
54 Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	48.126	37.186	83.994	82.620	98,4	171,7
56 Centralne Biuro Antykorupcyjne	247.147	197.465	228.823	227.079	99,2	91,9
57 Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego	747.511	631.929	727.942	727.404	99,9	97,3
58 Główny Urząd Statystyczny	418.979	427.469	429.019	425.391	99,2	101,5
59 Agencja Wywiadu	191.530	188.652	197.252	195.425	99,1	102,0
60 Wyższy Urząd Górniczy	60.173	59.943	60.734	60.457	99,5	100,5
61 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej	57.259	55.699	57.961	57.921	99,9	101,2
62 Rybołówstwo	112.084	144.491	208.015	163.379	78,5	145,8
63 Rodzina	14.137	13.474	18.905	16.921	89,5	119,7
64 Główny Urząd Miar	146.892	159.698	164.989	164.480	99,7	112,0
65 Polski Komitet Normalizacyjny	31.850	34.298	34.298	32.454	94,6	101,9
66 Rzecznik Praw Pacjenta	13.691	13.498	13.587	13.587	100,0	99,2
67 Polska Akademia Nauk	80.714	82.353	82.353	81.925	99,5	101,5
68 Państwowa Agencja Atomistyki	32.876	32.668	33.932	32.895	96,9	100,1
69 Żegluga Śródlądowa	14.528	18.963	23.662	19.527	82,5	134,4
70 Komisja Nadzoru Finansowego	216.704	245.112	245.225	213.791	87,2	98,7
71 Urząd Transportu Kolejowego	33.889	38.337	38.406	36.823	95,9	108,7
72 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	17.092.489	17.936.437	17.468.459	17.466.474	100,0	102,2
73 Zakład Ubezpieczeń Społecznych	50.084.205	56.530.465	48.680.912	48.621.637	99,9	97,1
74 Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa	41.734	36.859	48.588	48.429	99,7	116,0
75 Rządowe Centrum Legislacji	26.183	27.508	27.508	27.300	99,2	104,3
76 Urząd Komunikacji Elektronicznej	95.912	114.921	116.900	109.964	94,1	114,7
79 Obsługa długu krajowego	29.641.408	30.700.000	29.700.000	29.486.290	99,3	99,5
80 Regionalne Izby Obrachunkowe	123.372	123.548	124.161	124.079	99,9	100,6
81 Rezerwa ogólna		261.723	574			
82 Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	54.280.749	56.444.715	56.429.729	56.429.727	100,0	104,0
83 Rezerwy celowe		23.690.856	3.188.656			
84 Środki własne Unii Europejskiej	15.741.939	19.643.623	18.660.770	18.660.770	100,0	118,5
85 Budżety wojewodów	57.802.265	50.089.646	59.850.365	58.604.166	97,9	101,4
86 Samorządowe Kolegia Odwoławcze	127.238	123.629	131.468	131.101	99,7	103,0
88 Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury	2.452.170	2.418.799	2.437.349	2.434.889	99,9	99,3

* Część budżetowa 10. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych - z dniem 25 maja 2018 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych. stał się Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych na mocy art. 166 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000).

4.4. Wydatki według grup ekonomicznych

W 2018 r. wykonanie planu wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych z uwzględnieniem zmian wprowadzanych w trakcie wykonywania budżetu przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Plan po zmianach 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	5:4	5:2
	w tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	375.768.453	397.197.405	397.197.405	390.454.347	98,3	103,9
1. Dotacje i subwencje	205.610.980	213.898.023	213.374.764	211.287.236	99,0	102,8
2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	25.618.024	26.068.705	25.947.115	25.810.669	99,5	100,8
3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	69.974.370	75.508.830	73.355.811	72.065.224	98,2	103,0
4. Wydatki majątkowe	24.551.423	21.176.991	27.353.547	26.494.278	96,9	107,9
5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	29.641.408	30.699.900	29.699.833	29.486.217	99,3	99,5
6. Środki własne Unii Europejskiej	15.741.939	19.643.623	18.660.770	18.660.770	100,0	118,5
7. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej*	4.630.309	10.201.333	8.805.566	6.649.952	75,5	143,6

*Wiersz ten obejmuje wydatki budżetu państwa na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz wydatki na projekty z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich.

Struktura wydatków budżetu państwa w 2017 r. i 2018 r. przedstawiała się następująco:

	2017 r.	2018 r.
Dotacje i subwencje	54,7	54,1
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6,8	6,6
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	18,6	18,5
Wydatki majątkowe	6,5	6,8
Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	7,9	7,6
Środki własne Unii Europejskiej	4,2	4,8
Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	1,2	1,7
Wydatki budżetu państwa ogółem	100,0	100,0

W 2018 r. udział poszczególnych grup wydatków w wydatkach ogółem wzrósł w porównaniu do roku 2017 w grupie: środki własne Unii Europejskiej o 0,6 pkt. proc., współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej o 0,5 pkt. proc. oraz wydatki majątkowe o 0,3 pkt. proc. Zmniejszył się natomiast udział poszczególnych grup wydatków w wydatkach ogółem w grupie: dotacji i subwencji o około 0,6 pkt. proc., wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa o 0,3 pkt. proc., świadczenia na rzecz osób fizycznych 0,2 pkt. proc. oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych o 0,1 pkt. proc.

<i>w tys. zł</i>	Wykonanie 2017 r.	Wykonanie 2018 r.	Różnica
1. Dotacje i subwencje	205.610.980	211.287.236	5.676.256
2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	25.618.024	25.810.669	192.645
3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	69.974.370	72.065.224	2.090.855
4. Wydatki majątkowe	24.551.423	26.494.278	1.942.855
5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	29.641.408	29.486.217	-155.191
6. Środki własne Unii Europejskiej	15.741.939	18.660.770	2.918.831
7. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	4.630.309	6.649.952	2.019.643
Ogółem	375.768.453	390.454.347	14.685.894

Największy wzrost zrealizowanych wydatków w roku 2018 w stosunku do roku 2017 miał miejsce w grupie dotacji i subwencji i wyniósł 5.676.256 tys. zł, tj. o 2,8%. Wzrost wydatków w przedmiotowej grupie wynikał głównie:

- z wyższej realizacji wydatków z tytułu subwencji ogólnej w 2018 roku w porównaniu do roku 2017, co było spowodowane zaplanowaniem w części oświatowej subwencji ogólnej środków na wzrost średnich wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego o 5,35% od dnia 1 kwietnia 2018 r.,
- z wpłaty z budżetu państwa do Fundusz Reprywatyzacji, o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych usprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2018 r., poz. 2170) z przeznaczeniem na finansowanie ustawowych zadań Funduszu,
- z realizacji przyjętego przez rząd programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody wskutek wyjątkowo dotkliwej suszy (uchwała nr 107/2018 Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie ustanowienia programu pomocy

dla gospodarstw rolnych i rybackich, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi),

- ze zwiększenia funduszu zapasowego Narodowego Funduszu Zdrowia, leczenia osób nieubezpieczonych w ramach dotacji dla Narodowego Funduszu Zdrowia oraz refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, które przysługują świadczeniobiorcom po ukończeniu 75 roku życia.

Istotnie wyższy poziom realizacji wydatków w 2018 roku odnotowany został również w grupie wydatków środki własne Unii Europejskiej i był wyższy o 2.918.831 tys. zł, tj. o 18,5% w porównaniu do roku 2017. Różnica była przede wszystkim efektem znacznie wyższego poziomu wydatków budżetu UE w 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, co skutkowało wzrostem składek płaconych przez wszystkie państwa członkowskie, w tym Polskę. Wyższa składka zapłacona do budżetu UE była również wynikiem dobrej sytuacji makroekonomicznej Polski, w szczególności w zakresie wzrostu Dochodu Narodowego Brutto i jego relacji do DNB innych państw członkowskich.

Realizacja wydatków bieżących jednostek budżetowych w 2018 r. była wyższa w stosunku do roku 2017 o 2.090.855 tys. zł, tj. o 3% i związana była między innymi ze wzrostem:

- poziomu PKB, stanowiącym podstawę do wyliczenia wydatków obronnych oraz ze zmianą od 2018 r. zasady planowania wydatków obronnych wynikającą z nowelizacji art. 7 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, do wyliczeń wysokości wydatków obronnych od 2018 r. stanowi PKB z roku planistycznego, a nie jak do tej pory PKB z roku poprzedniego. Środki zostały przeznaczone głównie na kontynuację procesu przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP, zabezpieczenie potrzeb materiałowych i procesu szkolenia Sił Zbrojnych oraz na funkcjonowanie Polskich Kontyngentów Wojskowych i jednostek wydzielanych do udziału w operacjach NATO,
- środków na wynagrodzenia sędziów, prokuratorów, asesorów i referendarzy sądowych, urzędników sądowych i prokuratury, asystentów sędziów i prokuratorów, kuratorów sądowych - zgodnie z regulacjami ustawowymi określającymi wskaźnik ich wzrostu, a także wzrostu wynagrodzeń pozostałych pracowników sądów i prokuratur oraz pracowników cywilnych Ministerstwa Sprawiedliwości,
- środków na wypłatę składek na ubezpieczenia społeczne opłacanych za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, osoby pobierające zasiłek macierzyński, nianie sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem, głównie w związku ze wzrostem kwoty wypłaconych zasiłków macierzyńskich.

W zakresie budżetu środków krajowych ujęte są również wydatki na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich

Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz wydatki na projekty z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich. Realizacja wydatków w tej grupie była istotnie wyższa. Wzrost wydatków r/r o 2.019.643 tys. zł tj. o 43,6% był konsekwencją tempa realizacji projektów finansowanych udziałem środków UE i EFTA w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020.

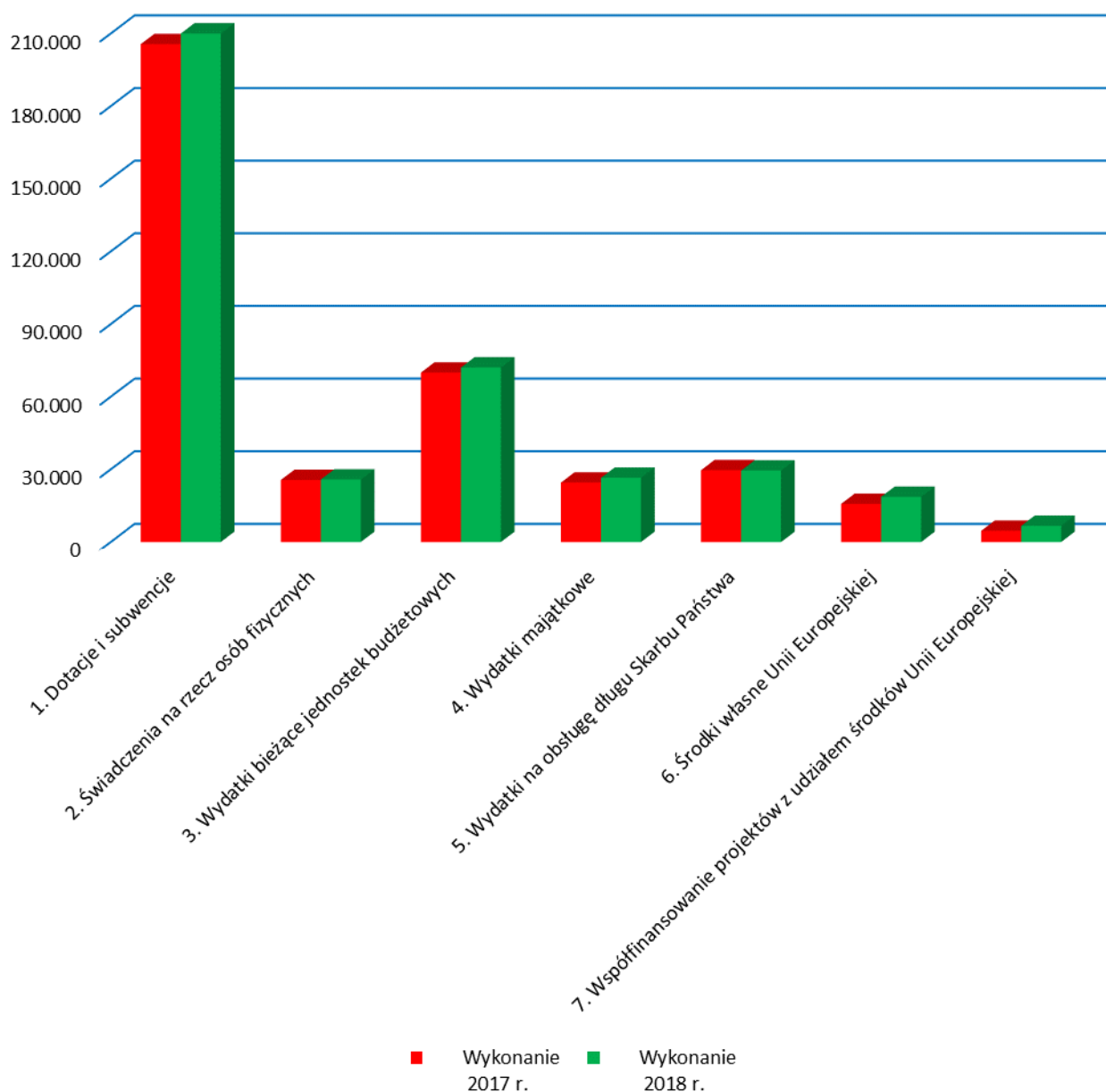
Znaczący wzrost w porównaniu do roku 2018 odnotowano także w zakresie wydatków majątkowych 1.942.855 tys. zł, tj. o 7,9%. Wyższe wykonanie wydatków majątkowych w roku 2018 związane było głównie z przeznaczeniem w budżecie państwa dodatkowych środków na:

- wsparcie obszaru modernizacji technicznej Sił Zbrojnych głównie na:
  - zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego, w ramach Planu modernizacji technicznej Sił Zbrojnych, w celu podwyższenia nowoczesności uzbrojenia i sprzętu wojskowego,
  - inwestycje budowlane na potrzeby wojska, m.in. na obiekty sztabowe, koszarowe i szkoleniowe oraz infrastrukturę techniczną dla potrzeb sprzętu wojskowego, a także na bazy, składnice i stacje materiałów pędnych i smarów,
  - dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji budowlanych dotyczących Programu Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP),
  - realizację zadań w ramach programu wieloletniego „Zabezpieczenie transportu najważniejszych osób w państwie (VIP)”,
- objęcie przez Skarb Państwa akcji w spółce PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz realizację zadań związanych z rozwojem dróg krajowych w ramach „Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)”.

W pozostałych grupach ekonomicznych odnotowano nieznaczne różnice r/r:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych wzrost o 192.645 tys. zł, tj. o 0,8% oraz
- wydatki na obsługę Skarbu Państwa spadek o 155.191 tys. zł, tj. o 0,5% niż w 2017 r., co było głównie wypadkową obniżenia średniego oprocentowania obsługiwanego długu przy ograniczonym wzroście zadłużenia oraz efektów przeprowadzonych w latach 2017-2018 transakcji swap wpływających na rozkład wydatków w latach 2017-2019.

Realizacja wydatków w latach 2017-2018 w poszczególnych grupach (w mln zł)

W trybie art. 171 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dysponenci części budżetowych upoważnieni są do dokonywania przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków w ramach danej części i działu.

W konsekwencji spowodowało to przesunięcia środków między grupami wydatków.

Zwiększony został (per saldo) plan wydatków w grupie wydatki majątkowe o 6.176.556 tys. zł, a zmniejszony (per saldo) w grupach:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych o 2.153.019 tys. zł,
- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej o 1.395.767 tys. zł,
- wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa o 1.000.067 tys. zł,

- środki własne Unii Europejskiej o 982.853 tys. zł,
- dotacje i subwencje o 523.259 tys. zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych o 121.590 tys. zł.

Szczegóły dotyczące realizacji wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych zostały opisane w dalszej części materiału.

4.4.1. Dotacje i subwencje

Łączną kwotę dotacji i subwencji w wydatkach budżetu państwa ogółem prezentuje poniższa tabela z wyszczególnieniem również dotacji i subwencji realizowanych w grupie wydatków majątkowych omawianych w podrozdziale 4.4.4. oraz w grupie współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej omówionych w podrozdziale 4.4.7.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Plan po zmianach na 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	5:4
	w tys. zł				%
1	2	3	4	5	6
Dotacje i subwencje z budżetu państwa ogółem, z tego:	215.581.904	221.601.349	225.772.558	223.057.605	98,8
1. Dotacje z budżetu państwa	161.249.184	165.104.661	169.290.855	166.575.906	98,4
1.1. bieżące	151.559.510	157.401.335	157.184.213	155.096.688	98,7
1.2. majątkowe	5.903.401	3.532.838	6.216.511	5.974.020	96,1
1.3. współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	3.786.273	4.170.488	5.890.132	5.505.198	93,5
2. Subwencje z budżetu państwa	54.332.720	56.496.688	56.481.703	56.481.700	100,0
2.1. bieżące*	54.051.470	56.496.688	56.190.552	56.190.549	100,0
2.2. majątkowe	281.250		291.151	291.151	100,0

*) Kwota uwzględnia subwencje dla partii politycznych.

W tej części sprawozdania przedstawione zostało omówienie realizacji bieżących dotacji i subwencji budżetu państwa, tj. pkt 1.1 i 2.1 powyższej tabeli.

Ogólne dane o bieżących dotacjach i subwencjach przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Plan po zmianach 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	4:3
	w tys. zł ¹			%
1	2	3	4	5
Ogółem	213.898.023	213.374.764	211.287.236	99,0
1. Subwencja dla jednostek samorządu terytorialnego	56.444.715	56.138.579	56.138.576	100,0
- część oświatowa subwencji ogólnej	43.075.129	43.075.129	43.075.129	100,0
- pozostała subwencja	13.369.586	13.063.450	13.063.447	100,0
2. Dotacje do funduszy celowych	65.555.173	55.324.023	55.317.221	100,0
- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	46.637.723	35.822.723	35.822.723	100,0
- Fundusz Emerytur Pomostowych	601.407	551.407	551.407	100,0
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, z tego:	17.570.683	17.104.533	17.101.995	100,0
- Fundusz Emerytalno-Rentowy	17.565.683	17.099.533	17.096.995	100,0
- Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	5.000	5.000	5.000	100,0
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	745.360	745.360	741.096	99,4
- Fundusz Dróg Samorządowych		1.100.000	1.100.000	100,0
3. Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego	43.913.156	50.890.370	49.812.311	97,9
- dotacje dla gmin	15.143.141	21.680.474	21.010.404	96,9
- dotacje dla powiatów	4.611.110	5.174.777	5.103.591	98,6
- dotacje dla samorządu województwa	862.905	988.238	940.697	95,2
- świadczenie wychowawcze, dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty stanowiące pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (Program "Rodzina 500+")	23.296.000	23.046.882	22.757.618	98,7

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Plan po zmianach 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	4:3
	w tys. zł ¹			%
1	2	3	4	5
4. Dotacje na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych, w tym:	4.228.900	5.375.319	5.328.665	99,1
- ratownictwo medyczne	1.885.683	2.046.754	2.035.265	99,4
- świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	180.204	640.464	640.464	100,0
- świadczenia wyspecjalistyczne	449.026	552.811	540.989	97,9
- Agencja Mienia Wojskowego	765.736	765.736	765.714	100,0
- Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	163.718	174.416	174.301	99,9
- publiczna służba krwi	96.362	103.534	102.611	99,1
- państwowe instytucje kultury	79.500	90.028	88.252	98,0
5. Dotacje przedmiotowe	659.926	686.906	680.401	99,1
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych	12.821	11.000	10.738	97,6
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	647.105	675.906	669.663	99,1
6. Dotacje podmiotowe	23.961.366	24.844.577	24.759.477	99,7
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, z tego:	19.545.310	20.370.286	20.292.638	99,6
- uczelnie publiczne	15.052.482	15.128.173	15.127.660	100,0
- jednostki naukowe	1.659.996	2.314.738	2.314.422	100,0
- instytucje kultury	982.048	1.090.556	1.088.413	99,8
- samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	117.463	131.835	131.835	100,0
- pozostałe jednostki, w tym:	1.733.321	1.704.983	1.630.306	95,6
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	1.117.341	1.080.352	1.062.752	98,4
- Agencja Rezerw Materiałowych	69.156	69.156	68.406	98,9
- jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych	4.416.056	4.474.291	4.466.840	99,8
7. Pomoc zagraniczna ²		48.813	48.372	99,1
8. Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych	189.534	231.452	226.179	97,7
9. Dotacje celowe na zadania zlecone pozostałym jednostkom sektora finansów publicznych	4.093.862	6.576.786	6.429.854	97,8
10. Dotacje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	1.691.756	3.377.512	3.197.020	94,7
- fundacje	120.107	206.623	198.943	96,3
- stowarzyszenia	388.426	429.281	417.112	97,2
- pozostałe jednostki	1.183.223	2.741.608	2.580.965	94,1
11. Inne transfery w sektorze finansów publicznych		6.900.000	6.900.000	100,0
- Fundusz Rezerwy Demograficznej		2.000.000	2.000.000	100,0
- Funduszu Emerytur Pomostowych		1.000.000	1.000.000	100,0
- Narodowy Fundusz Zdrowia		1.800.000	1.800.000	100,0
- Fundusz Reprywatyzacji		2.100.000	2.100.000	100,0
12. Rozliczenia z bankami	1.237.240	2.114.243	2.108.801	99,7
13. Subwencje dla partii politycznych	51.973	51.973	51.973	100,0
14. Zwrot kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty ZUS i KRUS, dotacja dla Funduszu Kościelnego	263.598	283.403	282.411	99,6
15. Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych		5.976	5.976	100,0
16. Rezerwy	11.606.824	524.833		

¹ Ewentualne różnice (o 1 tys. zł) wynikają z zaokrągleń do pełnych tysięcy złotych.

² W ustawie budżetowej na rok 2018 dotacje przeznaczone na pomoc zagraniczną były zaplanowane w rezerwach celowych.

W 2018 r. największą pozycję wśród tej grupy wydatków stanowiły subwencje i dotacje na realizację zadań bieżących jednostek samorządu terytorialnego – łącznie 50,1%, a następnie dotacje dla funduszy celowych – 26,2% wydatków całej grupy. Na pozostałe dotacje wydatkowano więc 23,7% środków zaliczanych do tej grupy wydatków, w tym 11,7% na dotacje podmiotowe.

W 2018 r. wykonanie wydatków w grupie ekonomicznej dotacji i subwencji w stosunku do planu po zmianach było niższe o 2.087.528 tys. zł, tj. o 1%, co było spowodowane niższą od planowanej realizacją wydatków głównie na:

- dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego – o 1.078.060 tys. zł, tj. o 2,1%, w tym o 952.964 tys. zł na dotacje dla gmin (w szczególności przeznaczone na: świadczenie wychowawcze, świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego; wybory do rad gmin, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne; wspieranie rodziny; zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe),
- dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych – o 180.492 tys. zł, tj. o 5,3%,
- dotacje celowe na zadania zlecone pozostałym jednostkom sektora finansów publicznych – 146.932 tys. zł, tj. o 2,2%,
- dotacje podmiotowe – o 85.099 tys. zł, tj. o 0,3%,
- dotacje na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych – 46.654 tys. zł, tj. o 0,9%.

Niższe wykorzystanie dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego zostało omówione w dalszej części tego podrozdziału w pkt 4.4.1.1. Subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje celowe w grupie wydatków na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom, stowarzyszeniom i pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych były w 2018 r. niższe od planowanych o 5,3%. Największa różnica wykonania do planu w tej grupie wystąpiła w dotacjach dla pozostałych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, przeznaczonych na:

- 1) dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – niepełne wykorzystanie środków zaplanowanych na ten cel w ustawie budżetowej na 2018 r. wynika z mniejszej od planowanej liczby ubezpieczeń zawartych przez producentów rolnych w 2018 r.,
- 2) realizację zadań w sektorze górnictwa węgla kamiennego. Niewykorzystanie w całości środków zaplanowanych na te zadania w budżecie na 2018 r. wynikało m.in. z:

- niższego od planu wykorzystania środków na zadania wykonywane w trakcie likwidacji kopalń z powodu: nierozstrzygnięcia bądź korzystniejszego niż założono rozstrzygnięcia postępowań przetargowych; niewykonania likwidacji obiektów pogórnich z powodu niewywiązywania się firm zewnętrznych z zawartej umowy; niższych nakładów na energię i usługi w zakresie utrzymania obiektów i wykonywania prac zabezpieczających,
- niższego od planu wykorzystania środków na urlopy górnicze oraz urlopy dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla z powodu: mniejszej, niż założono, liczby pracowników, którzy skorzystali ze świadczeń osłonowych; obniżenia wysokości należnych świadczeń dla osób uprawnionych; utraty przez te osoby prawa do świadczenia.

Niższa realizacja dotacji celowych na zadania zlecone pozostałym jednostkom sektora finansów publicznych była spowodowana m.in. niższym wykorzystaniem środków przeznaczonych dla:

- 1) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, co wynikało między innymi z rezygnacji z uruchomienia projektu w ramach konkursu niejawnego (z zakresu bezpieczeństwa i obronności),
- 2) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa m.in. w związku ze zmniejszonym zainteresowaniem w 2018 r. pomocą, polegającą na udzieleniu nieoprocentowanych pożyczek na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych producentom świń, niższego od przewidywanego zainteresowania banków udzielaniem kredytów inwestycyjnych i kłuskowych z dopłatą do oprocentowania wypłacaną przez ARiMR.

Na niższe wykorzystanie dotacji podmiotowych istotny wpływ miała niepełna realizacja dotacji podmiotowych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (niższa o 0,4%). Było to efektem niepełnej realizacji dotacji podmiotowych z budżetu państwa m.in. dla Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w związku z weryfikacją potrzeb w zakresie kosztów bieżącego funkcjonowania Centrali i jednostek terenowych Agencji oraz dla Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w związku z niższymi niż zakładano kosztami utrzymania Centrali i 17 Oddziałów Terenowych KOWR.

Wykonanie dotacji na finansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych było mniejsze o 0,9%, w stosunku do planu po zmianach i wiązało się m.in. z częściowym niewykorzystaniem środków, które były przeznaczone dla Narodowego Funduszu Zdrowia na sfinansowanie zakupu urządzeń informatycznych i oprogramowania oraz kosztów niezbędnych szkoleń świadczeniodawców posiadających umowy o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 13 września 2018 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej

oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. poz. 1925), która weszła w życie z dniem 23 października 2018 r.

4.4.1.1. Subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

W 2018 r. łączne wydatki na subwencje i dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 105.950.887 tys. zł, wobec 103.589.816 tys. zł w roku 2017, tj. wykonanie w roku 2018 było wyższe o 2.361.071 tys. zł na co składa się zwiększenie dotacji per saldo o 221.995 tys. zł i zwiększenie subwencji per saldo o 2.139.076 tys. zł (omówione w dalszej części tego podrozdziału).

Wydatki na subwencje i dotacje jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące stanowiły w 2018 r. 27,1% wydatków ogółem budżetu państwa oraz 5% PKB, podczas gdy w 2017 r. udziały te kształtowały się odpowiednio – 27,6% oraz 5,2% PKB.

Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego

Zasady ustalania subwencji ogólnych dla jednostek samorządu terytorialnego reguluje ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1530, z późn. zm).

Wykonanie wydatków planowanych i zrealizowanych w 2018 r. w części Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym porównanie z analogicznymi wydatkami wykonanymi w 2017 r., przedstawia następujące zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Plan po zmianach 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	5:4	5:2
	w tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem:	54.280.750	56.444.715	56.429.729	56.429.727	100,0	104,0
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	41.909.520	43.075.129	43.075.129	43.075.129	100,0	102,8
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego*	473.361	335.999	548.167	548.167	100,0	115,8
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	6.850.091	7.495.538	7.448.414	7.448.414	100,0	108,7
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów	1.894.361	2.080.888	2.080.888	2.080.887	100,0	109,8
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw	1.112.966	1.177.802	1.177.802	1.177.801	100,0	105,8
Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin	8.380	17.000	2.014	2.014	100,0	24,0
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	455.143	613.858	448.814	448.814	100,0	98,6
Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów	1.197.926	1.272.148	1.272.148	1.272.148	100,0	106,2
Część regionalna subwencji ogólnej dla województw	379.002	376.353	376.353	376.353	100,0	99,3

*) W pozycji tej prezentowane są także wydatki majątkowe w wysokości: kol. 2 – 281.250 tys. zł; kol. 4 i 5 – 291.151 tys. zł; Po ich wyłączeniu wykonanie subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego w grupie dotacji i subwencji wynosi w kol. 2 – 53.999.500 tys. zł, kol. 4 – 56.138.578 tys. zł i w kol. 5 – 56.138.576 tys. zł.

W 2018 r. wydatki planowane w części Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, zostały wykonane prawie w 100% planu po zmianach.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

Środki części oświatowej subwencji ogólnej przeznaczane są na realizację zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, a także na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustalana jest corocznie w ustawie budżetowej. Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (art. 28 ust. 1 ustawy).

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na 2018 r. ustalona została w wysokości 43.075.129 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 43.075.129 tys. zł, z tego dla:

– gmin	20.622.389 tys. zł,
– powiatów	7.640.717 tys. zł,
– miast na prawach powiatu	14.225.134 tys. zł,
– województw	586.889 tys. zł.

W przekazanych na rachunki jednostek samorządu terytorialnego kwotach ujęte są również środki przekazane z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej, tworzonej zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w łącznej wysokości 184.118 tys. zł.

W trakcie roku budżetowego rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej została zwiększona o kwotę 11.817 tys. zł w związku ze zmniejszeniami części oświatowej subwencji ogólnej dla 95 jednostek samorządu terytorialnego (art. 37 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego).

Zmniejszenie części oświatowej subwencji ogólnej na 2018 r. dotyczyło:

– 71 gmin na kwotę	7.025 tys. zł,
– 11 powiatów na kwotę	939 tys. zł,
– 13 miast na prawach powiatu na kwotę	3.853 tys. zł.

W świetle przepisu art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą części oświatowej subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Podział rezerwy tej części subwencji następuje nie później niż do dnia 30 listopada każdego roku.

Zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2018”, przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek

Ministra Edukacji Narodowej – rozdysponował do dnia 30 listopada 2018 r. środki w wysokości 184.118 tys. zł (co stanowi 100% środków ww. rezerwy), z tego dla:

– gmin	117.755 tys. zł,
– powiatów	14.830 tys. zł,
– miast na prawach powiatu	51.358 tys. zł,
– województw	175 tys. zł.

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2018 r. – w kwocie 68.127 tys. zł, co stanowi 37% rozdzielonej kwoty,
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół (placówek) publicznych prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego – w kwocie 720 tys. zł, co stanowi 0,4% rozdzielonej kwoty,
- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy - Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 225 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę Prawo Oświatowe lub z art. 20 ustawy - Karta Nauczyciela – w kwocie 13.231 tys. zł, co stanowi 7,2% rozdzielonej kwoty,
- 4) dofinansowanie przekształcania gimnazjów w szkoły podstawowe – w kwocie 10.537 tys. zł, co stanowi 5,7% rozdzielonej kwoty,
- 5) dofinansowanie doposażenia szkół i placówek w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach - w kwocie 23.841 tys. zł, co stanowi 12,9% rozdzielonej kwoty,
- 6) dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych – w kwocie 66.396 tys. zł, co stanowi 36,1% rozdzielonej kwoty,
- 7) korektę części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu błędów statystycznych – w kwocie 1.266 tys. zł, co stanowi 0,7% rozdzielonej kwoty.

Ponadto w ustawie budżetowej na rok 2018 w części 83 – Rezerwy celowe w poz. 52 zaplanowane zostały środki na zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego w wysokości 1.361.000 tys. zł, uwzględniającej ustalony w art. 16 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 827, z późn. zm.) maksymalny limit wydatków z budżetu państwa

przeznaczonych na dotację celową na dofinansowanie zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku do lat 5 w 2018 r.

Na podstawie dokonanego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania podziału środków budżetu państwa przeznaczonych w roku 2018 na dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego oraz stosownych wniosków wojewodów, decyzjami Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2018 r., zostały uruchomione środki w łącznej wysokości 1.353.716 tys. zł (tj. 99,5% planu) z przeznaczeniem na udzielenie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie wydatków bieżących związanych z realizacją zadań w zakresie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku do lat 5 w 2018 r.

Subwencja ogólna dla gmin

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie w 2018 r. wydatków z tytułu części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin wyniosło 7.448.414 tys. zł i było wyższe o 8,7% od wykonania wydatków z tego tytułu w 2017 r.

Wzrost ten był wynikiem zwiększenia kwoty podstawowej i uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin. Kwota podstawowa dla danej gminy uzależniona jest od wysokości dochodów podatkowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, w odniesieniu do tych dochodów wszystkich gmin, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju. Jeżeli wskaźnik dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy jest niższy od 92% analogicznego wskaźnika, obliczonego łącznie dla wszystkich gmin, gmina otrzymuje kwotę podstawową, wchodzącą w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej.

Wysokość kwoty uzupełniającej uzależniona jest od gęstości zaludnienia w gminie, w relacji do średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochodu gminy na 1 mieszkańca. Kwotę uzupełniającą otrzymują tylko te gminy, w których gęstość zaludnienia, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy, jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy jest nie wyższy, niż 150% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca kraju.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich gmin na 2018 r. wynosiły 1.668,68 zł i były wyższe o 4,5% od tych dochodów na 2017 r., które wynosiły 1.596,67 zł.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że gminy, których dochody podatkowe na jednego mieszkańca są wyższe od 150% analogicznego dochodu obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju, nie otrzymują kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej (choć jest ona dla nich naliczana). Suma tych kwot zwiększa część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin, przy czym przeniesienie wydatków między odpowiednimi podziałkami klasyfikacji budżetowej jest dokonywane w trakcie wykonywania budżetu.

Kwota przeniesiona do części równoważącej subwencji ogólnej na 2018 r. wynosiła 42.074 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin, które dokonały korekty danych przyjmowanych do wyliczenia subwencji i dla których wyliczona kwota była wyższa od należnej, została zmniejszona o nienależne środki w łącznej wysokości 5.050 tys. zł. Środki te utworzyły rezerwę subwencji, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

– część równoważąca subwencji ogólnej

Część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin ustala się w wysokości stanowiącej sumę łącznej kwoty wpłat gmin (w 2018 r. wyniosła ona 613.858 tys. zł i w tej wysokości ujęta została w ustawie budżetowej) oraz łącznej kwoty uzupełniającej części wyrównawczej subwencji ogólnej tych gmin, których wskaźnik dochodów podatkowych jest wyższy od 150% analogicznego wskaźnika obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju i które w związku z tym nie otrzymują kwoty uzupełniającej, choć jest ona dla nich obliczana (w 2017 r. było to 42.074 tys. zł). W związku z powyższym, do podziału między gminy przeznaczona została łącznie kwota 655.932 tys. zł.

Część równoważąca subwencji ogólnej na 2018 r., ustalona dla gmin zgodnie z ustawowymi zasadami, wynosiła 448.814 tys. zł.

Ponieważ kwota części równoważącej subwencji ogólnej, ustalona dla gmin na podstawie przepisów art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w części związanej z wydatkami na wypłatę dodatków mieszkaniowych, była wyższa od kwoty należnej – pozostałe nierozdzielone środki tej części subwencji ogólnej w kwocie 207.118 tys. zł zostały przeniesione do rezerwy, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy, przeznaczonej dla jednostek samorządu terytorialnego.

Wykonane w 2018 r. wydatki z tytułu części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin, były zgodne z planem (100%) i były niższe o 1,4% od kwoty tych wydatków wykonanych w 2017 r.

– część rekompensująca subwencji ogólnej

Zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2018 kwota przeznaczona na część rekompensującą subwencji ogólnej dla gmin wyniosła 17.000 tys. zł, natomiast realizacja wydatków, wynikająca z wniosków uprawnionych gmin, wyniosła 2.014 tys. zł.

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin przeznaczona jest na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, zajmowanych przez przedsiębiorcę na prowadzenie na podstawie zezwolenia działalności gospodarczej, na terenie specjalnych stref ekonomicznych, w okresie ważności tego zezwolenia.

Niższa o 76% niż w 2017 r. realizacja wydatków z tytułu części rekompensującej subwencji ogólnej jest wynikiem stopniowego upływu terminu obowiązywania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej przez przedsiębiorców korzystających ze zwolnienia z podatku od nieruchomości uprawniającego do ubiegania się o przyznanie tej części subwencji ogólnej.

W 2018 r. z wnioskami o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów podlegających rekompensacie wystąpiło 13 gmin uprawnionych do otrzymania tej części subwencji, tj. o 6 gmin mniej niż w 2017 r.

Subwencja ogólna dla powiatów

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

Wykonanie wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla powiatów w 2018 r. było wyższe o 9,8% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2017 r., co wynikało ze zwiększenia kwoty podstawowej, której wysokość jest uzależniona od relacji pomiędzy wysokością dochodów podatkowych w poszczególnych powiatach, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, a średnimi dochodami podatkowymi obliczonymi na jednego mieszkańca wszystkich powiatów.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca dla wszystkich powiatów na 2018 r., wyniosły 232,60 zł i wzrosły o 7,5% w odniesieniu do analogicznych dochodów na 2017 r. (216,38 zł).

Wyższe dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich powiatów miały także wpływ na zwiększenie kwoty uzupełniającej, wchodzącej w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej.

– część równoważąca subwencji ogólnej

Wysokość części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów uzależniona jest od wysokości wpłat do budżetu państwa dokonywanych przez powiaty, w których dochody podatkowe na jednego mieszkańca są większe od 110% dochodów podatkowych wszystkich powiatów, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

W 2018 r. wydatki przeznaczone na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów wynosiły 1.272.148 tys. zł i były o 6,2% wyższe od analogicznych wydatków za 2017 r.

Subwencja ogólna dla województw

– część wyrównawcza subwencji ogólnej

W 2018 r. wykonanie wydatków w części wyrównawczej subwencji ogólnej dla województw było wyższe o 5,8% od wykonania wydatków w tej części subwencji w 2017 r., co wynikało ze zwiększenia kwoty podstawowej, której wysokość uzależniona jest od relacji między dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca w poszczególnych województwach, a średnimi

dochodami podatkowymi na jednego mieszkańca obliczonymi dla wszystkich województw oraz zwiększenia kwoty uzupełniającej.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich województw na 2018 r., w wysokości 159,41 zł, zwiększyły się o 5,7%, w porównaniu do analogicznych dochodów na 2017 r. (150,75 zł).

W 2018 r. kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa, w których wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w województwie był niższy od 125% wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich województw oraz – analogicznie jak w 2017 r. – liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

– część regionalna subwencji ogólnej

Zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2018 część regionalna subwencji ogólnej wyniosła 376.353 tys. zł.

Wykonanie wydatków w 2018 r., w tej części subwencji było niższe o 0,7% od wykonania w 2017 r. Niższe wykonanie tych wydatków było wynikiem zmniejszenia, w porównaniu do 2017 r., kwoty wpłat do budżetu państwa dokonanych przez województwa o dochodach przekraczających 125% średnich dochodów podatkowych (w 2018 r. wpłat dokonywało województwo mazowieckie, podczas gdy w 2017 r. wpłat dokonywały dwa województwa, tj. dolnośląskie i mazowieckie) z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw.

W 2018 r. kwotę części regionalnej subwencji ogólnej dla województw, otrzymały województwa, których dochody podatkowe, powiększone o część wyrównawczą subwencji ogólnej na jednego mieszkańca były niższe niż 125% dochodów podatkowych wszystkich województw w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Podział tej części subwencji uzależniony jest od stopy bezrobocia oraz poziomu dochodów podatkowych województw, powiększonych o część wyrównawczą subwencji ogólnej.

Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

W ustawie budżetowej na 2018 r. ujęte zostały środki w wysokości 335.999 tys. zł, przeznaczone na uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj. na dofinansowanie:

- inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,
- utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2.000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu – w kwocie nie mniejszej niż w roku bazowym,

- remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

W 2018 r. środki ww. rezerwy subwencji ogólnej otrzymało:

- 15 miast na prawach powiatu – 61.385 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,
- 15 miast na prawach powiatu – 21.848 tys. zł – na dofinansowanie remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu,
- 1 miasto na prawach powiatu – 23.000 tys. zł – na utrzymanie rzecznej przeprawy promowej (Świnoujście),
- 103 powiaty – 189.539 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych,
- 16 województw – 40.227 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach wojewódzkich.

Ponadto, stosownie do art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w toku wykonywania budżetu utworzona została rezerwa subwencji ogólnej, której środki pochodziły z otrzymanych nienależnie przez jednostki samorządu terytorialnego kwot subwencji, ustalonej na rok budżetowy, podlegających zwrotowi do budżetu państwa.

W 2018 r. rezerwę, o której mowa wyżej, przeznaczoną na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego utworzyły zwrócone przez gminy nienależne kwoty części wyrównawczej subwencji ogólnej w wysokości 5.050 tys. zł. Dodatkowo rezerwa ta została zwiększona o nierozdzielone środki części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na 2018 r. w wysokości 207.118 tys. zł.

W 2018 r. podział środków rezerwy subwencji ogólnej, w łącznej wysokości 212.168 tys. zł, został dokonany na podstawie art. 36a ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego według kryteriów podziału uzgodnionych z Zespołem ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Z rezerwy subwencji ogólnej przekazane zostały następujące środki:

- 162.168 tys. zł – 546 gminom,
- 50.000 tys. zł – 314 powiatom.

Jednocześnie na rok 2018, w części 83 – Rezerwy celowe poz. 54 zaplanowane zostały środki przeznaczone na dotacje dla województw na dofinansowanie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony dróg wojewódzkich i zarządzania tymi drogami, w wysokości 247.000 tys. zł.

Środki z rezerwy rozdysponowano w pełnej wysokości i przekazano w formie dotacji celowej dla województw, w których powierzchnia dróg wojewódzkich, w przeliczeniu na jednego

mieszkańca województwa, była wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego planowane i zrealizowane w roku 2018 przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Wyszczególnienie	Kwota dotacji przekazanych na zadania jst w 2017 r.	Ustawa budżetowa na 2018 r.	Plan po zmianach dotacji na zadania jst	Kwota dotacji przekazanych na zadania jst w 2018 r.	5:4
	w tys. zł				%
1	2	3	4	5	6
Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym:	51.949.859	45.048.064	54.263.462	52.984.392	97,6
- bieżące	49.590.316	43.913.156	50.890.370	49.812.311	97,9
- majątkowe	1.589.415	81.218	2.327.284	2.229.655	95,8
- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	770.128	1.053.690	1.045.807	942.426	90,1

Opis zawarty w tej części Sprawozdania dotyczy poszczególnych grup ekonomicznych. Dlatego też poniżej zostały omówione jedynie dotacje bieżące dla jednostek samorządu terytorialnego. Dotacje majątkowe opisano w podrozdziale 4.4.4 Wydatki majątkowe. Natomiast szczegółowe omówienie wszystkich dotacji przekazywanych dla jednostek samorządu terytorialnego zawarte jest w Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. – Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

* * *

W 2018 r. na zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zostały przekazane przez ministrów, wojewodów oraz dysponentów innych części budżetowych dotacje celowe na zadania bieżące w kwocie 49.812.311 tys. zł. W kwocie przekazanych dotacji nie została ujęta kwota na finansowanie zadań inwestycyjnych oraz kwota na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej. Przekazane dotacje stanowią 97,9% dotacji ujętych w planie po zmianach, uwzględniającym zwiększenia z tytułu rozdysponowania rezerw celowych, rezerwy ogólnej budżetu państwa, rezerw utworzonych w budżetach wojewodów oraz zmian dokonanych w ramach uprawnień posiadanych przez właściwych dysponentów części budżetowych. Kwoty dotacji przekazane w 2018 r. do jednostek samorządu terytorialnego są wyższe od kwot dotacji przekazanych w 2017 r. per saldo o 221.995 tys. zł, tj. o 0,4%.

Kwoty dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego uwzględniają zmiany poziomu i zakresu dotowanych zadań wynikające m.in. z:

- przekazania wyższych w porównaniu do roku 2017 per saldo o kwotę 338.131 tys. zł, dotacji celowych w dziale 855 Rodzina, głównie w związku z realizacją rządowego programu „Dobry start” (uchwała Rady Ministrów nr 80 z dnia 30 maja 2018 r.) z przeznaczeniem na wypłatę świadczenia dobry start w wysokości 300 zł na każde dziecko na wydatki związane z edukacją szkolną,
- przekazania wyższych w porównaniu do roku 2017 per saldo o kwotę 314.442 tys. zł, dotacji celowych w dziale 751 Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, głównie w związku z wydatkami poniesionymi na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów samorządowych w 2018 r.,
- przekazania niższych w porównaniu do roku 2017 per saldo o kwotę 306.355 tys. zł, dotacji celowych w dziale 010 Rolnictwo i łowiectwo, głównie w związku z przesunięciem do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie i wydatkowaniem przez nie środków na melioracje wodne, planowanych dotychczas w budżetach wojewodów (od dnia 1 stycznia 2018 r. uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa w stosunku do stanowiących własność Skarbu Państwa urządzeń wodnych, przejęły i wykonują Wody Polskie),
- przekazania wyższych w porównaniu do roku 2017 per saldo o kwotę 187.382 tys. zł, dotacji celowych w dziale 600 Transport i łączność, głównie w związku z wyższymi kwotami dotacji przekazanych na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach gminnych i powiatowych,
- przekazania niższych, w porównaniu do roku 2017 per saldo o kwotę 133.474 tys. zł, dotacji celowych w dziale 852 Pomoc społeczna, głównie w związku z niższymi wydatkami poniesionymi na dofinansowanie: wypłaty zasiłków stałych i wypłaty zasiłków okresowych, w części gwarantowanej z budżetu państwa oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych,
- przekazania niższych, w porównaniu do roku 2017, dotacji w dziale 851 Ochrona zdrowia, przeznaczonych głównie na finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku lub stypendium – łącznie o kwotę 124.761 tys. zł, w związku ze zmniejszeniem się liczby osób, za które składka zdrowotna finansowana jest z budżetu państwa,
- przekazania wyższych, w porównaniu do roku 2017, łącznie o kwotę 112.178 tys. zł, dotacji celowych w dziale 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, głównie z tytułu uwzględnienia:

- wzrostu dodatkowego wynagrodzenia/uposażenia rocznego i pochodnych od tego wynagrodzenia funkcjonariuszy i pracowników cywilnych (skutki przyznanych podwyżek w 2017 r. w ramach Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020),
  - środków na podwyżki uposażeń oraz pozostałych należności od dnia 1 maja 2018 r. strażakom pełniącym służbę w komendach powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej,
  - uzupełnienia wydatków związanych z realizacją zadań przez komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej, w tym na odtworzenie zużytego sprzętu i wyposażenia, usługi remontowe, zakup materiałów i paliwa,
  - przyznania środków na nowe zadania oraz wzmocnienie kadrowe o 455 etatów funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej w komendach powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej.
- przekazania niższych, w porównaniu do roku 2017 per saldo o kwotę 83.446 tys. zł, dotacji celowych w dziale 801 Oświata i wychowanie, przeznaczonych głównie na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe oraz realizację Programu „Aktywna tablica”.

Przekazane kwoty dotacji na finansowanie realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zadań wg części budżetowych przedstawia poniższe zestawienie.

Części	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3:2
	w tysiącach złotych		%
1	2	3	4
Dotacje ogółem	50.890.370	49.812.311	97,9
Krajowe Biuro Wyborcze	439.444	325.671	74,1
Obrona narodowa	3.590	3.435	95,7
Oświata i wychowanie	50.662	29.557	58,3
Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne	30	29	97,6
Zabezpieczenie społeczne	5.329	5.103	95,8
Sprawy zagraniczne	1.200	1.141	95,1
Województwa	50.390.116	49.447.375	98,1

Jak wynika z powyższego zestawienia 99,3% dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące przekazane zostało z budżetów województw.

Natomiast z pozostałych 6 części przekazane zostało 0,7% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego.

Przekazane dotacje do jednostek samorządu terytorialnego na zadania bieżące wg działów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie		Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	4:3
		w tysiącach złotych		%
1	2	3	4	5
	Dotacje ogółem	50.890.370	49.812.311	97,9
010	Rolnictwo i łowiectwo	936.374	935.309	99,9
020	Leśnictwo	539	445	82,5
050	Rybołówstwo i rybactwo	193	193	100,0
100	Górnictwo i kopalnictwo	653	653	100,0
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	215	215	100,0
600	Transport i łączność	1.202.307	1.159.377	96,4
630	Turystyka	2.361	2.300	97,4
700	Gospodarka mieszkaniowa	167.853	154.971	92,3
710	Działalność usługowa	298.930	297.216	99,4
750	Administracja publiczna	474.614	457.432	96,4
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	439.444	325.671	74,1
752	Obrona narodowa	24.811	24.466	98,6
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2.362.101	2.361.600	100,0
755	Wymiar sprawiedliwości	95.416	94.693	99,2
758	Różne rozliczenia	138.874	138.017	99,4
801	Oświata i wychowanie	1.867.215	1.824.790	97,7
851	Ochrona zdrowia	669.219	655.653	98,0
852	Pomoc społeczna	4.562.579	4.421.386	96,9
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	161.710	153.161	94,7
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	301.348	253.578	84,1
855	Rodzina	37.156.326	36.524.274	98,3
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6.691	6.456	96,5
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	785	750	95,6
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	19.345	19.257	99,5
926	Kultura fizyczna	469	450	96,1

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego przekazywane były w ramach wydatków na zadania klasyfikowane w 25 działach. Najwyższe kwoty dotacji przeznaczone zostały na zadania bieżące: rodziny, pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej, oświaty i wychowania, transportu i łączności, rolnictwa i łowiectwa, ochrony zdrowia oraz administracji publicznej. Dotacje przekazane na te zadania wyniosły łącznie 48.339.821 tys. zł, co stanowi 97% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego. Na zadania bieżące realizowane w pozostałych 17 działach przypada kwota 1.472.490 tys. zł, tj. 3% dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego na te zadania.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawami ustrojowymi, jednostki samorządu terytorialnego otrzymywały dotacje na: dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

Strukturę przekazanych dotacji wg rodzajów dotacji przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3:2
	<i>w tysiącach złotych</i>		%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Dotacje na zadania	50.890.370	49.812.311	97,9
- własne	6.233.333	6.048.571	97,0
- z zakresu administracji rządowej	44.571.416	43.701.705	98,0
- realizowane na podstawie porozumień	85.621	62.035	72,5

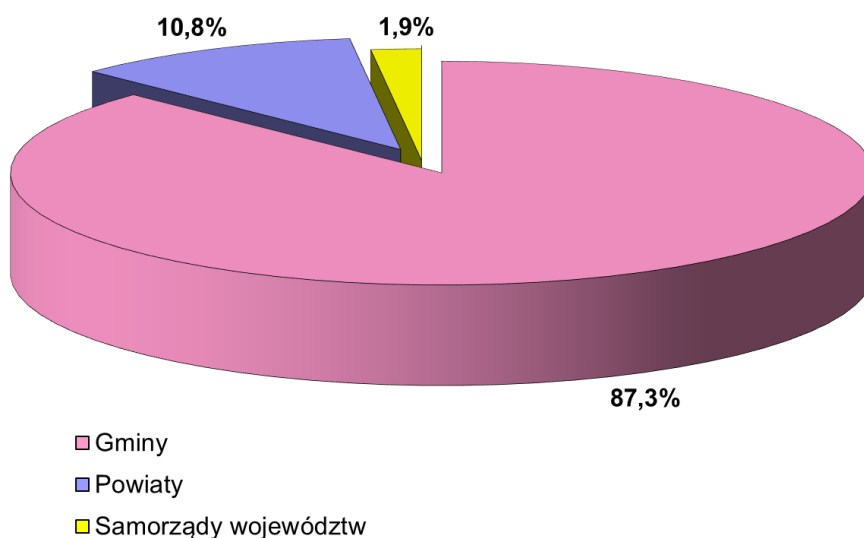
*) kwota uwzględnia wydatki wykonane w § 204 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych oraz w § 287 Dotacja z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych

Dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami stanowią 87,7% łącznej kwoty dotacji przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane były do gmin, powiatów i samorządów województw. Wielkość dotacji dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższe zestawienie.

Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Plan po zmianach dotacji na zadania bieżące	Kwota dotacji przekazanych na zadania bieżące	3:2
	<i>w tysiącach złotych</i>		%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Ogółem	50.890.370	49.812.311	97,9
- Gminy	44.439.810	43.486.846	97,9
- Powiaty	5.462.286	5.384.731	98,6
- Samorzady województw	988.275	940.734	95,2

Struktura dotacji przekazanych na zadania bieżące poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego

Jak wynika z powyższego zestawienia dotacje w wysokości 43.486.846 tys. zł, tj. 87,3% łącznej kwoty dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego kierowane było do gmin. Dotacje na zadania bieżące gmin w kwocie 43.486.846 tys. zł (tj. 97,9% planu po zmianach), z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 38.723.517 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 26.293 tys. zł, własne – 4.737.036 tys. zł, zostały przeznaczone głównie na:

- finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu rodziny i pomocy społecznej
  - 39.475.572 tys. zł, co stanowi 98,1% planu po zmianach i 90,8% dotacji przekazanych do gmin na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej
    - 36.743.532 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 4.136 tys. zł, własne
      - 2.727.904 tys. zł. Dotacje te przeznaczone głównie na:

- realizację świadczenia wychowawczego wynikającego z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Program „Rodzina 500+”) – 22.476.442 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach. Środki te przeznaczone zostały na wypłaty świadczenia wychowawczego, a także na koszty obsługi realizacji świadczenia (zadania z zakresu administracji rządowej),
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł, zgodnie z art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, świadczeń rodzinnych (tj. na wypłatę zasiłków rodzinnych, dodatków do tych zasiłków, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego), zasiłku dla opiekuna oraz na opłacanie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne oraz zasiłek dla opiekuna, a także na koszty obsługi realizacji świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł, zgodnie z art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (zadania z zakresu administracji rządowej) – 12.264.167 tys. zł, co stanowi 97,9%,
- zasiłki z pomocy społecznej – 1.582.485 tys. zł. Środki te przeznaczone na dofinansowanie wypłat przez gminy zasiłków okresowych oraz na dofinansowanie wypłat zasiłków stałych (zadania własne),
- realizację rządowego programu „Dobry start” – 1.348.452 tys. zł. Program dotyczy wypłaty świadczenia w wysokości 300 zł na dziecko z przeznaczeniem na wydatki związane z edukacją szkolną (zadania z zakresu administracji rządowej),
- pozostałą działalność z zakresu pomocy społecznej – 25.657 tys. zł w tym na realizację programu wieloletniego „Senior+” – 23.584 tys. zł (zadania własne),
- działalność ośrodków pomocy społecznej – 506.090 tys. zł. Środki te przeznaczone na dofinansowanie działalności ośrodków pomocy społecznej, na wypłatę dodatku w wysokości 250 zł miesięcznie na pracownika socjalnego, na wypłacanie wynagrodzenia przyznanego opiekunowi przez sąd opiekuńczy za sprawowanie opieki, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na obsługę tego zadania (zadania własne – 483.831 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 22.259 tys. zł),
- pomoc państwa w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji osób dorosłych, w szczególności osób samotnych i w podeszłym wieku – 470.343 tys. zł (zadania własne),
- działalność ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym rozwój bazy całodobowej w jednostkach już funkcjonujących i rozszerzenie typów

- środowiskowych domów samopomocy w celu dostosowania ŚDS do potrzeb osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz spectrum autyzmu w ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”) oraz na wypłatę dodatku w wysokości 250 zł miesięcznie na pracownika socjalnego – 388.878 tys. zł (zadania własne – 3.302 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 385.576 tys. zł),
- składki na ubezpieczenie zdrowotne – 191.719 tys. zł. Środki te przeznaczono na opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki z pomocy społecznej (zasiłek stały i okresowy) oraz niektóre świadczenia rodzinne (świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna), a także za cudzoziemców objętych indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów o pomocy społecznej (zadania własne – 87.691 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 104.028 tys. zł),
  - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania – 126.166 tys. zł (zadania własne – 4.317 tys. zł, z zakresu administracji rządowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 121.849 tys. zł),
  - dofinansowanie zatrudnienia przez gminy asystentów rodziny, w ramach realizacji Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018 – 37.236 tys. zł (zadania własne),
  - wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych dla odbiorców wrażliwych energii elektrycznej – 14.092 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
  - realizację zadań wynikających z ustawy o Karcie Dużej Rodziny – 949 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
  - dofinansowanie realizacji zadań, o których mowa w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w zakresie ustalonym w Resortowym programie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+” 2018 – 33.120 tys. zł (zadania własne),
- finansowanie zadań z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej oraz oświaty i wychowania – 2.029.143 tys. zł, co stanowi 96,8% planu po zmianach i 4,7% dotacji przekazanych do gmin na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 360.119 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 3.197 tys. zł, własne – 1.665.827 tys. zł. Dotacje przeznaczono głównie na:
- dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w celu zwiększenia dostępności wychowania przedszkolnego – 1.353.716 tys. zł,
  - udzielenie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji w wysokości 360.110 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), na wyposażenie:

- szkół podstawowych w podręczniki do zajęć z zakresu danego języka obcego nowożytnego, materiały edukacyjne do zajęć z zakresu danego języka nowożytnego lub materiały ćwiczeniowe,
- szkół podstawowych w podręczniki materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe,
- gimnazjów i dotychczasowych klas gimnazjalnych w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe,
- dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów realizowanych w formie zasiłków i stypendiów szkolnych w ramach Narodowego Programu Stypendialnego – 245.945 tys. zł (zadania własne),
- realizację zadań wynikających z Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017 – 2019 „Aktywna tablica” – 42.333 tys. zł (zadania własne),
- dofinansowanie zakupu nowości wydawniczych (książek niebędących podręcznikami) do bibliotek szkolnych i bibliotek pedagogicznych w ramach Programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – Priorytet 3 – 23.728 tys. zł (zadania własne),
- dofinansowanie – w ramach Rządowego programu „Wyprawka szkolna” – zakupu podręczników dla uczniów – 6.485 tys. zł (zadania bieżące z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych),
- realizację zadań wynikających z wieloletniego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce – 1.199 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
- realizację zadań w ramach Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+” – 727 tys. zł (zadania własne);
- finansowanie zadań z zakresu rolnictwa i łowiectwa – 910.856 tys. zł, co stanowi 99,95% planu po zmianach i 2,1% dotacji przekazanych do gmin na zadania bieżące. Z kwoty tej środki przeznaczone głównie na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu poniesionych przez gminę – 910.622 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej) oraz na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych – 234 tys. zł (zadania własne),

- finansowanie zadań administracji publicznej – 402.227 tys. zł, co stanowi 96,2% planu po zmianach i 0,9% dotacji przekazanych do gmin na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 401.211 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 950 tys. zł, własne – 66 tys. zł. Dotacje te przeznaczono głównie na zadania zlecone wynikające z ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o ewidencji ludności oraz ustawy o dowodach osobistych. W roku 2015 nastąpiła zmiana sposobu finansowania tych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Dotacje na powyższy cel zostały zaplanowane przy przyjęciu jednolitych sposobów kalkulacji wysokości kosztów przedmiotowych zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, tj. według kryterium liczby zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego spraw z uwzględnieniem ujednoliconego czasu realizacji zadań oraz przyjętej stawki roboczogodziny. Analogiczne zasady zostały utrzymane w roku 2016. Ponadto dotacje przeznaczono m.in. na czynności związane z wykonywaniem powszechnego obowiązku obrony, prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej, wymianę tablic informacyjnych w związku z ustaleniem dodatkowych nazw miejscowości lub obiektów fizjograficznych w językach mniejszości narodowych i etnicznych oraz w języku regionalnym,
- finansowanie zadań urzędów naczelnich organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 299.162 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), co stanowi 74,1% planu po zmianach. Dotacje przeznaczono na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów samorządowych,
- finansowanie zadań transportu i łączności – 201.614 tys. zł (zadania własne), co stanowi 98,9% planu po zmianach. Na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach gminnych przeznaczono 159.657 tys. zł oraz na dofinansowanie zadań realizowanych w ramach programu wieloletniego pn. „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019” – 41.957 tys. zł,
- finansowanie zwrotu poniesionych w 2017 r. części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego – 72.177 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach. W 2018 r. gminy otrzymały zwrot na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 lutego 2014 o funduszu sołeckim. Środki z funduszu sołeckiego przeznacza się na realizację zadań własnych gminy, służących poprawie życia mieszkańców, będących zgodnymi ze strategią rozwoju gminy,
- sfinansowanie dotacji dla gmin uzdrowiskowych – 63.770 tys. zł co stanowi 99,9% planu po zmianach.

Powiaty otrzymały z budżetu państwa dotacje w wysokości 5.384.731 tys. zł, co stanowi 98,6% dotacji ujętych w planie po zmianach i 10,8% łącznej kwoty dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej

- 4.272.724 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 35.289 tys. zł, własne
- 1.076.718 tys. zł.

Dotacje na zadania bieżące powiatów przeznaczono głównie na:

- bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową – 2.358.517 tys. zł, co stanowi 99,99% planu po zmianach i 43,8% dotacji przekazanych do powiatów, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 2.357.892 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 624 tys. zł. Dotacje te przeznaczono głównie na:
  - bieżące funkcjonowanie Komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej – 2.351.176 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
  - zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych – 5.680 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
  - realizację programu pn. „Program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020” – 582 tys. zł (zadania realizowane na podstawie porozumień),
  - zadania obrony cywilnej, tj. głównie na konserwację i utrzymanie systemów alarmowych oraz na modernizację magazynów i konserwację sprzętu obrony cywilnej, zakup materiałów, sprzętu i środków pomocniczych do szkolenia, działalność popularyzacyjną i szkoleniową – 761 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej – 743 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 18 tys. zł)
- finansowanie i dofinansowanie zadań z zakresu rodziny i pomocy społecznej – 1.430.874 tys. zł, co stanowi 99,1% planu po zmianach i 26,6% dotacji przekazanych do powiatów, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 500.698 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 1.081 tys. zł, własne – 929.095 tys. zł. Środki przeznaczono m. in. na:
  - dofinansowanie utrzymania w ponadgminnych domach pomocy społecznej osób przyjętych do tych domów przed 1 stycznia 2004 r. oraz osób, które zostały przyjęte do domów ze skierowaniem wydanym przed tym dniem – 900.703 tys. zł (zadania własne),
  - finansowanie działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym rozwój bazy całodobowej w jednostkach już funkcjonujących i rozszerzenie typów środowiskowych domów samopomocy w celu dostosowania ŚDS do potrzeb osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz spectrum autyzmu w ramach realizacji Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”) oraz na wypłatę dodatku w wysokości 250 zł miesięcznie na pracownika socjalnego

- 177.523 tys. zł (zadania własne – 277 tys. zł, z zakresu administracji rządowej – 177.246 tys. zł),
- realizację dodatku wychowawczego oraz dodatku do zryczałtowanej kwoty, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Program „Rodzina 500+”) – 281.140 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- finansowanie zadań powiatów w zakresie zwalczania przemocy w rodzinie, tj. m.in. na utrzymanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy, realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz na realizację Ośłonowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – 19.056 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej – 18.333 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 723 tys. zł),
- dofinansowanie zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ramach realizacji Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018 – 26.831 tys. zł (zadania własne),
- finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych – 3.824 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- realizację rządowego programu „Dobry start” w zakresie wypłaty świadczenia w wysokości 300 zł na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej lub osobę uczącą się będącą osobą usamodzielnioną z przeznaczeniem na wydatki związane z edukacją szkolną – 16.888 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- ochronę zdrowia – 649.217 tys. zł, co stanowi 98% planu po zmianach i 12,1% dotacji przekazanych do powiatów, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 649.161 tys. zł, własne – 56 tys. zł. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za nieposiadających uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu: uczniów szkół ponadgimnazjalnych, dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze, opiekuńcze lub lecznicze oraz za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku lub stypendium – 649.153 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- działalność usługowa – 281.687 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach i 5,2% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 281.675 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 12 tys. zł. Dotacje te zostały przeznaczone głównie na funkcjonowanie Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego – 184.462 tys. zł oraz na zadania z zakresu geodezji i kartografii – 93.877 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),

- realizację zadań z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami – 152.440 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej) co stanowi 92,5% planu po zmianach i 2,8% dotacji przekazanych do powiatów na zadania bieżące. Środki przeznaczono głównie na wypłatę odszkodowań wynikających z orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych za nieruchomości przejęte na rzecz Skarbu Państwa oraz utrzymanie nieruchomości Skarbu Państwa,
- realizację innych zadań w zakresie polityki społecznej – 147.250 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), co stanowi 95,6% planu po zmianach i 2,7% dotacji przekazanych na zadania bieżące powiatów. Dotacje te przeznaczono głównie na finansowanie działalności powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności, na realizację karty parkingowej oraz na realizację legitymacji osoby niepełnosprawnej – 110.488 tys. zł,
- transport i łączność – 136.207 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach i 2,5% dotacji przekazanych na zadania bieżące powiatów z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 1.276 tys. zł, a na zadania własne – 134.931 tys. zł. Środki przeznaczono na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych na drogach powiatowych – 99.481 tys. zł, na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach programu wieloletniego pn. „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019” – 35.450 tys. zł oraz na prowadzenie rejestru przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów i rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkolenia kierowców – 1.276 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
- finansowanie nieodpłatnej pomocy prawnej – 94.693 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), co stanowi 99,2% planu po zmianach i 1,8% dotacji przekazanych na zadania bieżące powiatów. Dotacje w 97% przeznaczono na wynagrodzenia z tytułu umów zawartych z adwokatami, radcami prawnymi bądź organizacjami pozarządowymi, natomiast w 3% przeznaczono na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadania,

Najmniej dotacji z budżetu państwa zostało przekazanych do samorządów województw – 940.734 tys. zł, co stanowi 95,2% planu po zmianach i 1,9% dotacji przekazanych do jednostek samorządu terytorialnego, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 705.463 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 454 tys. zł, własne – 234.817 tys. zł.

Dotacje na zadania bieżące samorządów województw przeznaczono głównie na finansowanie zadań z zakresu:

- transportu i łączności – 821.556 tys. zł, co stanowi 95,5% planu po zmianach i 87,3% dotacji przekazanych do samorządów województw na wydatki bieżące. Środki przeznaczono dla przewoźników wykonujących krajowe autobusowe przewozy

- pasażerskie na finansowanie ustawowych uprawnień do przejazdów ulgowych – 608.012 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), na zadania wynikające głównie z ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych – 2.377 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej) oraz na zadania własne związane z dofinansowaniem budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami wojewódzkimi – 211.167 tys. zł,
- rodziny i pomocy społecznej - 39.214 tys. zł, co stanowi 98,6% planu po zmianach i 4,2% dotacji przekazanych do samorządów województw na realizację zadań bieżących, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 35.788 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 90 tys. zł, własne – 3.336 tys. zł. Dotacje te przeznaczono głównie na:
    - działalność ośrodków adopcyjnych, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – 35.214 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej),
    - dofinansowanie utrzymania w ponadregionalnym domu pomocy społecznej osób przyjętych na zasadach sprzed 1 stycznia 2004 r. – 2.548 tys. zł (zadania własne),
  - ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz naturalnych obszarów i obiektów chronionej przyrody – 19.170 tys. zł (zadania własne), co stanowi 99,6% planu po zmianach i 2% dotacji przekazanych do samorządów województw na zadania bieżące. Dotacje przeznaczono głównie na dofinansowanie działalności parków krajobrazowych,
  - rolnictwa i łowiectwa – 19.107 tys. zł (zadania z zakresu administracji rządowej), co stanowi 99,4% planu po zmianach i 2% dotacji przekazanych do samorządów województw na wydatki bieżące. Dotacje przeznaczono na:
    - utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych – 160 tys. zł,
    - odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach rolnych przez zwierzęta łowne oraz zobowiązania wynikające z wyroków i postanowień sądowych i ugód – 17.182 tys. zł,
    - prace geodezyjno-urzędniowe na potrzeby rolnictwa – 1.765 tys. zł,
  - administracji publicznej – 16.270 tys. zł, co stanowi 98,1% planu po zmianach i 1,7% dotacji przekazanych do samorządów województw na wydatki bieżące, z tego na zadania: z zakresu administracji rządowej – 15.185 tys. zł, realizowane na podstawie porozumień – 321 tys. zł, własne – 764 tys. zł. Dotacje te przeznaczono m. in. na: prowadzenie ewidencji zaszeregowania obiektów hotelarskich, udzielanie koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie kopalin podstawowych i pospolitych, finansowanie działalności komisji przeprowadzających egzamin na przewodnika górskiego, finansowanie projektów wyłonionych w drodze konkursu „Polska Pomoc Rozwojowa”.

4.4.1.2. Dotacje dla funduszy celowych

Dotacje dla funduszy celowych zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2018 w wysokości 65.555.173 tys. zł, wykonanie wyniosło 55.317.221 tys. zł, (tj. o 10.231.150 tys. zł mniej niż w ustawie budżetowej). Niepełne wykorzystanie dotacji wystąpiło przede wszystkim w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i w Funduszu Emerytalno-Rentowym.

Szczegółowe omówienie funduszy celowych zostało przedłożone w rozdziale 7 Sprawozdania „Wykonanie planów finansowych państwowych funduszy celowych”.

4.4.1.3. Inne dotacje bieżące

W 2018 roku **dotacje przedmiotowe** zostały zaplanowane w ustawie budżetowej w wysokości 659.926 tys. zł. W trakcie realizacji budżetu kwota tych dotacji uległa zwiększeniu o 26.980 tys. zł do 686.906 tys. zł. Natomiast wykonanie wydatków w tej grupie wyniosło 680.401 tys. zł, tj. 99,1% planu po zmianach.

W 2018 r. z kwoty dotacji przedmiotowych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych wydatkowano 10.738 tys. zł, z tego na dotacje na zadania z zakresu:

- postępu biologicznego w produkcji roślinnej – 6.226 tys. zł,
- postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – 2.616 tys. zł,
- rolnictwa ekologicznego – 1.896 tys. zł.

Dotacje przedmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zostały w 2018 r. wydatkowane w kwocie 669.663 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane przede wszystkim na dopłaty do:

- krajowych pasażerskich przewozów kolejowych w zakresie ulg przewozowych – 551.804 tys. zł,
- postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej – 79.860 tys. zł,
- posiłków wydawanych w barach mlecznych – 15.456 tys. zł,
- postępu biologicznego w produkcji roślinnej – 8.183 tys. zł,
- ochrony roślin – 7.244 tys. zł,
- rolnictwa ekologicznego – 3.912 tys. zł,
- przesyłek pocztowych ustawowo zwolnionych z opłat – 2.364 tys. zł.

Na **dotacje podmiotowe** wydatkowano w 2018 r. 24.759.477 tys. zł, z tego dla:

- jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – 20.292.638 tys. zł,
- jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 4.466.840 tys. zł.

W kwocie wydatkowanej na dotacje podmiotowe dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych: 74,5% stanowiły dotacje dla uczelni publicznych, 11,4% dotacje dla jednostek naukowych, 5,4% dla instytucji kultury, 0,6% dla samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, a 8% dotacje dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

Wśród dotacji podmiotowych dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych, które wyniosły 1.630.306 tys. zł największe pozycje stanowiły dotacje dla:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – 1.062.752 tys. zł,
- Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury – 71.296 tys. zł,
- Agencji Rezerw Materiałowych – 68.406 tys. zł,
- Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 67.308 tys. zł,
- Polskiej Organizacji Turystycznej – 49.504 tys. zł,
- Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – 42.514 tys. zł,
- Pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk – 35.315 tys. zł.

Dotacje podmiotowe dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych zrealizowano w wysokości 4.466.840 tys. zł i były one wykorzystane przede wszystkim na:

- infrastrukturę kolejową – dofinansowanie kosztów zarządzania infrastrukturą kolejową i jej ochrony wynikające z art. 38a ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 710, z późn. zm.) – 2.698.529 tys. zł,
- działalność statutową jednostek naukowych – 715.720 tys. zł,
- dotacje dla uczelni niepublicznych na zadania, o których mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) – 523.366 tys. zł,
- finansowanie zadań w sektorze górnictwa węgla kamiennego wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1374, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. z 2017 r. poz. 1358, z późn. zm.) – 261.510 tys. zł (z łącznej kwoty zrealizowanych wydatków na wsparcie górnictwa węgla kamiennego w wysokości 1.439.069 tys. zł),
- sfinansowanie działań zabezpieczających, likwidacyjnych i polikwidacyjnych dla Kopalni Soli „Wieliczka” oraz Kopalni Soli „Bochnia” – 92.892 tys. zł.

Jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych, w tym fundacje i stowarzyszenia mogą, zgodnie z ustawą o finansach publicznych, otrzymywać z budżetu państwa dotacje celowe na realizację zadań zleconych na podstawie umów zawartych z dysponentami części

budżetowych. W 2018 r. **dotacje na zadania zlecone jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych** wyniosły 3.197.020 tys. zł, tj. 94,7% planu po zmianach.

Z kwoty tej przekazano:

- fundacjom – 198.943 tys. zł,
- stowarzyszeniom – 417.112 tys. zł,
- pozostałym jednostkom – 2.580.965 tys. zł.

W ogólnej kwocie dotacji na zadania zlecone do realizacji tym jednostkom największy był udział dotacji na zadania w zakresie:

- górnictwa węgla kamiennego – 27,1%, tj. 864.948 tys. zł (z łącznej kwoty zrealizowanych wydatków na wsparcie górnictwa węgla kamiennego w wysokości 1.439.069 tys. zł),
- dofinansowania przewozów międzywojewódzkich i międzynarodowych wykonywanych w ramach krajowych pasażerskich przewozów kolejowych – 17,9%, tj. 573.698 tys. zł,
- dopłat do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich – 14,1%, tj. 449.915 tys. zł,
- utrzymania mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych RP – 8,5%, tj. 271.900 tys. zł,
- kultury fizycznej – 5,7%, tj. 183.045 tys. zł,
- urzędów naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa przede wszystkim na dotacje celowe przeznaczone na realizację zlecanych przez Prezydium Senatu zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą – 3,1%, tj. 100.039 tys. zł,
- działalności badawczo-rozwojowej związanej z rolnictwem i łowiectwem – 2,7%, tj. 84.908 tys. zł,
- pomocy zagranicznej – 2%, tj. 63.717 tys. zł,
- pozostałej działalności w obszarze rolnictwa i łowiectwa – 1,9%, tj. 60.401 tys. zł, z przeznaczeniem m.in. na:
  - system zbierania i wykorzystania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (FADN),
  - wsparcie realizacji zadań laboratoriów referencyjnych,
  - wsparcie organizacji rolniczych w ponadnarodowych i międzynarodowych organizacjach rolników,
  - system monitoringu suszy w Polsce,
- promocji eksportu – 1,6%, tj. 52.097 tys. zł,
- pozostałej działalności w zakresie administracji publicznej przede wszystkim na – 1,5%, tj. 48.996 tys. zł, (w tym 38.615 tys. zł w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów na dofinansowanie realizacji zadań publicznych),

- oświaty i wychowania – 1,4%, tj. 45.212 tys. zł,
- przygotowania jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo – gaśniczych oraz zapewnienia gotowości bojowej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej działające w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego – 1,4%, tj. 44.196 tys. zł,
- pozostałej działalności w zakresie polityki społecznej przede wszystkim z przeznaczeniem na realizację Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 – 1,2%, tj. 37.733 tys. zł,
- działalności statutowej i inwestycyjnej jednostek naukowych – 1,1%, tj. 34.488 tys. zł,
- żłobków – 1%, tj. 33.119 tys. zł,
- pozostałej działalności w zakresie ochrony zdrowia m.in. na zadania wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 – 1%, tj. 32.547 tys. zł.

4.4.1.4. Inne transfery w sektorze finansów publicznych

Na mocy ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. z 2018 poz. 2383) wprowadzono regulacje mające na celu umożliwienie przekazania z budżetu państwa dodatkowych środków na realizację niektórych zadań publicznych w 2018 roku. W formie dotacji oraz wpłat z budżetu państwa przekazano dodatkowe środki m.in. do:

- Funduszu Reprywatyzacji – 2.100.000 tys. zł,
- Funduszu Rezerwy Demograficznej – 2.000.000 tys. zł,
- Narodowego Funduszu Zdrowia – 1.800.000 tys. zł,
- Funduszu Emerytur Pomostowych – 1.000.000 tys. zł.

4.4.1.5. Rozliczenia z bankami

W 2018 r. rozliczenia z bankami wyniosły 2.108.801 tys. zł, co stanowiło 99,7% planu po zmianach. Środki te zostały przeznaczone głównie na:

- Fundusz Dopłat – 1.332.924 tys. zł,
- wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych – 361.204 tys. zł,
- Fundusz Termomodernizacji i Remontów – 251.345 tys. zł,
- refundację premii gwarancyjnych oraz premii za systematyczne oszczędzanie – 163.328 tys. zł.

4.4.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki przeznaczone na realizację świadczeń na rzecz osób fizycznych ujemowane są w dwóch grupach ekonomicznych, co prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2017	2018			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8
Świadczenia na rzecz osób fizycznych ogółem, z tego:	25.620.905	26.072.086	25.950.659	25.813.678	99,5	99,0	100,8
1. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	25.618.024	26.068.705	25.947.115	25.810.669	99,5	99,0	100,8
2. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	2.881	3.381	3.544	3.009	84,9	89,0	104,4

W przedmiotowej części omówienia do Sprawozdania z wykonania budżetu państwa, przedstawione zostało syntetyczne omówienie wydatków ujętych w pkt 1 w powyższej tabeli. W ustawie budżetowej na rok 2018 na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano środki w wysokości 26.068.705 tys. zł. W toku realizacji budżetu kwota ta uległa zmniejszeniu per saldo o 121.590 tys. zł, tj. do poziomu 25.947.115 tys. zł.

Realizacja wydatków ujętych w tej grupie w 2018 r. odnotowana została na poziomie 25.810.669 tys. zł, co stanowiło 99,5% planu po zmianach i była wyższa o 0,8% od realizacji wydatków w 2017 r.

Udział wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie wydatków budżetu państwa ogółem, ukształtował się na poziomie 6,6% (spadek o 0,2 pkt. proc. w stosunku do 2017 r.).

Środki realizowane w ramach przedmiotowej grupy obejmują przede wszystkim wydatki budżetu państwa, które wypłacane są bezpośrednio osobom fizycznym jako świadczenia w postaci np. emerytur i rent, zasiłków, stypendiów, odszkodowań, rekompensat.

Są to wydatki transferowe, mające charakter bezzwrotny i nieodpłatny. Podstawą wypłaty świadczeń na rzecz osób fizycznych są odrębne regulacje prawne (np. ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawa o rencie socjalnej, ustawa o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego).

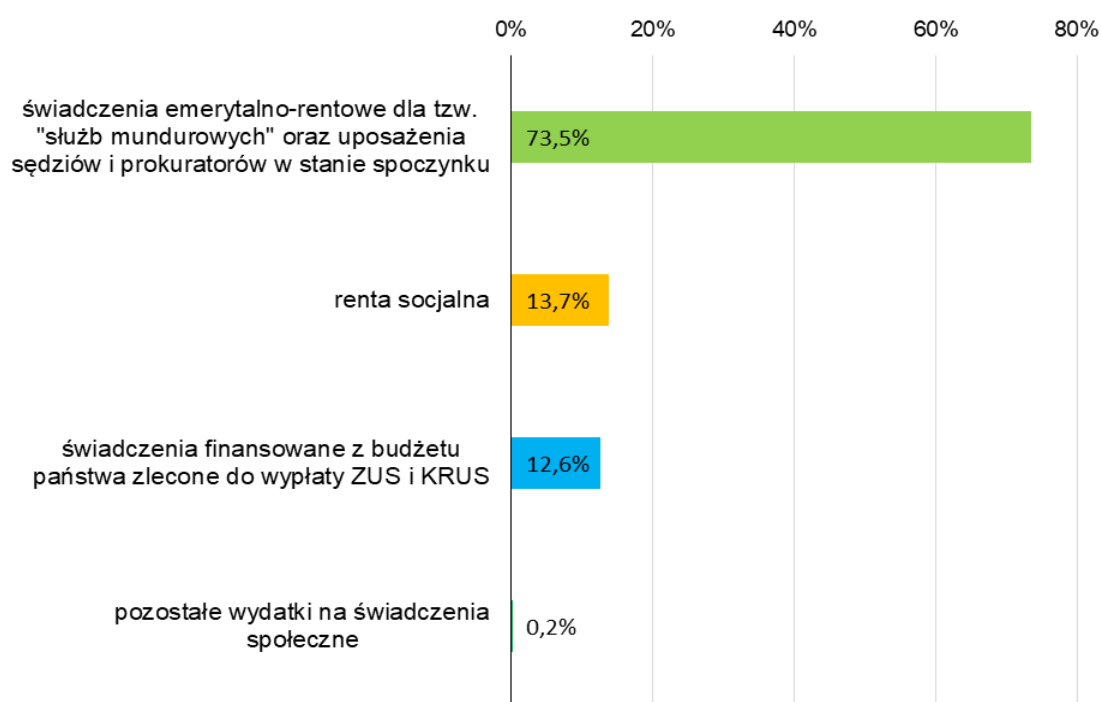
Największą pozycję w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowią wydatki na świadczenia społeczne (90,9%), które w 2018 r. wyniosły 23.454.348 tys. zł. Są to przede wszystkim:

- świadczenia emerytalno-rentowe dla tzw. "służb mundurowych" oraz uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku – 17.196.582 tys. zł. W roku 2018 w odniesieniu do wydatków zrealizowanych w roku 2017 nastąpił wzrost o 155.439 tys. zł (o 0,9%),

na skutek waloryzacji wysokości świadczeń, zgodnie ze wskaźnikiem w wysokości 102,98%, ogłoszonym przez Główny Urząd Statystyczny,

- świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – 2.955.070 tys. zł. W roku 2018 w odniesieniu do roku 2017 nastąpił spadek wydatków o 95.305 tys. zł (o 3,1%), spowodowany przede wszystkim zmniejszeniem liczby świadczeniobiorców pobierających przedmiotowe świadczenia,
- wydatki przeznaczone na wypłatę renty socjalnej – 3.207.974 tys. zł. W roku 2018 w porównaniu do roku 2017 nastąpił wzrost wydatków o 452.698 tys. zł (o 7,3%), który wynikał ze wzrostu liczby świadczeniobiorców oraz wzrostu wysokości świadczenia. W 2018 r. kwota renty socjalnej została podwyższona do kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, tj. z 865,03 zł do kwoty 1.029,30 zł.

Udział procentowy poszczególnych wydatków na świadczenia społeczne w łącznej kwocie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych przedstawia poniższy wykres:

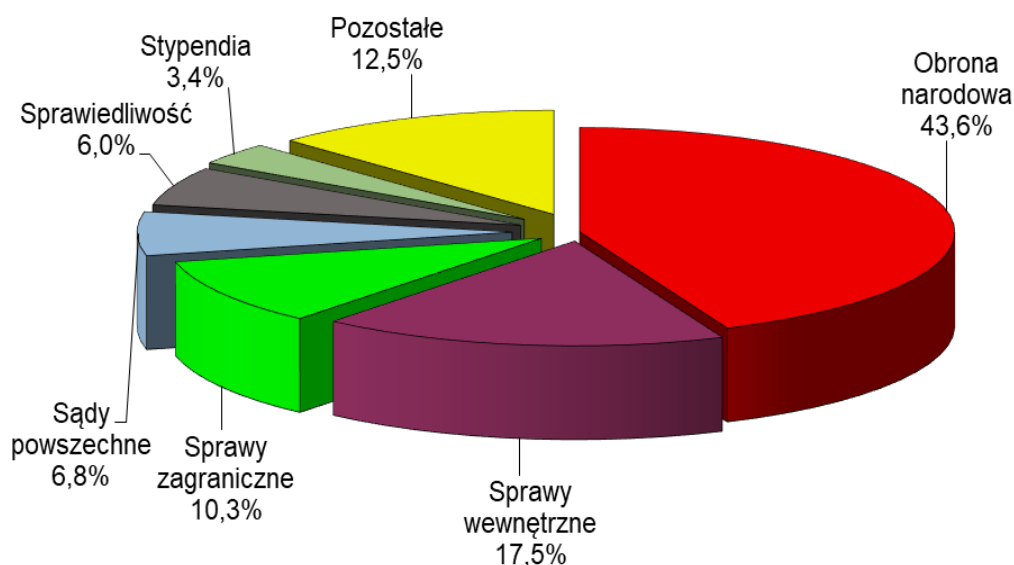

Pozostałe wydatki w omawianej grupie ekonomicznej wyniosły 2.356.321 tys. zł i zostały wykorzystane głównie na:

- realizację analogicznie jak w roku 2017, świadczeń finansowanych ze środków części: 29 – Obrona narodowa (1.026.819 tys. zł) oraz 42 – Sprawy wewnętrzne (412.966 tys. zł), przeznaczonych przede wszystkim na wypłaty równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego, pomoc mieszkaniową dla funkcjonariuszy oraz gratyfikacje

- urlopowe i dopłaty do wypoczynku, a także na wypłatę dla cudzoziemców: świadczeń pieniężnych na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu, ekwiwalentów za żywnie, stałej pomocy pieniężnej na drobne wydatki, stałej pomocy pieniężnej na zakup środków higieny osobistej, jednorazowej pomocy pieniężnej na zakup odzieży,
- świadczenia wypłacane z budżetu części 45 – Sprawy zagraniczne (241.974 tys. zł), przede wszystkim przysługujące członkom służby zagranicznej oraz pracownikom zatrudnionym zgodnie z polskim prawem, wykonującym obowiązki służbowe w placówkach zagranicznych, w tym środki przeznaczone na wypłatę dodatków zagranicznych i dodatków na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny przysługujące ambasadorowi i konsulowi kierującemu urzędem konsularnym,
  - świadczenia wypłacane z budżetu części 15 – Sądy powszechne (159.078 tys. zł) oraz 37 – Sprawiedliwość (141.330 tys. zł) przeznaczone m.in. na wydatki związane z prowadzeniem postępowań sądowych, świadczenia wynikające z przepisów BHP, odszkodowania w sprawach ze stosunku pracy, odprawy pośmiertne, na sfinansowanie wypłacanych funkcjonariuszom Służby Więziennej równoważników za brak lub za remont lokalu mieszkalnego, równoważników za zwrot kosztów przejazdu, ryczałtów za dojazd do miejsca pełnienia służby, pomoc mieszkaniową, zasiłki na zagospodarowanie, dopłaty do wypoczynku, dodatki wiejskie i pomoc mieszkaniową dla nauczycieli oraz na wypłaty nagród dla osadzonych, zasądzone renty,
  - stypendia – 80.744 tys. zł, wypłacane głównie ze środków w częściach: 28 – Nauka (39.492 tys. zł), 38 - Szkolnictwo wyższe (12.530 tys. zł), 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (10.844 tys. zł) oraz 85 – Województwa (9.594 tys. zł).

Strukturę pozostałych wydatków w ramach grupy ekonomicznej świadczenia na rzecz osób fizycznych przedstawia poniższy wykres:

4.4.3. Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Łączne kwoty wydatków bieżących jednostek budżetowych z wyszczególnieniem również wydatków na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej (omówionych w podrozdziale 4.4.7) prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2017		2018		5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8
Wydatki bieżące jednostek budżetowych ogółem, z tego:	70.633.257	81.338.823	75.829.604	72.821.887	96,0	89,5	103,1
1. Wydatki bieżące jednostek budżetowych	69.974.370	75.508.830	73.355.811	72.065.224	98,2	95,4	103,0
2. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	658.887	5.829.993	2.473.793	756.663	30,6	13,0	114,8

W tej części sprawozdania przedstawione zostało omówienie realizacji grupy ekonomicznej wydatki bieżące budżetu państwa (co odpowiada wartościom prezentowanym w pkt 1. powyższej tabeli).

W ustawie budżetowej na rok 2018 na wydatki bieżące jednostek budżetowych zaplanowano środki w wysokości 75.508.830 tys. zł. W wyniku dokonanych przesunięć planowanych wydatków między grupami ekonomicznymi, a także wykorzystania środków z części 83 – Rezerwy celowe na inne niż planowano pierwotnie grupy ekonomiczne kwota wydatków bieżących w planie po zmianach uległa zmniejszeniu per saldo o 2.153.019 tys. zł, tj. do kwoty 73.355.811 tys. zł.

Wykonanie wydatków w tej grupie w 2018 r. wyniosło 72.065.224 tys. zł, co stanowi 98,2% planu po zmianach (w tym środki niewygasające z upływem roku budżetowego w wysokości 382.809 tys. zł). Natomiast w stosunku do 2017 roku realizacja wydatków bieżących jednostek budżetowych wzrosła o 2.090.855 tys. zł, tj. o 3%. Wzrost ten był przede wszystkim efektem:

- uruchomienia dodatkowych środków przewidzianych na wynagrodzenia osobowe, bezosobowe, dodatkowe wynagrodzenie roczne oraz pochodne od wynagrodzeń, w konsekwencji realizacji ustawowych mechanizmów dotyczących np. wzrostu uposażeń sędziów i prokuratorów,
- zwiększenia nakładów na wydatki obronne, w związku ze wzrostem wielkości PKB, stanowiącej podstawę do wyliczenia wydatków obronnych oraz ze zmianą od 2018 r. reguły planowania wydatków obronnych wynikającą z nowelizacji art. 7 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie jako podstawę do wyliczeń wysokości wydatków obronnych przyjęto PKB z roku planistycznego, zamiast roku poprzedniego. Dodatkowe środki zostały przeznaczone głównie na kontynuację procesu przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych RP, zabezpieczenie potrzeb materiałowych i procesu szkolenia Sił Zbrojnych oraz na funkcjonowanie Polskich Kontyngentów Wojskowych i jednostek wydzielanych do udziału w operacjach NATO.

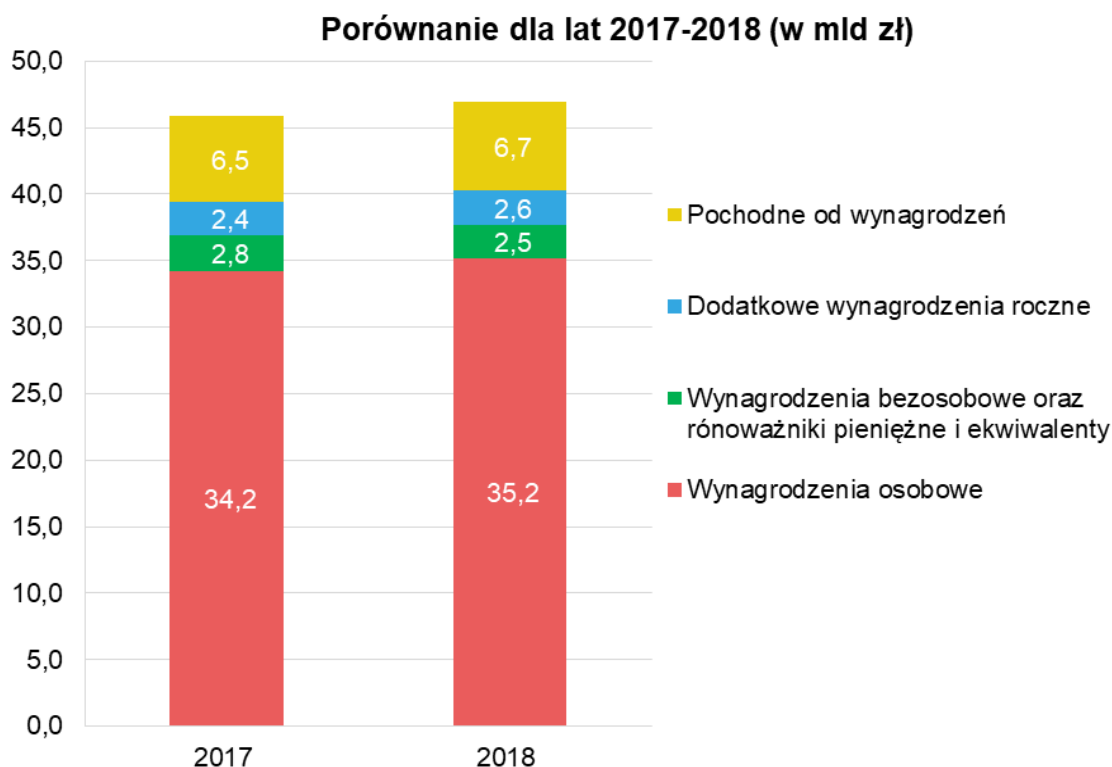
Największą pozycję (65,1%) w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowią wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, które w 2018 r. zostały zrealizowane na poziomie 46.928.091 tys. zł, z tego:

- wynagrodzenia osobowe – 35.195.966 tys. zł,
- wynagrodzenia bezosobowe oraz równoważniki pieniężne i ekwiwalenty – 2.498.194 tys. zł,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne – 2.556.332 tys. zł,
- pochodne od wynagrodzeń – 6.677.599 tys. zł.

W porównaniu do 2017 r. nastąpił wzrost kwoty wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń o 1.037.511 tys. zł, tj. o 2,3%, a ich udział w wydatkach ogółem budżetu państwa wyniósł w 2018 r. 12%, wobec 12,2% w 2017 r.

Realizacja wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w 2018 r. została przedstawiona w podrozdziale 4.6 Omówienia, gdzie szczegółowo omówiony został agregat wydatków poniesionych na sfinansowanie wynagrodzeń osobowych w państwowej sferze budżetowej realizowanych w świetle przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Z uwagi na niejednorodny zakres omawianych wydatków brak jest porównywalności danych w prezentowanych częściach niniejszego materiału.

Poniższy wykres przedstawia porównanie wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w latach 2017-2018.

Następną znaczną pozycję (27,7%) w tej grupie stanowią wydatki na zakup towarów i usług, których realizacja wyniosła 19.940.813 tys. zł (w tym środki niewygasające z upływem roku budżetowego w wysokości 373.983 tys. zł). Największe pozycje przedmiotowej grupy wydatków dotyczyły zakupu:

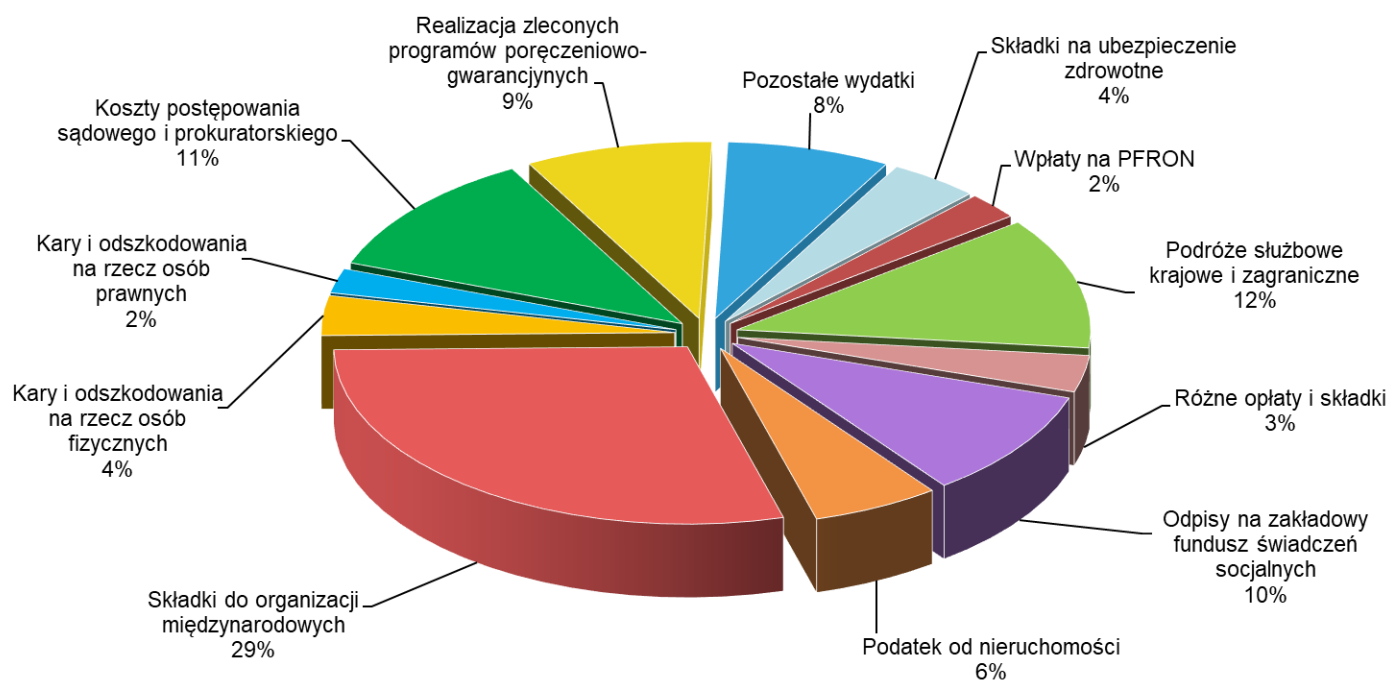
- usług pozostałych (m.in. usługi drukarskie, introligatorskie, powielanie, kopiowanie, usługi transportowe, usługi pocztowe i telegraficzne, koszty i prowizje bankowe) – 6.856.059 tys. zł,
- materiałów i wyposażenia – 4.854.020 tys. zł,
- usług remontowych (m. in. usług budowlano-montażowych w zakresie remontów i konserwacji pomieszczeń i budynków, usług konserwacyjnych urządzeń) – 4.147.692 tys. zł,
- energii (opłaty za dostawę energii elektrycznej, ciepłej i innej, gazu oraz wody) – 1.354.978 tys. zł oraz
- leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych – 969.222 tys. zł.

Pozostałe wydatki (7,2%) zostały zrealizowane w kwocie 5.196.320 tys. zł i były wykorzystane przede wszystkim na sfinansowanie:

- składek do organizacji międzynarodowych – 1.512.216 tys. zł,
- podróży służbowych – 625.046 tys. zł,
- kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego – 592.774 tys. zł,
- odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 509.681 tys. zł,
- realizacji zleconych programów poręczeniowo-gwarancyjnych (np.gwarancji de minimis – 445.763 tys. zł,
- podatku od nieruchomości – 302.887 tys. zł,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne – 213.700 tys. zł,
- kar i odszkodowań wypłacanych na rzecz osób fizycznych – 188.268 tys. zł,
- różnych opłat i składek (m.in. za ubezpieczenia samochodów, kaucje i wkłady mieszkaniowe) – 174.231 tys. zł,
- wpłat na PFRON – 126.896 tys. zł,
- kar, odszkodowań i grzywien wypłacanych na rzecz osób prawnych – 116.446 tys. zł.

Pozostałe wydatki bieżące jednostek budżetowych

4.4.4. Wydatki majątkowe

Łączne kwoty wydatków majątkowych budżetu państwa prezentuje poniższa tabela z wyszczególnieniem również wydatków na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej.

Wyszczególnienie	2017	2018			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8
Wydatki majątkowe budżetu państwa ogółem, z tego:	25.439.914	22.252.217	29.012.754	27.999.300	96,5	125,8	110,1
1. Majątkowe, w tym:	24.551.423	21.176.991	27.353.547	26.494.278	96,9	125,1	107,9
1.1. Dotacje i subwencje	5.903.401	3.532.838	6.216.511	5.974.020	96,1	169,1	101,2
2. Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej	888.491	1.075.226	1.659.207	1.505.022	90,7	140,0	169,4

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2018 wydatki majątkowe, w kwocie 22.252.217 tys. zł zostały ujęte w dwóch grupach ekonomicznych *wydatki majątkowe* oraz *współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej*. Poniższe omówienie dotyczy grupy wydatków prezentowanych w pkt 1. powyższej tabeli.

Wydatki majątkowe zostały zaplanowane w kwocie 21.176.991 tys. zł. W związku z ich zwiększeniem w trakcie roku budżetowego, plan po zmianach ukształtował się na poziomie 27.353.547 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 26.494.278 tys. zł, tj. na poziomie 96,9% planu po zmianach (w tym: 2.635.780 tys. zł wydatki niewygasające), według szczegółowości przedstawionej w tabeli.

Wyszczególnienie	2018			4:3
	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	
	w tys. zł			
1	2	3	4	5
Ogółem	21.176.991	27.353.547	26.494.278	96,9%
1. Wydatki na zadania inwestycyjne jednostek budżetowych	13.645.756	16.978.084	16.842.585	99,2%
2. Rezerwy na inwestycje i zakupy inwestycyjne	3.797.229	467.136	0	0,0%
3. Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	2.126.412	2.467.445	2.349.656	95,2%

Wyszczególnienie	2018			4:3
	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie	
	w tys. zł			%
1	2	3	4	5
4. Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	1.280.768	1.346.948	1.323.853	98,3%
5. Wydatki na zadania inwestycyjne pozostałych jednostek	162.700	178.550	166.420	93,2%
6. Wydatki na współfinansowanie programów inwestycyjnych NATO i UE	5.067	6.716	6.571	97,8%
7. Dotacje/wydatki dotyczące zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych:	77.841	67.235	61.391	91,3%
– dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	44.440	43.051	39.074	90,8%
– dla jednostek budżetowych	33.401	24.184	22.317	92,3%
8. Dotacje i subwencje dla jednostek samorządu terytorialnego:	55.718	2.592.904	2.495.848	96,3%
– dotacje dla gmin	3.033	1.292.121	1.216.927	94,2%
– dotacje dla powiatów	33.213	930.623	909.825	97,8%
– dotacje dla samorządów województw	19.472	79.009	77.945	98,7%
– subwencja na inwestycje na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu	0	291.151	291.151	100,0%
9. Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa dla państwowej instytucji kultury na dofinansowanie zadań inwestycyjnych objętych mecenatem państwa	25.500	25.500	24.926	97,8%
10. Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich	0	31.814	31.814	100,0%
11. Wydatki na zakup i objęcie akcji i udziałów	0	3.191.215	3.191.215	100,0%

Największy udział (99,9%) w ogólnej kwocie wykonania wydatków majątkowych dotyczył 15 obszarów, w ramach których realizowane były przede wszystkim następujące zadania:

- 1) Obrona narodowa – 12.836.657 tys. zł, z czego głównie na:
  - zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego, w ramach Planu modernizacji technicznej Sił Zbrojnych, w celu podwyższenia nowoczesności uzbrojenia i sprzętu wojskowego,

- inwestycje budowlane na potrzeby wojska, m.in. na obiekty sztabowe, koszarowe i szkoleniowe oraz infrastrukturę techniczną dla potrzeb sprzętu wojskowego, a także na bazy, składnice i stacje materiałów pędnych i smarów,
  - dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji budowlanych dotyczących Programu Inwestycji NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP),
  - realizację zadań w ramach programu wieloletniego *„Zabezpieczenie transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie (VIP)”*.
- 2) Transport i łączność – 7.255.170 tys. zł, w tym na objęcie przez Skarb Państwa akcji w spółce PKP Polskie Linie Kolejowe S.A, jak również na inwestycje związane z rozwojem infrastruktury drogowej i kolejowej realizowane w ramach programów:
- *„Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)”*,
  - *„Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku”*,
  - *„Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”*,
  - *„Rządowy Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej”*.
- W ramach tego obszaru realizowane były również wydatki na zadania związane z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, inwestycje na potrzeby przejść granicznych, Urzędu Komunikacji Elektronicznej, urzędów morskich oraz Inspekcji Transportu Drogowego.
- 3) Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 1.213.819 tys. zł. Kwota ta obejmuje wydatki głównie na inwestycje budowlane i zakupy inwestycyjne w ramach *„Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020”*, dla Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego m.in. na realizację najpilniejszych zadań inwestycyjnych i zakup środków transportu, dla Centralnego Biura Antykorupcyjnego – głównie na zakupy inwestycyjne, w tym zakup nieruchomości na siedziby CBA.
- W ramach tego obszaru realizowane były również wydatki związane z zarządzaniem kryzysowym, w tym głównie na wyposażenie i utrzymanie wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych.
- 4) Ochrona zdrowia – 1.153.107 tys. zł, z czego głównie na:
- zadania inwestycyjne szpitali klinicznych, w tym 7 obiektów w ramach programów wieloletnich, tj.: *„Budowa Centrum Medycyny Nieinwazyjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego”*, *„Nowa siedziba Szpitala Uniwersyteckiego Kraków-Prokocim”*, *„Przebudowa i rozbudowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku”*, *„Przebudowa i rozbudowa Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 Uniwersytetu Medycznego w Lublinie”*, *„Przebudowa Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie”*, *„Drugiego etapu budowy Centrum Kliniczno-Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz z Akademickim*

Ośrodkiem Onkologicznym”, „Wieloletni program medyczny - rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy”,

- inwestycje budowlane oraz zakupy inwestycyjne na potrzeby Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej podległych ministerstwom: obrony narodowej i spraw wewnętrznych i administracji oraz inwestycje wojskowych instytutów medycznych,
- realizację programów polityki zdrowotnej, w tym głównie w ramach programów wieloletnich: „*Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych*” oraz „*Narodowy Program Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej*”,
- dofinansowanie szpitali ogólnych – 92.681 tys. zł, w tym inwestycyjnych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, realizowanych jako działania z zakresu polityki m.in.: „*Rozbudowa SP ZOZ „REPTY” Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji im. gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach*”, „*Rozbudowa i modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej*”, „*Podniesienie jakości usług zdrowotnych oraz zwiększenie dostępu do usług medycznych w tym; usługi elektroniczne ZOZ Gniezno dla zwiększenia efektywności i dostępności realizowanych świadczeń medycznych*”, „*Przeniesienie Oddziału Chorób Zakaźnych Powiatowego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Starachowicach*”, „*Zakup, dostawa, instalacja tomografu komputerowego wraz z remontem pomieszczeń i infrastruktury technicznej niezbędnej do uruchomienia aparatu w Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza w Tarnowie*”, „*Zakup systemu do neuronawigacji chirurgicznej wraz z niezbędnym wyposażeniem, osprzętem medycznym i oprogramowaniem dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Elblągu*”, „*Przebudowa i modernizacja pomieszczeń oddziału zakaźnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Myślenicach wraz z zakupem sprzętu i aparatury medycznej*”.

Ponadto w obszarze tym realizowano wydatki w ramach programu wieloletniego pn. „*Powstanie Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi*”.

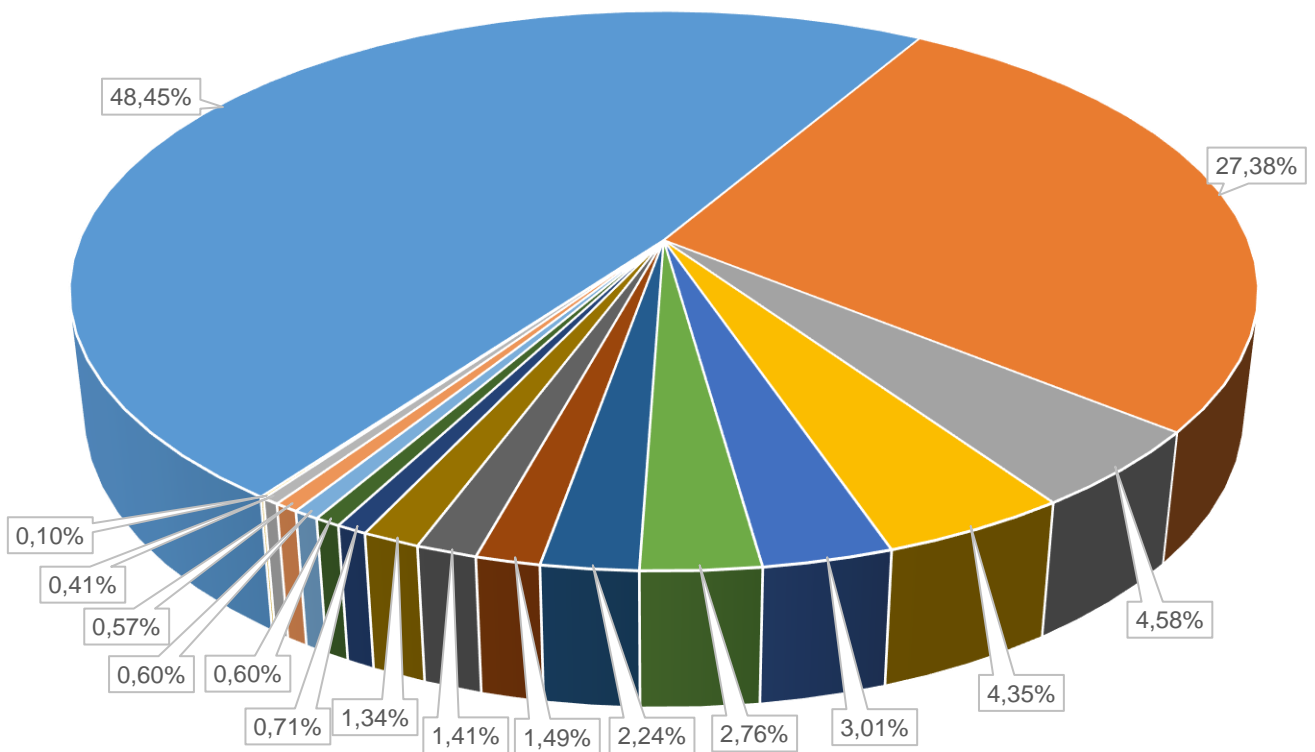
- 5) Szkolnictwo wyższe i nauka – 798.019 tys. zł, z tego na:
- inwestycje budowlane na potrzeby działalności dydaktycznej szkół wyższych nadzorowanych przez ministra do spraw szkolnictwa wyższego, w tym w ramach programu wieloletniego „*Uniwersytet Warszawski 2016-2025*” oraz uczelni wojskowych, medycznych, artystycznych i morskich,
  - zadania związane z działalnością statutową i inwestycyjną jednostek naukowych dotyczące głównie inwestycji w zakresie dużej infrastruktury badawczej służącej potrzebom badań naukowych lub pracom rozwojowym, zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej, rozbudowę infrastruktury informatycznej nauki oraz inwestycje związane z międzynarodowym projektem infrastruktury badawczej FAIR,

- zakupy inwestycyjne na potrzeby Narodowego Centrum Nauki,
  - podwyższenie kapitału zakładowego spółki Wrocławskie Centrum Badań EIT+/Polski Ośrodek Rozwoju Technologii Sp. z o.o. we Wrocławiu.
- 6) Administracja publiczna i urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – 731.954 tys. zł. W ramach tych środków zrealizowane zostały głównie wydatki na inwestycje na potrzeby izb administracji skarbowej wraz z podległymi urzędami skarbowymi i urzędami celno-skarbowymi, urzędów naczelnych i centralnych organów władzy państwowej, w tym ministerstw oraz placówek zagranicznych.
- 7) Wymiar sprawiedliwości – 592.734 tys. zł, głównie na potrzeby:
- jednostek sądownictwa powszechnego (budowa, rozbudowa i przebudowa obiektów budowlanych Sądów Okręgowych i Apelacyjnych, zakupy inwestycyjne, w tym głównie sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, centralnych projektów informatycznych realizowanych przez sądy apelacyjne),
  - więziennictwa, w tym m.in. na wydatki związane z modernizacją Służby Więziennej,
  - powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, w tym głównie na przebudowę budynku przy ul. Postępu 3 na potrzeby Prokuratury Krajowej, budowę siedzib Prokuratur Rejonowych Północ i Południe w Sosnowcu, zakup sprzętu informatycznego, nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych.
- 8) Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 394.517 tys. zł, środki te przeznaczono głównie na zadania inwestycyjne na potrzeby muzeów, centrów kultury i sztuki, archiwów, w tym przede wszystkim na realizację programów wieloletnich:
- „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie”,
  - „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku”,
  - „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”
- oraz na budowę siedziby Archiwum Narodowego w Krakowie i przebudowę i adaptację budynków na cele Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce.
- 9) Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 373.974 tys. zł, w tym głównie na dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz na realizację zadań na potrzeby Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska, w tym głównie zakupy sprzętu laboratoryjnego.
- 10) Różne rozliczenia – 354.966 tys. zł, w tym głównie na uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (na inwestycje na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu), zwrot części wydatków wykonanych w ramach

funduszu sołeckiego w 2017 r. oraz wydatki inwestycyjne na potrzeby Komisji Nadzoru Finansowego.

- 11) Rolnictwo i łowiectwo oraz rybołówstwo i rybactwo – 188.307 tys. zł, głównie na zakupy inwestycyjne Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (budowa, rozbudowa systemów IT, budowa i aktualizacja Systemu Identyfikacji Działek Rolnych), realizację zadań wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego oraz wojewódzkich i powiatowych inspektoratów weterynarii.
- 12) Rodzina, pomoc społeczna oraz pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 159.728 tys. zł. Środki te przeznaczono na potrzeby: żłobków w ramach *Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH+”*, dofinansowanie zadań w ramach programu wieloletniego *„Senior+” na lata 2015 – 2020*, zadań inwestycyjnych Środowiskowych Domów Samopomocy, Ochotniczych Hufców Pracy oraz Domów Pomocy Społecznej.
- 13) Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza – 158.170 tys. zł, głównie na zadania inwestycyjne na potrzeby: Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie, szkół: artystycznych, podstawowych i zawodowych rolniczych, Centrum Informatycznego Edukacji oraz na zadania związane z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych dotyczących obiektów oświatowych.
- 14) Górnictwo i kopalnictwo – 150.000 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone na sfinansowanie procesów restrukturyzacyjnych w sektorze węgla kamiennego.
- 15) Przetwórstwo przemysłowe – 107.740 tys. zł. Środki te przeznaczono głównie na realizację programu wieloletniego *„Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023”*.

Udział poszczególnych obszarów w ogólnej kwocie wydatków majątkowych przedstawia poniższy wykres:

- obrona narodowa - 48,45%
- transport i łączność - 27,38%
- bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - 4,58%
- ochrona zdrowia - 4,35%
- nauka i szkolnictwo wyższe - 3,01%
- administracja publiczna i urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa - 2,76%
- wymiar sprawiedliwości - 2,24%
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - 1,49%
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska - 1,41%
- różne rozliczenia - 1,34%
- rolnictwo i łowiectwo oraz rybołówstwo i rybactwo - 0,71%
- rodzina, pomoc społeczna oraz pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej - 0,60%
- oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza - 0,60%
- górnictwo i kopalnictwo - 0,57%
- przetwórstwo przemysłowe - 0,41%
- pozostałe - 0,10%

4.4.5. Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	2017	2018			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8
Obsługa długu Skarbu Państwa, w tym*:	29.641.408	30.699.900	29.699.833	29.486.217	99,3	96,0	99,5
1. Obsługa zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym	20.699.335	21.091.465	21.591.395	21.524.492	99,7	102,1	104,0
2. Obsługa zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynkach zagranicznych	8.942.073	9.608.435	8.108.435	7.961.723	98,2	82,9	89,0

*) W wierszu tym w kolumnie 4 i 5 ujęte są również wydatki na pokrycie długów spadkowych ze spadku, który przypadł Skarbowi Państwa zrealizowane przez Wojewodę Śląskiego (2,6 tys. zł).

W ustawie budżetowej na 2018 r. na wydatki w grupie ekonomicznej obsługa długu Skarbu Państwa¹ zaplanowano kwotę 30.699.900 tys. zł, z tego na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym – 21.091.465 tys. zł, na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynkach zagranicznych – 9.608.435 tys. zł.

Decyzją Ministra Finansów z dnia 27 grudnia 2018 r. limit wydatków w grupie został obniżony o 1.000.000 tys. zł, co wynikało z powstania oszczędności w wydatkach z tytułu obsługi zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynkach zagranicznych, przede wszystkim ze względu na mocniejszy niż zakładany kurs złotego oraz niższy poziom obsługiwanego zadłużenia. Wcześniej środki te zostały przez Ministra Finansów zablokowane.

Jednocześnie w ciągu roku w ramach grupy dokonano przesunięć wydatków pomiędzy rozdziałami i paragrafami oraz poszczególnymi rodzajami instrumentów. W dniu 28 grudnia 2018 r. Minister Finansów dokonał kolejnej blokady wydatków w łącznej wysokości 211.000 tys. zł.

W wyniku tych zmian limit wydatków na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym wyniósł 21.591.395 tys. zł, a na rynkach zagranicznych – 8.108.435 tys. zł.

Ostateczna realizacja wydatków w grupie obsługa długu Skarbu Państwa w 2018 r. wyniosła 29.486.217 tys. zł, tj. 99,3% planu po zmianach, w tym na obsługę zadłużenia, należności i innych operacji finansowych Skarbu Państwa na rynku krajowym – 21.524.492 tys. zł, na rynkach zagranicznych – 7.961.723 tys. zł. Zrealizowany poziom wydatków był niższy o 0,5% niż w 2017 r.

¹ Przedmiotowa grupa ekonomiczna nie obejmuje rozliczeń z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych udzielonych przez Skarb Państwa dotyczących kosztów prowadzonych postępowań sądowych związanych z poręczeniami Skarbu Państwa, które są planowane i ewidencjonowane w części 79 - Obsługa długu Skarbu Państwa, w grupie ekonomicznej - wydatki bieżące jednostek budżetowych (plan 2018 - 100 tys. zł, plan po zmianach - 170 tys. zł, wykonanie - 75 tys. zł).

4.4.6. Środki własne Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	2017	2018			5:4	5:3	5:2
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie			
	tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8
Środki własne Unii Europejskiej	15.741.939	19.643.623	18.660.770	18.660.770	100,0	95,0	118,5

W ustawie budżetowej na 2018 r. wydatki w grupie ekonomicznej Środki własne Unii Europejskiej zaplanowano pierwotnie w wysokości 19.643.623 tys. zł. Planowana kwota składki obliczona została przy uwzględnieniu projektu budżetu Unii Europejskiej na 2018 r. W związku ze zmianami w budżecie UE dokonywanymi w ciągu roku oraz rozliczeniami wynikającymi z lat ubiegłych, ostateczna wysokość składki członkowskiej w 2018 r. wyniosła 18.660.770 tys. zł i była niższa o 982.853 tys. zł od pierwotnego limitu. Niższa niż zakładana realizacja płatności wynikała przede wszystkim z obniżonego poziomu wykonania budżetu UE w 2017 r., a nadpłacone składki państw członkowskich za 2017 r. zostały rozliczone przez redukcję składek należnych w 2018 r. Dodatkowo składka uległa obniżeniu również na skutek aktualizacji danych makroekonomicznych za poprzednie lata.

W związku z nadmiarem środków w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej podjęte zostały trzy decyzje o blokowaniu wydatków. Całość zablokowanych środków została przeniesiona do rezerwy celowej i w konsekwencji limit wydatków przedmiotowej grupy ekonomicznej i części budżetowej zmniejszony został do kwoty 18.660.770 tys. zł.

Zrealizowane w 2018 r. wydatki stanowiły 100% planu po zmianach, z tego:

- wpłata obliczona, zgodnie z metodologią UE, na podstawie Dochodu Narodowego Brutto (DNB) – 12.117.379 tys. zł,
- wpłata z tytułu udziału w opłatach celnych – 3.128.550 tys. zł,
- wpłata obliczona zgodnie z metodologią UE, na podstawie podatku od towarów i usług – 2.287.740 tys. zł,
- wpłata z tytułu finansowania rabatu brytyjskiego – 998.015 tys. zł,
- wpłata z tytułu mechanizmu korekcyjnego obniżającego wkłady DNB – 129.077 tys. zł,
- wpłata z tytułu różnych rozliczeń finansowych (odsetki) – 6 tys. zł,
- wpłata z tytułu opłat cukrowych – 3 tys. zł.

Jednocześnie wykonanie wydatków przedmiotowej grupy ekonomicznej w 2018 r. było o 2.918.831 tys. zł wyższe od wykonania za 2017 r. (15.741.939 tys. zł). Różnica była przede wszystkim konsekwencją wyższych wydatków budżetu UE w 2018 r. (ok. 142,4 mld EUR, podczas gdy wydatki UE na koniec 2017 r. wyniosły 125,3 mld EUR) oraz wyższego poziomu DNB Polski i poboru ceł.

4.4.7. Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

W ustawie budżetowej na rok 2018 z dnia 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 291), wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej zaplanowano na kwotę 10.201.333 tys. zł, z tego na:

- 1) wydatki ujęte w budżetach dysponentów przeznaczone na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej oraz projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nieujętych w budżecie środków europejskich – 5.210.098 tys. zł;
- 2) rezerwę celową „Współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nieujętych w budżecie środków europejskich, projektów pomocy technicznej, Wspólnej Polityki Rolnej, finansowanie potrzeb wynikających z różnic kursowych oraz rozliczeń programów i projektów finansowanych z udziałem środków z UE” – 4.952.654 tys. zł;
- 3) rezerwę celową „Rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym na skutki przechodzące z 2017 r.) oraz na wynagrodzenia osób zajmujących się programami finansowanymi z budżetu UE oraz środkami z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA (w tym na niektóre skutki przechodzące z 2017 r.)” – 38.581 tys. zł.

W 2018 r. plan po zmianach środków ujętych w budżetach poszczególnych dysponentów wyniósł 7.229.092 tys. zł, w tym środki uruchomione z rezerw celowych w kwocie ogółem 2.015.394 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 6.649.952 tys. zł, co stanowi 92% planu po zmianach¹.

W ramach tej grupy wydatków finansowano następujące zadania:

- finansowanie programów/projektów realizowanych w zakresie Perspektywy Finansowej 2014-2020 – plan po zmianach – 4.256.686 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 3.735.872 tys. zł, tj. 87,8% planu po zmianach,
- finansowanie programów/projektów realizowanych w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013 – plan po zmianach – 54.543 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 54.406 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach,
- finansowanie projektów realizowanych w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego

---

¹ W przypadku wydatków ujętych w tej grupie plan po zmianach zawiera: uruchomienia z rezerw celowych oraz przeniesienia dokonywane w trybie art. 171 i 194 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa – plan po zmianach – 20.241 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 13.614 tys. zł, tj. 67,3% planu po zmianach,

- pozostałe wydatki oraz środki, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6 w ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – plan po zmianach – 278.379 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 262.437 tys. zł, tj. 94,3% planu po zmianach,
- wydatki krajowe na zadania związane z realizacją wspólnej polityki rolnej (WPR) – plan po zmianach – 2.619.243 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło – 2.583.623 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach.

W zakresie powyższych programów, niższe wykonanie wydatków budżetu państwa od zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2018 r., wynikało przede wszystkim z faktu, że na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej zakładano szybsze tempo realizacji projektów unijnych.

Dodatkowo niewykonanie wydatków wynikało z:

- przesunięcia realizacji projektów na kolejny rok budżetowy w przypadku projektów, które wymagają postępowania przetargowego,
- oszczędności powstałe w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych,
- zmiany w harmonogramach płatności dokonywanych przez beneficjentów, zwłaszcza w IV kwartale 2018 r., i przesunięcia tych płatności na kolejny rok budżetowy,
- przesunięcia refundacji dla beneficjentów i rozliczeń projektów na kolejny rok budżetowy, w związku z poniesionymi przez beneficjentów kosztami w końcówce roku 2018.

Wydatki w wysokości 6.649.952 tys. zł zostały zrealizowane w niżej określonych kwotach i przeznaczone były na projekty realizowane w ramach:

1. Perspektywy Finansowej 2014-2020 w wysokości – 3.735.872 tys. zł, z tego na:
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – 1.325.145 tys. zł,
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 2014-2020 – 812.732 tys. zł,
  - Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020 – 536.631 tys. zł,
  - Instrument „Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility) 2014-2020 – 195.018 tys. zł,
  - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój – 285.145 tys. zł,
  - Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014-2020 – 150.484 tys. zł,
  - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 – 81.735 tys. zł,
  - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – 66.090 tys. zł,
  - Program Operacyjny Polska Cyfrowa – 151.552 tys. zł,
  - Europejską Współpracę Terytorialną oraz Europejski Instytut Sąsiedztwa 2014-2020 – 34.743 tys. zł,

- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 – 96.597 tys. zł.
2. Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013 w wysokości 54.406 tys. zł, z tego na:
    - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 13.929 tys. zł,
    - Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Programu Sąsiedztwa i Partnerstwa – 10.565 tys. zł,
    - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 29.781 tys. zł,
    - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – 129 tys. zł,
    - Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 2 tys. zł.
  3. Pozostałych programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej, w tym wydatki związane z realizacją projektów w ramach Wieloletnich Ram Finansowych w Zakresie Spraw Wewnętrznych w wysokości 262.437 tys. zł.
  4. Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a także Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa w wysokości 13.614 tys. zł.
  5. Wspólnej polityki rolnej w wysokości 2.583.623 tys. zł, w ramach której finansowane były:
    - zadania realizowane w ramach I filaru WPR oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
    - finansowanie wyprzedzające niektórych działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Pomoc Techniczna - realizowana głównie przez jednostki samorządu terytorialnego i jednostki budżetowe oraz scalanie gruntów - realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego).

4.5. Informacja o realizacji programów wieloletnich

W Zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 10 do ustawy budżetowej na rok 2018 ujęto 44 programy, na których realizację zaplanowano wydatkować środki z budżetu państwa w wysokości 16.934.248 tys. zł.

W sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa przedstawiono informację o realizacji 45 programów wieloletnich, na realizację których wydatkowano 9.217.161 tys. zł, co stanowi 93,7% planu po zmianach wynoszącego 9.838.382 tys. zł.

W sprawozdaniu dodatkowo zaprezentowano realizowany w 2018 roku *Program zapobieżenia negatywnym skutkom deficytu pilotów w Śmigłowcowej Służbie Ratownictwa Medycznego (HEMS) oraz modernizacji samolotowego zespołu transportowego w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym w Warszawie*, który został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 12/2018 z dnia 29 stycznia 2018 r.

Różnica między planem ujętym w ustawie budżetowej na rok 2018, a planem po zmianach wynika przede wszystkim z uchylecia programu „Priorytetowe Zadania Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w ramach programów operacyjnych” (Uchwała nr 168/2017 Rady Ministrów z dnia 20 października 2017 r. uchylająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego "Priorytetowe Zadania Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w ramach programów operacyjnych").

Plan wydatków na wyżej wymieniony program ujęty w ustawie budżetowej na rok 2018 wynosił 6.694.573 tys. zł.

Największe różnice między planem po zmianach wydatków budżetowych na sfinansowanie programów wieloletnich w 2018 r. a ich wykonaniem wystąpiły w następujących programach:

1. „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2019” (wydatki stanowiły 0% planu po zmianach);
2. „Program zapobieżenia negatywnym skutkom deficytu pilotów w Śmigłowcowej Służbie Ratownictwa Medycznego (HEMS) oraz modernizacji samolotowego zespołu transportowego w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym w Warszawie” (wydatki stanowiły 21,3% planu po zmianach);
3. „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską” (wydatki stanowiły 37,5% planu po zmianach);
4. „Uniwersytet Warszawski 2016-2025” (wydatki stanowiły 45,6% planu po zmianach);
5. „Program Rozpoznania Geologicznego Oceanów – ProGeO” (wydatki stanowiły 54,2% planu po zmianach);
6. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (wydatki stanowiły 54,6% planu po zmianach).

Przyczyny niewykonania planu finansowego oraz informacje o wpływie tego faktu na stopień osiągnięcia założonych celów omówiono w opisach poszczególnych programów zamieszczonych w dalszej części tego rozdziału.

Do pomiaru stopnia realizacji celów zdefiniowanych dla poszczególnych programów wieloletnich, a także skuteczności oraz efektywności wydatkowania środków publicznych – w załączniku do ustawy budżetowej (*Zestawienie programów wieloletnich w układzie zadaniowym*) – zastosowano mierniki wskazujące na ogólny wynik działań podjętych w 2018 roku podczas ich realizacji, a tym samym na efekty wydatkowania środków z budżetu państwa.

Powody niepełnej realizacji – przyjętych w ustawie budżetowej – wartości mierników programów wieloletnich o charakterze inwestycyjnym dotyczą przede wszystkim przedłużających się procedur przetargowych, prac przygotowawczych do inwestycji, opóźnień w pozyskaniu decyzji administracyjnych oraz opóźnień w pracach po stronie wykonawcy.

Natomiast w przypadku niezrealizowania zaplanowanych wartości mierników dla programów wieloletnich posiadających charakter nieinwestycyjny, przyczyny dotyczą m.in. niższego zainteresowania/aktywności samych beneficjentów, do których dany program jest adresowany (lub uczestniczących w jego realizacji – np. jst.). Programami, które wymagają takiej aktywności są np.: „Senior+”, „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W dalszej części rozdziału zamieszczono szczegółowe omówienie poszczególnych programów wieloletnich realizowanych w 2018 r., w tym wykonania wartości mierników.

Zamieszczone w dokumencie nazewnictwo: programów wieloletnich oraz podmiotów je realizujących, zostały przedstawione w sposób zgodny z brzmieniem przyjętym w ustawie budżetowej na rok 2018.

4.5.1. Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 122/2011 z dnia 5 lipca 2011 r. z późn. zm. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu był w 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii.

Obowiązujący w latach 2011-2023 Program w 2018 r. realizowany był w ramach **funkcji 6. Polityka gospodarcza kraju**, zadania 6.1. *W Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*, podzadania 6.1.4. *Wsparcie projektów inwestycyjnych*, działania 6.1.4.1. *(o tej samej nazwie)*.

Program ukierunkowany był na zapewnienie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, m.in. poprzez zwiększanie udziału inwestycji innowacyjnych oraz tworzenie miejsc pracy o wysokiej produktywności. W ramach programu wspierane były bezpośrednie inwestycje w sektorach wysokich technologii (hi-tech), które przyczyniają się w największym stopniu do rozwoju gospodarki i wzmacniają jej przewagę konkurencyjną.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 120.520 tys. zł, co stanowi 92,7% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Wzrost innowacyjności oraz konkurencyjności polskiej gospodarki	Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w danym roku dzięki systemowi wsparcia inwestorów	2.950	5.978

W ramach realizacji Programu w 2018 r. utworzono 5.978 nowych miejsc pracy, podpisano 13 nowych umów o udzielenie wsparcia finansowego na realizację inwestycji. Na koniec roku realizowano łącznie 51 umów, z tego 25 umów dotyczyło inwestycji znajdujących się już w okresie obowiązkowego utrzymania. Ponadto przeprowadzono kontrolę realizacji 44 umów objętych programem.

Niższe od zaplanowanego wydatkowanie środków spowodowane było wnioskowanymi przez inwestorów zmianami umów, które skutkowały przesunięciami transz płatności na kolejne lata lub niższym od zakładanego wykonaniem zobowiązań umownych.

4.5.2. Udział Polski w Programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz w instrumentach finansowych programów UE wspierających konkurencyjność przedsiębiorstw w latach 2015-2021

Program został ustanowiony uchwałą nr 17/2015 Rady Ministrów z dnia 3 lutego 2015 r. Realizowany był przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), nadzór nad realizacją Programu sprawował Minister Przedsiębiorczości i Technologii.

Obowiązujący w latach 2015-2021 Program był w 2018 r. realizowany w ramach **funkcji 6. Polityka gospodarcza kraju**, zadania 6.1. *W Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*, podzadania 6.1.2. *W Tworzenie warunków do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw*, działania 6.1.2.1. *Wspieranie współpracy w systemie innowacji*.

Głównym celem realizacji Programu było zapewnienie udziału polskich podmiotów w Programie COSME oraz wykorzystanie dla poprawy konkurencyjności polskich przedsiębiorstw instrumentów finansowych oferowanych w ramach programów unijnych. Osiągnięcie ww. celu możliwe było poprzez zapewnienie finansowania działalności poszczególnych polskich konsorcjów wchodzących w skład sieci Enterprise Europe Network (EEN) oraz Krajowego Punktu Kontaktowego ds. instrumentów finansowych programów UE, których to działalność pozwala przedsiębiorcom na nieprzerwany dostęp do kompleksowych usług informacyjnych i doradczych, usług z zakresu innowacji i transferu technologii, pomocy w poszukiwaniu partnerów technologicznych i handlowych.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano łącznie 7.555 tys. zł, co stanowi 75,3% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie udziału polskich podmiotów w Programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) oraz wykorzystanie dla poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw instrumentów finansowych oferowanych w ramach programów unijnych	Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii	Ogólna liczba odbiorców działań realizowanych przez instytucje wspierane w ramach Programu (w os.)	30.000	28.544

W ramach realizacji Programu w 2018 r. przedsiębiorcy brali udział w organizowanych przez Krajowy Punkt Kontaktowy konferencjach, warsztatach, szkoleniach, seminariach poświęconych instrumentom finansowym UE oraz organizowanych przez sieci EEN wydarzeniach lokalnych i regionalnych (targach, panelach dyskusyjnych). Wspierano udział polskich MŚP w programach UE w zakresie instrumentów zwrotnych poprzez zapewnienie polskich pośredników finansowych programów UE oferujących preferencyjne finansowanie na rozwój przedsiębiorstw. Wspierano także współpracę MŚP z zagranicznymi partnerami w zakresie wymiany handlowej, technologicznej, transferu wiedzy, technologii lub partnerstwa w zakresie innowacji; zwiększenia wiedzy na temat regulacji prawa i programów UE oraz prowadzenia działalności na rynkach międzynarodowych.

Niższe od zaplanowanego wydatkowanie środków spowodowane było oszczędnościami uzyskanymi w toku postępowań publicznych, niższymi od planowanych kosztami realizacji wydarzeń ze względu na efektywną współpracę z instytucjami lokalnymi oraz mniejszym niż zakładano wykorzystaniem środków na podróże służbowe.

4.5.3. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. z późn. zm. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu był w 2018 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii.

Obowiązujący w latach 2009-2032 Program w 2018 r. realizowany był w ramach **funkcji 12. Środowisko**, zadania 12.1. *W System ochrony środowiska i informacji o środowisku*, podzadania 12.1.6. *W Gospodarka odpadami*, działania 12.1.6.2. *Przedsięwzięcia w zakresie gospodarowania odpadami*.

Realizacja Programu polega przede wszystkim na usuwaniu oraz unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, likwidacji szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko oraz minimalizacji negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium całego kraju. Ważnym aspektem jest także prowadzenie

działań edukacyjno-informacyjnych, w tym szkoleń dla administracji publicznej oraz szkoleń lokalnych dotyczących oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 382 tys. zł, co stanowi 54,6% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Wycofanie azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski	Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii	Liczba gmin, na terenie których przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest	2.479	2.410

W ramach Programu w 2018 r. zakończono realizację 2-letniego ogólnopolskiego projektu edukacyjno-szkoleniowego dla 2.000 uczniów szkół średnich/ponadgimnazjalnych technicznych kształcących w zawodach związanych z budownictwem w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Finansowano utrzymanie i rozwój Bazy Azbestowej, a także opracowano Poradnik dla JST – Dobre praktyki przetargowe dotyczące usuwania azbestu pt.: „Poradnik dla Zamawiających usuwanie azbestu”.

Wykonano inwentaryzację badań Głównego Urzędu Statystycznego oraz zaproponowano zmiany w kontekście monitorowania wykorzystania wyrobów zawierających azbest oraz ubóstwa energetycznego, dzięki czemu możliwe będzie wprowadzenie zmian w cykl badań statystycznych GUS oraz w spisie powszechnym ludności Polski.

Przeprowadzono weryfikację pod względem prawnym projektu porozumienia o współfinansowanie realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów w ramach ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów – ustawa wprowadza instrument wsparcia dla rodzin ubogich energetycznie w gminach z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem, w ramach którego gmina powinna uporządkować kwestie inwentaryzacji i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych na swoim terenie.

Realizacja programu w 2018 r. była uwarunkowana zmianami organizacyjnymi w MPiT, w okresie lipiec-sierpień 2018 r. uruchomiono procedury dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, które miały na celu przeprowadzenie szerokiej akcji informacyjno-edukacyjnej m. in. w jst. Z uwagi na unieważnienie jednego z postępowań oraz późne rozstrzygnięcie drugiego, środki nie zostały wydatkowane w planowanej wysokości, a także wykonanie miernika było niższe od planowanego.

4.5.4. Program ochrony brzegów morskich

Program uchwalono ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program ochrony brzegów morskich” (Dz.U. z 2016 r.,poz.678). Nadzór nad realizacją

Programu przez Urzędy Morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie sprawował w 2018 r. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Obowiązujący w latach 2004-2023 Program w 2018 r. realizowany był w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.3. Transport morski i żegluga śródlądowa*, podzadania *19.3.3. Ochrona brzegów i ograniczenie oddziaływania na środowisko morskie*, działania *19.3.3.1. Ochrona brzegów morskich*.

Program obejmował przedsięwzięcia mające na celu zabezpieczenie brzegów morskich przed zjawiskiem erozji, w szczególności budowę, rozbudowę i utrzymywanie systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów nadmorskich, w tym usuwanie uszkodzeń w systemie zabezpieczenia przeciwpowodziowego brzegów morskich. W ramach Programu finansowany jest także monitoring brzegów morskich oraz czynności, prace i badania dotyczące ustalenia aktualnego stanu brzegów morskich na całej długości polskiego wybrzeża. Celem prowadzenia nadzoru brzegów jest wskazanie koniecznych, a także niezbędnych działań zmierzających do ich ratowania.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 34.357 tys. zł, co stanowi 99,6% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie minimalnych poziomów bezpieczeństwa brzegu morskiego oraz jego położenia po odwodnej stronie granicznej linii ochrony brzegu morskiego	Urzędy Morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie	Długość linii brzegowej zabezpieczonej w ciągu roku przed zjawiskiem erozji i powodzi od strony morza (w km)	6,1	10,15

W 2018 r. w ramach Programu wykonano m.in:

- umocnienia brzegowe: Kąty Rybackie – Krynica Morska – projekt podziału nieruchomości w Kątach Rybackich; Westerplatte – prace remontowe, odtworzenie narzutu kamiennego od strony wody, murku żelbetowego i nawierzchni; Rewal – opracowano operat wodnoprawny, uzyskano decyzję środowiskową; Jastrzębia Góra – projekt budowlany.
- sztuczne zasilanie w rejonach: Władysławowo – Kuźnica; Kuźnica – Jurata; Niechorze – Rewal; Jarosławiec,
- rozpoznanie pól poboru kruszywa w rejonie Dziwnowa,
- monitoring brzegu. Badania dotyczące ustalenia aktualnego stanu brzegu morskiego na podstawie danych uzyskanych metodą lotniczego skanowania laserowego oraz fotoplanu, kontrole stanu technicznego budowli umocnienia,
- przebudowa opaski brzegowej (Jarosławiec km 255,005 – 255,965), wykonano prace budowlane w zakresie przebudowy opaski na odcinku 104 mb,

- odbudowa zespołu ostróg drewnianych zlokalizowanych na wschód od portu Darłowo,
- rozpoznanie nagromadzeń osadów piaszczystych na dnie morskim i uwarunkowania ich stosowania w ochronie brzegów metodą sztucznego zasilania oraz uwarunkowania stosowania osadów piaszczystych na dnie morskim w ochronie brzegów metodą sztucznego zasilania.

Wyższe wykonanie wartości miernika osiągnięto w wyniku przeprowadzonych prac naprawczych.

4.5.5. Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską

Program ustanowiony został uchwałą Rady Ministrów nr 57/2016 Rady Ministrów z dnia 24 maja 2016 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Urząd Morski w Gdyni sprawuje Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Obowiązujący w latach 2016-2022 Program w 2018 r. realizowany był w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.3. Transport morski i żegluga śródlądowa*, podzadania *19.3.5. Rozwój infrastruktury dostępowej od strony morza* i działania *19.3.5.1. (o tej samej nazwie)*.

Głównym celem realizacji programu jest otwarcie Zalewu Wiślanego na Morze Bałtyckie oraz na inne istniejące drogi wodne, co przyczyni się do zniesienia barier infrastrukturalnych, ograniczających obecnie rozwój północno-wschodniej części Polski. Nowa droga wodna, podlegająca w całości polskiej jurysdykcji, będzie również gwarancją swobodnej żeglugi statków wszystkich bander do portu w Elblągu oraz do innych portów Zalewu Wiślanego.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 5.359 tys. zł, co stanowi 37,5% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie bezpieczeństwa regionu oraz umożliwienie wzrostu społeczno-gospodarczego poprzez ustanowienie drogi wodnej, umożliwiającej swobodny i całoroczny dostęp statków morskich wszystkich bander do Elbląga jako morskiego portu Unii Europejskiej	Urząd Morski w Gdyni	Długość toru podejściowego wraz z infrastrukturą (w %)	0	0

W dniu 21 lutego 2017 r. podpisano umowę na wykonanie prac projektowych m. in.: opracowanie koncepcji, projektu budowlanego i wykonawczego, raportu oddziaływania na środowisko, wykonanie badań geotechnicznych, badań modelowych falowania i ruchu rumowiska. W 2018 r. kontynuowano wykonywanie prac projektowych zgodnie z w/w umową.

W 2018 r. realizowano m.in. następujące opracowania i badania niezbędne do realizacji Programu:

- określenie konsystencji osadów oraz oznaczenie związków fosforu i azotu w osadach dennych rzeki Elbląg na odcinku od PGW (Prawej Głównki Wejściowej) do zrzutu z oczyszczalni ścieków w Elblągu,
- projekt mostu na rzece Elbląg w miejscowości Nowakowo w ciągu drogi powiatowej wraz z układem drogowym,
- wykonanie dokumentacji geologicznej w obszarze kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną w ramach przedsięwzięcia „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”. Umowa dotyczy rozpoznania złóż bursztynu,
- przeprowadzenie pogłębionej kwerendy historycznej i archeologicznej dla zadania „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”,
- wykonanie archeologicznych badań powierzchniowych wraz z opracowaniem ich wyników w pasie rozgraniczenia inwestycji budowlanej „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”,
- opracowanie technicznej specyfikacji (opis przedmiotu zamówienia) dla systemu utrzymania drogi wodnej przez Zalew Wiślany z funkcją utrzymania parametrów żeglugowych infrastruktury dostępu do portów w obrębie Zalewu Wiślanego,
- analiza Raportu Oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn. „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”,
- wykonanie badań ferromagnetycznych wraz z raportem dla potrzeb realizacji przedsięwzięcia „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”,
- oszacowanie czasu konsolidacji i osiadań konsolidacyjnych sztucznej wyspy na Zalewie Wiślanym dla inwestycji „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”,
- weryfikację dokumentacji projektowej (projektu budowlanego) dla inwestycji,
- usługi doradcze związane z przygotowaniem dokumentacji przetargowej postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na roboty budowlane dla zadań w ramach Projektu: „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”.

Niższe wykorzystanie środków finansowych wynika z niepodpisania porozumień dotyczących udostępnienia dróg dla ruchu pojazdów ciężarowych realizujących usługi transportowe dla wykonawcy zadania na budowę nowego, otwieranego mostu w Nowakowie.

4.5.6. Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 169/2011 z dnia 6 września 2011 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2011-2019* Program w 2018 r. realizowany był w ramach funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania 9.1. *W Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą*, podzadania 9.1.1. *W Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą*, działania 9.1.1.2. *Ochrona, udostępnianie, digitalizacja i popularyzacja zasobów dóbr kultury i propagowanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym* oraz działania 9.1.1.4. *W Ochrona zabytków wpisanych do rejestru i nadzór konserwatorski*.

W ramach Programu wspierana jest budowa kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, mającego pełnić rolę ponadregionalnego ośrodka edukacyjno-badawczego, który zajmie się upowszechnianiem wiedzy dotyczącej dokonań Józefa Piłsudskiego oraz promocją Polski jako kraju, który uchronił Europę przed totalitaryzmem bolszewickim. Placówka będzie dokumentować rolę i miejsce Józefa Piłsudskiego w dziejach narodu i państwa polskiego, gromadzić pamiątki związane z jego życiem osobistym i działalnością polityczną, kreując i promując postawy obywatelskiego patriotyzmu z wykorzystaniem nowoczesnych, interaktywnych form kontaktu ze zwiedzającymi oraz multimedialnych ekspozycji zgromadzonych eksponatów.

Środki przeznaczone na realizację Programu w 2018 r. wykonano łącznie w kwocie 75.062 tys. zł, co stanowi 99,97% planu po zmianach, z tego w ramach działania 9.1.1.2. wydatkowano 71.209 tys. zł, co stanowi 99,98% planu po zmianach, natomiast w ramach działania 9.1.1.4.W wydatki wyniosły 3.853 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach.

Kwota 8.120 tys. zł została ujęta w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

Cel Programu oraz mierniki stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Stworzenie obiektu kultury umacniającego naszą tożsamość narodową, upowszechniającego wiedzę o dziejach ojczystych i uchronienie przed zniszczeniami "Enklawy historycznej", bezcennego z historycznego punktu widzenia, fragmentu naszego narodowego dziedzictwa	Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku	Powierzchnia użytkowa budowanych obiektów w m ²	5.830	5.830
		Powierzchnia obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji i adaptacji w m ²	0*	600

W 2018 r. wykonywane były główne roboty budowlane przy konstrukcji nowego budynku (m.in.: kontynuacja montażu zbrojenia i betonowania elementów pionowych; kontynuacja montażu zbrojenia i betonowania schodni wokół Hali Wystawy Stałej, montaż zbrojenia i betonowania stropu; kontynuacja montażu orurowania dla przewodów elektrycznych

* W uchwale nr 106/2018 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku” wydłużono okres realizacji Programu do 2019 r. oraz zmieniono wartość miernika z 0 m² do 600 m².

i teletechnicznych; prace murarskie; montaż instalacji wentylacji, instalacji wodno-kanalizacyjnych, instalacji centralnego ogrzewania, instalacji ciepła technologicznego i instalacji hydrantowej). Kontynuowane były prace w budynku Willi Bzów i w zakresie odtworzenia terenów – las, ogród i park.

4.5.7. Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie

Program został ustanowiony uchwałą nr 118/2015 Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. z późn. zm.* Nadzór nad realizacją Programu przez Muzeum Historii Polski w Warszawie sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2016 – 2021* Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania 9.1. *W Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą*, podzadania 9.1.1. *W Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą*, działania 9.1.1.2. *Ochrona, udostępnianie, digitalizacja i popularyzacja zasobów dóbr kultury i propagowanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym*.

W ramach programu wieloletniego powstanie w budynku na terenie Cytadeli Warszawskiej obiekt będący siedzibą Muzeum Historii Polski w Warszawie, który ma być jedną z najnowocześniejszych tego typu placówek w Polsce. Muzeum będzie prezentować najważniejsze wątki polskiej historii – państwa i narodu – ze szczególnym uwzględnieniem tematyki wolności – tradycji polskiego parlamentaryzmu, instytucji i ruchów obywatelskich, walki o wolność i niepodległość. Stała ekspozycja Muzeum będzie ukazywać najważniejsze wątki z dziejów Polski od X do XXI wieku. Centralne miejsce znajdzie w niej historia wolności w Polsce (dzieje parlamentaryzmu, ruchów niepodległościowych i obywatelskich) od czasów republiki szlacheckiej w XVI wieku aż po „Solidarność”. Wystawa będzie dokumentować i prezentować również inne wątki historii politycznej, społecznej, kultury i obyczajów.

Środki przeznaczone na realizację Programu w 2018 r. wykonano w kwocie 74.897 tys. zł, co stanowi 96,6% planu po zmianach na 2018 r.

Kwota 21.011 tys. zł została ujęta w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

---

*Aktualnie inwestycja jest realizowana na podstawie uchwały nr 55/2018 Rady Ministrów z dnia 20 marca 2018 r. zmieniającej uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie”. Wprowadzono zmiany m. in. w zakresie przedłużenia okresu realizacji Programu do 2021 r. oraz zwiększenia jego całkowitej wartości o kwotę 98.000 tys. zł.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Stworzenie nowoczesnego budynku Muzeum, w którym zostanie zorganizowana wystawa stała przedstawiająca historię Polski w sposób atrakcyjny i przystępny dla odbiorców w kraju i zagranicy	Muzeum Historii Polski w Warszawie	Powierzchnia wybudowanego budynku netto w m ²	44.700**	44.856

W ramach realizacji Programu w 2018 r. Muzeum Historii Polski podpisało umowę na budowę Muzeum Historii Polski w Warszawie, przekazano teren budowy generalnemu wykonawcy. Do końca roku wykonano część wyburzeń oraz większość prac ziemnych związanych z posadowieniem budynku. W 90% wykonano konstrukcję płyty fundamentowej wraz z kanalizacją podposadzkową. Wykonano większość prac konstrukcyjnych (żelbetowych) na poziomie „-2” oraz „-1”. Kontynuowano prace nad opracowaniem koncepcji plastyczno-przestrzennej wystawy stałej z uwzględnieniem merytorycznych ustaleń etapu pierwszego.

4.5.8. „Niepodległa” na lata 2017-2022*

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 81/2017 z dnia 24 maja 2017 r. z późn. zm. Wykonawcą Programu jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Wojewodowie. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Pełnomocnik Rządu do spraw Stulecia Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Obowiązujący w latach 2017-2022* Program wieloletni „*Niepodległa*” na lata 2017-2022* realizowany był w 2018 r. w ramach:

- funkcji: **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania 9.1. *W Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą*, podzadania 9.1.1. *W Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą*, działania 9.1.1.9. *W Upamiętnianie wydarzeń historycznych*,
- funkcji **16. Sprawy obywatelskie**, zadania 16.1. *W Administracja publiczna i obsługa administracyjna obywatela*, podzadania 16.1.1. *W Ewidencja ludności, rejestracja stanu cywilnego oraz dokumenty tożsamości*, działania 16.1.1.5. *Personalizacja dokumentów tożsamości*.

W ramach programu wieloletniego organizowane są wydarzenia kulturalne upamiętniające stulecie odzyskania niepodległości, realizowane są projekty o zasięgu lokalnym

**w procesie powstawania projektu wykonawczego została ponownie policzona powierzchnia i została oszacowana na poziomie 44.856 m²

*Wydłużenie okresu realizacji Programu do 2022 r. uchwałą nr 111/2018 Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Niepodległa” na lata 2017-2021

i międzynarodowym (głównie wystawy, koncerty, festiwale, jak również różnego rodzaju działania animacyjne).

Na realizację programu w 2018 r. wydatkowano łącznie 94.791 tys. zł, co stanowi 96,9% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Wzmocnienie poczucia wspólnoty obywatelskiej Polaków	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Wojewodowie	Odsetek osób, które uważają, że Polaków więcej łączy niż dzieli oraz osób, które uważają, że Polaków tyle samo dzieli co łączy (w %)	70	74
Realizacja wysokiej jakości projektów upamiętniających stulecie odzyskania niepodległości	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach kulturalnych zrealizowanych przez jednostki podległe i nadzorowane (w ramach Priorytetu 1 Programu)	15.200	15.200

Rok 2018 stanowił kulminację wydarzeń zaplanowanych w Programie.

W *Priorytecie 1 Programu – Projekty Ogólnopolskie*, w 2018 roku zakończono, kontynuowano bądź rozpoczęto realizację 71 projektów instytucji podległych i nadzorowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz realizowano projekt MSWiA i projekt MEN.

W *Priorytecie 2 – Projekty regionalne i lokalne* miały miejsce dwa nabory konkursowe w programie dotacyjnym (dofinansowano łącznie 280 projektów instytucji samorządowych organizacji pozarządowych) oraz dwa nabory konkursowe dla wojewodów (dofinansowano łącznie 33 projekty).

W *Priorytecie 3 – Projekty zagraniczne*, w 2018 roku Instytut Adama Mickiewicza prowadził działania własne w obszarze 30 projektów filarowych, zorganizował także jeden nabór konkursowy (rozstrzygnięty jeszcze w 2017 r.) na projekty realizowane w 2018 r. przez samorządowe instytucje kultury i organizacje pozarządowe. Dofinansowano ostatecznie 70 projektów.

Wyższe od planowanego wykonanie miernika wynika z bardzo dużego zainteresowania beneficjentów, sprawnego działania Koordynatora i reagowania poprzez przesunięcia środków między priorytetami.

4.5.9. Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy – IV etap, okres realizacji: lata 2017-2019

Program został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 203/2015 z dnia 26 października 2015 r. Nadzór nad realizacją i wdrażaniem wyników Programu przez głównego wykonawcę

i koordynatora – Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, sprawował w 2018 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przy współpracy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2017-2019 Program realizowany był w 2018 r. w ramach:

- funkcji **10. Nauka polska**, zadania *10.2. Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom*, podzadania *10.2.1. Wspieranie badań stosowanych, prac rozwojowych oraz komercjalizacji wyników B+R*, działania *10.2.1.2. Finansowanie badań stosowanych*,
- funkcji **14. Rynek pracy**, zadania *14.2. Budowa nowoczesnych stosunków i warunków pracy*, podzadania *14.2.1. Tworzenie ram prawnych stosunków i warunków pracy*, działania *14.2.1.2. Promocja i poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy*.

Program obejmuje jedno z działań państwa na rzecz poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy w Polsce (umożliwiając jednocześnie wykonanie zadań wynikających z obowiązujących dokumentów krajowych i międzynarodowych w tym zakresie).

Jego realizacja polega na opracowaniu innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania, których wykorzystanie przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz ograniczenia związanych z nimi wypadków przy pracy, chorób zawodowych (oraz wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych).

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano łącznie ze wszystkich części budżetowych 32.500 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach na 2018 r., z tego w ramach działania 10.2.1.2. wydatkowano 11.500 tys. zł (100% środków zaplanowanych w części 28 – Nauka), a w ramach działania 14.2.1.2. wydatkowano 21.000 tys. zł (100% środków zaplanowanych w części 31 – Praca).

Cele Programu oraz mierniki stopnia ich realizacji przedstawiono w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych poprawiających warunki i bezpieczeństwo pracy	Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy	Liczba produktów (rozwiązań prewencji technicznej i organizacyjnej) programu wieloletniego w części B	38	38
Opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania, których wykorzystywanie przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz ograniczenia związanych z nimi wypadków przy pracy, chorób zawodowych i wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych	Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy	Liczba zadań w zakresie służb państwowych w danym roku	92	90

W trakcie realizacji IV etapu Programu w 2018 r. wykonano 68 projektów w ramach 4 przedsięwzięć: zachowania zdolności do pracy, nowych i narastających czynników ryzyka związanych z nowymi technologiami i procesami pracy, inżynierii materiałowej i zaawansowanych technologii na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kształtowania kultury bezpieczeństwa. Projekty realizowane były w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych przez 11 jednostek naukowych – uczelnie wyższe, instytuty badawcze i PAN we współpracy z przedsiębiorstwami, organami administracji rządowej oraz nadzoru i kontroli nad warunkami pracy.

W ramach części A Programu (MRPiPS) w 2018 roku realizowano 90 zadań; uzyskane wyniki realizowanych zadań w zakresie służb państwowych wpływały na: rozwój krajowego systemu monitorowania stanu bezpieczeństwa i warunków pracy; doskonalenie systemu oceny zgodności z wymaganiami bezpieczeństwa, higieny pracy i ergonomii wyrobów, systemów zarządzania; wspomaganie oceny ryzyka i zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy; udoskonalenie rozwiązań i środków stosowanych w przedsiębiorstwach i innych organizacjach dla poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy; transfer wiedzy na rzecz podniesienia świadomości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy do przedsiębiorstw i innych organizacji.

Natomiast w ramach części B Programu (MNiSW) uzyskano 38 produktów – rozwiązań prewencji technicznej i organizacyjnej (w tym: 10 propozycji normatywów higienicznych NDS, 6 metod pomiaru parametrów środowiska pracy, 4 projekty norm, 18 rozwiązań technicznych

i organizacyjnych). Wyniki projektów były prezentowane podczas konferencji i seminariów jak również przedstawiano je w formie publikacji.

4.5.10. Priorytetowe Zadania Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w ramach programów operacyjnych

Program nie był realizowany, został uchylony Uchwałą nr 168/2017 Rady Ministrów z dnia 20 października 2017 r. uchylającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego "Priorytetowe Zadania Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w ramach programów operacyjnych".

4.5.11. Zabezpieczenie transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie (VIP)

Program został ustanowiony uchwałą nr 73/2016 Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2016 r. zmieniony uchwałą Nr 134 Rady Ministrów z dnia 25 września 2018 r.^{*} Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Minister Obrony Narodowej.

Obowiązujący w latach 2016-2021^{*} Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic**, zadania *11.1. Utrzymanie i rozwój zdolności operacyjnych SZ RP*, podzadania *11.1.4. Zdolność do zabezpieczenia logistycznego działań*, działania *11.1.4.6. Transport i ruch wojsk*.

Celem Programu jest wzrost zdolności do realizacji zabezpieczenia transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie, w tym lotów oznaczonych statusem HEAD, w ramach zadań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w obszarze europejskim, jak też i międzykontynentalnym (w tym loty transatlantyckie) – poprzez uzupełnienie wyposażenia Sił Zbrojnych RP o dwa samoloty „małe” i dwa samoloty „średnie” oraz ewentualnie jeden używany samolot średni. Wydatki na realizację Programu zaplanowano w horyzoncie sześciu lat, chociaż faktyczne zakończenie procesu implementacji niektórych zadań wykracza poza ten okres.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 682.922 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Realizacja zabezpieczenia transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie, w szczególności lotów oznaczonych statusem HEAD, w ramach zadań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	Ministerstwo Obrony Narodowej	Liczba pozyskanych w ramach programu statków powietrznych do transportu najważniejszych osób w państwie	0	0

^{*}Uchwałą nr 134/2018 Rady Ministrów z dnia 25 września 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Zabezpieczenie transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie (VIP)” dokonano m.in. zmian w zakresie skrócenia okresu realizacji Programu z 2021 r. do 2020 r. oraz zwiększenia łącznej wartości programu z kwoty 1.700 mln zł do kwoty 3.052 mln zł.

W ramach realizacji Programu w 2018 r. główne wykonane zadania to:

- dostawa pakietu logistycznego na samolot mały i szkolenie pilotów,
- dostawa pakietu logistycznego na samolot średni,
- szkolenie pilotów, personelu pokładowego i technicznego na samolot średni,
- wyposażenie samolotu średniego,
- zaliczka – odbiór funkcjonalny, bez przejęcia tytułu własności 2 samolotów średnich,
- wprowadzenie na ewidencję Sił Zbrojnych RP 2 samolotów pasażerskich.

4.5.12. Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego

Program ustanowiono uchwałą nr 229/2013 Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 2013 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2014-2018 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania 21.3. *W Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego*, podzadania 21.3.1. *W Ochrona zdrowia, zwalczanie chorób zakaźnych i dobrostan zwierząt*, działania 21.3.1.5. *Badania w zakresie ochrony zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego*.

Program uwzględnia aktualną europejską i światową sytuację epizootyczną, rezultaty badań prowadzonych w poprzednich edycjach programu wieloletniego oraz potrzebę wykonania zadań określonych przepisami Unii Europejskiej, w której ochrona zdrowia konsumenta i ochrona zdrowia zwierząt odgrywają niezwykle ważną rolę.

Zamierzony cel, którym jest tworzenie aktualnego profilu występowania zagrożeń dla zdrowia publicznego powodowanych występowaniem w Polsce najgroźniejszych dla ludzi odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, osiągnąć jest w ramach trzech obszarów tematycznych: 1) kontroli występowania substancji niedozwolonych w żywności zwierzęcego pochodzenia i substancji niepożądanych w paszach, 2) oceny występowania chorób odzwierzęcych, 3) oceny stanu występowania chorób zakaźnych zwierząt hodowlanych i wolnożyjących, a jednocześnie – szkoleń Inspekcji Weterynaryjnej.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 15.073 tys. zł, co stanowi 97,6% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie aktualnych informacji dotyczących występowania w Polsce najgroźniejszych dla ludzi odzwierzęcych czynników chorobotwórczych	Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	Liczba przeszkolonych osób	1.245	1.100

W ramach realizacji Programu w 2018 r. zgodnie z przyjętymi założeniami i harmonogramem w ramach Programu realizowano 46 zadań ujętych w 3 obszarach tematycznych:

- kontrola występowania substancji niedozwolonych w żywności pochodzenia zwierzęcego i substancji niepożądanych w paszach,
- ocena występowania chorób odzwierzęcych,
- ocena stanu występowania chorób zakaźnych zwierząt hodowlanych i wolno żyjących.

Ponadto w ramach Programu realizowano panel szkoleniowy dla pracowników Inspekcji Weterynaryjnej. W 2018 r. przeprowadzono szkolenia pracowników IW w obszarze bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz obowiązujących w tym zakresie przepisów krajowych i unijnych. Podczas realizacji 16 tematów szkoleniowych przeszkolono 1.100 pracowników Inspekcji Weterynaryjnej.

Niższe od planowanego wykonanie miernika jest związane z tym, że nie wszystkie zgłoszone osoby uczestniczyły w szkoleniach.

4.5.13. Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego

Program został ustanowiony uchwałą nr 105/2015 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2015-2020 Program w 2018 r. realizowany był w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania *21.1. W Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*, podzadania *21.1.3. W Ochrona roślin i nasiennictwo*, działania *21.1.3.6. Badania w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa*.

Program ma na celu stworzenie jak najlepszych warunków dla wzrostu konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarstw ogrodniczych, które zapewniają jednocześnie bezpieczeństwo żywnościowe kraju oraz ochronę środowiska naturalnego poprzez m.in.: tworzenie postępu biologicznego w produkcji ogrodniczej, ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, opracowanie i wdrażanie systemów oraz technologii wytwarzania produktów ogrodniczych o wysokiej jakości i bezpiecznych dla konsumentów, zwiększenie populacji pszczoły miodnej i dzikich owadów zapylających, podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych, doradców rolniczych, inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 9.365 tys. zł, co stanowi 98,5% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Stworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności i innowacyjności gospodarstw ogrodniczych, zapewniających bezpieczeństwo żywnościowe kraju i ochronę środowiska naturalnego	Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach	Liczba publikacji*	148	142

*narastająco

W ramach Programu zrealizowano w 2018 roku m. in. następujące działania:

- opracowano pięć oraz zaktualizowano osiem metodyk integrowanej ochrony roślin dla roślin warzywnych i sadowniczych,
- opracowano 8 poradników sygnalizatora do ochrony upraw przed chorobami i szkodnikami: dla roślin sadowniczych i warzywnych,
- w ramach zadań na rzecz pozyskiwania nowych rynków zbytu opracowano opis odmian jabłek przeznaczonych na eksport do Meksyku, program ochrony jabłoni dla eksporterów jabłek do Chin,
- oceniono skuteczność działania, fitotoksyczność i wpływ na faunę pożyteczną wybranych preparatów w uprawach roślin sadowniczych warzywnych i ozdobnych,
- opracowano nową wersję raportu dotyczącego klasyfikacji Technik Ograniczających Znoszenie. Opracowano metodykę prowadzenia samodzielnej kontroli opryskiwaczy szklarniowych,
- rozszerzono zakres akredytowanych metod analitycznych o możliwość badania pozostałości środków ochrony roślin 20 dodatkowych substancji. Wykonano analizy pozostałości środków ochrony roślin w 100 próbach wód powierzchniowych (Wisła i jej dorzecza),
- zaktualizowano automatyczny system zbierania danych meteorologicznych i uzyskanych podczas monitorowania wilgotności gleby w celu wyznaczenia potrzeb wodnych roślin ogrodniczych (Internetowa Platforma Wspomagania Decyzji Nawodnieniowych),
- opracowano oferty wdrożeniowe, dotyczące nowych odmian porzeczki czarnej i jeżyny, produkcji soków NFC, zasad nawożenia róż i cebuli oraz zbioru i przechowywania jabłek odmiany „Ligoł”. Opracowano zalecenia uprawowe i założenia technologiczne dotyczące przerzedzania zawiązków oraz formowania drzew (czereśnia, śliwa) i winorośli oraz przechowywania owoców żurawiny wielkoowocowej, gruszek i brokułów,
- prowadzono ocenę cech hodowlanych i użytkowych pszczół, oceniono bioróżnorodność dzikich owadów zapylających oraz pożytków pszczelich na terenach z uprawą rzepaku

ozimego i gryki oraz opracowano ekspertyzę „Pszczoła miodna w środowisku”; oceniono 1 pokarm dla pszczoł i 1 preparat do zwalczania warrozy oraz przygotowano opracowanie: sektor pszczelarski w Polsce w 2017 roku,

- przygotowano i przeprowadzono 10 szkoleń dotyczących: korzystania z Internetowej Platformy Wspomagania Decyzji Nawodnieniowych; prowadzenia winnicy w praktyce; technologii ekologicznej produkcji ogrodniczej; nowych trendów w produkcji pszczelarskiej; zapylania upraw ogrodniczych przez dzikie owady pszczołowate; podstaw diagnostyki sprzętu do stosowania środków ochrony roślin,
- na stronie internetowej IO utworzono nową podstronę Programu www.inhort.pl/pw, na której zamieszczano materiały z realizacji zadań – publikacje i artykuły, prezentacje i postery, raporty z przeprowadzonych badań, opracowane metodyki, zalecenia, broszury, itd., z podziałem na rośliny warzywne, sadownicze, ozdobne i pszczelnictwo,
- wydano drukiem 7 broszur – „Wartości odżywcze i zdrowotne owoców i warzyw”; „Dobra Praktyka. Samodzielna kontrola opryskiwaczy polowych i sadowniczych”; „Dobra Praktyka. Samodzielna kontrola zaprawiarek do nasion”; „Instrukcja. Badania sprawności technicznej sprzętu ochrony roślin. Zaprawiarka do nasion”; „Hodowla pszczoł samotnic sposobem na uzupełnienie niedoborów zapylaczy”; „Chów trzmieli na poletkach z jasnoty białej”; „Mała pasieka w moim gospodarstwie rolnym”,
- w ramach działań upowszechnieniowo-promocyjnych przygotowano i zaprezentowano 37 referatów i 19 posterów na konferencjach krajowych; 5 referatów i 1 poster na konferencjach i seminariach zagranicznych; wygłoszono 67 referatów/wykładów na szkoleniach i spotkaniach dla producentów, uczniów i studentów, pracowników Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, jednostek certyfikujących oraz innych zainteresowanych osób, a także prowadzono działania promocyjne podczas targów, wystaw itp.

Miernik prezentowany jest w ujęciu narastającym, niższe od planowanego wykonanie miernika wynika z metodologii pomiaru. W 2015 roku wydano 6 publikacji mniej niż planowano.

4.5.14. Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju

Program został ustanowiony uchwałą nr 104/2015 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie oraz Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2015-2020 Program wieloletni realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania 21.1. *W Rozwój produkcji roślinnej i ochrona*

roślin uprawnych, podzadania 21.1.3.W Ochrona roślin i nasiennictwo, działania 21.1.3.6. Badania w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa.

Przeznaczeniem Programu jest zapewnienie warunków do produkcji odmian roślin w celu wytwarzania bezpiecznej żywności i paszy, kształtowania jakości surowców roślinnych, a także zwiększania konkurencyjności rolnictwa na obszarach wiejskich. Wskazany cel główny realizowany był poprzez cele szczegółowe w ramach pięciu obszarów badawczych, które obejmują m.in. ochronę zasobów genowych roślin użytkowych; zwiększanie wartości użytkowej roślin poprzez poszerzanie ich puli genetycznej i wdrażanie postępu biologicznego; monitoring zmian zdolności chorobotwórczych populacji organizmów szkodliwych i kwarantannowych roślin uprawnych; zachowanie czystości produkcji i bezpieczeństwo żywności wobec obecności w systemach rolniczych produktów genetycznie zmodyfikowanych oraz upowszechnianie wiedzy o hodowli roślin, nasiennictwie i nowych technologiach dla zrównoważonego rolnictwa. W ramach Programu do praktyki rolniczej przekazywane są wyjściowe materiały hodowlane, prowadzony jest monitoring zmian zdolności chorobotwórczych populacji organizmów szkodliwych i kwarantannowych najważniejszych dla polskiego rolnictwa gatunków roślin uprawnych, a wyniki badań i obserwacji przekazywane są służbom PIORIN.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 13.429 tys. zł, co stanowi 96,7% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie warunków do produkcji odmian roślin w celu wytwarzania bezpiecznej żywności i paszy, kształtowania jakości surowców roślinnych, a także zwiększania konkurencyjności rolnictwa na obszarach wiejskich	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach	Liczba opracowań, publikacji i działań propagujących piśmiennictwo w zakresie wdrażania postępu biologicznego w produkcji roślinnej*	300	300

*narastająco

Zaplanowane w 2018 r. cele były realizowane m.in. przez:

- utrzymywanie roślinnych zasobów genowych w formie nasion i w kolekcjach polowych oraz wykorzystując techniki takie, jak kriokonserwacja i in vitro. Udostępniano obiekty z banku genów oraz prowadzono stronę internetową służącą do zamawiania obiektów. Prowadzono intensywną działalność popularyzatorską i szkoleniową w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie znaczenia roślinnych zasobów genowych,
- prowadzenie prac w celu poszerzania puli genetycznej gatunków roślin uprawianych na cele żywnościowe i nieżywnościowe oraz w kierunku wytworzenia materiałów dla hodowli. Dokonano oceny przydatności nowych odmian oraz wysokości plonu,

wartości paszowej, zawartości składników odżywczych i bioaktywnych w plonach pochodzących z uprawy zbóż, gryki oraz roślin bobowatych. Oceniono przydatność roślin bobowatych, traw oraz prosa różgowatego do zagospodarowania gruntów o niskiej wartości rolniczej,

- monitoring porażenia upraw wybranych gatunków przez patogeny oraz szkodniki, wyniki monitoringu upraw na bieżąco publikowano. W wyniku prowadzonej oceny odporności wyróżniono odporne na patogeny odmiany roślin uprawnych. Oceniono skuteczność stosowania środków dezynfekcyjnych w miejscach produkcji ziemniaków,
- zwalidowanie 6 metod służących wykrywaniu i ilościowemu oznaczaniu modyfikacji genetycznych kukurydzy i soi w żywności, paszy oraz w nasionach. Opracowano efektywne systemy kontroli analiz przesiewowych dla najczęściej występujących modyfikacji buraka cukrowego. Oceniono możliwości stosowania polityki zerowej tolerancji dla GMO w kontroli ekologicznego materiału siewnego. Przeprowadzono szkolenia dla laboratoriów urzędowych z minimalnych wymagań dla metod analiz GMO,
- opracowanie raportów rynkowych zawierających bieżącą analizę stanu i funkcjonowania rynku materiału siewnego roślin rolniczych. Przeprowadzono szkolenia, dla pracowników PIORIN oraz laboratoriów zakładowych, dotyczące zmian w Międzynarodowych Przepisach Oceny Nasion ISTA oraz oceny wartości siewnej i zdrowotności nasion. Na potrzeby wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa utworzono 16 kolekcji referencyjnych nasion roślin użytkowych i roślin towarzyszących uprawom. Oceniono udział odmian rekomendowanych zbóż i ziemniaka w produkcji i wpływ stosowania kwalifikowanego materiału siewnego na wysokość plonu i opłacalność produkcji. Prowadzono szkolenia rolników i doradców promujące stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego i sadzeniakowego oraz wdrażanie postępu biologicznego w hodowli ziemniaka do praktyki rolniczej.

4.5.15. Rolnictwo Polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje

Program został ustanowiony uchwałą nr 21/2015 Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2015 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2015-2019 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania *21.5. Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*, podzadania *21.5.6. Kształtowanie ustroju rolnego państwa i gospodarki żywnościowej*, działania *21.5.6.1. Tworzenie warunków dla kształtowania ustroju rolnego państwa i gospodarki żywnościowej*.

Program jest podzielony na osiem tematów, obejmujących podstawowe zagadnienia ekonomiczne i społeczne, odnoszące się do tematyki rolnictwa, gospodarki żywnościowej

i regionów wiejskich w ujęciu regionalnym, krajowym, unijnym oraz globalnym. Tematy badawcze zostały uszczegółowione poprzez wyodrębnienie 27 zadań badawczych. Głównym celem Programu jest wsparcie instytucji centralnych w tym głównie MRiRW w monitorowaniu kluczowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych, a także w planowaniu, negocjowaniu, analizie, ocenie i wdrażaniu polityk na rzecz dalszego rozwoju polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich oraz wzrostu konkurencyjności sektora rolno-żywnościowego w okresie do i po 2020 r.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 8.940 tys. zł, co stanowi 93,8% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Wsparcie instytucji centralnych, w tym głównie MRiRW w monitorowaniu kluczowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych oraz planowaniu, negocjowaniu, analizie, ocenie i wdrażaniu polityk na rzecz rozwoju polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich oraz wzrostu konkurencyjności sektora rolno-żywnościowego w okresie do i po 2020 roku	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie	Liczba opublikowanych recenzowanych monografii	22	24

W ramach realizacji celów Programu w 2018 r. przeprowadzono szereg badań, ocen i analiz dotyczących m.in.: oddziaływania dotacji inwestycyjnych, restrukturyzacyjnych i modernizacyjnych na wyniki ekonomiczno-finansowe oraz organizację gospodarstw rolniczych, rozpoznania i zidentyfikowania podstawowych strategii w polityce gospodarczej w wybranych krajach sukcesu i stagnacji; identyfikacji i monitorowania uwarunkowań zrównoważonego rozwoju rolnictwa; ustalenia barier modernizacji i rozwoju towarowych gospodarstw średniej wielkości; opracowania wyników monitorowania; rozwiązań polityki rolnej po 2013 r. w sektorze rolno-spożywczym; wiejskich i rolniczych zasobów pracy w układzie regionalnym i według typów gospodarstw; możliwości wykorzystania zintegrowanego podejścia terytorialnego w realizacji polityki wobec wsi i rolnictwa; bieżących i przyszłych rodzajów innowacji w sektorze rolno-spożywczym; rozwiązań w zakresie polityki innowacyjnej wraz z oceną jej skutków oraz przygotowanie propozycji dla strategii rozwoju innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym po 2020 roku; poziomu spójności demograficznej i społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich w porównaniu z miastami; zmian w systemie finansowego wsparcia rozwoju wsi i rolnictwa ze środków UE, które wprowadzono na lata 2014-2020; różnorodności systemu rolno-żywnościowego; możliwości rozwojowych gospodarstw rolnych średniej wielkości wobec zmian klimatu i polityki rolnej; analiz koniunktury w rolnictwie oraz zmian sytuacji na podstawowych rynkach rolnych oraz

rynku żywnościowym; najważniejszych przemian strukturalnych zachodzących w polskim przemyśle spożywczym, źródeł wzrostu gospodarczego w rolnictwie.

Niewykorzystanie wszystkich zaplanowanych środków w 2018 r. wynikało z uzyskania niższych, niż planowano cen zakupu materiałów i usług dokonywanych w trybie zamówień publicznych. Wykonanie miernika na poziomie wyższym od planowanego związane było z dużą aktywnością naukowo-badawczą pracowników Instytutu, ogromnym zapotrzebowaniem opinii publicznej, administracji oraz środowisk naukowych na wyniki prowadzonych badań.

4.5.16. Wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce oraz kształtowania jakości surowców roślinnych na lata 2016-2020

Program ustanowiono uchwałą nr 223/2015 Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2015 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2016-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania *21.1. W Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*, podzadania *21.1.3. W Ochrona roślin i nasiennictwo*, działania *21.1.3.6. Badania w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa*.

Celem realizacji Programu jest wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce i ograniczenia niekorzystnego oddziaływania rolnictwa na środowisko oraz kształtowanie jakości surowców roślinnych z uwzględnieniem zasad WPR i zmian klimatu. Realizowane w ramach programu działania nakierowane są na ocenę skutków WPR, polityki klimatyczno-energetycznej, a także na wspieranie działań mających na celu ograniczanie degradacji środowiska przyrodniczego (ochrona gleb, wód, powietrza). Tematyka uwzględnia problemy kształtowania jakości surowców roślinnych, wiążące się z oczekiwaniami społeczeństwa, ma również na celu zapobieganie degradacji środowiska rolniczego i kształtowanie jakości produkcji poprzez stosowanie różnych instrumentów i dostosowywanie produkcji rolniczej do nowych wyzwań i uwarunkowań (m. in. prawnych), uwzględnia również nowe wyzwania dla polskiego rolnictwa, takie jak: przewidywane zmiany klimatyczne; dążenie do zachowania bioróżnorodności biologicznej i zabezpieczenia zapotrzebowania na żywność i paszę oraz pokrycie zapotrzebowania na biomasę do produkcji energii odnawialnej, racjonalne nawożenie i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększanie sekwestracji CO₂ w glebach, nawozowe wykorzystanie produktów pofermentacyjnych z biogazowni rolniczych na środowisko przyrodnicze.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 8.322 tys. zł, co stanowi 96,8% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ograniczanie niekorzystnego wpływu rolnictwa na środowisko oraz kształtowanie jakości surowców roślinnych z uwzględnieniem zasad WPR i zmian klimatu	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	Liczba publikacji, która stanowi sumę publikacji z tzw. listy filadelfijskiej z kat. A oraz pozostałych publikacji kat. B i inne*	255	255

*narastająco

Program w 2018 r. zrealizowano zgodnie z przyjętymi założeniami i harmonogramem, zarówno w obszarze racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej jak i kształtowania jakości surowców roślinnych. Odzwierciedleniem tego są efekty uzyskane w ramach poszczególnych zadań, m.in.: waloryzacja ekosystemowych funkcji gleb oraz wytworzenie mapy waloryzacji funkcji retencyjnej, bioróżnorodności, potencjału sekwestracji węgla i kulturowej gruntu, określenie wpływu czynników szkodliwych dla funkcji siedliskowej gleby, określenie przydatności poszczególnych parametrów glebowych do oceny funkcjonowania ekosystemów glebowych, opracowanie wskaźnika zintegrowanego najlepszych parametrów glebowych, przygotowanie Planu Działań na 2019 rok dla Krajowej Stacji Rolniczej (KSChR) i Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych (OSChR) dotyczącego zakresu badań agrochemicznych, opracowanie dla OSChR-ów instrukcji wykonania prac terenowych i formularza terenowego, przygotowanie propozycji metodyki tworzenia baz danych, stanowiących podstawowe kryteria oceny realizacji WPR, wyznaczenie punktów do badań i oceny dla drugiej grupy gospodarstw w ramach szerokiego monitoringu gleb w 2018 r., przygotowanie wniosków i rekomendacji odnośnie możliwych dalszych działań w zakresie gleb bogatych w węgiel, dokonanie selekcji mikroorganizmów dla poprawy żyzności i aktywności biologicznej gleby, opracowanie wyników przeprowadzonej ankiety dot. oceny rozwoju infrastruktury technicznej oraz aktualnego i przyszłego zapotrzebowania gruntów na cele działalności alternatywnej, przygotowanie koncepcji połączenia wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich i planowania przestrzennego, dokonanie oceny jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz kierunków zmian, opracowanie raportu na temat agrometeorologicznej oceny 2017 roku ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk ekstremalnych, opracowanie serwisu geoinformacyjnego przedstawiającego scenariusze adaptacyjne do zmian klimatu w Polsce do roku 2050.

Ponadto dokonano analizy i oceny wpływu WPR na strukturę, poziom, koncentrację i konkurencyjność produkcji rolniczej; wykonano ekonometryczną wycenę środowiskowych dóbr publicznych oraz kosztów zewnętrznych powiązanych z produkcją rolną oraz społecznych dóbr publicznych; dokonano oceny przestrzennego zróżnicowania zasobności gleb Polski w fosfor, potas i magnez w latach: 2008, 2012 i 2016; wpływu warunków

pogodowych na bioróżnorodność i stan zachwaszczenia upraw oraz na skuteczność działania i zachowanie się środków ochrony roślin w środowisku glebowym; uaktualniono zalecenia agrotechniczne i nawozowe do metodyk integrowanej ochrony i Integrowanej Produkcji (IP) wybranych roślin rolniczych; przeprowadzono analizy oraz opracowano wyniki symulacji emisji gazów cieplarnianych amoniaku i azotanów dla kraju; oceny dla zestawu praktyk rolniczych, umożliwiających redukcję emisji amoniaku z rolnictwa, a także popularyzowano w ramach spotkań z doradztwem i praktyką rolniczą innowacyjne techniki i technologie produkcji rolniczej, wydano instrukcje dla rolników, doradców i uczniów szkół rolniczych.

4.5.17. Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska

Program ustanowiono uchwałą nr 225/2015 Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2016-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania *21.1.W Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*, podzadania *21.1.3.W Ochrona roślin i nasiennictwo*, działania *21.1.3.6. Badania w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa*.

Cel główny Programu realizowany jest przez wdrażanie integrowanej ochrony roślin oraz ograniczanie zagrożeń związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin dla ludzi, zwierząt i środowiska (m.in. podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych, doradców rolnych oraz inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa), a także ochronę terytorium Polski przed przedostaniem i rozprzestrzenianiem się organizmów kwarantannowych oraz innych organizmów stanowiących szczególne zagrożenia.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 6.898 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Ochrona roślin uprawnych, z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska	Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu	Liczba publikacji*	56	56

*narastająco

W 2018 r., zgodnie z przyjętymi założeniami i harmonogramem, program zrealizowano w dwóch blokach tematycznych. W pierwszym bloku tematycznym prowadzono 11 zadań.

Efektom ich realizacji jest opracowanie nowych i zaktualizowanie już istniejących metodyk integrowanej ochrony roślin upraw rolniczych (w szczególności: buraka cukrowego i pastewnego, facelii błękitnej, prosa, pszenżyta, seradeli, wierzby krzewiastej, konopi siewnych oraz mieszanek zbożowych), dwóch poradników sygnalizatora: Poradnik sygnalizatora ochrony rzepaku i Poradnik sygnalizatora ochrony bobowatych drobnonasiennych, upowszechnienie ich wśród osób bezpośrednio zainteresowanych, przede wszystkim producentów i doradców rolnych oraz pracowników służb ochrony roślin. Opracowano programy ochrony roślin przed najważniejszymi sprawcami chorób, szkodnikami i chwastami w osiemnastu uprawach roślin rolniczych oraz zaktualizowano wykaz środków zalecanych do stosowania w integrowanej produkcji roślin rolniczych. Dzięki zadaniom realizowanym w tym bloku tematycznym opracowano kompleksowe programy ochrony wybranych rolniczych upraw małoobszarowych. Prowadzono monitoring uodparniania się agrofagów na chemiczne środki ochrony roślin. Zmodernizowano i sukcesywnie aktualizowano na stronie internetowej Platformę Sygnalizacji Agrofagów. Zadania w tym bloku wspomagały również realizację zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie opracowania podstaw statystycznych dotyczących kontroli stosowania środków ochrony roślin, badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych, a także kontroli jakości środków ochrony roślin znajdujących się w obrocie handlowym. Ponadto prowadzono monitoring zużycia oraz sprzedaży środków ochrony roślin, co jest istotnym elementem analizy ryzyka związanego z ich stosowaniem i wpływem na środowisko. Upowszechniano i wdrażano wiedzę o integrowanej ochronie roślin wśród producentów rolnych, doradców i inspektorów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa na terenie całego kraju.

W drugim bloku tematycznym realizowano 3 zadania. Obejmowały one wykonanie szybkiej oceny zagrożenia dla gatunków agrofagów będących w warunkach Polski potencjalnie największym zagrożeniem, a także diagnostykę, określenie obszarów potencjalnego występowania, zmienność populacyjną i określenie sposobów ograniczania występowania organizmów szkodliwych, w tym organizmów kwarantannowych. Wzbogacono też kolekcję mikroorganizmów patogenicznych dla roślin o 73 kultury grzybów i 11 szczepów bakterii oraz udostępniono 120 patogenicznych izolatów dla potrzeb pracowników instytucji naukowych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Badania prowadzone w ramach tego bloku pozwoliły na zachowanie właściwego utrzymania bezpieczeństwa fitosanitarnego kraju. Efektom zadań prowadzonych w tym bloku tematycznym jest opracowanie i udoskonalenie metod identyfikacji ważnych gospodarczo organizmów szkodliwych dla roślin, w szczególności organizmów, które podlegają obowiązkowi zwalczania oraz metod zwalczania i ograniczania rozprzestrzeniania się tych organizmów.

4.5.18. Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju

Program został ustanowiony uchwałą nr 222/2015 Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2015 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2016-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania *21.1. W Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*, podzadania *21.1.3. W Ochrona roślin i nasiennictwo*, działania *21.1.3.6. Badania w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa*.

Głównym celem Programu jest stworzenie możliwości do zwiększania bezpieczeństwa białkowego kraju na cele paszowe i żywnościowe w warunkach zrównoważonego rozwoju. Cel osiągnąć jest m.in. przez opracowanie nowych metod i technik uwzględniających ulepszenie procesów fizjologicznych roślin wpływających na cechy plonotwórcze, jakość nasion oraz zwiększających efektywność hodowli odmian, opracowanie dla praktyki rolniczej naukowych podstaw z zakresu agrotechniki roślin strączkowych, opartych na nowych technologiach uprawy, wpływających na większe wykorzystanie potencjału biologicznego roślin strączkowych, opłacalność uprawy, a w konsekwencji sprzyjających zwiększeniu powierzchni uprawy w kraju i prowadzącego do ograniczenia importu poekstrakcyjnej śruty sojowej.

W ramach Programu realizowane są badania w kierunku zwiększenia wykorzystania krajowego białka paszowego dla drobiu i świń poprzez właściwe skarmianie i uzyskanie produktów zwierzęcych wysokiej jakości. Prowadzone są również działania mające na celu doskonalenie i rozwój systemu rynkowego obrotu surowcami rodzimych roślin białkowych poprzez komercjalizację produktów, wykreowanie modelowej, stymulującej rozwój popytu na rodzime rośliny białkowe, strategii biznesowej kreatora rynku, a także monitorowanie i prognozowanie skutków ekonomiczno-finansowych podmiotów uczestniczących w rynku rodzimych roślin białkowych. Program obejmuje swoim zasięgiem również zwiększenie wykorzystania potencjału paszowego trwałych użytków zielonych w produkcji białka poprzez ich renowację. Wiedza uzyskana w trakcie realizacji Programu, służąca m. in. wdrażaniu do praktyki rolniczej, jest upowszechniana poprzez publikacje i materiały informacyjne. Wyniki programu udostępniane są na stronie internetowej programu, dodatkowo prowadzony jest, skierowany do szerokiego grona odbiorców, cykl szkoleniowy realizowany w ośrodkach doradztwa rolniczego oraz szkołach rolniczych.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 6.826 tys. zł, co stanowi 95,2% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Stworzenie możliwości do zwiększania bezpieczeństwa białkowego kraju na cele paszowe i żywnościowe w warunkach zrównoważonego rozwoju	Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach	Liczba opracowań, publikacji i działań propagujących piśmiennictwo o możliwościach wykorzystania rodzimych roślin strączkowych i źródeł białka roślinnego	21	21

W ramach obszarów badawczych Programu w 2018 r. kontynuowano m.in. prace nad:

- opracowaniem nowych metod i technik dla ulepszenia wartości odmian roślin strączkowych, uwzględniających ulepszenie procesów fizjologicznych roślin wpływających na cechy plonotwórcze, jakość nasion i zwiększających efektywność hodowli odmian,
- agrotechnicznymi sposobami zwiększenia wykorzystania potencjału biologicznego roślin strączkowych w aspekcie efektów produkcyjnych, środowiskowych i ekonomicznych poprzez prowadzenie 37 doświadczeń polowych, nad agrotechnicznymi sposobami zwiększenia wykorzystania potencjału biologicznego roślin strączkowych w aspekcie efektów produkcyjnych, środowiskowych i ekonomicznych; badania nad możliwością uprawy ozimych form roślin strączkowych w warunkach agroklimatycznych Polski,
- zwiększeniem wykorzystania krajowego białka paszowego dla drobiu i świń poprzez właściwe skarmianie i uzyskanie produktów zwierzęcych wysokiej jakości,
- doskonaleniem i rozwojem systemu rynkowego obrotu surowcami rodzimych roślin białkowych poprzez komercjalizację produktów, wykreowanie modelowej, stymulującej rozwój popytu na rodzime rośliny białkowe, strategii biznesowej kreatora rynku, a także monitorowanie i prognozowanie skutków ekonomiczno-finansowych podmiotów uczestniczących w rynku rodzimych roślin białkowych,
- zwiększeniem wykorzystania potencjału paszowego trwałych użytków zielonych w produkcji białka poprzez ich renowację. Dokonano oceny plonowania runi łąkowej w zależności od pokosów pokosu, pobrano próby sianokiszzonek, oceniono w nich zawartość kwasów organicznych oraz wykonano ocenę mikrobiologiczną, prowadzono rejestrację stosowanych sposobów żywienia, ocenę wydajności mlecznej krów, rejestrację zmian w zakresie zawartości w mleku tłuszczu, białka, stosunku tłuszczowo-białkowego, zawartości kazeiny, mocznika oraz liczby komórek somatycznych; zwiększeniem wykorzystania potencjału paszowego trwałych użytków zielonych w produkcji białka poprzez ich renowację.

Koordynowano plan prac na 2018 r. z kierownikami obszarów badawczych, uczestniczono w spotkaniach, seminariach i szkoleniach propagujących efekty realizacji wszystkich obszarów badawczych programu, prowadzono stronę internetową <http://bialkoroslinne.iung.pl/>, w tym m.in. zamieszczano bieżące informacje o szkoleniach i seminariach oraz wykaz publikacji naukowych, powstałych w związku realizacją programu.

4.5.19. Ochrona i zarządzanie krajowymi zasobami genetycznymi zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego użytkowania

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 224/2015 z dnia 15 grudnia 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2016-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania *21.2. Rozwój hodowli i produkcji zwierzęcej*, podzadania *21.2.1. Postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej*, działania *21.2.1.5. Badania w zakresie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej*.

Głównym celem Programu jest zapewnienie stabilnych warunków do realizacji tematów badawczych wspomagających postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej. Realizacja Programu obejmuje w szczególności:

- ochronę zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego ich użytkowania,
- monitorowanie w zakresie genetycznych i biotechnologicznych podstaw rozwoju hodowli i produkcji zwierzęcej,
- ocenę warunków utrzymania zwierząt gospodarskich i jakości pasz,
- upowszechnianie wiedzy z zakresu nowoczesnych metod hodowli, chowu i ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich.

Program obejmuje cztery obszary tematyczne związane z zarządzaniem krajowymi zasobami genetycznymi zwierząt, a także kształceniem kadr i upowszechnianiem wiedzy w zakresie zrównoważonej produkcji zwierzęcej. Program zapewnia rozszerzenie działań związanych z zabezpieczeniem różnorodności biologicznej zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego użytkowania, a także doskonalenie analiz molekularnych w genotypowaniu bydła oraz utworzenie bazy referencyjnej profili DNA świń. Umożliwi także gromadzenie i weryfikację danych o realizacji norm utrzymania zwierząt gospodarskich oraz zbieranie i upowszechnianie informacji o paszach. W Programie przewidziano również propagowanie najnowszych osiągnięć z zakresu chowu i hodowli zwierząt gospodarskich w trakcie szkoleń, warsztatów, seminariów, konferencji, a także za pośrednictwem wydawnictw w wersji papierowej lub elektronicznej.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 12.368 tys. zł, co stanowi 92,9% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie postępu biologicznego w hodowli zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej przez tworzenie warunków do prowadzenia oraz powszechnego dostępu i korzystania z wyników oceny wartości hodowlanej i użytkowej zwierząt gospodarskich oraz biologicznych, technologicznych i środowiskowych uwarunkowań rozwoju produkcji zwierzęcej, a także informacji o wartości pokarmowej środków żywienia tych zwierząt i ich jakości, z uwzględnieniem racjonalnego sposobu korzystania ze środowiska przy zachowaniu bogatej bioróżnorodności zwierząt gospodarskich	Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie	Procentowy udział zwierząt gospodarskich poddanych ocenie, w tym metodami cytogenetycznymi i molekularnymi DNA, w stosunku do zwierząt zgłoszonych do badań na przykładzie bydła i świń	100	100

W 2018 r. zrealizowano zgodnie z harmonogramem 22 zadania ujęte w ramach czterech obszarów tematycznych:

- zrównoważone użytkowanie i ochrona bioróżnorodności zwierząt gospodarskich - działania związane z zabezpieczeniem różnorodności biologicznej zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego użytkowania oraz ochrona zasobów genetycznych poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich. Liczba zwierząt objętych programami ochrony sukcesywnie wzrasta, a w 2018 roku zakwalifikowano do nich 107.935 sztuk zwierząt. Opracowano również metodę szacowania współczynnika zapłodnienia (CR) i wdrożono do praktyki hodowlanej. Opracowano model oceny wartości hodowlanej dla wydajności laktozy, które będzie miało istotne znaczenie dla przemysłu serowarskiego, farmaceutycznego i spożywczego. W zakresie hodowli świń opracowano i wprowadzono zmiany w metodyce oceny zwierząt w SKURTC, w zakresie zwiększenia masy ubojowej do 120 kg, co pozwoli na prowadzenie selekcji w kierunku poprawy cech jakości mięsa. Podpisano porozumienia o współpracy w ramach Europejskiej Sieci Banków Genów-Eugena oraz opracowano Program Kriokonserwacji zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich objętych programami ochrony. Opracowano m.in. rekomendacje dotyczące zakresu przyszłego Planu Prac Europejskiego Ośrodka Koordynacyjnego (ERFP),

- genomowe i biotechnologiczne podstawy hodowli zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej - m.in. powiększenie kolekcji banku DNA o 4.089 prób materiału biologicznego pobranego od buhajów i krów hodowlanych, pozwalającego na prowadzenie szeroko zakrojonych badań genetycznych. Tworzona w ramach programu referencyjna baza genotypów świń rasy pbz jest pierwszym krokiem do opracowania oceny genomowej, obejmującej młode zwierzęta, co przyczyni się do zwiększenia intensywności selekcji i uzyskania odpowiedniego postępu hodowlanego. Przeprowadzone w 2018 r. przesiewowe badania cytogenetyczne bydła i świń pozwoliły na wykluczenie z hodowli zwierząt obciążonych anomaliami chromosomowymi,
- ocena warunków utrzymania zwierząt gospodarskich i jakości pasz w zrównoważonym użytkowaniu – na szczególną uwagę spośród realizowanych zadań tego obszaru zasługuje stwierdzenie korzystnego wpływu utrzymywania zwierząt gospodarskich na powierzchni produkcyjnej zwiększonej o 20% w stosunku do przyjętych norm, na poziom dobrostanu, jak również na poprawę jakości produktów pochodzenia zwierzęcego.

W ramach zapewnienia wsparcia naukowego i wydawania opinii w zakresie innowacyjnych technologii chowu zwierząt gospodarskich zidentyfikowano i opisano stosowane aktualnie europejskie rozwiązania w zakresie norm i certyfikacji podwyższonego dobrostanu świń dla potrzeb ich implementacji w krajowym chowie świń. Ustalono metody żywieniowe dla obniżenia emisji amoniaku w chowie bydła świń i drobiu, pod kątem wdrażania dyrektywy NEC. Uzyskano aktualne informacje o materiałach i paszach krajowych, które wzbogacają Bazę Danych Pasz Krajowych. Ponadto na uwagę zasługuje również wzrost zainteresowania producentów pasz metodą NIRS, pozwalającą na szybką i tanią analizę pasz w podstawowym zakresie,

- kształcenie kadr i upowszechnianie wiedzy w zakresie zrównoważonej produkcji zwierzęcej - efektem realizacji zadań tego obszaru jest przekazywanie krajowym hodowcom i producentom zwierząt aktualnej wiedzy z zakresu innowacyjnych i nowoczesnych rozwiązań w sektorze produkcji zwierzęcej. Przeprowadzono łącznie 20 spotkań upowszechniających wiedzę i najnowsze osiągnięcia z zakresu chowu i hodowli zwierząt gospodarskich. Łączna liczba uczestników wyniosła 860 osób. Ponadto przygotowano łącznie 30 wydawnictw informacyjnych, wdrożeniowych i upowszechnieniowych.

Niższe od zaplanowanego wydatkowanie środków było spowodowane niższymi niż zaplanowano kosztami zakupu materiałów i wyposażenia w procedurze zamówień publicznych, a także uzyskaniem niższych od planowanych kwot za poszczególne odczynniki i drobny sprzęt laboratoryjny, zależnych od stosowanego kursu euro oraz od uzyskanych rabatów w procesie zakupu. Mniejsza niż zakładano awaryjność sprzętu oraz realizacja części napraw we własnym zakresie spowodowała oszczędności w wydatkach zaplanowanych na serwisy i naprawy aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń

niezbędnych do realizacji zadań. Ponadto część oszczędności wynika z udziału w mniejszej ilości konferencji niż planowano, niższych kosztów publikacji i kosztów podróży.

4.5.20. Przedsięwzięcia technologiczno-przyrodnicze na rzecz innowacyjnej, efektywnej i niskoemisyjnej gospodarki na obszarach wiejskich

Program ustanowiono uchwałą nr 154/2016 Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 2016 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2016-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania 21.5. *W Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*, podzadania 21.5.9. *W Wsparcie infrastruktury wsi*, działania 21.5.9.3. *Badania i ekspertyzy w zakresie wsparcia infrastruktury wsi*.

Cele Programu realizowane są w ramach 8 zadań, których wykonanie w 2018 r. polegało m.in. na prowadzeniu badań terenowych oraz laboratoryjnych, wykonaniu opracowań, raportów, wytycznych, aktualizacji baz danych, a także działalności informacyjno-szkoleniowej.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 6.369 tys. zł, co stanowi 96,8% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zwiększenie innowacyjności i efektywności działań na rzecz kształtowania, ochrony i użytkowania odnawialnych źródeł energii oraz doboru i użytkowania technicznych środków produkcji roślinnej i zwierzęcej; uzupełnianie bazy danych w zakresie różnorodności biologicznej, zasobów wody i klimatu	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach	Analityczne opracowania i rekomendacje	13	13

W ramach realizacji Programu w 2018 r. wykonano następujące zadania:

- przeprowadzono cykl badań laboratoryjnych standardowej próby fermentacji biogazowej wytypowanych 10 substratów, 2 inhibitorów oraz 2 stymulatorów,
- wsparcie analityczne MRiRW w zakresie potencjału redukcyjnego sektora rolnego,
- monitoring efektów przyrodniczych Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013 i Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020, udostępnianie wyników w internecie,
- import danych do ogólnopolskiej bazy danych obiektów małej retencji,

- monitoring samoistnej renaturyzacji dziesięciu cieków po wykonaniu prac utrzymaniowych,
- opracowanie wytycznych przygotowania i realizacji robót z zakresu utrzymania kanałów melioracyjnych,
- wspieranie działań MRiRW na rzecz ochrony wód przed presjami pochodzenia rolniczego,
- przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjno-szkoleniowych dla doradców dotyczących racjonalnej gospodarki nawozowej oraz ochrony wód,
- monitoring przydomowych oczyszczalni ścieków; opracowanie oceny oddziaływania oczyszczalni na środowisko z propozycjami ograniczenia tego oddziaływania,
- opracowanie receptur podbudów dróg na bazie gruntów wzmacnianych dodatkami jonowymiennymi.

4.5.21. Odbudowa i zrównoważony rozwój produkcji oraz przetwórstwa naturalnych surowców włóknistych dla potrzeb rolnictwa i gospodarki

Program został ustanowiony uchwałą nr 171/2017 Rady Ministrów z dnia 26 października 2017 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Obowiązujący w latach 2017-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **21. Polityka rolna i rybacka**, zadania *21.1. W Rozwój produkcji roślinnej i ochrona roślin uprawnych*, podzadania *21.1.3. W Ochrona roślin i nasiennictwo*, działania *21.1.3.6. Badania w zakresie ochrony roślin i nasiennictwa*.

Program ma na celu stworzenie możliwości do odtworzenia produkcji i przetwórstwa krajowych naturalnych surowców włókienniczych. Zakłada działania wspierające odbudowę krajowego areалу upraw roślin włóknistych oraz produkcji zwierzęcej na włókna naturalne.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 4.224 tys. zł, co stanowi 91,5% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Stworzenie możliwości do odtworzenia produkcji i przetwórstwa krajowych naturalnych surowców włókienniczych	Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu	Liczba opracowań, publikacji i działań propagujących tematykę produkcji i przetwórstwa krajowych naturalnych surowców włókienniczych	3	3

W ramach realizacji celu Programu w 2018 r. opracowano: trzy publikacje propagujące tematykę produkcji i przetwórstwa krajowych naturalnych surowców włókienniczych; nowe

metody pozyskiwania i przetwarzania surowców włóknistych; 18 odmian lnu włóknistego, lnu oleistego i konopi włóknistych testowanych w warunkach glebowo – klimatycznych Polski; technologię uzyskiwania produktów na bazie roślin włóknistych; uzyskanie dwóch izolatów substancji bioaktywnych na bazie opracowanych technologii. Opracowano technologie produkcji i przetwórstwa włókien białkowych. Zorganizowano dwie wystawy, konferencję naukową w trakcie której zaprezentowano wyniki badań, przeprowadzono szkolenia, warsztaty, seminarium i spotkania. Opracowano modyfikację techniki namnażania konopi w kulturach in vitro, utworzono Bank DNA zawierający wysokiej jakości materiał genetyczny namnażanych linii/genotypów konopi, opracowano i opublikowano Poradnik Sygnalizatora Lnu, przygotowano i opublikowano Program Ochrony Lnu. Opracowano technologię wytwarzania wysokiej jakości przędz i tkanin konopnych wraz z wyprodukowaniem partii doświadczalnych. Wszystkie publikacje powstałe w ramach programu oraz wyniki realizowanych zadań udostępniono na stronie internetowej programu <http://iwnirz.pl/>.

W ramach I obszaru badawczego wyprowadzono perspektywiczne mieszańce lnu i konopi włóknistych jako materiał wyjściowy do prac hodowlanych nad uzyskaniem nowych odmian o wysokiej wartości gospodarczej. Testowano również innowacyjne środki ochrony roślin w celu wytypowania najskuteczniejszych i na tej podstawie opracowania metod ochrony lnu i konopi włóknistych, zgodnych z integrowanym systemem ochrony roślin. Utworzono Bank DNA zawierający wysokiej jakości materiał genetyczny namnażanych genotypów konopi. Prowadzono działalność popularyzatorską i szkoleniową w celu prezentowania i promocji uzyskiwanych wyników badań.

W ramach II obszaru badawczego opracowano technologię otrzymywania lnianego włókna dekortykowanego o niskim poziomie zanieczyszczeń, określono metody dostosowania odpadowych włókien lnianych i konopnych w produkcji sznurków rolniczych i szpagatów wędliniarskich oraz odklejania surowców włóknistych dla różnych kierunków zastosowań. Opracowano technologię wytwarzania wysokiej jakości przędz i tkanin na bazie włókien konopnych oraz uzyskano wysokiej jakości przędze i tkaniny konopne. Uzyskano izolaty z nasion lnu i wiech konopi oraz wykonano charakterystykę laboratoryjną substancji o potencjalnej aktywności biologicznej. Pozyskano trzy szczepy drożdży o wysokiej zawartości białka i witamin z grupy B, jako efektywnych producentów białka. Prowadzono działalność popularyzatorską i szkoleniową nt. możliwości wyprodukowania wysokiej jakości włókna z wykorzystaniem metod odklejania surowców włóknistych, wytwarzania metodą wyciągania nowoczesnych kompozytów z wypełniaczami naturalnymi z konopi, uprawy roślin barwierskich, produkcji wysokobiałkowego dodatku do pasz dla zwierząt gospodarskich, produkcji i przetwórstwa krajowych naturalnych surowców włóknistych w zakresie konwersji biomasy konopi do biopaliw.

W ramach III obszaru badawczego w ramach przeprowadzonych prac wykonano charakterystykę właściwości grenarskich i hodowlanych wszystkich ras jedwabnika morwowego, co umożliwiło selekcję ras owada do produkcji mieszańców przemysłowych. Rozpoczęto proces zwiększenia ilości materiału genetycznego wybranych ras jedwabnika.

Opracowano także, technologię karbonizacji wełny owczej potnej przed praniem oraz technologie przygotowania wełny alpak do dalszego przerobu, a także scharakteryzowano i określono najważniejsze parametry włókien alpak i wełny owczej krajowych ras owiec o wełnie jednolitej, które mają znaczenie dla przemysłu tekstylnego. Prowadzono intensywną działalność popularyzatorską oraz szkoleniową celem podnoszenia świadomości rolników w zakresie jedwabnictwa, agrotechniki i wykorzystania morwy białej oraz zastosowania produktów jedwabnych w polskiej gospodarce. Zorganizowano także, szkolenia i warsztaty dla CDR i ODR w zakresie włókna alpaki oraz wełny owczej.

Niewykorzystanie części dotacji na wydatki bieżące ma związek z zaoszczędzeniem wydatków na usługi zewnętrzne i wykonaniem ich w ramach posiadanych środków finansowych Instytutu, niższymi niż szacowano kosztami podróży służbowych. Ponadto, wiele materiałów potrzebnych do realizacji zadań Instytut pozyskał z własnych stacji doświadczalnych realizujących inne zadania badawcze. W procedurze zamówień publicznych uzyskano także niższe od planowanych ceny zakupu materiałów i urządzeń.

4.5.22. Uniwersytet Warszawski 2016-2025

Program ustanowiono uchwałą nr 209/2015 Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Uniwersytet Warszawski sprawuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2016-2025 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **3. Edukacja, wychowanie i opieka**, w ramach zadania 3.2. *Szkolnictwo wyższe*, podzadania 3.2.4. *Rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego*, działania 3.2.4.1. *(o tej samej nazwie)*.

Realizacja Programu ma na celu ożywienie potencjału nauk humanistycznych i społecznych oraz włączenie ich do innowacyjnych, eksperymentalnych programów, a także wzmocnienie międzynarodowej pozycji Uniwersytetu Warszawskiego oraz zwiększenie roli uczelni w animowaniu przemian społecznych i gospodarczych. Uczelnia jest jedną z 20 najlepszych uczelni w UE.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki z budżetu państwa w wysokości 12.107 tys. zł, co stanowi 45,6% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Rozbudowa infrastruktury Uniwersytetu Warszawskiego	Uniwersytet Warszawski	Wskaźnik przyrostu powierzchni całkowitej budynków w ramach programu wieloletniego (w m ²)	0	0

Realizując Program w 2018 r. wykonano następujące prace w ramach zadań:

- pn. „BUW (podziemie) - przebudowa na cele zajęć sportowych” prowadzono prace w ramach umowy o roboty budowlane z generalnym wykonawcą,
- pn. „Budowa budynku naukowo-dydaktycznego, ul. Dobra 55 (filologie i lingwistyka), II etap” zakończono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług inwestora zastępczego; prowadzono prace w zakresie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na roboty budowlane,
- pn. „Budowa budynku na kampusie głównym (górnym dziedzińcu)” zakończono prace związane z przygotowaniem dokumentacji konkursu architektoniczno-urbanistycznego; opublikowano ogłoszenie o konkursie w Dzienniku Urzędowym UE; zakończono weryfikację wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie,
- pn. „Rozbudowa Domu Studenckiego nr 5 na Kampusie Służewiec (przez dobudowanie nowego skrzydła) na potrzeby domu studenckiego i Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego” wszczęto postępowanie na świadczenie usług inwestora zastępczego; zakończono prace projektowe, wydano zamienne pozwolenie na budowę,
- pn. „Budowa domu studenckiego na Kampusie Służewiec” wszczęto powtórne postępowanie na opracowanie dokumentacji rozbiórkowej i rozbiórkę budynku dydaktycznego i budynku technicznego; zakończono przyjmowanie prac w ramach konkursu na opracowanie koncepcji architektonicznej,
- pn. „Przebudowa budynku w Alejach Ujazdowskich 4 dla centrum współpracy i dialogu” rozpoczęto roboty budowlane w ramach umowy z generalnym wykonawcą,
- pn. „Budowa budynku naukowo-dydaktycznego na Kampusie Ochota (psychologia, kognitywistyka, psychofizjologia)” podpisano umowę z projektantem budynku oraz umowę na świadczenie usług doradztwa oraz prowadzenie procesu certyfikacji budownictwa zrównoważonego i ekologicznego; została przeprowadzona wstępna certyfikacja dokumentacji projektowej.

Niższe od zaplanowanego wydatkowanie środków finansowych w 2018 r. wynika przede wszystkim z późniejszego niż planowano rozstrzygnięcia postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

4.5.23. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2019

Program realizowany jest na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 2004 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2019” (Dz. U. 2004, nr 192, poz. 1962 z późn. zm.). Nadzór nad realizacją Programu przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu sprawuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Obowiązujący w latach 2004-2019 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji

3. Edukacja, wychowanie i opieka, zadania 3.2. Szkolnictwo wyższe, podzadania 3.2.4. Rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego, działania 3.2.4.1. (o tej samej nazwie).

Realizacja Programu pozwoli zwiększyć zakres kształcenia oraz prowadzenia badań na unikatowych kierunkach studiów, w szczególności nowoczesnych technologii, informatyzacji oraz szeroko pojętej komunikacji społecznej. Ponadto, ma umożliwić wzrost kształcenia kadr nowoczesnej administracji, dobrze przygotowanej do wypełnienia zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej oraz zadań stojących przed samorządami lokalnymi.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano środki w wysokości 0 zł, co stanowi 0% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Rozbudowa infrastruktury Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Sumaryczna powierzchnia użytkowa w m ² obiektów oddanych do użytku w ramach programu wieloletniego	74.561	74.561

W ramach zadania pn. „Zakup gruntów – Kampus Morasko” trwały procedury wyłączeniowe prowadzone przez Urząd Miasta Poznania, natomiast w ramach zadania pn. „Budowa Uniwersyteckich Obiektów Sportowych Poznań Morasko” z uwagi na znaczne przekroczenie wartości kosztorysowej zadania, uczelnia wystąpiła do MNiSW z wnioskiem o ograniczenie zakresu rzeczowego zadania do celów już osiągniętych, tj. kompleksowego opracowania dokumentacji projektowej dla obiektów sportowych oraz wykonanie zadania istniejących kortów tenisowych i rozliczenie zadania; wniosek ten został przyjęty przez MNiSW.

Niewykorzystanie środków w 2018 r. wystąpiło w wyniku toczących się postępowań administracyjnych w sprawie wyłączenia nieruchomości oraz wniosku uczelni o ograniczenie zakresu rzeczowego zadania do celów już osiągniętych, tj. kompleksowego opracowania dokumentacji projektowej dla obiektów sportowych.

4.5.24. Program Rozpoznania Geologicznego Oceanów – ProGeo

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 113/2017 z dnia 25 lipca 2017 r. Nadzór nad realizacją Programu przez Głównego Geologa Kraju sprawował w 2018 r. Minister Środowiska.

Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **12. Środowisko**, zadania 12.4. *W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi*, podzadania 12.4.1. *W Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne*, działania 12.4.1.3. *W Badania geologiczne*.

Celem strategicznym Programu jest wsparcie i zintensyfikowanie prac nad badaniem struktur złożowych charakterystycznych dla obszarów dna oceanicznego, grzbietów śródoceanicznych, stref podwodnych wyniesień oraz gujtów, łuków wulkanicznych mórz

marginalnych, a także stref szelfu kontynentalnego w ramach współpracy międzynarodowej lub w strefach będących w jurysdykcji Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano z budżetu państwa 52 tys. zł, co stanowi 54,2% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie Polsce dostępu do odpowiednich zasobów dna oceanicznego oraz opracowanie efektywnych i opłacalnych metod wydobycia	Główny Geolog Kraju	Liczba planów pracy na eksplorację zasobów dna oceanicznego zatwierdzonych przez MODM w formie kontraktów	1	1

W 2018 r. w ramach realizacji programu wieloletniego m. in. uczestniczono w pracach nad sporządzaniem regulacji prawnych dotyczących wydobycia surowców znajdujących się na wodach będących pod jurysdykcją Międzynarodowej Organizacji Dna Morskiego, podpisano umowę w sprawie eksploracji siarczków polimetalicznych między Ministrem Środowiska Rzeczypospolitej Polskiej, a Międzynarodową Organizacją Dna Morskiego.

Niższe od zaplanowanego wydatkowanie środków finansowych w 2018 r. wynika przede wszystkim z braku zleczanych przez jednostkę realizującą ekspertyz i konsultacji zewnętrznych.

4.5.25. Narodowy Program Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej

Program został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 164/2010 z dnia 12 października 2010 r. z późn. zm. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu jest Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2011-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, zadania *20.4. W Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia*, podzadania *20.4.1. W (o tej samej nazwie)*, działania *20.4.1.3. Inwestycje budowlane oraz wymiana i modernizacja sprzętu w zakresie programów polityki zdrowotnej* oraz zadania *20.5. W Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia oraz nadzór sanitarno-epidemiologiczny* podzadania *20.5.1. W Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowego trybu życia* działania *20.5.1.4. Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia w ramach programów polityki zdrowotnej*.

W ramach Programu dąży się do zwiększenia dostępności do leczenia przeszczepieniem komórek, tkanek i narządów. Realizowany jest także program identyfikacji pacjentów podwyższonego ryzyka immunologicznego, którego celem jest precyzyjne dobranie dawcy nerki o cechach antygenowych minimalizujących odrzucenie przeszczepu, co ma doprowadzić do zwiększenia efektywności przeszczepień tego narządu w Polsce. Rozwój programu na przestrzeni lat, wzrost liczby ośrodków prowadzących badania w ramach ww.

zadania oraz wzrost finansowania pozwolą na ograniczenie ryzyka odrzucenia przeszczepu u zidentyfikowanych biorców.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano łącznie kwotę 42.094 tys. zł, co stanowi 76,5% planu po zmianach na 2018 r., z tego w ramach działania 20.4.1.3. – 18.419 tys. zł, co stanowi 90,2% planu po zmianach, natomiast w ramach działania 20.5.1.4. – 23.675 tys. zł co stanowi 68,5% planu po zmianach.

Kwota 246,7 tys. została ujęta w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Rozwój medycyny transplantacyjnej	Ministerstwo Zdrowia	Liczba przeszczepień narządów (odpowiednio dla dawców żywych i zmarłych) w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców	40-42	37,84

Celem programu jest dążenie do przybliżenia się do wskaźników europejskich w zakresie liczby przeszczepień narządów, tkanek i komórek. W roku 2018 cel był osiągnięty poprzez realizację różnorodnych kierunków interwencji określonych dla następujących priorytetów: promocja transplantologii i idei transplantacji komórek, tkanek i narządów; wsparcie procesu leczenia przeszczepieniem komórek, tkanek lub narządów; wsparcie struktur organizacyjnych dedykowanych transplantologii; edukacja personelu medycznego.

Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne do Spraw Transplantacji „Poltransplant” realizowało w 2018 r. następujące zadania:

- wdrożenie programu szkoleniowego na zasadach ETPOD,
- pozyskiwanie i badania HLA potencjalnych niespokrewnionych dawców szpiku,
- finansowanie częściowe procedur medycznych - program monitorowania biorców wysokoimmunizowanych (przeszczep nerki),
- szkolenie nowych koordynatorów pobierania komórek, tkanek i narządów, finansowanie koordynatorów pobierania i przeszczepiania nerki od żywego dawcy (przeszczepianie spokrewnione, niespokrewnione, krzyżowe, łańcuchowe),
- finansowanie koordynatorów pobierania i przeszczepiania komórek krwiotwórczych w ośrodkach hematologicznych, finansowanie koordynatorów pobierania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów, organizacja i przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń dla koordynatorów pobierania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów.

Krajowe Centrum Bankowania Tkanek i Komórek realizowało następujące zadania:

- finansowanie częściowe procedur medycznych - program monitorowania biorców wysokoimmunizowanych (przeszczep rogówki) oraz leczenie choroby przeszczep przeciw gospodarzowi (GVHD),
- finansowanie procedur medycznych - nowe rodzaje przeszczepiania (przygotowanie do przeszczepiania hodowanych komórek naskórka, konserwowanych naczyń krwionośnych, autologicznych hodowanych komórek chrząstki pobranych od żywego dawcy, allogenicznych przeszczepów ścięgien pobranych od osób zmarłych oraz allogenicznych przeszczepów łąkrotek pobranych od osób zmarłych),
- przechowywanie komórek krwiotwórczych krwi pępowinowej dla biorcy niespokrewnionego,
- szkolenia osób wykonujących czynności bezpośrednio związane z pobieraniem, testowaniem, przetwarzaniem, przechowywaniem i przeszczepianiem komórek i tkanek,
- budowa ogólnopolskiego systemu dystrybucji pobrań tkanek do banków w celu przygotowania preparatów tkankowych, zakup zasobów, w tym informatycznych, umożliwiających śledzenie losów komórek i tkanek - kodowane SEC.

Bezpośrednio przez Ministra Zdrowia realizowano akcje promocyjne i edukacyjne (kampanie medialne), prace remontowo-budowlane w ośrodkach transplantacyjnych, bankach tkanek i komórek oraz medycznych laboratoriach diagnostycznych testujących komórki, tkanki i narządy oraz wyposażenie i doposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną ośrodków transplantacyjnych, banków tkanek i komórek oraz medycznych laboratoriów diagnostycznych testujących komórki, tkanki i narządy.

Planowana wartość miernika nie została osiągnięta, co wynikało m.in. z faktu, że wykonanie przeszczepu jest ściśle związane ze zgodnością tkankową dawcy i biorcy, jak również z samym pozyskaniem dawcy oraz czasem, który upływa pomiędzy pobraniem narządu, a przeszczepem, czy chociażby kwalifikacją medyczną pozyskanego narządu. Nie każdy pobrany narząd zostaje zakwalifikowany do przeszczepienia.

Niższe wykorzystanie środków finansowych spowodowane było m.in. niewykorzystaniem w pełni środków finansowych zaplanowanych na zadanie dotyczące częściowych procedur medycznych – leczenie choroby przeszczep przeciwko gospodarzowi, powody medyczne uniemożliwiają wcześniejsze dokładne zaplanowanie liczby procedur w powyższym zakresie.

4.5.26. Programy wsparcia finansowego inwestycji w infrastrukturę w ochronie zdrowia

Podstawą prawną ustanowienia Programów wieloletnich wsparcia finansowego inwestycji w infrastrukturę w ochronie zdrowia są: uchwała nr 72/2011 Rady Ministrów z dnia 24 maja 2011 r. z późn. zm., uchwała nr 66/2015 Rady Ministrów z dnia 12 maja 2015 r. z późn. zm., uchwała nr 197/2015 Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2015 r. z późn. zm., uchwała nr 202/2017 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r., uchwała nr 203/2017 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r., uchwała nr 85/2018 Rady Ministrów z dnia 14 czerwca

2018 r., art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych z późn. zm. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programów jest Minister Zdrowia.

Programy realizowane były w 2018 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, zadania *20.4. W Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia*, podzadania *20.4.1. W (o tej samej nazwie)*, działania *20.4.1.1. W Inwestycje budowlane w obiektach związanych z ochroną zdrowia z wyłączeniem programów polityki zdrowotnej*. W zestawieniu programów wieloletnich w układzie zadaniowym stanowiącym Załącznik nr 10 do ustawy budżetowej na rok 2018 wykazano następujące programy:

- „Nowa siedziba Szpitala Uniwersyteckiego Kraków-Prokocim”,
- „Budowa Centrum Medycyny Nieinwazyjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego”,
- „Przebudowa i rozbudowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku”,
- „Przebudowa Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie”,
- „Przebudowa i rozbudowa Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 Uniwersytetu Medycznego w Lublinie”,
- „Drugi etap budowy Centrum Kliniczno – Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz z Akademickim Ośrodkiem Onkologicznym”,
- „Wieloletni program medyczny – rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr. Jana Bizuela w Bydgoszczy”,
- „Powstanie Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi”.

Na realizację wszystkich ośmiu programów w 2018 r. wydatkowano łącznie 481.185 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach na 2018 r.

Kwoty: 2.500 tys. zł („Budowa Centrum Medycyny Nieinwazyjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego”); 1.328.tys. zł („Wieloletni program medyczny – rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr. Jana Bizuela w Bydgoszczy”); 56 tys. zł „Powstanie Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi” zostały ujęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

Programy obejmowały działania związane z budową, przebudową oraz rozbudową obiektów szpitalnych, w ramach których w 2018 r. zrealizowano szereg działań, takich jak:

1. „Nowa siedziba Szpitala Uniwersyteckiego Kraków-Prokocim” – zgodnie z zakresem rzeczowym kontynuowane były prace przy wykonaniu przyłącza sieci elektrycznej i energetycznej, segmentów budynku głównego oraz budynków zaplecza technicznego,

wykonanie instalacji wentylacji i klimatyzacji, wodnych, kanalizacyjnych, grzewczych, chłodniczych, gazów medycznych, elektrycznych, słaboprądowych, automatyki oraz poczty pneumatycznej. Ponadto kontynuowano wykonanie w ramach zagospodarowania drogi wewnętrzne oraz parkingi, lądowisko dla helikopterów wraz z dojazdem. Rozpoczęto dostawy i uruchamianie sprzętu medycznego.

2. „Budowa Centrum Medycyny Nieinwazyjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego” - zgodnie z zakresem rzeczowym nastąpiła kontynuacja robót wykończeniowych, prac elewacyjnych, robót instalacyjnych, zagospodarowania terenu, montaż osprzętu instalacyjnego, wyposażenie budynków w sprzęt medyczny, meble.
3. „Przebudowa i rozbudowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku” – dokonano płatności za roboty wykonane w III kwartale 2018, zakończono realizację usługi nadzorów autorskich i alokacji klinik, dostarczone i odebrano wyposażenie do Klinik, Zakładów Diagnostyki, OIT, Administracji Szpitala.
4. „Przebudowa Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie” – zgodnie z zakresem rzeczowym nastąpiło zakończenie robót budowlanych, instalacyjnych i wykończeniowych w budynku L, M, J-M, L-N, stacja transformatorowa – rozbiórki, elewacje, ściana osłonowa, przebudowa wewnętrzna, drogi, mała architektura, oświetlenie terenu. Zrealizowano wyposażenie budynków L, M, L-N w sprzęt meblowo-technologiczny i medyczny.
5. „Przebudowa i rozbudowa Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 Uniwersytetu Medycznego w Lublinie” – zgodnie z zakresem rzeczowym nastąpiła kontynuacja robót budowlanych, rozbiórki elementów infrastruktury przy ul. Radziwiłłowskiej 13 – roboty budowlano-instalacyjne w obiektach przy ul. Staszica 11 i 16 oraz rozpoczęcie prac budowlanych przy ul. Staszica 11 i przygotowanie inwestycji przy ul. Staszica 16. Kontynuacja budowy obiektów podstawowych z instalacjami przy ul. Głuskiej 1.
6. „Drugi etap budowy Centrum Kliniczno-Dydaktycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz z Akademickim Ośrodkiem Onkologicznym” – zgodnie z harmonogramem zostały wykonane: koncepcja funkcjonalna inwestycji, prace projektowe w zakresie projektu budowlanego, ekspertyzy, dokumentacja projektowa przyłączy sieci wodociągowej, przebudowa instalacji wodociągowej.
7. „Wieloletni program medyczny – rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego Nr 2 im. dr. Jana Bizuela w Bydgoszczy” – zgodnie z zakresem rzeczowym zostały wykonane prace projektowe oraz modernizacja i doposażenie Klinik.
8. „Powstanie Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi” – zgodnie z zakresem rzeczowym został wykonany program

funkcjonalno-użytkowy, została wybudowana zewnętrzna rampa tlenowa, zakup i dostawa wyposażenia, zarządzanie projektowe i obsługa inwestorska.

4.5.27. Program zapobieżenia negatywnym skutkom deficytu pilotów w Śmigłowcowej Służbie Ratownictwa Medycznego (HEMS) oraz modernizacji samolotowego zespołu transportowego w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym w Warszawie

Program został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 12/2018 z dnia 29 stycznia 2018 r. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu było Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Warszawie nadzór nad realizacją Programu sprawował Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2018-2023 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, zadania *20.2. W Ratownictwo medyczne*, podzadania *20.2.1. W (o tej samej nazwie)*, działania *20.2.1.1. Działalność lotniczych zespołów ratownictwa medycznego*.

Celem Programu jest poprawa dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych przez lotnicze zespoły ratownictwa medycznego oraz przez samolotowy zespół transportowy, który będzie realizowany przez zapobieżenie negatywnym skutkom deficytu pilotów w HEMS oraz przez modernizację samolotowego zespołu transportowego. Zapobieżenie skutkom deficytu pilotów będzie się odbywało przez zapewnienie szkolenia polegającego na osiągnięciu wymogów nalotowych przez pilotów – kandydatów do zatrudnienia na stanowisku dowódcy śmigłowca EC-135. Modernizacja samolotowego zespołu transportowego umożliwi minimalizację przerw w 24-godzinnej ciągłości operacyjnej zespołu, zwiększenie potencjału samolotowego zespołu transportowego i eliminację występujących ograniczeń w dostępie do samolotowego zespołu transportowego.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano łącznie kwotę 8.406 tys. zł, co stanowi 21,3% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Poprawa dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych przez lotnicze zespoły ratownictwa medycznego oraz samolotowy zespół transportowy przez zapobieżenie negatywnym skutkom deficytu pilotów w Śmigłowcowej Służbie Ratownictwa Medycznego oraz modernizację samolotowego zespołu transportowego	Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Warszawie	1) Skuteczność modernizacji samolotowego zespołu transportowego (%)	*	50
		2) Liczba wyszkolonych pilotów	*	0

*Program nie był ujęty w załączniku nr 10 do ustawy budżetowej na rok 2018

W roku 2018 r. w ramach programu wieloletniego przede wszystkim zostały zrealizowane częściowe zakupy inwestycyjne – zakupiono trzy samoloty szkoleniowe jednosilnikowe oraz dwa śmigłowce szkoleniowe jednosilnikowe Robinson R44 II.

Niższe wykorzystanie środków finansowych było spowodowane przede wszystkim unieważnieniem przetargu na zakup dwóch samolotów z zabudowaną kabiną medyczną i sprzętem medycznym.

4.5.28. Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworowych

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 208/2015 z dnia 3 listopada 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją programu sprawuje wykonawca Programu – Minister Zdrowia.

Obowiązujący w latach 2016-2024 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **20. Zdrowie**, zadania *20.4. W Rozwój infrastruktury systemu ochrony zdrowia*, podzadania *20.4.1. W (o tej samej nazwie)*, działania *20.4.1.3. Inwestycje budowlane oraz wymiana i modernizacja sprzętu w zakresie programów polityki zdrowotnej* oraz zadania *20.5. W Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia oraz nadzór sanitarno-epidemiologiczny*, podzadania *20.5.1. W Profilaktyka zdrowotna i promocja zdrowego trybu życia*, działania *20.5.1.4. Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia w ramach programów polityki zdrowotnej*.

Program obejmuje szereg działań w ramach 5 priorytetów Programu, tj.:

- promocję zdrowia i profilaktykę nowotworów (m.in. promowanie aktywnego trybu życia, zdrowego odżywiania, działań na rzecz ograniczenia palenia tytoniu, ograniczenia spożywania alkoholu, profilaktyki nowotworów złośliwych skóry),
- profilaktykę wtórną, diagnostykę oraz wykrywanie nowotworów (m.in. badania przesiewowe w kierunku wykrywania: raka jelita grubego, raka piersi, raka szyjki macicy, opieka nad rodzinami wysokiego, dziedzicznie uwarunkowanego ryzyka zachorowania na nowotwory złośliwe oraz badania w kierunku wczesnego wykrywania raka płuca),
- wsparcie procesu leczenia nowotworów (zakup i wymiana sprzętu do leczenia nowotworów, zakup endoprotez onkologicznych dla dzieci oraz zintegrowana opieka nad pacjentami onkologicznymi i ich bliskimi),
- edukację onkologiczną (działania mające na celu poprawę stanu wiedzy i umiejętności personelu medycznego oraz przedstawicieli innych zawodów medycznych w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia – z zakresu diagnostyki onkologicznej),
- wspomaganie systemu rejestracji nowotworów (działania na rzecz poprawy funkcjonowania obecnego systemu gromadzenia danych o chorobach nowotworowych w Polsce oraz jakości publikowanych danych).

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 225.739 tys. zł, co stanowi 90,3% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Dążenie do przybliżenia się do wskaźników europejskich w zakresie 5-letnich przeżyć chorych na nowotwory mające największy udział w strukturze zgonów na nowotwory w Polsce	Ministerstwo Zdrowia	Liczba osób przypadająca na 1 akcelerator w kraju i w poszczególnych województwach (w tys.)	230	240

W zakresie promocji zdrowia i profilaktyki nowotworów w 2018 roku prowadzone były różnego rodzaju działania promocyjne, edukacyjne i informacyjne na rzecz zwiększenia zgłaszalności Polaków na badania profilaktyczne. W zakresie działań profilaktycznych wykonano 107.459 badań kolonoskopowych w kierunku wczesnego wykrywania raka jelita grubego. Ponadto w ramach Programu wykonano 10.168 badań przesiewowych płuc przy użyciu niskodawkowej tomografii komputerowej (badania były wykonywane w powiatach o najniższym wskaźniku operacyjności raka płuca). Dodatkowo prowadzona była opieka nad rodzinami z wysokim, dziedzicznym uwarunkowaniem ryzyka zachorowania na nowotwory złośliwe (w działaniach uczestniczyły 34 podmioty lecznicze w całym kraju).

W zakresie wsparcia procesu leczenia nowotworów na potrzeby leczenia dzieci z nowotworami kości zakupiono 59 endoprotez onkologicznych, co pozwoliło na ograniczenie niepełnosprawności u dzieci z nowotworami układu kostno-mięśniowego i zapewniło dostęp do postępowania chirurgicznego mniej okaleczającego z wykorzystaniem endoprotez onkologicznych.

W ramach zadań inwestycyjnych w 2018 r. zakupiono sprzęt dla potrzeb zakładów radioterapii (8 akceleratorów), klinik i oddziałów torakochirurgii (19 jednostek – sprzęt do leczenia raka płuca), klinik i oddziałów hematoonkologii (10 jednostek – sprzęt do diagnostyki i leczenia białaczek) oraz diagnostyki onkologicznej (14 jednostek – gamma kamery).

W zakresie działań edukacyjnych w 2018 r. prowadzono szkolenia dla lekarzy ginekologów, położnych, diagnostów laboratoryjnych, techników elektroradiologii oraz lekarzy kolonoskopistów. Prowadzono także szkolenia w zakresie: wsparcia psychoonkologicznego dla pacjentów onkologicznych i ich bliskich, szkolenia personelu medycznego w zakresie psychoonkologii, oraz szkolenia z zakresu onkologii dla lekarzy POZ. W ramach wsparcia psychoonkologicznego dla pacjentów onkologicznych edukowano łącznie 1.458 pacjentów z problemami onkologicznymi i ich bliskich. Przeprowadzone szkolenia personelu medycznego w zakresie psychoonkologii – dały w efekcie 1.134 przeszkolonych osób z kilku grup zawodowych (lekarze, pielęgniarki, położne, psychologowie, fizjoterapeuci oraz pracownicy innych specjalności powiązanych z pracą z pacjentem onkologicznym).

W ramach przeprowadzonych w roku 2018 szkoleń z zakresu onkologii dla lekarzy POZ –

w wykładach uczestniczyło 173, a w zajęciach warsztatowych 153 lekarzy POZ z województw: śląskiego, łódzkiego i opolskiego.

Ponadto wspierano funkcjonowanie działania Krajowego Rejestru Nowotworów i 16 wojewódzkich biur rejestracji nowotworów w zakresie zbierania i gromadzenia danych o nowotworach oraz zapewnienia wysokiej, jakości tych danych.

Niższe od zaplanowanego wydatkowanie środków finansowych w 2018 r. wynikało przede wszystkim z niższej, niż zakładano, zgłaszalności pacjentów na badania finansowane w ramach programu oraz mniejszego, niż zakładano, zainteresowania szkoleniami.

Natomiast w przypadku wydatków majątkowych niewydatkowana kwota wynikała z osiągnięcia przez realizatorów poszczególnych zadań inwestycyjnych niższych cen u dostawców na zakup sprzętu.

4.5.29. Rządowy Program Rezerw Strategicznych

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 160/2017 z dnia 10 października 2017 r. Wykonawcą Programu jest Minister Energii.

Obowiązujący w latach 2017-2021 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, zadania 6.2. *W Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalni*, podzadania 6.2.2. *Rezerwy strategiczne oraz zapasy agencyjne ropy naftowej i paliw*, działania 6.2.2.1. *Rezerwy strategiczne*.

Podstawowym celem Programu jest określenie asortymentu i ilości rezerw strategicznych, które mają być tworzone i utrzymywane (lub likwidowane) w poszczególnych latach jego obowiązywania. Rezerwy te będą wykorzystywane w celu wsparcia realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa, odtworzenia infrastruktury krytycznej, złagodzenia zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokojeniu podstawowych potrzeb obywateli, ratowania ich życia i zdrowia, a także wypełnienia zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Na realizację programu w 2018 r. wydatkowano 214.898 tys. zł, co stanowi 99,7% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Określenie asortymentu i ilości rezerw strategicznych, które mają być tworzone i utrzymywane (lub likwidowane) w poszczególnych latach jego obowiązywania	Ministerstwo Energii	Procent realizacji wielkości bazowej rezerw, określonej przez organ tworzący (w %)	nie mniej niż 80	95,1

Ze względu na charakter Programu, informacja na temat zadań realizowanych w jego ramach stanowi informację niejawną.

4.5.30. Program integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020

Program został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 202/2014 z dnia 7 października 2014 r. Wykonawcą Programu w 2018 r. był Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Minister Edukacji Narodowej oraz Wojewodowie. Jednocześnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji koordynował i nadzorował jego realizację (jako minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych).

Program obowiązujący w latach 2014-2020 w 2018 roku realizowany był w ramach funkcji **16. Sprawy obywatelskie**, zadania *16.2. W Przeciwdziałanie dyskryminacji oraz działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych*, podzadania *16.2.1. W (o tej samej nazwie)*, działania *16.2.1.1. W Działania krajowe i współpraca międzynarodowa na rzecz społeczności romskiej*.

Głównym celem Programu jest zwiększenie poziomu integracji społeczności Romów w Polsce, rozumianej jako niezbędna aktywność państwa na rzecz poprawy ważnych aspektów życia społecznego osób należących do romskiej mniejszości etnicznej, w szczególności w obszarze dostępu do systemu oświaty, rynku pracy, systemu ubezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej, a także poprawy sytuacji mieszkaniowej.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano łącznie 9.872 tys. zł, co stanowi 88,1% planu po zmianach – z tego z części 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne wydatkowano 407 tys. zł (81,4% planu po zmianach), z części 30 – Oświata i wychowanie – 565 tys. zł (80,7% planu po zmianach) oraz z części 85 – Województwa – 8.900 tys. zł (89% planu po zmianach).

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zwiększenie integracji społeczności romskiej w Polsce poprzez działania w obszarze edukacji, aktywizacji zawodowej, ochrony zdrowia oraz poprawy sytuacji mieszkaniowej	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Wojewodowie	Liczba Romów uczestniczących w Programie integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020 w stosunku do liczby osób deklarujących przynależność do romskiej mniejszości etnicznej (w %)	75	75,8

Zadania objęte Programem realizowały jednostki samorządu terytorialnego, podmioty zaliczone do sektora finansów publicznych oraz organizacje pozarządowe (w tym organizacje mniejszości romskiej). Wojewodowie odpowiedzialni byli za wydatkowanie środków na terenie województwa. Finansowane w ramach Programu zadania w podziale na obszary to:

- działalność świetlic integracyjnych, organizacja dodatkowych zajęć wyrównawczych z języka polskiego w przedszkolach i szkołach, wyposażenie uczniów w wyprawki szkolne, podręczniki, ubezpieczenie uczniów, wypoczynek letni i zimowy (edukacja),
- prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, działalność samopomocowa w zakresie zatrudnienia, staże zawodowe (aktywizacja zawodowa),
- zatrudnianie pielęgniarek środowiskowych dla społeczności romskiej, profilaktyczne badania lekarskie i szczepienia ochronne, opieka zdrowotna nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania (ochrona zdrowia),
- remonty lokali zamieszkałych przez Romów głównie w województwach: dolnośląskim, małopolskim, opolskim i warmińsko-mazurskim; inwestycje w ramach wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą, zakup mieszkań komunalnych dla Romów – woj. małopolskie (poprawa sytuacji mieszkaniowej).

Na wykorzystanie środków finansowych wpływ miała m. in. liczba złożonych wniosków, które zostały zarekomendowane do sfinansowania w 2018 r., a także odstąpienie w grudniu 2018 r. od realizacji dwóch zadań inwestycyjnych w woj. małopolskim: zakupu nieruchomości dla rodzin romskich z osiedla Koszary oraz budowy budynku mieszkalnego dla Romów w Ostrowsku, z uwagi na brak prawomocnego pozwolenia na budowę.

4.5.31. Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020

Program został ustanowiony uchwałą nr 221/2013 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. z późn. zm. Koordynatorem Programu realizowanego przez Wojewodów w 2018 r. był Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Obowiązujący w latach 2014-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny**, zadania *13.1. W Pomoc i integracja społeczna*, podzadania *13.1.2. W Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, działania *13.1.2.6. W Pomoc państwa w zakresie dożywiania oraz pomoc żywnościowa dla najuboższych*.

Głównym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. Realizacja Programu wpisuje się w prowadzoną politykę społeczną państwa w zakresie wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym, podniesienia poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych.

Na realizację programu w 2018 r. wydatkowano 470.566 tys. zł, co stanowi 95,6% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania osobom i rodzinom pozbawionym posiłku, w szczególności dzieciom, osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym	Wojewodowie	Liczba osób objętych dożywianiem (w mln os.)	1,5	1,2

W ramach Programu w 2018 r. udzielane było wsparcie w szczególności: dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym. Program przewiduje przyznanie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W 2018 r. nastąpiła zmiana wysokości kryterium dochodowego, do 30 września 2018 r. kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej wynosiło 634 zł, a od 1 października 2018 r. – 701 zł, zaś w przypadku kryterium dochodowego na osobę w rodzinie odpowiednio: do 30 września 2018 r. – 514 zł, od 1 października 2018 r. – 528 zł.

W związku z powyższym, od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2018 r. wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania bezpłatnej pomocy z Programu wynosiła: dla osoby samotnie gospodarującej – 951 zł, a na osobę w rodzinie – 771 zł, a od 1 października 2018 r. wynosiła: dla osoby samotnie gospodarującej – 1.051,50 zł, a na osobę w rodzinie – 792 zł. Ponadto, Rada Gminy mogła także podjąć uchwałę o podwyższeniu kryterium dochodowego.

Na niższe wykonanie zaplanowanego na 2018 r. miernika oraz wydatków wpływ miał m.in. efekt programu „Rodzina 500+” – poprawa sytuacji materialnej rodzin i związane z tym mniejsze niż zakładano zainteresowanie programem. Ponadto absencja chorobowa uczniów w szkołach; wprowadzenie przez dyrektorów szkół dodatkowych dni wolnych od nauki.

4.5.32. „Senior+” na lata 2015-2020

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 34/2015 z dnia 17 marca 2015 r. z późn. zm. Wykonawcą Programu w 2018 r. był Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Wojewodowie.

Obowiązujący w latach 2015-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny**, zadania *13.1.W Pomoc i integracja społeczna*, podzadania *13.1.4.W Wspieranie aktywnego starzenia się*, działania *13.1.4.1.W (o tej samej nazwie)*.

Celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestniczenia w życiu

społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie liczby miejsc w placówkach „Senior+”. Dofinansowywane są działania jednostek samorządu w zakresie rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”. Udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także zaktywizowanie i zaangażowanie ich w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 51.713 tys. zł, co stanowi 83,5% planu po zmianach.

Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Wojewodowie	Liczba zrealizowanych zadań publicznych dofinansowanych w ramach Programu wieloletniego "Senior+" na lata 2015-2020	565	487

W ramach Programu w 2018 r. zostały wykonane następujące działania:

- dofinansowano utworzenie 258 nowych placówek, w tym 66 Dziennych Domów „Senior+” oraz 192 Kluby „Senior+” oraz wsparto finansowo bieżące funkcjonowanie 229 placówek, w tym 156 Dziennych Domów „Senior+” oraz 73 Klubów „Senior+”, które utworzono w latach 2015-2017 w całej Polsce,
- realizację wydarzenia promującego Program – III Spotkania Seniorów dla uczestników Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Starszych (27.09.2018 r.),
- przygotowanie generatora ofert dla edycji 2019 Programu Senior+, który umożliwił składanie ofert w ramach kolejnej edycji otwartego konkursu ofert.

Na niższe wykonanie zaplanowanego na 2018 r. miernika oraz wydatków decydujący wpływ miała rezygnacja 74 jednostek samorządu terytorialnego rekomendowanych do otrzymania dotacji na utworzenie placówki oraz bieżące funkcjonowanie, z przyjęcia dotacji, podpisania umowy lub w trakcie realizacji z takich powodów jak niedoszacowanie kosztów (brak odpowiedniej ilości środków finansowych zaplanowanych w budżecie), nierozstrzygnięcie przetargu, brak możliwości utworzenia placówki we wskazanym miejscu. Ponadto jednostki, które podpisały umowy i realizowały zadania wnioskowały o mniejsze niż przyznane środki

w związku ze zwiększeniem udziału środków własnych lub dokonały zwrotów niewykorzystanych dotacji.

4.5.33. Program polskiej energetyki jądrowej

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 15/2014 z dnia 28 stycznia 2014 r. Program był realizowany przez Ministerstwo Energii i Państwową Agencję Atomistyki.

Program obowiązujący w latach 2014-2030 w 2018 roku realizowany był w ramach funkcji **6. Polityka gospodarcza kraju**, zadania 6.2. *W Bezpieczeństwo gospodarcze państwa i gospodarka złożami kopalin*, podzadania 6.2.1. *W Rynki paliw i energii*, działania 6.2.1.6. *Działalność w zakresie rozwoju energetyki jądrowej* oraz w ramach funkcji **22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna**, zadania 22.1. *W (o tej samej nazwie)*, podzadania 22.1.1. *W (o tej samej nazwie)*, działania 22.1.1.1. *W (o tej samej nazwie)*.

Program ukierunkowany jest na wdrożenie w Polsce energetyki jądrowej, a przez to zapewnienie dostaw odpowiedniej ilości energii elektrycznej po akceptowalnych dla odbiorców (tj. gospodarki i społeczeństwa) cenach, przy równoczesnym zachowaniu wymagań ochrony środowiska. Dzięki Programowi zwiększone zostanie bezpieczeństwo energetyczne kraju w wyniku dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej przez wprowadzenie energetyki jądrowej. W jego ramach realizowane będą zróżnicowane przedsięwzięcia niezbędne do wdrożenia energetyki jądrowej oraz zapewnienia bezpiecznej i efektywnej jej eksploatacji.

Na realizację Programu w 2018 r. ze środków budżetu państwa wydatkowano łącznie 3.306 tys. zł, co stanowi 76,7% planu po zmianach, z tego w ramach działania 6.2.1.6. wydatkowano 2.020 tys. zł, co stanowi 77,2% planu po zmianach, natomiast w ramach działania 22.1.1.1. *W* wydatkowano 1.286 tys. zł, co stanowi 76% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego kraju w wyniku dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej. Przedstawienie działań niezbędnych do wdrożenia energetyki jądrowej, zapewnienia bezpiecznej i efektywnej eksploatacji obiektów energetyki jądrowej	Ministerstwo Energii, Państwowa Agencja Atomistyki	Poziom akceptacji społecznej dla rozwoju energetyki jądrowej w Polsce (w %)	57	49

W 2018 roku zrealizowano szereg zadań zmierzających do rozwoju polskiej energetyki jądrowej, m.in. prowadzono działania edukacyjno-informacyjne mające na celu zaangażowanie polskiego przemysłu w rozwój energetyki jądrowej. Wykonano analizy

na potrzeby aktualizacji Programu, prowadzono poszukiwania nowej lokalizacji składowiska odpadów promieniotwórczych nisko i średnio aktywnych, a także realizowano działania zawarte w *Krajowym planie postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym*.

Na niższe wykonanie wartości miernika w stosunku do zaplanowanej miała wpływ sytuacja energetyczna kraju oraz brak decyzji o rozwoju energetyki jądrowej.

Niższy od zakładanego poziom wykorzystania środków finansowych wynika przede wszystkim z trudności ze znalezieniem wykwalifikowanej w zakresie energetyki jądrowej kadry oraz przedłużające się procedury dotyczące zawierania umów.

4.5.34. Oświęcimski strategiczny program rządowy – Etap V 2016-2020

Program ustanowiony został uchwałą nr 146/2015 Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 2015 r. z późn. zm. Program był koordynowany w 2018 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Wojewodę Małopolskiego. Podmiotami bezpośrednio realizującymi Program byli: Miasto Oświęcim, Gmina Oświęcim, Powiat Oświęcimski, Województwo Małopolskie oraz Gmina Brzeszcze i Gmina Chelmek.

Obowiązujący Program w latach 2016-2020 realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania *9.1. W Ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą*, podzadania *9.1.1. W Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą*, działania *9.1.1.7. W Opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami i cmentarzami wojennymi*.

Celem Programu jest uporządkowanie i zagospodarowanie terenów wokół Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, rozwój działalności edukacyjnej, poprawa dostępności komunikacyjnej oraz atrakcyjności turystycznej Oświęcimia. Realizacja Programu służy zachowaniu pokoju społecznego wokół byłego KL Auschwitz-Birkenau dla tworzenia warunków godnego upamiętnienia największego w Europie i świecie *Miejsca Pamięci* masowej zagłady, wpisanego na listę *Światowego Dziedzictwa Dóbr Kultury UNESCO*.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano 13.034 tys. zł, co stanowi 98,4% planu po zmianach na 2018 r.

Kwota 1.344 tys. zł została ujęta w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2018 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
<p>Zapewnienie pokoju społecznego wokół byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau dla tworzenia warunków godnego upamiętnienia największego w Europie i świecie miejsca pamięci masowej zagłady, wpisanego na listę Zapewnienie pokoju społecznego wokół byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau dla tworzenia warunków godnego upamiętnienia największego w Europie i świecie miejsca pamięci masowej zagłady, wpisanego na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, głównie poprzez wsparcie działań jednostek samorządu terytorialnego Ziemi Oświęcimskiej na rzecz zagwarantowania godnych warunków upamiętnienia (ofiar) masowej zagłady, odpowiedniej dostępności miejsc pamięci i bezkonfliktowego funkcjonowania Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, przy jednoczesnym tworzeniu warunków dla harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych wspólnot samorządowych</p>	<p>Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wojewoda Małopolski</p>	<p>Liczba wykonanych zadań Programu do końca roku (w szt. narastająco)</p>	18	18

W ramach Programu realizowano działania w 2018 r. polegające na:

- zakończeniu prac związanych z opracowaniem dokumentacji wykonawczej budowy drogi odbarczającej – odnoga ul. Ofiar Faszyzmu – wydana została decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, sporządzone zostały operaty szacunkowe określające wartość nieruchomości gruntowych stanowiących działki przewidziane do przejęcia pod drogę, wykonano kanalizację deszczową i korytowanie drogi, uregulowano płatności za świadczone usługi nadzoru inwestorskiego i archeologicznego i część odszkodowań za nieruchomości gruntowe stanowiące działki przejęte pod drogę,
- wykonaniu pierwszego etapu budowy nowej drogi dojazdowej do „Judenrampe” i „Ziemniaczarek” łączącej ulice Ofiar Faszyzmu z ul. Piwniczną w Brzezince – opracowano dokumentację w zakresie korekty przebiegu drogi (podziały geodezyjne), opracowano projekt zagospodarowania terenu, wszczęto postępowania w sprawie wydania decyzji zezwalającej na realizację inwestycji,
- przebudowie ul. Szkolnej w Brzezince – budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej, zabezpieczenie sieci uzbrojenia podziemnego, przebudowa jezdni na długości ok.1.000 m, wykonanie nawierzchni zjazdów oraz jezdni, a także wykonanie pobocza na całej długości,
- przebudowie ul. Sołtysów w Brzezince w 2018 r. – zakończono prace obejmujące wymianę istniejącego kanału deszczowego, wykonanie nawierzchni jezdni i zjazdów oraz

wykonanie pobocza na całej długości ulicy i uzupełnienie ubytków w nawierzchni asfaltowej,

- przebudowie ul. Garbarskiej i ul. Krętej – na odcinku pomiędzy rondem przy zbiegu ulic Garbarskiej, Dworcowej, Obozowej i skrzyżowaniem z ulicą Kilińskiego przebudowano sieci uzbrojenia terenu (kanalizacja sanitarna i deszczowa, sieci teletechniczne, gazowe i energetyczne), konstrukcję drogi oraz instalację oświetleniową ulicy; na odcinku od budynku Przychodni Zdrowia nr 4 do ul. Legionów zbudowano ciąg pieszo-rowerowy oraz przebudowano parking w rejonie skrzyżowania z ul. Krętą i z ul. Szarych Szeregów z wyznaczeniem zatoki autobusowej,
- przebudowie ulicy Orłowskiego w Oświęcimiu podpisana została umowa na wykonanie kompletnej dokumentacji dla przedmiotowego zadania wraz z dokonaniem zgłoszenia robót budowlanych lub złożeniem wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę. Prace budowlane obejmujące przebudowę kolidującego uzbrojenia podziemnego, remont nawierzchni drogi na długości ok. 330 m, wykonanie chodników, zatok autobusowych, parkingów, ścieżki rowerowej oraz wykonanie odwodnienia drogi w całości zostały wykonane,
- przebudowie ulicy Spacerowej w Babicach – podpisano umowę na wykonanie kompletnej dokumentacji dla przedmiotowego działania wraz z obowiązkiem dokonania zgłoszenia robót budowlanych lub złożeniem wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę. Wykonawca przebudował kolidujące uzbrojenie podziemne, przeprowadził remont nawierzchni drogi na długości ok. 640 m, wykonał jednostronnie chodnik, zjazdy, odwodnienie drogi oraz remont poboczy i rowów,
- działaniach na rzecz utrzymania porządku w najbliższym sąsiedztwie terenów Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz zabytków położonych w sołectwie Brzezinka – wykonano prace porządkowe polegające na sprzątaniu i koszeniu traw oraz przejęto i przekazano do utylizacji odpady pochodzące z prac remontowych dachu historycznego obiektu byłej kantyny SS,
- przebudowie ul. Wysokie Brzegi – w ramach I etapu prac wykonano – na odcinku od obwodnicy północnej Oświęcimia do skrzyżowania z drogą wewnętrzną cmentarza komunalnego – przebudowę sieci uzbrojenia terenu (teletechnicznej, elektroenergetycznej i wodociągowej wraz z przyłączami), poszerzono jezdnię, przebudowano zjazdy i pobocza. Ponadto na odcinku bocznym w kierunku przejazdu kolejowego wyremontowano jezdnię przez zastosowanie nakładki asfaltowej oraz przebudowano zjazdy,
- przebudowie nawierzchni ulic w centrum Starego Miasta: Piastowska, Mały Rynek, Klasztorna, Mickiewicza, Stolarska, Solskiego, wykonawca prowadził prace na wszystkich odcinkach dróg równocześnie. Wykonano jezdnie i chodniki ulic: Piastowskiej, Klasztornej, Mickiewicza, Stolarskiej, Solskiego oraz na Małym Rynku. Na obszarze

tym zmodernizowano oświetlenie uliczne, wprowadzono zielen i małą architekturę oraz urządzone plac rekreacyjny na Małym Rynku,

- przebudowie ul. Lisowce i ul. Obozowej w Brzeszczach – przygotowano inwestycje, opracowano dokumentację projektową oraz wykonano roboty budowlane w zakresie robót przygotowawczych i ziemnych, odwodnienia powierzchniowe, asfaltowania nawierzchni jezdni, urządzenia ścieżki rowerowej, wykonania poboczy, zjazdów i wprowadzenie oznakowania pionowego,
- przebudowie parkingu przy Cmentarzu Komunalnym w Brzeszczach – utworzenie miejsc parkingowych dla autokarów, przygotowanie inwestycji, w tym opracowanie dokumentacji projektowej, a także wykonanie całości planowanych robót budowlanych (miejsca parkingowe, drogi manewrowe i chodniki),
- budowie ścieżki rowerowej związanej z miejscami pamięci KL Auschwitz-Birkenau wyłoniono wykonawcę i podpisano, a także wykonano pracę w ramach umowy na realizację I etapu działania – budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku od ul. Klonowej do ul. Dąbrowskiego w Brzeszczach. Ponadto przystąpiono do działań, zmierzających do opracowania dokumentacji na pozostałą część ścieżki rowerowej,
- modernizacji układu dróg – ulica Wojska Polskiego, ulica Marszałka Piłsudskiego i ulica Ofiar Faszyzmu w Chełmku, stanowiących dojazd do miejsca pamięci – rozpoczęto od opracowania dokumentacji projektowej, wyłoniony wykonawca prac drogowych niezwłocznie przystąpił do robót drogowych, w wyniku których wykonana została wymiana nakładki asfaltowej na odcinku ok. 770 m.

Niższe wykorzystanie środków spowodowane było trudnościami w wyłanianiu wykonawców robót budowlanych w ramach postępowań przetargowych oraz radykalnym wzrostem cen ofertowych w stosunku do wartości robót określonych w kosztorysach inwestorskich.

4.5.35. Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019

Program został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 154/2015 z dnia 8 września 2015 r.^{*} z późn. zm. Koordynację i nadzór nad realizacją Programu przez Wojewodów sprawował w 2018 r. Minister Infrastruktury.

Obowiązujący Program w latach 2016-2019* realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.1.W Transport drogowy i infrastruktura drogowa*, podzadania *19.1.4.W Budowa, przebudowa, utrzymanie i remonty sieci dróg publicznych*, działania *19.1.4.6.W Pozostałe drogi publiczne*.

---

^{*}w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Dróg Samorządowych, rok 2018 był ostatnim rokiem funkcjonowania Programu, natomiast zadania z naboru wniosków o dofinansowanie inwestycji w ramach Programu na 2019 r. zostaną przeniesione do realizacji w ramach Funduszu Dróg Samorządowych

Celem wdrożenia Programu jest poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz zwiększenie dostępności transportowej – stworzenie spójnej, zrównoważonej i przyjaznej użytkownikowi sieci drogowej w wymiarze lokalnym.

Na realizację programu w 2018 r. wydatkowano 790.284 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach na 2018 r.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i zwiększenie dostępności transportowej przez tworzenie spójnej, zrównoważonej i przyjaznej użytkownikowi sieci drogowej w wymiarze lokalnym	Ministerstwo Infrastruktury, Wojewodowie	Długość wybudowanych (rozbudowanych), przebudowanych i wyremontowanych dróg powiatowych i gminnych w ramach Programu (narastająco w km)	6.600	4.765

W ramach Programu w 2018 r. zrealizowano 684 zadania (w tym 219 powiatowych i 465 gminnych), które umożliwiły korzystniejsze połączenie z istniejącą siecią dróg (w tym z drogami wyższej kategorii), poprawiły dostępność komunikacyjną do lokalnych ośrodków gospodarczych, zakładów pracy, przedsiębiorstw, szpitali, zakładów opieki zdrowotnej, przedszkoli, urzędów oraz ośrodków kultury, a także podniesienie parametrów użytkowych dróg. Powyższe inwestycje służyły realizacji *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* w obszarze równoważenia potencjału rozwoju regionów Polski oraz *Strategii Rozwoju Transportu 2020 (z perspektywą do 2030)*.

Na niższe wykonanie wartości miernika miał wpływ głównie wzrost wartości kontraktów wynikający przede wszystkim ze wzrostu cen materiałów i wyrobów budowlanych.

Niższe wykorzystanie środków spowodowane było oszczędnościami przetargowymi, rozliczeniami powykonawczymi, karami umownymi oraz rezygnacją beneficjentów z realizacji zadań.

4.5.36. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

Program ustanowiony został uchwałą nr 180/2015 Rady Ministrów z dnia 6 października 2015 r. Program realizuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego za pośrednictwem Biblioteki Narodowej w Priorytecie 1 Programu oraz Instytutu Książki w Krakowie w Priorytecie 2, a także Minister Edukacji Narodowej w Priorytecie 3. Nadzór nad realizacją programu sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obowiązujący w latach 2016-2020 Program realizowany był w 2018 r. w ramach funkcji **9. Kultura i dziedzictwo narodowe**, zadania 9.2. *Działalność artystyczna, upowszechniająca, promująca kulturę i dialog międzykulturowy*, podzadania 9.2.1. (o tej samej nazwie), działania 9.2.1.6. *Wspieranie i promowanie literatury i czytelnictwa*, a także funkcji **3. Edukacja, wychowanie i opieka**, zadania 3.1. *W Oświata i wychowanie*, podzadania 3.1.2. *W Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne*, działania

3.1.2.2. W Wsparcie dostępu do książek, podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych.

Podstawowym celem Programu jest poprawa stanu czytelnictwa w Polsce poprzez wzmacnianie roli bibliotek szkolnych, pedagogicznych i publicznych jako lokalnych ośrodków życia społecznego, stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy w małych miasteczkach, gminach wiejskich i miejsko-wiejskich.

Na realizację programu w 2018 r. wydatkowano łącznie 85.532 tys. zł, co stanowi 98,3% planu po zmianach, w tym w priorytetach 1 i 2 wydatkowano 55.791 tys. zł, co stanowi 97,9% planu po zmianach; w priorytecie 3 wydatkowano 29.741 tys. zł, co stanowi 99,1% planu po zmianach.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
1) Wzmocnienie potencjału i roli bibliotek 2) Uatrakcyjnienie księgozbiorów bibliotek	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biblioteka Narodowa, Instytut Książki w Krakowie	1) Liczba nowych, zmodernizowanych, wyremontowanych i wyposażonych obiektów bibliotecznych (narastająco)	1) 153	1) 109
		2) Liczba zakupionych nowości wydawniczych (w mln egzemplarzy)	2) 4,6	2) 3,3
3) Wzmocnienie potencjału i roli bibliotek szkolnych i pedagogicznych poprzez zakup nowości wydawniczych	Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewodowie	Odsetek uczniów korzystających z zakupionych nowości wydawniczych do biblioteki szkolnej (w %)	60	76

W ramach Programu w 2018 r. Biblioteka Narodowa koordynowała realizację Priorytetu 1 – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych, ustalono kryteria i zasady podziału dotacji na zakup nowości wydawniczych, ogłoszono nabór wniosków, zaakceptowano podział dotacji w wysokości 26.500 tys. zł dla 2.511 bibliotek publicznych.

Instytut Książki koordynował realizację Priorytetu 2 – Infrastruktura bibliotek, w ramach którego został ogłoszony nabór wniosków na zadania rozpoczynające się w 2018 r.,

w wyniku naboru rozdysponowano kwotę 29.400 tys. zł, prowadzono też spotkania informacyjne z przedstawicielami bibliotek oraz władz samorządowych.

W ramach Priorytetu 3 w 2018 r. do bibliotek szkolnych i pedagogicznych zostało zakupionych 2.104.117 książek (do bibliotek szkolnych – 2.089.330, do bibliotek pedagogicznych – 14.787). Szkoły i biblioteki pedagogiczne prowadziły działania promujące czytelnictwo, spotkania autorskie, konkursy czytelnicze, szkolenia dla nauczycieli, uczestniczyły w ogólnopolskich akcjach promujących czytelnictwo, realizowały projekty edukacyjne z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki szkolnej.

Duże zainteresowanie Programem spowodowało, że odsetek uczniów korzystających z zakupionych nowości wydawniczych do bibliotek szkolnych wyniósł 76% (zakładany 60%). Natomiast niższe wykonanie wartości pozostałych mierników wynika z przedłużających się prac budowlanych/remontowych (1) oraz kupieniem przez biblioteki publiczne mniejszej liczby książek o wyższej wartości (2).

4.5.37. Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)

Program ustanowiony został uchwałą nr 156/2015 Rady Ministrów z dnia 8 września 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad sprawował w 2018 r. Minister Infrastruktury.

Obowiązujący w latach 2014-2023 Program realizowany był w 2018 r. w ramach:

- funkcji **17. Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju**, zadania *17.2. W Koordynacja, zarządzanie i wdrażanie realizacji programów operacyjnych polityki spójności oraz pozostałych programów finansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków pomocowych*, podzadania *17.2.1. W Koordynacja realizacji, zarządzanie i wdrażanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE*,
- funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania *19.1. W Transport drogowy i infrastruktura drogowa*, podzadania *19.1.3. Zarządzanie siecią dróg krajowych* oraz podzadania *19.1.4. W Budowa, przebudowa, utrzymanie i remonty sieci dróg publicznych*.

Program jest dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym względem strategii zintegrowanej pn. *Strategia Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)*. W ramach Programu określone są cele dotyczące rozwoju infrastruktury drogowej stanowiącej własność Skarbu Państwa oraz harmonogram realizacji inwestycji służących ich osiągnięciu wraz ze źródłami finansowania planowanych działań.

Głównym założeniem Programu jest budowa spójnego i nowoczesnego systemu dróg krajowych, zapewniającego efektywne funkcjonowanie drogowego transportu osobowego i towarowego.

Na realizację Programu z budżetu państwa w 2018 r. wydatkowano 4.134.925 tys. zł środków budżetowych, tj. 96,6% planu po zmianach.

W 2018 r. na Program wydatkowano łącznie (ze wszystkich źródeł finansowania) środki w wysokości ogółem 14.835.015 tys. zł, w tym:

- Budżet państwa – 4.134.925 tys. zł,
- Krajowy Fundusz Drogowy – 10.700.090 tys. zł (w tym 4.966.398 tys. zł stanowiły wydatki podlegające refundacji z funduszy UE, stanowiące tzw. prefinansowanie wkładu unijnego).

Cel Programu i miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Poprawa dostępności komunikacyjnej Polski i połączenie z głównymi korytarzami transportowymi	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Stopień realizacji docelowej sieci dróg szybkiego ruchu (w %)	51,46	48,72

Realizując cele Programu w 2018 r. wykonano szereg prac w zakresie: budowy autostrad, dróg ekspresowych i obwodnic, a także wzmocnienia i przebudowy sieci dróg. W ramach pozostałych wydatków inwestycyjnych zrealizowano m.in.: przebudowę dróg i mostów wraz z zadaniami poprawiającymi bezpieczeństwo ruchu drogowego, ochronę środowiska wraz z budową i przebudową urządzeń ochrony środowiska.

Na niższą od zaplanowanej wartość miernika wpływ miały m.in.: wydłużenie terminu ukończenia części odcinka drogi S51 (Olsztyn Wschód – Olsztyn Południe); odcinka klasy S (S5 Poznań A2 w. Głuchowo – Wronczyn); odcinka S3 (Nowa Sól Południe Gaworzyce) zadanie III odcinek w. Kaźmierzów – w. Lubin Północ; zadania A1 odcinka Pyrzowice – koniec obw. Częstochowy – dla odcinka G Blachownia – w. Zawodzie i odcinka I Woźniki – Pyrzowice.

4.5.38. Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku

Program ustanowiono uchwałą Rady Ministrów nr 162/2015 z dnia 15 września 2015 r. z późn. zm. Nadzór nad realizacją Programu przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w 2018 r. sprawował Minister Infrastruktury .

Obowiązujący w latach 2014-2023 Program w 2018 r. realizowany był w ramach:

- funkcji **19. Transport i infrastruktura transportowa**, zadania 19.2. *Transport kolejowy i infrastruktura kolejowa*, podzadania 19.2.4. *Rozwój infrastruktury kolejowej*, działania 19.2.4.2. *Budowa, modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych*,
- funkcji **11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic**, zadania 11.4. *W Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa*, podzadania 11.4.2. *W Pozamilitarne przygotowania obronne*, działania 11.4.2.2. *W Zaspokajanie potrzeb Sił Zbrojnych i wojsk sojusznicych przez sektor pozamilitarny*.

Program jest dokumentem określającym zadania inwestycyjne w zakresie rozwoju infrastruktury kolejowej zarządzanej przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA. Głównym kierunkiem realizacji Programu jest wzmocnienie roli transportu kolejowego w zintegrowanym systemie transportowym kraju poprzez stworzenie spójnej i nowoczesnej sieci linii kolejowych, która zwiększy dostępność oraz poprawi jakość świadczonych usług na rzecz przewoźników oraz pasażerów, nadawców i odbiorców towarów przewożonych koleją.

Na realizację Programu w 2018 r. wydatkowano z budżetu państwa 1.453.289 tys. zł, tj. 82,5% planu po zmianach.

W 2018 r. na Program wydatkowano łącznie (ze wszystkich źródeł finansowania) środki w wysokości ogółem 7.327.064 tys. zł, w tym:

- Budżet państwa – 1.453.289 tys. zł
- Budżet środków europejskich – 4.877.891 tys. zł,
- Fundusz Kolejowy – 92.067 tys. zł,
- Pozostałe źródła (kredyty z EBI, obligacje PKP PLK SA, środki własne PKP PLK SA) – 903.816 tys. zł,

Ponadto PKP PLK SA prefinansowała część wydatków środkami własnymi w wysokości 4.683.088 tys. zł.

Cel Programu oraz miernik stopnia jego realizacji zaprezentowano w tabeli:

Cel	Jednostka koordynująca /realizująca	Miernik	2018 plan	2018 wykonanie
Zwiększenie długości przebudowanych linii kolejowych	PKP PLK S.A.	Długość przebudowanych linii kolejowych (w km toru)	1.538,8	1.172,4

W ramach realizacji Programu w 2018 r. przeprowadzono szereg zadań polegających na: modernizacji urządzeń sieci trakcyjnej, modernizacji i rewitalizacji nawierzchni kolejowej, modernizacji i budowie skrzyżowań linii kolejowej i dróg oraz modernizacji lub zabudowie nowoczesnych, komputerowych urządzeń sterowania ruchem kolejowym.

Głównymi czynnikami wpływającymi na odchylenie od planowanej wartości miernika były m.in. opóźnienia w realizacji procedur przetargowych oraz decyzjach administracyjnych. Niższe, w stosunku do planowanego, wydatkowanie środków finansowych wynika z procesu inwestycyjnego, w tym realnego postępu prac na placach budowy, a także wymienionych powyżej opóźnień.

4.6. Wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 2018 r.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, w ustawie budżetowej na rok 2018 zaplanowano dla państwowej sfery budżetowej:

- 1) kwoty bazowe dla osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w poszczególnych grupach pracowniczych, które wyniosły dla:
  - osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – 1.789,42 zł,
  - członków korpusu służby cywilnej, etatowych członków samorządowych kolegiów odwoławczych i kolegiów regionalnych izb obrachunkowych, pracowników Rządowego Centrum Legislacji, ekspertów, asesorów i aplikantów eksperckich Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, członków służby zagranicznej niebędących członkami korpusu służby cywilnej – 1.873,84 zł,
  - członków Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych – 1.523,29 zł,
  - żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy – 1.523,29 zł,
  - funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej – 1.662,84 zł,
- 2) średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej – 100%.

Zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela kwota bazowa dla nauczycieli wyniosła:

- 1) od dnia 1 stycznia 2018 r. – 2.752,92 zł,
- 2) od dnia 1 kwietnia 2018 r. – 2.900,20 zł.

W ustawie budżetowej na rok 2018 zaplanowano dla państwowych jednostek budżetowych, w podziale na części i działy klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych oraz na poszczególne grupy osób wynagrodzenia w wysokości 32.808.391 tys. zł i w rezerwach celowych 516.601 tys. zł (łącznie z rezerwami celowymi – 33.324.992 tys. zł).

W ciągu roku w stosunku do ustawy budżetowej wprowadzono następujące zmiany:

- 1) z rezerw uruchomiono ogółem wynagrodzenia w wysokości 353.960 tys. zł,
- 2) zmniejszono środki na wynagrodzenia w kwocie:
  - 1.357 tys. zł, w związku z przeniesieniem wydatków na wynagrodzenia na podstawie art. 194 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
  - 31.316 tys. zł, w związku z przeniesieniem wydatków na uposażenia na podstawie art. 10a ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.

Ponadto w ramach przeniesień planowanych dochodów i wydatków dokonanych rozporządzeniami Prezesa Rady Ministrów na podstawie przepisów prawa materialnego przeniesione zostały odpowiednio planowane kwoty wynagrodzeń między częściami budżetowymi/działami.

Wynagrodzenia dla pracowników państwowych jednostek budżetowych w podziale na grupy pracownicze przedstawia poniższa tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE a - Plan wg ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70	WYNAGRODZENIA ^{1/} w tys. zł		
	OGÓŁEM	z tego:	
		Wynagrodzenia	Dodatkowe wynagrodzenia roczne ^{2/}
1	2	3	4
OGÓŁEM			
a ^{3/}	33.324.992	30.914.715	2.410.277
b	32.379.920	30.175.423	2.204.497
Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń			
a	5.278.248	4.884.890	393.358
b	5.484.436	5.126.904	357.532
Członkowie korpusu służby cywilnej			
a	8.153.438	7.558.912	594.526
b	8.172.224	7.653.486	518.738
Osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe			
a	41.938	41.938	
b	35.395	35.395	
Etatowi członkowie samorządowych kolegiów odwoławczych			
a	62.632	57.819	4.813
b	61.979	57.518	4.461
Funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej			
a	728.081	650.272	77.809
b	741.877	678.105	63.772
Żołnierze zawodowi i funkcjonariusze			
a	16.606.205	15.411.716	1.194.489
b	16.002.146	14.870.575	1.131.571
Sędziowie delegowani do ministerstwa sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej ministrowi sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, prokuratorzy oraz asesory prokuratorscy			
a	1.071.242	991.828	79.414
b	1.016.999	947.784	69.215
Ekspert, asesory i aplikanci eksperckcy Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej			
a	17.850	16.455	1.395
b	17.406	16.252	1.154
Pracownicy Rządowego Centrum Legislacji			
a	19.044	17.552	1.492
b	18.894	17.552	1.342

WYSZCZEGÓLNIENIE a - Plan wg ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70	WYNAGRODZENIA ^{1/} w tys. zł		
	OGÓŁEM	z tego:	
		Wynagrodzenia	Dodatkowe wynagrodzenia roczne ^{2/}
1	2	3	4
Etatowi członkowie kolegiów regionalnych izb obrachunkowych			
a	22.008	20.285	1.723
b	20.577	19.149	1.428
Członkowie Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych			
a	7.165	6.694	471
b	6.625	6.312	313
Członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej			
a	33.092	29.265	3.827
b	29.873	27.752	2.121
Nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej			
a	767.448	710.488	56.960
b	771.489	718.639	52.850

1/ wynagrodzenia finansowane z budżetu państwa i budżetu środków europejskich,

2/ dla żołnierzy dodatkowe uposażenie roczne, a dla funkcjonariuszy – nagroda roczna,

3/ łącznie z rezerwami celowymi: planowane wynagrodzenia ogółem w wysokości – 516.601 tys. zł,

W roku 2018 wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych objętych przepisami ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w układzie działowym kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE a - Plan wg ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70	WYNAGRODZENIA ^{1/} (w tys. zł)		
	OGÓŁEM	z tego:	
		Wynagrodzenia	Dodatkowe wynagrodzenia roczne ^{2/}
1	2	3	4
OGÓŁEM			
a ^{3/}	33.324.992	30.914.715	2.410.277
b	32.379.920	30.175.423	2.204.497
Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo			
a	471.532	435.769	35.763
b	479.642	448.728	30.914
Dział 020 – Leśnictwo			
a	758	701	57
b	758	710	48
Dział 050 – Rybołówstwo i rybactwo			
a	21.855	20.158	1.697
b	21.771	20.304	1.467

WYSZCZEGÓLNIENIE	WYNAGRODZENIA ^{1/} (w tys. zł)		
	a - Plan wg ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70	z tego:	
		OGÓŁEM	Wynagrodzenia
1	2	3	4
Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe			
a	6.817	6.283	534
b	6.707	6.254	453
Dział 500 – Handel			
a	61.882	57.626	4.256
b	61.532	58.018	3.514
Dział 600 – Transport i łączność			
a	654.298	604.590	49.708
b	658.370	616.310	42.060
Dział 710 – Działalność usługowa			
a	78.514	74.305	4.209
b	59.529	56.137	3.392
Dział 720 – Informatyka			
a	152.251	140.508	11.743
b	151.234	141.173	10.061
Dział 750 – Administracja publiczna			
a	7.337.901	6.778.061	559.840
b	7.401.775	6.921.422	480.353
Dział 752 – Obrona narodowa			
a	8.881.146	8.218.127	663.019
b	8.661.702	8.062.237	599.465
Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne			
a	20.711	19.188	1.523
b	21.022	19.770	1.252
Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa			
a	9.280.352	8.637.245	643.107
b	9.039.999	8.405.833	634.166
Dział 755 – Wymiar sprawiedliwości			
a	3.296.367	3.053.181	243.186
b	3.208.737	2.982.091	226.646
Dział 758 – Różne rozliczenia			
a	117.816	108.733	9.083
b	116.902	110.068	6.834
Dział 801 – Oświata i wychowanie			
a	1.024.129	947.847	76.282
b	1.030.792	961.981	68.811
Dział 803 – Szkolnictwo wyższe			
a	2.294	2.132	162
b	2.294	2.144	150
Dział 851 – Ochrona zdrowia			
a	848.020	782.418	65.602
b	908.129	847.399	60.730

WYSZCZEGÓLNIENIE	WYNAGRODZENIA ^{1/} (w tys. zł)		
	a - Plan wg ustawy budżetowej b - Wykonanie wg Rb-70	z tego:	
		OGÓŁEM	Wynagrodzenia
1	2	3	4
Dział 852 – Pomoc społeczna			
a			
b	15	15	
Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
a	152.027	140.848	11.179
b	151.186	141.579	9.607
Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza			
a	46.765	43.161	3.604
b	47.514	44.271	3.243
Dział 855 - Rodzina			
a	25.143	24.057	1.086
b	27.478	26.647	831
Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			
a	201.824	186.388	15.436
b	197.885	185.237	12.648
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego			
a	125.989	116.788	9.201
b	124.948	117.094	7.854

1/ wynagrodzenia finansowane z budżetu państwa i budżetu środków europejskich,

2/ dla żołnierzy dodatkowe uposażenie roczne, a dla funkcjonariuszy – nagroda roczna,

3/ łącznie z rezerwami celowymi, planowane wynagrodzenia ogółem w wysokości – 516.601 tys. zł.

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za 2018 r., w państwowych jednostkach budżetowych wynagrodzenia wyniosły – 32.379.920 tys. zł, a przeciętne wynagrodzenie – 5.335,2 zł.

Przeciętne wynagrodzenie w porównaniu z rokiem ubiegłym (5.158,3 zł) wzrosło o 3,4%.

Wzrost ten był efektem przede wszystkim:

- 1) wzrostu dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz nagrody rocznej funkcjonariuszy,
- 2) skutków przechodzących związanych z rozdysponowaniem rezerw celowych z roku 2017, a także rozdysponowania utworzonych nowych rezerw celowych,
- 3) zwiększenia liczebności Sił Zbrojnych RP żołnierzy zawodowych wraz z funduszem uposażeń m. in. ze względu na konieczność wzmocnienia jednostek wojskowych tzw. „ściany wschodniej”,
- 4) zwiększenia zatrudnienia pracowników wraz z funduszem wynagrodzeń w związku z koniecznością zabezpieczenia nowych zadań realizowanych przez Siły Zbrojne RP,

- m.in. kontynuacją tworzenia Wojsk Obrony Terytorialnej, zabezpieczeniem obsługi wojsk sojusznicych (w szczególności przemieszczania wojsk na terytorium RP, obsługi logistycznej oraz ochrony obiektów), wzmocnieniem jednostek na wschodniej flance NATO, w tym redyslokacją pododdziałów oraz zabezpieczeniem zadań szkolenia służby przygotowawczej i ćwiczeń wojskowych,
- 5) wzmocnienia kadrowego Straży Granicznej w związku z realizacją nowych zadań,
  - 6) wzrostu wynagrodzeń dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach specjalistycznych, realizujących zadania w kluczowych obszarach niezbędnych do efektywnego działania i realizacji zadań postawionych przed Siłami Zbrojnymi RP,
  - 7) przyznania dodatkowych środków od 1 maja 2018 r. dla funkcjonariuszy służb podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, do zwiększenia zaangażowania i skuteczności działania,
  - 8) podwyżek wynagrodzeń sędziów, prokuratorów i asesorów prokuratorskich,
  - 9) wzmocnienia kadrowego w budżetach wojewodów z przeznaczeniem dla urzędów wojewódzkich w związku z realizacją zadań dotyczących legalizacji pobytu i zatrudnienia cudzoziemców oraz dla kuratoriów oświaty i wojewódzkich urzędów ochrony zabytków,
  - 10) przejęcia przez wojewodów, od marszałków województw, zadań związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego,
  - 11) zwiększenia uposażeń funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
  - 12) zwiększenia wynagrodzeń dla:
    - funkcjonariuszy Służby Więziennej,
    - członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w:
      - Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
      - Wojewódzkich Urzędach Ochrony Zabytków,
    - pracowników zatrudnionych w Wojewódzkich Inspektoratach Inspekcji Handlowej,
  - 13) zmiany ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z którą doprecyzowana została definicja przeciętnego uposażenia funkcjonariuszy,
  - 14) utworzenia i konieczności utrzymania nowych etatów członków korpusu służby cywilnej w filii Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego w Białej Podlaskiej.

Rozdział 5

Budżet środków europejskich

Budżet środków europejskich, stosownie do postanowień ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., obejmuje refundacje wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (tj. w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, wspólnej polityki rolnej, Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Instrumentu „Łącząc Europę”), z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

5.1. Dochody budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na rok 2018 w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich zaplanowane zostały dochody budżetu środków europejskich w łącznej wysokości 64.782.842 tys. zł.

Na powyższą kwotę składają się dochody z tytułu realizacji:

1) Perspektywy finansowej 2014-2020 tj.:

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych w wysokości 17.690.723 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w wysokości 1.832.162 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w wysokości 3.513.920 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w wysokości 15.107.319 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w wysokości 2.376.000 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w wysokości 1.151.191 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 w wysokości 372.163 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w wysokości 286.055 tys. zł,
- Instrumentu „Łącząc Europę” w wysokości 2.272.621 tys. zł.

2) Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014 w wysokości 13.490 tys. zł.

3) Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 w wysokości 1.082 tys. zł.

4) Wspólnej polityki rolnej w wysokości 20.166.116 tys. zł.

W 2018 r. zrealizowano dochody budżetu środków europejskich w łącznej wysokości 63.328.215 tys. zł, co stanowi 97,8% planu ujętego w ustawie budżetowej na rok 2018. Zrealizowane dochody związane były z realizacją zadań oraz rozliczeniami płatności końcowych w ramach:

1) Perspektywy finansowej 2007-2013 tj.:

- 6 Regionalnych Programów Operacyjnych w wysokości 3.579 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w wysokości 2.548.147 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w wysokości 4 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w wysokości 3.036.515 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej w wysokości 335.226 tys. zł.

2) Perspektywy finansowej 2014-2020 tj.:

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych w wysokości 17.120.609 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w wysokości 1.544.180 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój w wysokości 2.784.562 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w wysokości 11.100.876 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w wysokości 2.321.690 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w wysokości 1.485.123 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 w wysokości 313.162 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w wysokości 313.729 tys. zł,
- Instrumentu "Łącząc Europę" w wysokości 2.459.971 tys. zł.

3) Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014 w wysokości 251 tys. zł.

4) Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 w wysokości 24 tys. zł.

5) Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w wysokości 151.152 tys. zł.

6) Wspólnej polityki rolnej w wysokości 17.809.416 tys. zł.

5.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na rok 2018 w budżecie środków europejskich zaplanowane zostały wydatki w łącznej wysokości 80.243.000 tys. zł. Przeznaczone były one na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

W ramach powyższej kwoty w poszczególnych częściach budżetowych zaplanowana została kwota 44.522.760 tys. zł na wydatki przeznaczone na projekty realizowane w ramach:

1) Perspektywy finansowej 2007-2013 tj.:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

2) Perspektywy finansowej 2014-2020 tj.:

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa,
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020,
- Instrumentu "Łącząc Europę".

3) Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014.

4) Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014.

5) Wspólnej polityki rolnej.

Pozostała część wydatków została zaplanowana w rezerwie celowej w wysokości 35.720.240 tys. zł. Na powyższą wartość składają się:

- poz. 98 przeznaczona na finansowanie programów z budżetu środków europejskich w kwocie 35.664.838 tys. zł,
- poz. 99 przeznaczona na finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu środków europejskich w kwocie 55.402 tys. zł.

Umieszczenie części wydatków w rezerwie celowej pozwala na sprawniejszą i bardziej elastyczną realizację projektów finansowanych w ramach poszczególnych programów, a tym samym przyczynia się do lepszej absorpcji środków unijnych.

W 2018 r. w ramach budżetu środków europejskich wykorzystano kwotę 66.852.777 tys. zł, co stanowi 83,3% planu budżetu środków europejskich ujętego w ustawie budżetowej na rok 2018 z uwzględnieniem środków planowanych w rezerwie celowej.

Wykonanie wydatków budżetu środków europejskich za 2018 r. wyniosło 66.852.777 tys. zł, co stanowi 96,4% w stosunku do planu po zmianach (ujętego w częściach dysponentów bez rezerw celowych) i przedstawia się następująco:

1) Perspektywa finansowa 2007-2013 tj.:

- 6 Regionalnych Programów Operacyjnych w wysokości 3.579 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki w wysokości 11 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka w wysokości 4 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w wysokości 78.931 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach,

- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej w wysokości 314 tys. zł, co stanowi 97,8% planu po zmianach.
- 2) Perspektywa finansowa 2014-2020 tj.:
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych w wysokości 19.651.934 tys. zł, co stanowi 93,8% planu po zmianach,
  - Program Operacyjny Polska Cyfrowa w wysokości 1.610.342 tys. zł, co stanowi 94,2% planu po zmianach,
  - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój w wysokości 3.340.251 tys. zł, co stanowi 91,4% planu po zmianach,
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w wysokości 15.196.462 tys. zł, co stanowi 97,7% planu po zmianach,
  - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w wysokości 2.409.938 tys. zł, co stanowi 91,7% planu po zmianach,
  - Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 w wysokości 1.915.953 tys. zł, co stanowi 98% planu po zmianach,
  - Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014-2020 w wysokości 360.333 tys. zł, co stanowi 73,9% planu po zmianach,
  - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w wysokości 334.110 tys. zł, co stanowi 99,5% planu po zmianach,
  - Instrument "Łącząc Europę" w wysokości 2.568.142 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach.
- 3) Mechanizm Finansowy EOG 2009-2014 w wysokości 251 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach.
- 4) Mechanizm Finansowy EOG III Perspektywa Finansowa w wysokości 687 tys. zł, co stanowi 78,1% planu po zmianach.
- 5) Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014 w wysokości 24 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach.
- 6) Norweski Mechanizm Finansowy III Perspektywa Finansowa w wysokości 711 tys. zł, co stanowi 78,4% planu po zmianach.
- 7) Wspólna polityka rolna w wysokości 19.380.797 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach.

W ustawie budżetowej na rok 2018 zaplanowano deficyt budżetu środków europejskich na kwotę 15.460.158 tys. zł. Deficyt budżetu środków europejskich za 2018 r. ukształtował się ostatecznie na poziomie 3.524.562 tys. zł.

Rozdział 6

Rozliczenia z Unią Europejską

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej związane jest z uczestnictwem w systemie finansowym UE, obejmującym przede wszystkim budżet ogólny UE. Budżet ten akceptowany jest corocznie przez Radę UE i Parlament Europejski, tzw. władzę budżetową UE, na wniosek Komisji Europejskiej i mieści się w ramach wieloletniego planu finansowego UE – perspektywy finansowej. Wysokość polskiej składki do budżetu UE oraz wysokość potencjalnych transferów do Polski jest ograniczona limitami wyznaczonymi w perspektywie finansowej, a doprecyzowanymi w rocznych budżetach UE.

Większość środków napływających do Polski w 2018 roku związana była z płatnościami w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

Bilans, wynikający z napływu środków z UE, w tym środków stanowiących dochody budżetu państwa i budżetu środków europejskich oraz środków przekazanych do budżetu UE w 2018 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Treść		Ustawa/planowany napływ środków	Wykonanie/faktyczny napływ środków
		w tys. zł	
1		2	3
I.	ŚRODKI PRZEKAZANE PRZEZ UE I PAŃSTWA EFTA	65.011.983	66.303.643
1.	Zadania wynikające ze wspólnej polityki rolnej	20.066.799	17.657.915
2.	Programy realizowane z udziałem funduszy strukturalnych, EFR i EFMR	44.679.413	48.435.977
3.	Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy	14.572	2.482
4.	Pozostałe	251.199	207.269
II.	ŚRODKI PRZEKAZANE DO BUDŻETU UE	18.660.770*	18.660.770
1.	Środki własne UE (składka do budżetu UE)	18.660.770*	18.660.770
III.	RÓŻNICA (I-II)	46.351.213	47.642.873

* Plan po zmianach

Środki przekazane przez Unię Europejską

Środki pochodzące z programów realizowanych ze środków Unii Europejskiej załącznik Nr 15, ujmowane były w ustawie budżetowej na rok 2018 na podstawie art. 121 ust.1 i ust. 2 pkt 4) i 5) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2018 załącznik Nr 15 obejmował m. in.:

1. Programy w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020:
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
  - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
  - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
  - Program Operacyjny Polska Cyfrowa,
  - Program Operacyjny Pomoc Techniczna,
  - Europejska Współpraca Terytorialna,
  - Europejski Instrument Sąsiedztwa,
  - Program Operacyjny Polska Wschodnia,
  - Regionalne Programy Operacyjne,
  - Program Operacyjny Rybactwo i Morze,
  - Instrument „Łącząc Europę”,
  - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa.
2. Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014 i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014.
3. Norweski Mechanizm Finansowy III Perspektywa Finansowa i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa.
4. Programy w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013 (NSS).
5. Wspólną politykę rolną.

W ustawie budżetowej na rok 2018 załącznik 15 obejmował 2 części:

1. Plan dochodów i wydatków budżetu środków europejskich oraz budżetu państwa w latach 2018-2020 w zakresie Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, wspólnej polityki rolnej, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).
2. Plan wydatków budżetu środków europejskich oraz budżetu państwa na 2018 r. w zakresie Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, wspólnej polityki rolnej, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

Ad.1

W ustawie budżetowej na rok 2018 w zakresie programów operacyjnych w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, wspólnej polityki rolnej, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) zaplanowano dochody w wysokości 66.655.731 tys. zł, z tego dochody w ramach programów NSS w wysokości 5.962 tys. zł, wspólnej polityki rolnej w wysokości 20.318.174 tys. zł, Perspektywy Finansowej 2014-2020 w wysokości 46.313.841 tys. zł, oraz w ramach programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) w wysokości 17.754 tys. zł. Wykonanie dochodów w 2018 roku ogółem dla wszystkich programów wyniosło 64.927.331 tys. zł, co stanowi 97,4% planu.

Wydatki na 2018 rok w ramach NSS, wspólnej polityki rolnej, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) zaplanowano w wysokości 49.660.186 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 76.273.428 tys. zł, z czego zrealizowano 73.240.292 tys. zł, co stanowi 96% planu po zmianach.

W ramach powyższych kwot na wydatki:

1. Programów w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020 zaplanowano środki z:
  - Unii Europejskiej – w wysokości 35.416.891 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 51.469.636 tys. zł, z czego zrealizowano 48.790.387 tys. zł, co stanowi 94,8% planu po zmianach,
  - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 1.816.342 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 2.643.104 tys. zł, z czego zrealizowano 2.332.952 tys. zł, co stanowi 88,3% planu po zmianach.
2. Wspólnej polityki rolnej zaplanowano środki z:
  - Unii Europejskiej – w wysokości 10.872.633 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 19.553.859 tys. zł, z czego zrealizowano 19.531.590 tys. zł, co stanowi 99,9% planu po zmianach,
  - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 1.388.910 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 2.447.136 tys. zł, z czego zrealizowano 2.432.830 tys. zł, co stanowi 99,4% planu po zmianach.
3. Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 zaplanowano środki z:
  - państw członkowskich EFTA – w wysokości 17.754 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 4.479 tys. zł, z czego zrealizowano 4.307 tys. zł, co stanowi 96,2% planu po zmianach,

- Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 2.662 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 1.421 tys. zł, z czego zrealizowano 32 tys. zł, co stanowi 2,3% planu po zmianach.
4. Norweskiego Mechanizmu Finansowego III Perspektywa Finansowa i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa zaplanowano środki z:
- państw członkowskich EFTA – w wysokości 14.505 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 14.968 tys. zł, z czego zrealizowano 9.898 tys. zł, co stanowi 66,1% planu po zmianach,
  - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 1.750 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 1.435 tys. zł, z czego zrealizowano 1.050 tys. zł, co stanowi 73,2% planu po zmianach.
5. NSS 2007-2013 zaplanowano środki z:
- Unii Europejskiej – w wysokości 87.458 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 85.608 tys. zł, z czego zrealizowano 85.464 tys. zł, co stanowi 99,8% planu po zmianach,
  - Budżetu Państwa (współfinansowanie) – 41.281 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 51.782 tys. zł, z czego zrealizowano 51.782 tys. zł, co stanowi 100% planu po zmianach.

Ad.2

Plan wydatków na 2018 rok na realizację programów operacyjnych w ramach NSS w latach 2007-2013, wspólnej polityki rolnej, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) został przedstawiony w podziale na części budżetowe i poszczególne programy operacyjne.

Największe wydatki zostały zrealizowane w ramach następujących programów:

- Wspólnej polityki rolnej – plan po zmianach wyniósł 22.000.995 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 21.964.420 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 19.553.859 tys. zł, z czego zrealizowano 19.531.590 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 2.447.136 tys. zł, z czego zrealizowano 2.432.830 tys. zł,
- Regionalnych Programów Operacyjnych (perspektywa 2014-2020) – plan po zmianach wyniósł 22.457.898 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 20.977.079 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 21.599.990 tys. zł, z czego zrealizowano 20.252.053 tys. zł,

- Budżet Państwa (współfinansowanie) – 857.908 tys. zł, z czego zrealizowano 725.026 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – plan po zmianach wyniósł 16.432.617 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 16.009.194 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 15.722.080 tys. zł, z czego zrealizowano 15.337.321 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 710.537 tys. zł, z czego zrealizowano 671.874 tys. zł,
- Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 – plan po zmianach wyniósł 3.768.917 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 3.421.986 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 3.741.489 tys. zł, z czego zrealizowano 3.402.433 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 27.428 tys. zł, z czego zrealizowano 19.553 tys. zł,
- Instrument "Łącząc Europę" – plan po zmianach wyniósł 2.765.933 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 2.763.160 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 2.578.069 tys. zł, z czego zrealizowano 2.575.961 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 187.864 tys. zł, z czego zrealizowano 187.199 tys. zł.
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 – plan po zmianach wyniósł 2.989.379 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 2.695.083 tys. zł, z tego odpowiednio:
  - Unia Europejska – 2.706.334 tys. zł, z czego zrealizowano 2.463.970 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 283.046 tys. zł, z czego zrealizowano 231.113 tys. zł.

Na wykorzystanie ww. wydatków przeznaczono środki ujęte na etapie planowania ustawy budżetowej w budżetach dysponentów jak i uruchomione decyzjami Ministra Finansów z rezerw celowych budżetu państwa poz. 8 i 19 oraz rezerw celowych budżetu środków europejskich poz. 98 i 99.

Największe wykorzystanie wydatków w związku z realizacją programów unijnych wystąpiło w następujących częściach budżetowych:

- 34 Rozwój regionalny w kwocie ogółem 24.038.890 tys. zł, z tego:
  - Unia Europejska – 23.240.530 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 798.360 tys. zł,
- 33 Rozwój wsi w kwocie ogółem 21.781.721 tys. zł, z tego:

- Unia Europejska – 19.415.339 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 2.366.382 tys. zł,
- 39 Transport w kwocie ogółem 13.904.312 tys. zł, z tego:
- Unia Europejska – 13.316.695 tys. zł,
  - Budżet Państwa (współfinansowanie) – 587.617 tys. zł,

W ramach części 34 ujęte zostały przede wszystkim wydatki na realizację Regionalnych Programów Operacyjnych. Należy zauważyć, że dotacje dla samorządów województw i ich jednostek organizacyjnych, działających jako instytucja zarządzająca lub jako instytucja pośrednicząca, były udzielane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

W ramach części 33 ujęte zostały wydatki na realizację wspólnej polityki rolnej.

W ramach części 39 środki te były przeznaczone głównie na inwestycje związane z drogami i kolejami w 2018 roku i realizowane w ramach m. in. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Środki pochodzące z programów realizowanych ze środków Unii Europejskiej (załącznik Nr 16), ujmowane były w ustawie budżetowej na rok 2018 na podstawie art. 122 ust. 1 pkt 2 lit. b) i c) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2018 załącznik Nr 16 obejmował:

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013 (NSS).
2. Perspektywę Finansową 2014-2020, w tym:
  - Krajowe Programy Operacyjne na lata 2014-2020:
    - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
    - Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
    - Program Operacyjny Polska Wschodnia,
    - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
    - Program Operacyjny Polska Cyfrowa,
    - Program Operacyjny Pomoc Techniczna,
    - Program Operacyjny Rybactwo i Morze,
    - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa,
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020,
  - Instrument „Łącząc Europę”.
3. Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014.

4. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014.
5. Norweski Mechanizm Finansowy III Perspektywa Finansowa.
6. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa.
7. Wspólną politykę rolną.

W ustawie budżetowej na rok 2018 załącznik 16 Wykaz programów wraz z limitami wydatków i zobowiązań w kolejnych latach obowiązywania Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, wspólnej polityki rolnej, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) obejmował 2 części:

1. Limity zobowiązań i wydatków w kolejnych latach obowiązywania Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).
2. Limity kwot wydatków w ramach wspólnej polityki rolnej w latach 2018-2020.

Ad. 1

W ustawie budżetowej na 2018 r. w ramach Narodowej Strategii Spójności w latach 2007-2013, Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz programów realizowanych z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), zaplanowany został limit zobowiązań na lata 2007-2024 w wysokości 534.408.426 tys. zł. W ramach tego limitu w latach 2007-2018 zaciągnięte zostały zobowiązania, tj. zawarte zostały umowy z beneficjentami na kwotę 466.516.182 tys. zł, w tym zawierały:

- wkład środków europejskich w wysokości 384.429.409 tys. zł, w tym w ramach:
  - Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 147.134.829 tys. zł,
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 88.285.938 tys. zł,
  - Instrumentu „Łącząc Europę” – na kwotę 17.935.626 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 – na kwotę 1.025.372 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 – na kwotę 877.339 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego III Perspektywa Finansowa – na kwotę 1.714.996 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa – na kwotę 1.679.454 tys. zł,

- wkład budżetu państwa w wysokości 28.210.626 tys. zł, w tym w ramach:
  - Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 7.548.362 tys. zł,
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 – na kwotę 2.934.469 tys. zł,
  - Instrumentu „Łącząc Europę” – na kwotę 4.732.806 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 – na kwotę 100.393 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 – na kwotę 80.551 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego III Perspektywa Finansowa – na kwotę 302.012 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa – na kwotę 296.242 tys. zł.

Natomiast w zakresie wykonania wydatków w roku 2018, obejmujących kwoty z wniosków o płatność, zaplanowana została kwota w wysokości 67.269.580 tys. zł, z czego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 52.380.883 tys. zł, w tym:

- wkład środków europejskich w wysokości 60.493.366 tys. zł, z czego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 42.908.540 tys. zł, w tym w ramach:
  - Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 33.760.059 tys. zł, z czego zrealizowano 22.420.958 tys. zł,
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 24.231.950 tys. zł, z czego zrealizowano 19.531.295 tys. zł,
  - Instrumentu „Łącząc Europę” zaplanowano 2.278.211 tys. zł, z czego zrealizowano 941.564 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 zaplanowano 3.491 tys. zł, z czego zrealizowano 2.843 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 zaplanowano 14.263 tys. zł, z czego zrealizowano 1.465 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego III Perspektywa Finansowa zaplanowano 38.497 tys. zł, z czego zrealizowano 5.718 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa zaplanowano 17.735 tys. zł, z czego zrealizowano 4.697 tys. zł,

- wkład budżetu państwa w wysokości 3.575.781 tys. zł, z czego w zakresie wydatków beneficjentów ujętych we wnioskach o płatność zrealizowano 1.988.922 tys. zł, w tym w ramach:
  - Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 1.905.813 tys. zł, z czego zrealizowano 1.125.323 tys. zł,
  - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 zaplanowano 1.303.783 tys. zł, z czego zrealizowano 637.300 tys. zł,
  - Instrumentu „Łącząc Europę” zaplanowano 331.821 tys. zł, z czego zrealizowano 225.159 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 zaplanowano 350 tys. zł, z czego zrealizowano 27 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 zaplanowano 2.312 tys. zł, z czego zrealizowano 6 tys. zł,
  - Norweskiego Mechanizmu Finansowego III Perspektywa Finansowa – na kwotę 7.143 tys. zł, z czego zrealizowano 729 tys. zł,
  - Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego III Perspektywa Finansowa – na kwotę 2.807 tys. zł, z czego zrealizowano 378 tys. zł,

Ad. 2

W ustawie budżetowej na 2018 r. w ramach wspólnej polityki rolnej w zakresie limitów kwot wydatków w 2018 r. zaplanowane zostały kwoty:

- wkład środków europejskich w wysokości 21.612.300 tys. zł, z czego zrealizowano 19.531.590 tys. zł,
- wkład budżetu państwa w wysokości 2.701.788 tys. zł, z czego zrealizowano 2.432.830 tys. zł.

Programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej wraz z limitami wydatków budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie tych programów (nieujętych w załączniku 16), przedstawia załącznik 17.

W ustawie budżetowej na rok 2018 załącznik 17 obejmował środki w ramach:

1. Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
2. Innych środków finansowanych z budżetu UE.

Ad.1

W ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego zaplanowano wydatki w wysokości 18.017 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 202.732 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2018 roku w zakresie Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego wyniosło 193.446 tys. zł, co stanowi 95,4% planu po zmianach.

Ad.2

W ramach pozostałych programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej ponoszone były wydatki wynikające z realizacji projektów przede wszystkim w ramach innych środków finansowanych z budżetu UE, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Wydatki te zaplanowane zostały w wysokości 54.655 tys. zł, natomiast plan po zmianach wyniósł 75.647 tys. zł. Wykonanie wydatków w 2018 roku w zakresie tych środków wyniosło 68.991 tys. zł, co stanowi 91,2% planu po zmianach.

Należy zauważyć, że kwota ww. wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2018 była zwiększana z rezerw celowych poz. 8 i poz. 19.

Rozdział 7

Wykonanie planów finansowych państwowych funduszy celowych

Zgodnie z art. 9 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych do sektora finansów publicznych zalicza się państwowe fundusze celowe. Podstawą gospodarki finansowej państwowego funduszu celowego jest roczny plan finansowy, który zgodnie z art. 122 tej ustawy stanowi załącznik do ustawy budżetowej.

W 2018 r. łączne przychody państwowych funduszy celowych wyniosły 286.967.778 tys. zł, w tym dotacje z budżetu państwa 54.217.966 tys. zł, które stanowiły 18,9% przychodów ogółem.

W 2018 r. łączne koszty funduszy celowych wyniosły 271.482.577 tys. zł.

Szczegółowe informacje o przychodach i kosztach poszczególnych funduszy przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie		Przychody	w tym: dotacja z budżetu	Koszty
		w tys. zł		
1	2	3	4	5
1	Fundusze związane z ubezpieczeniami społecznymi	261.161.685	53.476.125	253.278.628
1.1	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	238.472.254	35.822.723	231.621.070
1.2	Fundusz Emerytalno - Rentowy	20.172.682	17.096.995	20.164.789
1.3	Fundusz Prewencji i Rehabilitacji	42.517	5.000	41.724
1.4	Fundusz Administracyjny	648.872		644.023
1.5	Fundusz Emerytur Pomostowych	1.825.360	551.407	807.022
2	Fundusze związane z zadaniami socjalnymi państwa	19.702.933	741.841	14.747.140
2.1	Fundusz Pracy	13.880.963		7.840.451
2.2	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych *	5.328.490	741.841	5.135.438
2.3	Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	493.480		1.771.251
3	Fundusze związane z prywatyzacją	2.540.783		438.457
3.1	Fundusz Reprywatyzacji	2.167.585		101.363
3.2	Fundusz Rekompensacyjny	373.198		337.094
4	Fundusze związane z bezpieczeństwem i obronnością kraju	2.465.941		1.748.678
4.1	Fundusz Zapasów Interwencyjnych	1.300.299		835.030
4.2	Fundusz Wsparcia Policji	90.000		90.347
4.3	Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego	2.128		1.153
4.4	Fundusz - Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców	148.410		84.514
4.5	Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy	145.553		127.813
4.6	Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych	406.767		197.571
4.7	Fundusz Wsparcia Straży Granicznej	1.406		1.448
4.8	Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej	46.007		45.120
4.9	Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej	325.371		365.682

Wyszczególnienie		Przychody	w tym: dotacja z budżetu	Koszty
1	2	3	4	5
5	Fundusze związane z kulturą i kulturą fizyczną	1.034.328		1.192.198
5.1	Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków	775		0
5.2	Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów	20.111		28.423
5.3	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	799.774		913.841
5.4	Fundusz Promocji Kultury	213.668		249.934
6	Pozostałe	62.108		77.474
6.1	Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym	7.363		3.632
6.2	Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego	50		0
6.3	Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych	12.920		73.758
6.4	Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego	41.305		0
6.5	Fundusz Niskoemisyjnego Transportu	470		84
6.6	Fundusz Dróg Samorządowych	0		0
Razem		286.967.778	54.217.966	271.482.577

* w tym dotacja z budżetu państwa dla państwowego funduszu celowego przekazana w kwocie 741.096 tys. zł oraz na finansowanie projektów z udziałem środków UE w kwocie 745 tys. zł.

7.1. Fundusze związane z ubezpieczeniami społecznymi

Zrealizowane przychody ww. funduszy w 2018 r. wyniosły 261.161.685 tys. zł, co stanowi 91% przychodów wszystkich funduszy oraz 92,8% wobec planowanych w ustawie budżetowej. Koszty wyniosły 253.278.628 tys. zł, tj. 93,3% kosztów realizacji zadań ogółem oraz 91,4% planowanych w ustawie budżetowej.

W tej grupie funduszy znajdują się te, które otrzymują największe dotacje z budżetu państwa, tj. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (35.822.723 tys. zł) oraz Fundusz Emerytalno-Rentowy (17.096.995 tys. zł). W roku 2018 fundusze z tej grupy łącznie otrzymały z budżetu państwa 53.476.125 tys. zł w formie dotacji.

7.1.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (FUS) utworzony ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych jest państwowym funduszem celowym i nie posiada osobowości prawnej, a dysponentem jego środków jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Celem działania Funduszu jest realizacja zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych, a podstawowym źródłem przychodów są składki na ubezpieczenia społeczne. W sytuacji, gdy wpływy ze składek nie zapewniają pełnej i terminowej wypłaty świadczeń gwarantowanych przez Państwo, Fundusz może otrzymywać z budżetu państwa dotacje i nieoprocentowane pożyczki w granicach określonych w ustawie budżetowej.

Na realizację planu finansowego FUS w 2018 roku wpływ miały następujące zdarzenia:

- 1) przeprowadzono waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych wskaźnikiem 102,98% wobec zakładanej w ustawie budżetowej waloryzacji wskaźnikiem 102,7%,
- 2) od 1 października 2017 r. obniżony został wiek emerytalny, który wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn,
- 3) zrealizowany został wyższy wskaźnik od założonego w ustawie budżetowej wzrostu zatrudnienia w gospodarce narodowej o 2,7%, wzrosło przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej o 2,3%, stopa bezrobocia (na koniec okresu) była niższa o 0,6% niż zakładano w ustawie budżetowej.

Przychody Funduszu w 2018 r. wyniosły 238.472.254 tys. zł, co stanowi 100,1% kwoty planu i były o 22.243.347 tys. zł, tj. o 8,5% niższe niż w roku poprzednim.

Z danych sprawozdawczych ZUS wynika, że w 2018 roku przypis składek na ubezpieczenie społeczne wyniósł 182.048.695 tys. zł, tj. 105,8% planu oraz był o 9,2% większy w stosunku do roku 2017. Według ZUS wpływy ze składek wyniosły 179.934.628 tys. zł, tj. 105,6% planu i wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 8%.

Od dnia 1 stycznia 2018 r. obowiązują nowe zasady opłacania i rozliczania składek pobieranych przez ZUS. Płatnicy opłacają należne składki na wszystkie ubezpieczenia i fundusze jedną wpłatą na przydzielony im indywidualny numer rachunku składkowego (NRS). Według danych sprawozdawczych ZUS wynika, iż od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. wpłynęło do ZUS ponad 30 mln wpłat na kwotę ponad 257 mld zł.

Rok 2018 był kolejnym rokiem dobrej koniunktury na rynku pracy, dynamicznego wzrostu zatrudnienia oraz rosnącej presji płacowej. Przełożyło się to na wyższy niż zakładano wzrost funduszu wynagrodzeń, a tym samym przyczyniło się do wzrostu wpłat składek na ubezpieczenia społeczne. Według ZUS stopień pokrycia wydatków wpływami ze składek i ich pochodnych osiągnął w roku 2018 poziom 78,6% i był on wyższy o 0,1 punkt procentowy od odnotowanego w 2017 r., pomimo wzrostu wydatków związanego z obniżeniem wieku emerytalnego.

W 2018 roku Zakład kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na ubezpieczenia społeczne. Wskaźnik ściągłości składek od płatników ukształtował się na poziomie 98,8%, co pozwala pozytywnie ocenić zdolność płatników do regulowania zobowiązań składkowych.

Dotacja z budżetu państwa w 2018 r. dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na wypłaty świadczeń gwarantowanych przez państwo była przekazana w wysokości 35.822.723 tys. zł (tj. 76,8% planu) wobec ustalonej w ustawie budżetowej kwocie 46.637.723 tys. zł.

Niższe zapotrzebowanie na środki z dotacji budżetu państwa związane było z korzystną sytuacją finansową Funduszu, na co wpływ miała korzystna sytuacja gospodarcza i dobra koniunktura na rynku pracy.

W porównaniu do kwoty dotacji przekazanej do FUS w 2017 r., kwota ta była niższa o 5.155.940 tys. zł.

Planowana w ustawie budżetowej po stronie przychodów FUS kwota refundacji składki przekazanej do OFE w wysokości 3.269.162 tys. zł została zrealizowana w kwocie 3.304.132 tys. zł, tj. 101,1% planu i była wyższa o 2,1% w stosunku do kwoty refundacji z roku 2017.

Do FUS przekazano również środki zgromadzone na rachunkach członków OFE w kwocie 8.008.885 tys. zł, tj. 103,4% planu, które były wyższe w porównaniu do roku poprzedniego o 30,3%. Na ten wzrost wpływ miało obniżenie wieku emerytalnego w 2017 r., w wyniku czego zwiększyły się transze przekazywane za osoby, którym brakuje mniej niż 10 lat do ukończenia wieku emerytalnego wg przepisów obowiązujących do końca września 2017 r.

Pozostałe przychody Funduszu według przypisu wyniosły 1.958.664 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 44,9%. Wynikało to głównie z wysokiego poziomu wpłacanych przez płatników odsetek za zwłokę od nieterminowego opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz opłaty prolongacyjnej.

Koszty Funduszu w 2018 r. wyniosły 231.621.070 tys. zł tj. 99,1% planu i były wyższe o 14.035.911 tys. zł, tj. o 6,5% w stosunku do roku poprzedniego.

Podstawowym zadaniem realizowanym z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są transfery na rzecz ludności obejmujące wypłaty świadczeń długoterminowych (emerytury i renty) oraz pozostałe świadczenia o charakterze jednorazowym lub krótkoterminowym (zasiłki: chorobowe, macierzyńskie, pogrzebowe, jednorazowe odszkodowania powypadkowe itd.). Wypłaty ww. świadczeń na rzecz ludności wyniosły w 2018 r. 225.793.975 tys. zł i stanowiły 99% kwoty planowanej, z tego wydatki na emerytury i renty z dodatkami wyniosły 201.246.553 tys. zł i były niższe od planu o 0,5% (tj. o 1.099.108 tys. zł). W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost wydatków na te świadczenia o 15.902.629 tys. zł, tj. o 8,6%.

W 2018 r. z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zrealizowane zostały w szczególności następujące zadania:

- wypłata emerytur – 154.367.002 tys. zł, z tego: z funduszu emerytalnego – 153.031.296 tys. zł i z funduszu rentowego – 1.335.705 tys. zł. Wydatki na emerytury były niższe o 1.442.077 tys. zł (o 0,9%) od planu oraz o 15.914.750 tys. zł, tj. o 11,5% wyższe od wykonania w 2017 r.,
- wypłata rent – 40.787.149 tys. zł, z tego: z funduszu rentowego – 37.104.600 tys. zł, a z funduszu wypadkowego – 3.682.548 tys. zł. Wydatki na renty były wyższe o 395.274 tys. zł (o 1%) od planu oraz niższe o 215.789 tys. zł, tj. o 0,5%, w porównaniu do 2017 r.,

Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe były wyższe w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. w wyniku przeprowadzenia waloryzacji świadczeń wskaźnikiem 102,98% oraz obniżenia wieku emerytalnego. Według ZUS w 2018 r. przeciętna miesięczna liczba emerytur i rent finansowanych z FUS wyniosła 7.776,2 tys. (o 0,8% mniej niż planowano), zaś przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe wyniosło 2.143,98 zł i było

wyższe od planowanego o 0,3%. Wysokość świadczenia wzrosła w stosunku do roku 2017 o 4,2%. Liczba wypłacanych emerytur i rent wzrosła o 195,9 tys. osób w stosunku do roku 2017, głównie w związku z obniżeniem wieku emerytalnego,

- wypłata pozostałych świadczeń wyniosła 24.547.423 tys. zł, tj. 95,4% planu i wzrosła w stosunku do 2017 r. o 810.959 tys. zł, tj. o 3,4%. Kwota ta została przeznaczona głównie na:
  - zasiłki chorobowe – 11.532.853 tys. zł, tj. 93,3% planu. Kwota wydatków na zasiłki chorobowe wzrosła w stosunku do 2017 r. o 2% na skutek wzrostu podstawy obliczania zasiłku, tj. w wyniku wzrostu wynagrodzeń,
  - zasiłki macierzyńskie – zostały wykonane w kwocie 8.263.161 tys. zł, tj. 99,6% planu i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 5,1%. Jest to konsekwencją wzrostu liczby dni zasiłku macierzyńskiego (liczba dni zasiłku macierzyńskiego wyniosła 106,3 mln i wzrosła w stosunku do 2017 r. o 2,0 mln), co spowodowane jest głównie wysokimi urodzeniami. Przeciętna wysokość zasiłku macierzyńskiego była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 3,1%, co wynika głównie ze wzrostu przeciętnej wysokości zasiłku macierzyńskiego w trakcie trwania urlopu podstawowego,
  - zasiłki pogrzebowe wyniosły 1.373.093 tys. zł tj. 98,3% planu i były wyższe o 3,2% w relacji do wydatków zrealizowanych na ten cel w 2017 r. Jest to spowodowane większą liczbą zgonów (o 2,6%),
  - wydatki na świadczenia rehabilitacyjne – ukształtowały się na poziomie 1.728.043 tys. zł, tj. 95,5% planu i wzrosły o 3,8% w relacji do 2017 r., w wyniku wzrostu przeciętnej wysokości świadczeń o 5,4%,
- koszty bieżące Funduszu zrealizowane zostały w wysokości 4.093.201 tys. zł, tj. 98,4% kwoty planowanej i przeznaczone były przede wszystkim na:
  - odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – 3.705.499 tys. zł, tj. 100% kwoty planowanej,
  - finansowanie prewencji rentowej – 201.425 tys. zł, tj. 93,1% planu, niższe wykonanie w stosunku do planu wynikało m.in. z poniesienia niższych wydatków na zwrot kosztów przejazdu i kosztów opłaty uzdrowiskowej, niestawiennictwa osób ubezpieczonych na turnus rehabilitacyjny, niższych stawek w ofertach na świadczenie usług rehabilitacji leczniczej a także mniejszej liczby zawartych umów,
  - finansowanie prewencji wypadkowej – 180.935 tys. zł, tj. 80,3% kwoty planowanej. Na niższe wykonanie planu w zakresie wydatków na prewencję wypadkową miały wpływ przesunięcia terminu realizacji dofinansowania projektów związanych z upowszechnianiem wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe pod koniec roku budżetowego, co powodowało, iż środki nie mogły zostać w pełni wykorzystane.

Stan należności Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na koniec 2018 r. był wyższy o 3.059.606 tys. zł od stanu na koniec 2017 r. głównie z powodu wyższych należności od płatników składek.

Stan zobowiązań Funduszu na koniec 2018 r. wyniósł 8.605.835 tys. zł i był niższy o 6.193.980 tys. zł od stanu na koniec 2017 r., co wynika przede wszystkim z umorzenia pożyczek z budżetu państwa. Na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 umorzono z dniem 1 stycznia 2018 r. pożyczki udzielone Funduszowi z budżetu państwa w latach 2014-2016, których termin spłaty upływał z dniem 31 marca 2019 r. w wysokości 7.174.145 tys. zł.

W 2018 r. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych nie korzystał ze wsparcia z budżetu państwa w formie pożyczek. W związku z powyższym Fundusz aktualnie nie posiada zobowiązań z tytułu pożyczek z budżetu państwa.

7.1.2. Fundusz Emerytalno-Rentowy

Fundusz Emerytalno-Rentowy (FER) funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. FER jest państwowym funduszem celowym i nie posiada osobowości prawnej, a dysponentem jego środków jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Głównym zadaniem Funduszu jest finansowanie gwarantowanych przez państwo świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, a ponadto finansowanie emerytur i rent z innego ubezpieczenia społecznego wypłacanych łącznie ze świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego wraz z dodatkami, ubezpieczeń zdrowotnych rolników i ich domowników oraz refundacji określonych kosztów Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli przepisy emerytalne przewidują taką refundację.

Fundusz finansowany jest przede wszystkim z uzupełniającej dotacji z budżetu państwa oraz dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na składki na ubezpieczenie zdrowotne, bowiem składka płacona przez rolników pokrywa tylko część wydatków. W kwocie dotacji znajdują się środki na sfinansowanie składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem.

Przychody Funduszu zaplanowane w 2018 r. w wysokości 20.715.256 tys. zł, zostały zrealizowane w kwocie 20.172.682 tys. zł (tj. 97,4% planu po zmianach), w tym:

- dotacja z budżetu państwa – 17.096.995 tys. zł,
- przypis składek od rolników – 1.370.597 tys. zł,
- refundacja kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i inne transfery – 1.564.180 tys. zł.

Dotacja z budżetu państwa dla FER ustalona została w ustawie budżetowej na 2018 r. w kwocie 17.565.683 tys. zł, a zrealizowana została w wysokości 17.096.995 tys. zł, (tj. 97,3%). Niższa od planu realizacja dotacji wynika z mniejszej ilości osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe niż zaplanowano to w ustawie budżetowej na rok 2018.

Zgodnie z wykonaniem planu finansowego Funduszu przychody ze składek (przypis) wyniosły 1.370.597 tys. zł (tj. 95,8% planu) i stanowiły 6,8% ogółu przychodów Funduszu. Niższe wykonanie tej pozycji przychodów wynika z mniejszej niż zaplanowano liczby osób ubezpieczonych. Jednocześnie ściągalność składek ukształtowała się na poziomie 102% wobec planowanej 99%.

Ponadto zarówno po stronie przychodów jak i kosztów ujęto w planie FER transfer środków na świadczenia zbiegowe i inne transfery w kwocie 1.588.817 tys. zł. Kwota ta została wykonana w 98,4%. Ujęcie tej pozycji w planie FER w tej samej kwocie po stronie przychodów jak i kosztów nie wpływa na ogólny stan Funduszu.

Przychody funduszu przeznaczone były m.in. na finansowanie:

- emerytur rolniczych oraz rent rolniczych,
- zasiłków pogrzebowych,
- zasiłków macierzyńskich,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne płaconych za rolników i ich domowników.

Koszty Funduszu w 2018 r. ukształtowały się na poziomie 20.164.789 tys. zł i stanowiły 97,3% planu po zmianach.

Najważniejszym zadaniem Funduszu jest finansowanie wydatków na emerytury i renty rolnicze. Wydatki na ten cel wyniosły 15.245.370 tys. zł, co stanowi 75,6% wydatków ogółem i 96,9% planu po zmianach. Niższe wykonanie w stosunku do planu wynika z niższej ilości świadczeniobiorców. Przeciętna liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury wyniosła 913 tys. osób, a liczba osób pobierających renty 243 tys. Przeciętna emerytura wyniosła 1.002 zł, a przeciętna renta 1.017 zł.

Drugim zadaniem, pod względem udziału w kosztach ogółem jest finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za rolników i ich domowników. Wydatki na ten cel wyniosły 1.759.908 tys. zł, co stanowi 99,9% planu.

Kolejnym zadaniem realizowanym przez Fundusz jest wypłata zasiłków pogrzebowych, które stanowią 1% ogółu wydatków. Wydatki na ten cel zrealizowane zostały w kwocie 207.129 tys. zł, tj. 87,8% planu.

Odpis na fundusz administracyjny - wydatek bieżący Funduszu - wyniósł 533.345 tys. zł i został zrealizowany zgodnie z planem przyjętym w ustawie budżetowej.

7.1.3. Fundusz Prewencji i Rehabilitacji

Fundusz Prewencji i Rehabilitacji działa na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i przeznaczony jest na finansowanie kosztów rzeczowych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego związanych z:

- 1) zapobieganiem wypadkom przy pracy rolniczej i chorobom zawodowym rolników m.in. poprzez:

- a) analizowanie przyczyn wypadków i chorób,
  - b) prowadzenie dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym oraz postępowania w razie wypadku przy pracy rolniczej,
  - c) upowszechnianie wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i rolniczych chorobach zawodowych;
- 2) finansowaniem działań na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, ale rokującą jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji albo zagrożonym taką niezdolnością, w tym m.in. poprzez:
- a) kierowanie na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacyjnych,
  - b) prowadzenie zakładów rehabilitacji leczniczej,
  - c) prowadzenie, we własnym zakresie, badań i analiz przyczyn niezdolności do pracy,
  - d) promocję zdrowia.

Fundusz tworzy się z odpisu od funduszu składkowego, w wysokości do 6,5% planowanych wydatków tego Funduszu oraz z dotacji z budżetu państwa.

Przychody Funduszu w 2018 r. wyniosły 42.517 tys. zł, tj. 100,1% planu, w tym:

- odpis z funduszu składkowego – 37.462 tys. zł,
- dotacja z budżetu państwa – 5.000 tys. zł,
- pozostałe przychody – 55 tys. zł obejmują w szczególności wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów.

Koszty realizacji zadań Funduszu ukształtowały się na poziomie 41.724 tys. zł, tj. 97,4% planu i przeznaczone zostały na:

- koszty własne – 36.525 tys. zł, tj. 98,2% planu. Największą pozycją kosztów własnych był zakup usług zdrowotnych w kwocie 33.009 tys. zł. Z rehabilitacji leczniczej skorzystało 14.587 rolników zagrożonych utratą zdolności do pracy oraz w okresie wakacji 1.179 dzieci rolników pojechało na turnusy rehabilitacyjne,
- koszty inwestycyjne – 5.199 tys. zł, tj. 92,5% planu. Są to środki przeznaczone na inwestycje dla Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, których podmiotem tworzącym jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

7.1.4. Fundusz Administracyjny

Fundusz Administracyjny działa na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i przeznaczony jest na finansowanie kosztów obsługi ubezpieczenia społecznego rolników i kosztów obsługi zadań w zakresie ubezpieczenia

zdrowotnego. Jest państwowym funduszem celowym i nie posiada osobowości prawnej, a dysponentem jego środków jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Fundusz składał się z odpisu od Funduszu Składkowego w wysokości do 12% planowanych wydatków oraz z odpisu od Funduszu Emerytalno-Rentowego w wysokości do 3,5% planowanych wydatków oraz z refundacji przez właściwe instytucje kosztów związanych z realizacją ubezpieczenia zdrowotnego oraz realizacją innych zadań powierzonych Prezesowi Kasy na podstawie odrębnych przepisów. W razie powstania niedoboru Fundusz Administracyjny jest zasilany ze środków Funduszu Składkowego.

Zdecydowaną większość przychodów Funduszu Administracyjnego stanowi odpis od Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Przychody Funduszu wyniosły w 2018 r. 648.872 tys. zł, tj. 100,2% planu, z tego:

- odpis z Funduszu Emerytalno-Rentowego – 533.345 tys. zł, tj. 100% w stosunku do planu,
- odpis z Funduszu Składkowego – 55.189 tys. zł, tj. 100% w stosunku do planu,
- pozostałe przychody – 60.338 tys. zł, tj. 101,7% w stosunku do planu (refundacja przez ZUS kosztów obsługi tzw. świadczeń zbiegowych; refundacja kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty).

Biorąc pod uwagę katalog zadań finansowanych ze środków Funduszu, koszty zrealizowano w wysokości 644.023 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach. Główne pozycje kosztów to:

- koszty własne – 619.801 tys. zł (tj. 97,7% planu po zmianach), przeznaczono m.in. na:
  - wynagrodzenia pracowników Kasy – 331.863 tys. zł (99,5% planu po zmianach oraz 51,5% wydatków ogółem Funduszu),
  - opłaty pocztowe i usługi bankowe – 59.844 tys. zł (tj. 96,7% planu po zmianach),
  - zakup usług informatycznych – 76.788 tys. zł (tj. 98% planu po zmianach).

7.1.5. Fundusz Emerytur Pomostowych

Fundusz Emerytur Pomostowych (FEP) utworzony na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, działa jako państwowy fundusz celowy powołany w celu finansowania emerytur pomostowych.

Przychody Funduszu pochodzą głównie z dotacji budżetu państwa oraz ze składek w całości finansowanych przez płatników w wysokości 1,5% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Przychody Funduszu ukształtowały się w 2018 r. na poziomie 1.825.360 tys. zł, tj. 214,2% planu, z tego:

- dotacja z budżetu państwa – 551.407 tys. zł,
- składki – 271.018 tys. zł,

– pozostałe przychody – 1.002.935 tys. zł.

Dotacja z budżetu państwa wyniosła 551.407 tys. zł i była niższa od zakładanej w ustawie budżetowej o 50.000 tys. zł w związku z niższą niż planowano liczbą wypłaconych świadczeń, na które wykorzystano wpływy ze składek.

Pozostałe przychody FEP wyniosły 1.002.935 tys. zł, na które złożyły się odsetki od należności z tytułu składek w kwocie 936 tys. zł, oprocentowanie środków na rachunkach bankowych w wysokości 867 tys. zł oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń w kwocie 912 tys. zł. Największą pozycją pozostałych przychodów stanowiła wpłata z budżetu państwa w wysokości 1.000.000 tys. zł dokonana na podstawie art. 29 g ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018.

Jak wynika z informacji przekazanych przez ZUS, w 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek, w wyniku których odzyskano należności w kwocie 545 tys. zł oraz zawarto układy ratalne na kwotę 2.035 tys. zł i udzielono ulg w postaci odroczenia płatności składek na kwotę 520 tys. zł.

Koszty Funduszu w 2018 r. wyniosły 807.022 tys. zł i stanowiły 94,7% planu. Główną pozycję kosztów stanowią wydatki na emerytury pomostowe. Na emerytury pomostowe wraz z odsetkami za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń wydatkowano 802.056 tys. zł, tj. o 46.027 tys. zł mniej niż założono w planie ze względu na mniejszy poziom przeciętnej wysokości przyznanego świadczenia.

Jak wynika z informacji przekazanych przez ZUS przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 24,8 tys. osób i była wyższa o 13,9% w stosunku do 2017 r. Wzrost ten wynika m.in. z większej liczby nowo przyznaných emerytur pomostowych, która w stosunku do roku 2017 wzrosła o 12,8%.

Natomiast przeciętna wysokość emerytury pomostowej w 2018 r. wyniosła 2.695,24 zł i była niższa od planowanej o 7,3%, co wiązało się z mniejszym niż założono poziomem wypłat emerytur pomostowych po obniżeniu wieku emerytalnego oraz była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 6,8%.

Kolejną pozycję kosztów Funduszu stanowi odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który wyniósł 3.022 tys. zł i został wykonany w 100% planu.

W 2018 r. koszty Funduszu dotyczące pozostałych zmniejszeń wyniosły 1.944 tys. zł i obejmowały głównie rozwiązanie rezerw na świadczenia oraz odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu odsetek od składek.

7.2. Fundusze związane z zadaniami socjalnymi państwa

Zadania realizowane przez tę grupę funduszy to: wypłata zasiłków dla bezrobotnych łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków przedemerytalnych, szkolenia bezrobotnych i środki na aktywizację bezrobotnych, dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych oraz refundacja składek na ubezpieczenia społeczne uprawnionym osobom niepełnosprawnym, ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń w drodze windykacji.

Zrealizowane przychody ogółem ww. Funduszy wyniosły w 2018 r. 19.702.933 tys. zł, tj. 111,9% planu po zmianach, a koszty poniesione zostały w wysokości 14.747.140 tys. zł, tj. 93% planu po zmianach.

W tej grupie zasilenie z budżetu państwa w postaci dotacji (741.841 tys. zł, tj. 99,2% planu) otrzymał Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Niższe wykonanie dotacji wynika z niższych, niż planowano rekompensat udzielonych gminom z tytułu utraconych dochodów na skutek zwolnień ustawowych z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej.

7.2.1. Fundusz Pracy

Fundusz Pracy działa na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Podstawowym zadaniem Funduszu jest aktywizacja zawodowa bezrobotnych oraz łagodzenie skutków bezrobocia.

Przychody Funduszu Pracy wyniosły w 2018 r. 13.880.963 tys. zł i były wyższe od planu po zmianach o 16,2%, tj. o 1.934.136 tys. zł.

Wpływy z obowiązkowej składki 2,45% wyniosły 12.324.805 tys. zł. Były one wyższe od planu po zmianach o 1.054.990 tys. zł, tj. o 9,4%. Zrealizowanie wyższych przychodów z obowiązkowej składki wynika z poprawy sytuacji na rynku pracy.

Płatności w ramach środków europejskich wyniosły 1.145.882 tys. zł i były wyższe od planu o 178,8%, tj. o 734.870 tys. zł. Kwota ta stanowi zwrot wydatków poniesionych z tytułu realizacji projektów w ramach Programów Operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020: Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) w wysokości 867.401 tys. zł oraz 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) w wysokości 278.481 tys. zł.

Pozostałe przychody wyniosły 410.277 tys. zł, tj. 154,2% planu. Zrealizowanie większych przychodów w tej pozycji wynika m.in. z odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych w wysokości 177.314 tys. zł, w tym odsetek od wolnych środków przekazywanych w zarządzanie Ministrowi Finansów, które wyniosły 163.355 tys. zł.

Koszty realizacji zadań (wydatki) Funduszu Pracy wyniosły 7.840.451 tys. zł i były niższe od planu po zmianach o kwotę 441.019 tys. zł, co stanowiło 94,7% planu po zmianach.

Wydatki na zasiłki dla bezrobotnych, łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne wyniosły 1.697.455 tys. zł (wyplata zasiłków dla bezrobotnych – 1.334.342 tys. zł, składki na ubezpieczenia społeczne – 363.113 tys. zł). Były one niższe od planu po zmianach o 61.333 tys. zł. W ustawie budżetowej na 2018 r. założono, że liczba średniomiesięcznie wypłaconych zasiłków dla bezrobotnych wyniesie 154,6 tys., a wyniosła 151,2 tys.

Przeciętna wysokość zasiłku w 2018 r. wyniosła 735,4 zł (bez składek) i była niższa od planowanej o 12,5 zł. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2018 r. wyniosła 968,9 tys. osób i była o 112,8 tys. osób niższa niż na koniec 2017 r. Stopa bezrobocia na koniec 2018 r. wyniosła 5,8% i była o 0,8 pkt proc. niższa niż na koniec 2017 r.

Na dodatki aktywizacyjne wydatkowano 92.612 tys. zł, tj. 97,5% planu po zmianach. W ramach tej kwoty wypłacono 289,2 tys. dodatków.

Na świadczenia integracyjne wydatkowano 58.594 tys. zł, tj. 97,7% planu po zmianach. W ramach tej kwoty wypłacono 62,3 tys. świadczeń.

Na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wydatkowano 5.494.017 tys. zł, tj. o 367.221 tys. zł (o 6,3%) mniej, niż w planie po zmianach. Środki te przeznaczono głównie na:

- programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 2.709.667 tys. zł (tj. 92% planu po zmianach) – w 2018 r. programami objęto 494,3 tys. osób,
- refundację wynagrodzeń młodocianych pracowników – 234.711 tys. zł (tj. 99,9% planu po zmianach) – w 2018 r. zrefundowano wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne za 99,2 tys. młodocianych pracowników,
- dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników – 223.964 tys. zł, tj. 81,8% planu po zmianach,
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy – 102.042 tys. zł (96,6% planu),
- refundację wynagrodzeń skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia – 655.863 tys. zł (92,9% planu po zmianach) – refundacją objęto 48,1 tys. osób,
- koszty związane z realizacją staży podyplomowych oraz specjalizacjami lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych – 1.429.019 tys. zł (100% planu po zmianach),
- koszty związane z realizacją zadań w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w latach 2018-2022 – 111.205 tys. zł (tj. 89% planu po zmianach),

Na wynagrodzenia, składki, dodatki do wynagrodzeń oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych wydatkowano 234.822 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach, z tego na:

- wynagrodzenia i składki pracowników powiatowych urzędów pracy – 187.191 tys. zł (100% planu po zmianach),
- dodatki do wynagrodzeń pracowników powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy oraz Ochotniczych Hufców Pracy – 39.189 tys. zł (99,9% planu po zmianach),
- wynagrodzenia, składki pracowników wojewódzkich urzędów pracy oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 8.442 tys. zł (92,8% planu).

Wydatki na pozostałe zadania wyniosły 244.055 tys. zł (tj. 90,1% planu po zmianach) i były przeznaczone głównie na:

- systemy informatyczne w publicznych służbach zatrudnienia (inwestycje, rozwój, eksploatacja) – 89.337 tys. zł,
- koszty poboru składki na Fundusz Pracy przez ZUS – 62.828 tys. zł,
- koszty wysyłki zawiadomień, druków, prowizji bankowych, komunikowania się z bezrobotnymi i innymi podmiotami – 47.396 tys. zł.

7.2.2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Przychody Funduszu w 2018 r. wyniosły 5.328.490 tys. zł i były wyższe od planu po zmianach o 246.759 tys. zł tj. o 4,9%. Zrealizowanie wyższych przychodów wynika głównie ze wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Na kwotę przychodów złożyły się głównie:

- dotacje z budżetu państwa – 741.841 tys. zł (99,2% planu) przeznaczone na:
  - dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych i zrekompensowanie gminom 50% dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych – 741.096 tys. zł,
  - finansowanie projektów z udziałem środków z UE – 745 tys. zł,
- środki otrzymane z Unii Europejskiej – 4.782 tys. zł,
- wpłaty pracodawców – 4.344.153 tys. zł (wyższe od planu po zmianach o 178.258 tys. zł tj. o 4,3%),
- pozostałe przychody, tj. m. in. odsetki od należności i nieterminowych wpłat, zwroty dofinansowań i dotacji z lat ubiegłych – 235.927 tys. zł (wyższe od planu o 81.745 tys. zł, tj. o 53%).

Koszty Funduszu wyniosły 5.135.438 tys. zł i były niższe od planu po zmianach o 71.705 tys. zł, tj. o 1,4%. Środki Funduszu zostały przeznaczone głównie na:

- wydatki na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych – 3.316.594 tys. zł (99,9% planu po zmianach), z tego na: chronionym rynku pracy – 1.609.809 tys. zł, otwartym rynku pracy – 1.706.468 tys. zł, mieszanym rynku pracy – 317 tys. zł,
- wydatki dla jednostek samorządu terytorialnego – 962.293 tys. zł, (99,8% planu), z tego dla: samorządów województw – 145.924 tys. zł, powiatów – 816.369 tys. zł. Sejmik województwa i rada powiatu w formie uchwały określają zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, na które przeznaczają środki Funduszu przekazane przez Prezesa Zarządu PFRON,
- zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym – 239.952 tys. zł (97,1% planu),
- wydatki na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą – 124.733 tys. zł (93,4% planu po zmianach), głównie na program „Aktywny Samorząd” – 108.193 tys. zł,
- wydatki na refundację składek na ubezpieczenia społeczne osobom niepełnosprawnym wykonującym działalność gospodarczą, niepełnosprawnym rolnikom lub rolnikom zobowiązanym do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika – 100.102 tys. zł (97,3% planu),
- zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień z podatków od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej – 47.473 tys. zł (84,8% planu),
- wydatki związane z bieżącą działalnością Biura i Oddziałów Funduszu – 138.347 tys. zł (88,1% planu po zmianach), w tym wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi – 71.808 tys. zł (96,2% planu po zmianach).

7.2.3. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP) działa na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Przychody Funduszu zaplanowane w wysokości 586.096 tys. zł, zrealizowane zostały w kwocie 493.480 tys. zł, co stanowi 84,2% planu. Niższe wykonanie wynika głównie z niższych przychodów z tytułu składek od pracodawców.

Na przychody Funduszu uzyskane w roku 2018 złożyły się głównie:

- składki od pracodawców (0,10% podstawy wymiaru) w kwocie 375.455 tys. zł, co stanowi 80,3% planu. Niższe od planowanych przychody z tytułu składki są wynikiem wprowadzonych zmian w sposobie wpłat i rozliczenia składek od pracodawców,
- pozostałe przychody w kwocie 112.387 tys. zł, tj. 94,9% planu, głównie z tytułu:
  - odsetek (bieżących i od wolnych środków przekazanych w zarządzenie Ministrowi Finansów) w kwocie 49.839 tys. zł,
  - pozostałych odsetek w kwocie 58.610 tys. zł – są to odsetki ustawowe naliczone od wierzytelności Funduszu,
- odpis aktualizujący należności w kwocie 5.637 tys. zł.

Koszty realizacji zadań Funduszu w 2018 r. wyniosły 1.771.251 tys. zł, co stanowi 75% planu po zmianach. Niższe wykonanie jest spowodowane głównie niższymi niż zaplanowano wydatkami na zasiłki i świadczenia przedemerytalne ze względu na mniejszą niż planowano liczbę osób pobierających ww. świadczenia. Koszty obejmowały głównie:

- transfery na rzecz ludności w kwocie 1.521.792 tys. zł, w tym zasiłki i świadczenia przedemerytalne – 1.521.200 tys. zł,
- umorzenia nieściągalnych należności z tytułu wypłaconych świadczeń w kwocie 157.345 tys. zł, co stanowi 99% planu; umorzeniu podlegają należności, w stosunku do których wyczerpane zostały wszystkie procedury windykacyjne, zwrot wypłaconych świadczeń okazał się niemożliwy lub związany byłby z poniesieniem kosztów znacznie przewyższających wysokość dochodzonych należności,
- koszty obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych – 18.254 tys. zł,
- wpłaty do budżetu państwa w kwocie 4.439 tys. zł, tj. 81,4% planu; kwota ta stanowi refundację wydatków poniesionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na obsługę FGŚP (wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi),
- różne przelewy w kwocie 20.847 tys. zł, tj. 80,4% planu; kwota ta stanowi refundację wydatków poniesionych przez marszałków województw na obsługę FGŚP (wynagrodzenia i pozostałe koszty obsługi),
- środki przekazane do Ministra Energii z tytułu restrukturyzacji zatrudnienia w kwocie 45.522 tys. zł, zgodnie z art. 11f ust. 4 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

Transfery na rzecz ludności mieszczące się w należnościach Funduszu dokonane na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy – planowane w kwocie 141.000 tys. zł, zrealizowano w kwocie 114.750 tys. zł dla 13.568 osób, co stanowi 81,4% planu. Niższe wykonanie jest spowodowane głównie mniejszą liczbą wniosków o wypłatę świadczeń.

Z tytułu transferów powiększających należności za pracodawców niewypłacalnych w rozumieniu ww. ustawy zostały wypłacone głównie następujące świadczenia:

- wynagrodzenia za pracę planowane w kwocie 50.751 tys. zł, zrealizowano w kwocie 43.933 tys. zł (11.438 świadczeń – średnio na jedno świadczenie 3.841 zł),
- odprawy pieniężne przysługujące na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników planowane w kwocie 46.628 tys. zł, zrealizowano w kwocie 32.750 tys. zł (5.270 świadczeń – średnio na jedno świadczenie 6.214 zł),
- składki na ubezpieczenia społeczne należne od pracodawców na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, przysługujące od świadczeń wypłaconych ze środków Funduszu, planowane w kwocie 10.517 tys. zł, zrealizowano w kwocie 10.419 tys. zł (13.669 świadczeń – średnio na jedno świadczenie 762 zł),
- odszkodowania, o których mowa w art. 36¹ § 1 Kodeksu pracy, planowane w kwocie 17.669 tys. zł, zrealizowano w kwocie 9.913 tys. zł (1.767 świadczeń – średnio na jedno świadczenie 5.610 zł).

7.3. Fundusze związane z prywatyzacją

Wydatki ww. funduszy przeznaczane były na zaspokajanie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa a także na rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

W grupie tych funduszy zrealizowano przychody w wysokości 2.540.783 tys. zł, tj. 578,9% planu po zmianach, a koszty poniesiono w wysokości 438.457 tys. zł, tj. 22% planu po zmianach. Wysoka realizacja przychodów wynika ze zmian wprowadzonych ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018.

7.3.1. Fundusz Reprywatyzacji

Fundusz Reprywatyzacji został utworzony na podstawie art. 56 ust. 1 ustawy o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników. Na rachunku Funduszu gromadzone są środki pochodzące ze sprzedaży 5% akcji należących do Skarbu Państwa w każdej ze spółek powstałych w wyniku komercjalizacji oraz odsetki od tych środków z przeznaczeniem na cele związane z zaspokajaniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa.

W funduszu zaplanowano przychody w wysokości 81.454 tys. zł, natomiast ich realizacja wyniosła 2.167.585 tys. zł. Kwotę tę stanowią odsetki od środków zgromadzonych na rachunku Funduszu Reprywatyzacji, odsetki od udzielonych pożyczek oraz środki w wysokości 2.100.000 tys. zł wynikające z ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018.

Ze środków Funduszu zrealizowane zostały koszty w wysokości 101.363 tys. zł (6,4% planu po zmianach). Niższe wykonanie kosztów spowodowane było:

- przewlekłością prowadzonych postępowań sądowych i administracyjnych,
- wypłatą odszkodowań dla byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa na podstawie dekretów i ustaw nacjonalizacyjnych,
- brakiem zlecenia wypłaty środków na zakup akcji spółek prawa handlowego, w której spółka publiczna jest przedsiębiorcą dominującym.

7.3.2. Fundusz Rekompensacyjny

Fundusz Rekompensacyjny utworzony został na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Środki Funduszu przeznaczone są na finansowanie wypłat świadczeń pieniężnych z tytułu rekompensaty za mienie pozostawione poza obecnymi granicami RP oraz na obsługę wypłat z tytułu tych świadczeń.

Przychodem Funduszu są głównie wpływy ze sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa z ich częściami składowymi realizowanej w trybach przetargowych, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 400.000 ha oraz wpływy z tytułu odpłatnego korzystania z mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przekazywane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w formie zaliczek kwartalnych, w wysokości ustalonej w rocznym planie finansowym Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz odsetki bankowe.

Przychody Funduszu na 2018 rok w planie zostały zaplanowane w kwocie ogółem 365.550 tys. zł, zrealizowane zostały w kwocie 373.198 tys. zł, co stanowi 102,1% planu.

Przychody Funduszu Rekompensacyjnego pochodziły z następujących tytułów:

- ze sprzedaży nieruchomości oraz dzierżawy mienia pochodzącego z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w kwocie 360.400 tys. zł (100% planu).
Są to wpłaty dokonane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej,
- odsetek bankowych, które wyniosły 12.795 tys. zł (248,5% planu).

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu na 2018 rok w planie zostały zaplanowane w kwocie 410.000 tys. zł, a zrealizowane w kwocie 337.094 tys. zł, co stanowi 82,2% planu.

Ze środków Funduszu zrealizowane zostały następujące wydatki:

- wypłaty rekompensat dla osób uprawnionych w kwocie 212.990 tys. zł (52,3% planu).
Mniejsze niż planowano koszty na wypłaty rekompensat wynikały z przekazania przez wojewodów do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji mniejszej

niż zakładano liczby wniosków dotyczących potwierdzonego prawa do rekompensaty, co spowodowało niższy poziom wypłat rekompensat. W związku z powyższym wypłacano również niższe prowizje dla Banku Gospodarstwa Krajowego za obsługę tych wypłat,

- wypłaty (zakup usług pozostałych) prowizji w kwocie 1.415 tys. zł dla Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu powierzenia Bankowi wypłaty rekompensat oraz zapłaty wynagrodzenia za usługę wsparcia technicznego aplikacji Systemu Informatycznego Rejestru (SIR) oraz usługę wsparcia dla licencji Oracle w zakresie niezbędnym do funkcjonowania SIR,
- zwrot środków nadpłaconych w 2017 r. przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa na Fundusz Rekompensacyjny w kwocie 122.689 tys. zł.

7.4. Fundusze związane z bezpieczeństwem i obronnością kraju

Do zadań realizowanych przez ww. fundusze zaliczamy: przebudowę i modernizację techniczną Sił Zbrojnych, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz bezpieczeństwo pojazdów i ich właścicieli, modernizację jednostek organizacyjnych Policji i Straży Granicznej, udzielanie pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych, rodzinom tych osób oraz osobom pokrzywdzonym, resocjalizację osób pozbawionych wolności jak również modernizację przywieziennych zakładów pracy, a także zasady postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

W wyniku działalności Funduszy zrealizowano przychody w kwocie 2.465.941 tys. zł, tj. 122,9% planu po zmianach a koszty zostały wykonane w wysokości 1.748.678 tys. zł, tj. 69,3% planu po zmianach.

7.4.1. Fundusz Zapasów Interwencyjnych

Fundusz Zapasów Interwencyjnych (dawniej: Fundusz Zapasów Agencyjnych) został utworzony na podstawie art. 28a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

Przychody Funduszu w 2018 r. zrealizowano w wysokości 1.300.299 tys. zł, tj. 105,8% planu po zmianach. Ich źródłem były głównie środki pochodzące z opłaty zapasowej wnoszonej przez przedsiębiorców, to jest producentów wykonujących działalność gospodarczą w zakresie produkcji paliw lub przetwarzania paliw, a także handlowców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie przywozu ropy naftowej lub paliw.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu poniesione zostały w kwocie 835.030 tys. zł, co stanowi 56% planu po zmianach. Ze środków Funduszu zrealizowane zostały następujące zadania:

- zakup paliw na zapasy agencyjne w kwocie 520.853 tys. zł (46% planu po zmianach),
- utrzymywanie zapasów agencyjnych w kwocie 300.878 tys. zł (88,7% planu po zmianach),
- pokrycie kosztów działalności Agencji Rezerw Materiałowych związanych z wykonywaniem zadań w zakresie tworzenia i utrzymywania zapasów agencyjnych w kwocie 12.831 tys. zł (69,3% planu po zmianach),
- sfinansowanie innych kosztów realizacji zadań (głównie: kosztów postępowań egzekucyjnych wypłacone na rzecz organów egzekucyjnych, kosztów dostępu do serwisu z notowaniami cen ropy naftowej i paliw oraz odsetek naliczonych od opłaty zapasowej podlegające zwrotowi na podstawie wyroków sądowych) w kwocie 468 tys. zł (24,9% planu po zmianach).

Niższe niż planowane koszty spowodowane były przede wszystkim zakupem mniejszej ilości ropy naftowej i paliw, z uwagi na wystąpienie niedoboru pojemności na krajowym rynku magazynowym oraz uzyskanie niższych cen zakupu towarów w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych. Niższe były również koszty magazynowania ropy naftowej i paliw z powodu mniejszego niż zaplanowano wolumenu tych produktów.

7.4.2. Fundusz Wsparcia Policji

Fundusz Wsparcia Policji został utworzony na podstawie art. 13 ust. 4c ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

Źródłem przychodów Funduszu są środki finansowe uzyskane przez Policję w trybie i na warunkach określonych w art. 13 ust. 3 i 4a ww. ustawy, na podstawie zawieranych przez dysponentów Funduszu umów i porozumień, określających przeznaczenie środków przekazywanych jednostkom Policji.

Fundusz uzyskał przychody w wysokości 90.000 tys. zł (91,6% planu po zmianach). Przyczyną niższego wykonania planu przychodów Funduszu była mniejsza, niż wstępnie planowano ilość umów zawartych i zrealizowanych z podmiotami, które mogą wspierać finansowo jednostki organizacyjne Policji. W konsekwencji również plan wydatków został zrealizowany na niższym od planowanego poziomie.

Na przychody składały się następujące pozycje:

- wpłaty od jednostek samorządu terytorialnego – 88.769 tys. zł,
- wpłaty od państwowych jednostek organizacyjnych, stowarzyszeń, fundacji oraz banków – 1.123 tys. zł,
- odsetki – 108 tys. zł.

Koszty Funduszu wyniosły 90.347 tys. zł (91,9% planu po zmianach), w tym na:

- rekompensaty pieniężne dla policjantów za czas służby przekraczający normę 40-godzinnego tygodnia służby – 21.158 tys. zł,

- nagrody dla policjantów za osiągnięcia w służbie – 1.962 tys. zł,
- zakupy inwestycyjne – 33.301 tys. zł,
- wydatki inwestycyjne związane z budową i modernizacją obiektów – 20.443 tys. zł,
- zakup usług remontowych – 3.401 tys. zł,
- zakup usług pozostałych – 3.997 tys. zł,
- zakup sprzętu i uzbrojenia – 2.803 tys. zł,
- zakup materiałów i wyposażenia – 2.404 tys. zł.

7.4.3. Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego

Fundusz został utworzony z dniem 1 stycznia 2005 r. na podstawie art. 31c ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego w celu realizacji zadań inwestycyjnych oraz modernizacji uzbrojenia i wyposażenia jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych, w szczególności Policji i Straży Granicznej. Od 1 października 2015 r. Fundusz działa w oparciu o art. 31 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego.

Fundusz uzyskał przychody w wysokości 2.128 tys. zł (66,3% planu po zmianach), z tytułu:

- wpływu ze sprzedaży mienia przekazanego Agencji Mienia Wojskowego przez jednostki organizacyjne resortu (2.108 tys. zł),
- odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym (19 tys. zł).

Niskie wykonanie planu przychodów wynika z braku pełnej planowanej wpłaty przez Agencję Mienia Wojskowego odpisu na Fundusz.

Koszty Funduszu wyniosły 1.153 tys. zł (35,9% planu po zmianach) i zostały poniesione na zakup 4 kompletów pił łańcuchowych Tac-up dla Policji, 54 szt. Karabinów reprezentacyjnych oraz 5 pojazdów UTV dla Straży Granicznej, a także na realizację zadań: „Przebudowa budynku na potrzeby PSG w m. Ruda Śląska” w Śląskim Oddziale SG i „Przebudowa wewnętrznych instalacji strzelnicy pistoletowej PSG Hrubieszów” w Nadbużańskim Oddziale SG. Mniejsze wykonanie kosztów wynika z mniejszych ilości zakupu sprzętu technicznego oraz mniejszą ilością wykonanych inwestycji.

7.4.4. Fundusz – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

Fundusz Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (CEPiK) działa na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. CEPiK jest systemem informatycznym obejmującym centralną bazę danych gromadzącą dane i informacje o pojazdach, ich właścicielach i posiadaczach oraz osobach posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami.

Źródłem przychodów Funduszu są wpływy z opłaty pobranej za udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji pojazdów i centralnej ewidencji kierowców oraz wpływy

z opłat ewidencyjnych (m.in. od umów OC, za wpis terminu kolejnego badania technicznego, za wydanie dowodu rejestracyjnego, pozwolenia czasowego, tablic rejestracyjnych, nalepki kontrolnej, karty pojazdu i prawa jazdy, oraz wydanie i wymianę prawa jazdy, a także za wpis przedsiębiorcy do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodki doskonalenia techniki jazdy i ośrodki szkolenia kierowców).

Fundusz uzyskał w 2018 r. przychody w wysokości 148.410 tys. zł (tj. 108,1% planu), na które składają się:

- opłaty ewidencyjnych uiszczonych przez zakłady ubezpieczeń z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- opłaty ewidencyjnych pobieranych przez organy i podmioty zobowiązane do ich pobierania (na podstawie ustawy Prawo o ruchu drogowym),
- opłaty pobranych za udostępnianie danych lub informacji z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Centralnej Ewidencji Kierowców,
- odsetki.

Koszty Funduszu CEPIK wyniosły 84.514 tys. zł, co stanowi 71,8% planu ujętego w ustawie budżetowej. Niższe wykonanie kosztów wynika z mniejszych zakupów usług oraz mniejszych wydatków inwestycyjnych.

7.4.5. Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszonych Zakładów Pracy

Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszonych Zakładów Pracy działa na podstawie ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywieszonych Zakładów Pracy.

Przychody Funduszu wyniosły 145.553 tys. zł, co stanowiło 138,6% planu po zmianach przychodów. Przychodami Funduszu były w szczególności:

- potrącenia 45% z wynagrodzenia za pracę skazanego,
- wpłaty przywieszonych zakładów pracy w wysokości co najmniej 25% środków uzyskanych z tytułu zwolnień określonych w ustawie.

Koszty Funduszu przeznacza się na finansowanie zadań w zakresie resocjalizacji osób pozbawionych wolności, w szczególności na tworzenie nowych miejsc pracy, ochronę istniejących stanowisk, tworzenie w zakładach karnych infrastruktury niezbędnej dla działań resocjalizacyjnych, modernizację przywieszonych zakładów pracy i ich produkcję, organizowanie nauki zawodu i doskonalenia zawodowego oraz organizowanie szkoleń w zakresie aktywizacji zawodowej i umiejętności poszukiwania pracy. Ze środków Funduszu mogą być także udzielane pożyczki lub dotacje dla podmiotów zatrudniających osoby

pozbawione wolności. Ponadto przedsiębiorcy zatrudniający osadzonych nabyli uprawnienie do uzyskania ze środków Funduszu ryczałtu w wysokości 35% wartości wynagrodzenia przysługującego zatrudnionym osobom pozbawionym wolności.

W roku 2018 ze środków Funduszu zrealizowano koszty w łącznej wysokości 127.813 tys. zł, co stanowiło 94,7% planu po zmianach.

7.4.6. Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych

Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych utworzony na podstawie art. 11 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest Minister Obrony Narodowej. Fundusz gromadzi środki głównie z wpłat Agencji Mienia Wojskowego, z wpływów za udostępnianie poligonów wojskom obcym oraz wpływów za specjalistyczne usługi wojskowe wykonywane w czasie realizacji zadań szkoleniowych. Zgromadzone środki Funduszu przeznaczane są na dofinansowanie zadań z zakresu modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Przychody Funduszu zostały wykonane w kwocie 406.767 tys. zł, tj. 232,9% planu, w tym:

- z odszkodowań i kar umownych – 188.567 tys. zł (602,3% planu),
- wpłaty Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego – 83.982 tys. zł (100% planu),
- ze wsparcia wojsk obcych i udostępniania im poligonów – 75.968 tys. zł (220,8% planu),
- wpłaty Agencji Mienia Wojskowego – 20.178 tys. zł (90% planu),
- z pozostałych tytułów, m.in. z wpływów z rozliczeń z lat ubiegłych oraz z wyższych przychodów z odsetek – 14.668 tys. zł (580,9% planu).

W roku 2018 koszty Funduszu zrealizowano w kwocie 197.571 tys. zł, tj. 82,5% planu i przeznaczone zostały na zakupy uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

7.4.7. Fundusz Wsparcia Straży Granicznej

Fundusz ten został utworzony na podstawie art. 8a ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

Źródłem przychodów Funduszu w 2018 roku były środki finansowe uzyskane przez Straż Graniczną na podstawie umów i porozumień zawartych pomiędzy właściwymi dysponentami Funduszu, a jednostkami samorządu terytorialnego, bankami oraz instytucjami ubezpieczeniowymi.

Przychody Funduszu wyniosły 1.406 tys. zł (79,9% planu po zmianach), a głównym przychodem były wpłaty od jednostek w kwocie 1.405 tys. zł.

Przyczyną niższego wykonania planu przychodów Funduszu była mniejsza niż wstępnie planowano liczba umów zawartych i zrealizowanych z podmiotami, które mogą wspierać

finansowo jednostki organizacyjne Straży Granicznej. W konsekwencji również plan wydatków został zrealizowany na niższym od planowanego poziomie.

Koszty Funduszu wyniosły 1.448 tys. zł, (81,1% planu po zmianach), z tego:

- koszty własne – 1.067 tys. zł (78,6% planu po zmianach). Środki te zostały wydatkowane głównie na zakup materiałów i wyposażenia tj. paliwa, materiałów biurowych, materiałów wyposażenia medycznego, materiałów opatrunkowych i ochronnych,
- koszty inwestycyjne – 381 tys. zł (89,2% planu po zmianach). Środki zostały wykorzystane na zakup m.in. samochodów osobowych, monitoringu wizyjnego, motocykla, zestawu specjalistycznego oprogramowania do analizy danych internetowych na dyskach twardej, traktorka ogrodniczego, termowizora, urządzeń technicznych, defibrylatorów, zestawu do badania wzroku z testerem widzenia, aparatu EKG.

7.4.8. Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej

Fundusz został utworzony na podstawie art. 19e ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

Źródłem przychodów Funduszu w 2018 roku były przede wszystkim wpłaty od jednostek na fundusz celowy (m.in. jednostek samorządu terytorialnego) oraz środki pochodzące z kar umownych i odsetek bankowych.

Fundusz uzyskał przychody w wysokości 46.007 tys. zł, (65,5% planu po zmianach), głównie z tytułu wpłat od jednostek – 45.388 tys. zł (w tym na zadania inwestycyjne – 31.782 tys. zł).

Koszty Funduszu wyniosły 45.120 tys. zł (64,2% planu po zmianach) i zostały poniesione na:

- koszty własne – 7.022 tys. zł (w tym przede wszystkim na zakup usług oraz materiałów i wyposażenia),
- koszty inwestycyjne – 31.659 tys. zł (w tym: na budowę, rozbudowę i modernizację obiektów, zakup sprzętu transportowego, techniki specjalnej),
- dotacje dla jednostek organizacyjnych PSP na realizację zadań bieżących – 5.511 tys. zł.

Główną przyczyną odchyleń od planu jest wycofanie się darczyńców ze wsparcia finansowego jednostek organizacyjnych PSP.

7.4.9. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej

Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości.

Przychody Funduszu w 2018 r. wyniosły 325.371 tys. zł, co stanowiło 173,3% planu po zmianach. Przychodami Funduszu były:

- środki pieniężne pochodzące z orzeczonych przez sądy nawiązek oraz świadczeń pieniężnych,
- środki pieniężne pochodzące z potrąceń w wysokości 7% wynagrodzenia przysługującego za pracę skazanych zatrudnionych na podstawie skierowania do pracy,
- środki pieniężne pochodzące z wykonania kar dyscyplinarnych poprzez obniżenie przypadającej skazanemu części wynagrodzenia za pracę, nie więcej niż o 25% na okres do 3 miesięcy, spadków, zapisów i darowizn, dotacji zbiórek i innych źródeł.

Wyższe wykonanie przychodów Funduszu wynikało z tytułu orzeczonych przez sądy nawiązek oraz świadczeń pieniężnych, a także ze zwiększonej liczby zatrudnionych odpłatnie skazanych osób.

Koszty Funduszu zostały zrealizowane w kwocie 365.682 tys. zł, tj. 100,1% planu po zmianach. Na kwotę tę składają się koszty wykonywania zadań wynikających z ustawy tworzącej Fundusz (tj. 147.431 tys. zł) oraz część kosztów własnych i inne zmniejszenia (tj. 218.251 tys. zł). Wyższe wykonanie kosztów wynikało z ujęcia kwoty odpisów aktualizujących należności z tytułu nawiązek i świadczeń pieniężnych. Utworzone odpisy aktualizujące wartość należności dotyczących funduszy tworzonych na podstawie ustaw obciążają te fundusze. Aktualizacją zostały objęte należności Funduszu, które powstały w okresie od 2012 r. do 2018 r. i do dnia bilansowego nie zostały spłacone. W następnych latach obrotowych w księgach rachunkowych ujmowane będą tylko różnice wyliczonych odpisów aktualizacyjnych.

Środki Funduszu przeznacza się na:

- pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz członkom ich rodzin, zwłaszcza pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną, udzielaną przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje,
- szkolenia dla organów prowadzących postępowania karne i ich pracowników podnoszące kompetencje w zakresie postępowania z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem i świadkami oraz propagowania alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych,
- realizację przez jednostki sektora finansów publicznych zadań ustawowych związanych z ochroną interesów osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków, a także wykrywaniem i zapobieganiem przestępczości oraz likwidacją skutków pokrzywdzenia przestępstwem,
- finansowanie alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych,
- edukację z zakresu przeciwdziałania przemocy i przestępczości w szczególności funkcjonariuszy Policji i pracowników jednostek oświatowych oraz ochrony zdrowia,

- pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin, udzielaną przez zawodowych kuratorów sądowych oraz Służbę Więzienną, jak również pomoc prawną i psychologiczną udzielaną świadkom oraz osobom im najbliższym,
- pomoc postpenitencjarną osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin, udzielaną przez stowarzyszenia, fundacje, organizacje oraz instytucje, których celem działania jest realizacja zadań wchodzących w zakres uczestnictwa społeczeństwa w wykonywaniu orzeczeń oraz pomocy w społecznej readaptacji skazanych, jak również kościoły i inne związki wyznaniowe – z wyłączeniem osób godnych zaufania,
- pomoc psychologiczną świadkom i osobom im najbliższym,
- działalność podejmowaną lub powierzoną przez Ministra Sprawiedliwości, jako dysponenta Funduszu, mającą na celu wsparcie i rozwój systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz pomocy postpenitencjarnej, w szczególności na:
  - promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących poprawie sytuacji osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz skutecznej readaptacji skazanych,
  - podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, w tym dotyczących przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania,
  - pokrywanie kosztów związanych z organizowaniem i prowadzeniem kształcenia, studiów podyplomowych, kursów dokształcających i szkoleń,
  - podejmowanie, organizowanie i zlecanie badań naukowych i prac rozwojowych oraz współpracy z innymi jednostkami w tym zakresie, dotyczących sytuacji oraz potrzeb osób pokrzywdzonych przestępstwem, świadków oraz osób skazanych, a także przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania,
  - promowanie systemu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom oraz pomocy postpenitencjarnej,
  - upowszechnianie wiedzy na temat praw osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych,
  - działania wspierające rodziny zagrożone dysfunkcyjnością, w szczególności w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz współuzależnień i rozwiązywania konfliktów w rodzinie.

7.5. Fundusze związane z kulturą i kulturą fizyczną

Powyższe fundusze realizują zadania w zakresie: rozwijania sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych oraz dofinansowania inwestycji sportowych, promowania przedsięwzięć artystycznych, ochrony polskiego dziedzictwa narodowego, wspierania zadań realizowanych przez Polski Instytut Sztuki Filmowej oraz dofinansowania zajęć sportowych dla uczniów.

W wyniku działalności ww. funduszy w 2018 r. osiągnięto przychody w wysokości 1.034.328 tys. zł, tj. 97,4% planu po zmianach oraz poniesiono koszty w wysokości 1.192.198 tys. zł, tj. 95,4% planu po zmianach.

7.5.1. Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków

Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków powstał z dniem 1 stycznia 2018 r. Fundusz działa na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Przychody Funduszu w 2018 r. zostały wykonane w wysokości 775 tys. zł, tj. 4,6% planu. Głównym źródłem przychodów funduszu są administracyjne kary pieniężne za nieprzestrzeganie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zadania, które mogą być finansowane ze środków tego funduszu to prace konserwatorskie i restauratorskie oraz roboty budowlane realizowane bezpośrednio przy zabytku. Narodowy Fundusz Ochrony Zabytków stanowi tylko uzupełniające źródło finansowania takich prac. Głównym źródłem ich finansowania są środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z tym, że Fundusz powstał z dniem 1 stycznia 2018 r. brak było danych do prognoz wykonania poszczególnych wydatków i wpływów na podstawie lat poprzednich. Ponadto, źródła przychodów Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków charakteryzuje mała przewidywalność.

Zbyt niski poziom zrealizowanych przychodów uniemożliwił realizację planu finansowego w zakresie kosztów Funduszu.

7.5.2. Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów

Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Źródłem przychodów Funduszu są wpływy z tytułu opłat wnoszonych przez podmioty świadczące usługi, których przedmiotem jest reklama napojów alkoholowych.

Przychody Funduszu w 2018 r. zostały wykonane w wysokości 20.111 tys. zł, tj. 114,6% planu. Wyższe wykonanie wynika przede wszystkim z większych wpływów z opłat wnoszonych przez podmioty świadczące usługi, których przedmiotem jest reklama napojów alkoholowych.

Koszty Funduszu, określone w ustawie budżetowej na rok 2018 w kwocie 28.870 tys. zł, zostały wykonane w wysokości 28.423 tys. zł, tj. w 98,5%. Przeznaczone były

na dofinansowanie zajęć sportowych dla uczniów, prowadzonych przez stowarzyszenia działające w sferze kultury fizycznej oraz inne organizacje pozarządowe, które w ramach swojej statutowej działalności realizują zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, a także zajęć organizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz na zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej.

Priorytetem programowym w dofinansowaniu organizacji zajęć sportowych dla uczniów są zajęcia ukierunkowane na upowszechnianie nauki pływania w ramach programu pn. „Umiem pływać”. Ponadto w 2018 r. ze środków Funduszu dofinansowano zajęcia nakierowane na upowszechnianie sportów zimowych (najbardziej popularne dyscypliny to: narciarstwo biegowe, narciarstwo zjazdowe, snowboard, łyżwiarstwo, hokej na lodzie) oraz zajęcia w zakresie gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej skierowane do uczniów szkół podstawowych (w tym korzystających z wychowania przedszkolnego) i gimnazjów.

7.5.3. Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej

Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej działa na podstawie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Źródłem przychodów Funduszu w 2018 r. było 75% wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach losowych objętych monopolem państwa.

Wykonanie przychodów Funduszu ukształtowało się na poziomie 799.774 tys. zł, tj. 96,8% planu po zmianach. Niższy poziom wykonania przychodów Funduszu wynika przede wszystkim z niższych wpływów z Totalizatora Sportowego pochodzących z dopłat do stawek w grach losowych stanowiących monopol państwa, w stosunku do planowanych.

Koszty Funduszu zrealizowane w wysokości 913.841 tys. zł, tj. 97,9% planu po zmianach, zostały poniesione na:

- zadania inwestycyjne – 497.276 tys. zł, z tego:
  - inwestycje terenowe – 52.303 tys. zł,
  - inwestycje o szczególnym znaczeniu dla sportu – 136.211 tys. zł,
  - inwestycje szkolne – 118.433 tys. zł
  - pozostałe programy – 190.329 tys. zł,
- zadania bieżące – 416.565 tys. zł, z tego:
  - rozwijanie sportu wśród dzieci i młodzieży – 357.980 tys. zł. Środki na ten cel przeznaczono na realizację następujących programów: „Szkolenie i współzawodnictwo sportowe młodzieży uzdolnionej” (225.663 tys. zł) oraz „Zadania z zakresu sportu dla wszystkich” (132.317 tys. zł),
  - rozwijanie sportu wśród osób niepełnosprawnych – 38.585 tys. zł. W ramach tych środków dofinansowano zadania z dwóch obszarów, tj. przygotowania i udział

w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w sportach nieobjętych programem igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych (19.935 tys. zł) oraz wspieranie przedsięwzięć w zakresie upowszechniania sportu osób niepełnosprawnych (18.650 tys. zł),

- zadania z zakresu zdrowia publicznego – 20.000 tys. zł. Środki na realizację tych zadań przeznaczone zostały na wspieranie programów aktywności fizycznej jako przeciwdziałania nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży.

7.5.4. Fundusz Promocji Kultury

Fundusz Promocji Kultury działa na podstawie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Źródłem przychodów jest 20% wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach objętych monopolem państwa.

Przychody Funduszu zaplanowane w wysokości 201.030 tys. zł zostały wykonane w kwocie 213.668 tys. zł, tj. 106,3% planu po zmianach. Wyższe wykonanie przychodów wynika głównie z tytułu wyższych wpływów z dopłat do stawek w grach hazardowych.

Koszty Funduszu ustalone w kwocie 271.163 tys. zł zostały wykonane w wysokości 249.934 tys. zł, tj. 92,2% planu po zmianach.

Środki Funduszu przeznaczone zostały na promowanie i wspieranie:

- ogólnopolskich i międzynarodowych przedsięwzięć artystycznych, w tym o charakterze edukacyjnym – 125.190 tys. zł,
- twórczości literackiej i czasopiśmiennictwa oraz działania na rzecz kultury języka polskiego i rozwoju czytelnictwa, wspieranie czasopism kulturalnych i literatury niskonakładowej – 21.838 tys. zł,
- ochrony polskiego dziedzictwa narodowego – 62.552 tys. zł,
- zadań realizowanych w ramach projektów, w tym projektów inwestycyjnych oraz projektów współfinansowanych z funduszy europejskich i międzynarodowych, z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – 20.544 tys. zł,
- twórców i artystów, w tym w formie pomocy socjalnej – 3.404 tys. zł.

Łącznie na powyższe zadania wydatkowano 233.529 tys. zł, co stanowi 91,7% planu.

Ponadto na zadania realizowane przez Polski Instytut Sztuki Filmowej przekazano kwotę 12.385 tys. zł zgodnie z planem po zmianach.

Na realizację zadania z tytułu wypłat wynagrodzeń za użyczenie przez biblioteki publiczne egzemplarzy utworów bibliotecznych przekazano kwotę 3.978 tys. zł.

7.6. Pozostałe fundusze

Zadania poniższych funduszy związane są z krajowym systemem informacji o terenie oraz ewidencją gruntów i budynków, a także z nowymi metodami profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień od hazardu, wzmocnieniem potencjału organizacji pożytku publicznego oraz wspieraniem społeczeństwa obywatelskiego jak również wprowadzaniem paliw alternatywnych w celu zmniejszenia stosowania oleju napędowego i benzyn silnikowych w transporcie.

Z tytułu działalności ww. Funduszy w 2018 r. osiągnięto przychody w wysokości 62.108 tys. zł, tj. 103,6% planu po zmianach oraz poniesiono koszty w wysokości 77.474 tys. zł, tj. 56% planu po zmianach.

7.6.1. Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym

Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym został utworzony na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Głównym zadaniem Funduszu jest aktualizacja i utrzymanie państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

W roku 2018 przychody Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym wyniosły 7.363 tys. zł, tj. 113,5% zaplanowanych w ustawie budżetowej i pochodziły głównie z wpływów z tytułu:

- określonych ustawowo przychodów państwowych funduszy celowych,
- wpłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów.

W 2018 r. ze środków Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym zostały poniesione koszty w wysokości 3.632 tys. zł (36,3% ustawy budżetowej), w tym na:

- wydatki na zakupy inwestycyjne,
- wynagrodzenia bezosobowe,
- zakup usług pozostałych.

Wzrost przychodów spowodowany był większą liczbą korzystających z usług systemu ASG EUPOS oraz większą liczbą wpłat od osób zainteresowanych nabyciem uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii.

Na niższe wykonanie kosztów miały wpływ m.in. znacząco niższa niż przewidywano liczba powiatów, które zwróciły się o wsparcie finansowe przy tworzeniu i utrzymywaniu wspólnych elementów infrastruktury technicznej dotyczących publikacji danych PZGiK, w tym wsparcia przy podniesieniu stopnia informatyzacji PZGiK, a także oszczędności po przetargowe.

7.6.2. Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego

Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego działa na podstawie art. 27ab ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawowym celem Funduszu jest wzmocnienie potencjału organizacji pożytku publicznego m.in. poprzez wyrównywanie szans ich rozwoju, rozwój wolontariatu w tych organizacjach, podnoszenie wiedzy i umiejętności osób działających w organizacjach.

Przychody Funduszu w 2018 r. wyniosły 50 tys. zł i były niższe od planu o 452 tys. zł, tj. o 90%. Na kwotę przychodów złożyły się głównie środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych niewydatkowane przez organizacje, które utraciły status organizacji pożytku publicznego oraz środki wykorzystane przez organizacje pożytku publicznego niezgodnie z przeznaczeniem.

Zrealizowanie niższych przychodów wynika z ich niestalego charakteru.

W roku 2018 Fundusz nie ponosił kosztów, bowiem nie udzielał wsparcia organizacjom pożytku publicznego z uwagi na pozyskanie zbyt niskich środków.

7.6.3. Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych

Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych został utworzony na podstawie art. 88 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Przychód Funduszu w 2018 r. stanowił 1% ww. wpływów z dopłat z gier objętych monopolem państwa, zaś wydatki były przeznaczone na następujące zadania:

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej i opracowywanie specjalistycznych ekspertyz, raportów, sprawozdań dotyczących problematyki uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
- opracowywanie i wdrażanie nowych metod profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
- udzielanie finansowej pomocy instytucjom i stowarzyszeniom realizującym zadania związane z rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym sporządzanie oceny rozpowszechnienia i zagrożenia patologicznym hazardem,
- prowadzenie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości programów profilaktycznych i terapeutycznych, a także zwiększanie kompetencji zawodowych osób zajmujących się leczeniem w celu zwiększenia skuteczności oraz dostępności leczenia uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych dla osób uzależnionych od hazardu i ich bliskich,
- zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym.

W 2018 r. przychody Funduszu wyniosły 12.920 tys. zł, co stanowiło 99,1% planu po zmianach. Niższa realizacja przychodów spowodowana była przede wszystkim niższymi wpływami z dopłat do stawek w grach losowych objętych monopolem państwa.

Koszty Funduszu zrealizowane w 2018 r. w kwocie 73.758 tys. zł stanowiły 83,8% planu po zmianach. Niższe, w stosunku do planu na 2018 r., wydatkowanie środków spowodowane było niespełnieniem wymogów formalno-prawnych części składanych wniosków lub oddaleniem z powodów niespełnienia wymogów merytorycznych. Do realizacji przyjęte zostały wyłącznie wnioski spełniające wszystkie kryteria, określone w szczegółowych warunkach naboru wniosków.

7.6.4. Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego został utworzony na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw. Celem Funduszu jest wspieranie społeczeństwa obywatelskiego na drodze do wszechstronnego rozwoju poprzez wdrażanie systemowych rozwiązań służących wzmocnieniu i podnoszeniu jakości działania całego sektora pozarządowego.

W roku 2018 przychody Funduszu zrealizowano w wysokości 41.305 tys. zł tj. 104,8% planu. Na przychody składają się 4% wpływy z tytułu dopłat do stawek w grach hazardowych objętych monopolem państwa w wysokości 41.057 tys. zł oraz odsetki w kwocie 248 tys. zł.

Środki Funduszu przeznacza się wyłącznie na:

- działania nastawione na przygotowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań służących wzmocnieniu i podniesieniu jakości działania całego sektora pozarządowego lub jego znaczących części (branż, środowisk),
- wspieranie rozwoju porozumień organizacji, platform współpracy, reprezentacji środowisk organizacji sektora pozarządowego,
- wspieranie działań statutowych organizacji sektora pozarządowego,
- rozwój instytucjonalny organizacji, w tym: budowanie stabilnych podstaw ich dalszego funkcjonowania, tworzenie perspektywicznych planów działania i finansowania, podnoszenie standardów pracy i zarządzania organizacją.

W 2018 r. Fundusz Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego nie poniósł żadnych kosztów na realizację ustawowych zadań w związku z trwającymi do listopada 2018 r. szerokimi konsultacjami aktu prawnego określającego zasady wydatkowania uzyskanych środków.

7.6.5. Fundusz Niskoemisyjnego Transportu

Fundusz Niskoemisyjnego Transportu został powołany ustawą z dnia 6 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw w celu finansowego wparcia projektów związanych z rozbudową infrastruktury umożliwiającej

stosowanie paliw alternatywnych w celu zmniejszenia stosowania oleju napędowego i benzyn silnikowych w transporcie.

Przychody Funduszu w 2018 r. zrealizowano w wysokości 470 tys. zł, tj. 94% planu po zmianach. Ich źródłem były głównie wpływy z tytułu środków przekazanych przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego w wysokości 0,1% uzasadnionego zwrotu z kapitału zaangażowanego w wykonywaną działalność gospodarczą w zakresie przesyłania energii elektrycznej, o których mowa w art. 16b ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne.

Koszty realizacji zadań ze środków Funduszu poniesione zostały w kwocie 84 tys. zł, co stanowi 16,8% planu po zmianach. Środki Funduszu przeznaczono głównie na pokrycie kosztów wynagrodzeń osobowych i pochodnych od wynagrodzeń poniesione przez zarządzającego funduszem tj. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

7.6.6. Fundusz Dróg Samorządowych

W 2018 r. został utworzony nowy państwowy fundusz celowy - Fundusz Dróg Samorządowych (FDS). Pierwszy plan finansowy FDS został przyjęty w 2019 r. (na rok 2019). Plan finansowy Funduszu nie był załącznikiem do ustawy budżetowej na 2018 r. Należy zauważyć, że ustawą o budżecie państwa w grudniu 2018 r. została przekazana kwota dotacji celowej z budżetu państwa w kwocie 1,1 mld zł jeszcze w 2018 r. Na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 wyżej wymienione środki stanowią wydatki budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i mogą być wykorzystane do dnia 31 grudnia 2019 r.

Rozdział 8

Wykonanie planów finansowych agencji wykonawczych, instytucji gospodarki budżetowej oraz państwowych osób prawnych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy o finansach publicznych

8.1. Agencje Wykonawcze

Agencja wykonawcza jest państwową osobą prawną tworzoną na podstawie odrębnej ustawy w celu realizacji zadań państwa. Podstawą gospodarki finansowej jest roczny plan finansowy sporządzany także w ujęciu kasowym tj. dochody i wydatki ujmowane są w terminie ich zapłaty.

W ustawie budżetowej na rok 2018 zamieszczono plany finansowe następujących agencji wykonawczych nadzorowanych przez:

Prezesa Rady Ministrów

1. Polska Agencja Kosmiczna,

Ministra Przedsiębiorczości i Technologii

2. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

3. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
4. Narodowe Centrum Nauki,

Ministra Obrony Narodowej

5. Agencja Mienia Wojskowego,

Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

6. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
7. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wraz Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa,
8. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych,

Ministra Energii

9. Agencja Rezerw Materiałowych.

Sprawozdanie zawiera również wykonanie planu finansowego Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, agencji wykonawczej powołanej na mocy ustawy z dnia 15 września 2017 r. nadzorowanej przez *Prezesa Rady Ministrów*.

W 2018 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 8.836.353 tys. zł, w tym 6.451.739 tys. zł pochodziło z dotacji z budżetu państwa, co stanowiło 73%

przychodów ogółem. Suma kosztów poniesionych przez te jednostki wyniosła 8.513.089 tys. zł. Oznacza to, że suma wyników finansowych brutto agencji wykonawczych była dodatnia i wyniosła 323.264 tys. zł, jednocześnie była wyższa od planowanej o 259.038 tys. zł (tj. o 403,3%).

Na poprawę wyniku finansowego agencji wykonawczych największy wpływ miało wykonanie planu finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Wzrost przychodów w tej agencji o 12,8% głównie z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu, przy ograniczeniu kosztów o 5,3% spowodował poprawę wyniku finansowego o 188.830 tys. zł. Ponadto lepsze wyniki odnotowano w planie finansowym Agencji Rezerw Materiałowych (o 50.966 tys. zł) oraz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (o 18.797 tys. zł).

Podstawowe wielkości dotyczące wykonania planów finansowych agencji wykonawczych przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Przychody wykonane	w tym dotacja z budżetu	Koszty wykonane	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
1	2	3	4	5	6	7
1.	Polska Agencja Kosmiczna	8.801	8.206	8.989	0	-188
2.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	280.792	158.505	278.847	0	1.945
3.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	937.172	910.284	937.200	0	-28
4.	Narodowe Centrum Nauki	1.273.845	1.234.172	1.273.619	40	226
5.	Agencja Mienia Wojskowego	1.196.148	765.714	1.113.315	92.775	82.833
6.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	3.099.829	2.968.642	3.115.509	-27.675	-15.680
7.	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	336.343	78.034	311.054	6.492	25.289
7a.	Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	1.171.989	0	1.005.542	-22.383	166.447
8.	Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	72.606	31.051	73.528	1.156	-922
9.	Agencja Rezerw Materiałowych	376.580	214.898	312.985	12.629	63.595
10.	Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego *)	82.247	82.234	82.500	1.192	-253
Razem		8.836.353	6.451.739	8.513.089	64.226	323.264

*) wynik planowany w planie po zmianach

8.1.1. Polska Agencja Kosmiczna (PAK) powstała na mocy ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej, realizuje zadania w zakresie badań i rozwoju techniki kosmicznej, w tym inżynierii satelitarnej oraz ich zastosowania dla celów użytkowych, gospodarczych, obronnych, bezpieczeństwa państwa oraz naukowych. Do zadań Agencji należy m.in. inicjowanie, przygotowywanie oraz wdrażanie założeń, głównych kierunków badań i programów rozwoju w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej, zapewnienie spójności polskiej polityki kosmicznej realizowanej w ramach programów Unii Europejskiej, reprezentowanie polskiego interesu gospodarczego i naukowego w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej na arenie międzynarodowej oraz prowadzenie rejestru obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną.

Przychody Agencji wyniosły w 2018 r. 8.801 tys. zł tj. 80,3% planu z ustawy budżetowej w tym 93,2% stanowiła dotacja podmiotowa wykonana w kwocie 8.206 tys. zł (tj. 85,8% planu z ustawy budżetowej). Koszty wyniosły w 2018 r. 8.989 tys. zł tj. 82% planu z ustawy budżetowej. Niższe wykonanie przychodów w stosunku do planu wynika z przekazania niższej o 14,2% dotacji podmiotowej. Natomiast po stronie kosztów niższe wykonanie odnotowano w ramach wydatków na wynagrodzenia (o 7,9%), materiały i energię (o 58,1%) oraz niższych odpisów amortyzacyjnych (o 69,8%)

Wynik finansowy Agencji na koniec roku był ujemny i wyniósł (-) 188 tys. zł.

8.1.2. Zadaniem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest działanie na rzecz przedsiębiorczości poprzez wspieranie: rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, eksportu, rozwoju regionalnego, wykorzystania nowych technik i technologii, wykorzystania potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz rozwoju zasobów ludzkich.

Przychodami PARP są przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie bieżących kosztów funkcjonowania agencji, a także pozostałe przychody, na które składają się głównie przychody pochodzące z rozliczenia dotacji udzielonych PARP w latach ubiegłych. W 2018 r. przychody PARP wyniosły 280.792 tys. zł i były wyższe o 53.679 tys. zł (tj. 23,6%) w stosunku do planu przyjętego w ustawie budżetowej oraz niższe o 871 tys. zł (tj. 0,3%) w stosunku do planu po zmianach. Przychody z dotacji z budżetu państwa wyniosły 158.505 tys. zł, co stanowiło 56,4% przychodów ogółem. Wyższe przychody w 2018 r. w stosunku do wielkości planowanych w ustawie budżetowej wynikały z osiągnięcia większych niż pierwotnie szacowano przychodów pochodzących z rozliczenia dotacji udzielonych PARP w latach ubiegłych oraz rozwiązania odpisów aktualizujących należności, w związku z ich spłatą.

Koszty Agencji wyniosły 278.847 tys. zł i były wyższe o 51.734 tys. zł (tj. 22,8%) w stosunku do planu w ustawie budżetowej oraz niższe o 2.816 tys. zł (tj. 1%) w stosunku do planu po zmianach. Wyższe koszty w 2018 r. w stosunku do wielkości planowanych w ustawie budżetowej wynikały w dużej mierze z większych niż pierwotnie planowano kosztów dotyczących odpisów aktualizujących należności m.in. w zakresie nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych kwot udzielonego dofinansowania.

Koszty realizacji zadań ustawowych, w ramach których Agencja udziela wsparcia innym podmiotom wyniosły 104.802 tys. zł, co stanowi 37,6% kosztów ogółem.

Wynik finansowy Agencji na koniec roku wyniósł 1.945 tys. zł podczas gdy w ustawie budżetowej zakładano wynik zrównoważony.

8.1.3. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) działa na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, jako agencja wykonawcza powołana do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej. Centrum wspiera tworzenie nowoczesnych rozwiązań i technologii poprzez finansowanie projektów badawczo-rozwojowych, ukierunkowanych na zacieśnienie współpracy sektora nauki i gospodarki oraz dąży do zintensyfikowania komercjalizacji efektów badań naukowych.

Ponadto NCBiR pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej. W perspektywie finansowej 2014-2020 Centrum zajmuje się wdrażaniem trzech programów operacyjnych: Inteligentny Rozwój, Wiedza Edukacja Rozwój oraz Polska Cyfrowa.

Przychodami Centrum są przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie bieżących kosztów i dofinansowania inwestycji związanych z zarządzaniem zadaniami. Ponadto NCBiR może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym z budżetu Unii Europejskiej, międzynarodowych programów badawczych, komercjalizacji wyników prowadzonych badań.

W trakcie roku 2018 dokonano zmiany planu finansowego Centrum. Efektem bieżącego monitorowania dokonywanych wydatków, zobowiązań oraz postępów w realizacji finansowanych projektów, było zmniejszenie przychodów i kosztów o 298.143 tys. zł. Powyższa zmiana wynikała głównie z przeniesienia na kolejny rok rozstrzygnięcia niektórych konkursów oraz przesunięcia fazy finansowania niektórych projektów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

Zrealizowane w 2018 r. przychody Centrum wyniosły 937.172 tys. zł (59,6% planu ujętego w ustawie budżetowej i 73,6% planu po zmianach), w tym dotacje przekazane z budżetu państwa wyniosły 910.284 tys. zł.

Koszty wyniosły 937.200 tys. zł. (59,6% planu ujętego w ustawie budżetowej i 73,6% planu po zmianach), w tym na realizację zadań przekazano środki w wysokości 816.503 tys. zł co stanowiło 87,1% kosztów ogółem.

W ramach prowadzonej działalności Narodowe Centrum Badań i Rozwoju finansowało przede wszystkim:

- badania stosowane w formie projektów wykonywanych w ramach programów ustanawianych przez Centrum (np. STRATEGMED, BIOSTRATEG, TECHMASTRATEG, GOSPOSTRATEG, SECIDENT – Cyberbezpieczeństwo i e-tożsamość, Lider, PANDA),
- prace B+R oraz komercjalizację ich wyników w podmiotach mających zdolność zastosowania wyników prac badawczych w praktyce (np. programy Innolot I, Innomed I,

Wspólne Przedsięwzięcie GEKON, Wspólne Przedsięwzięcie CuBR, przedsięwzięcie pilotażowe „Publiczno-prywatne wsparcie komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych z udziałem funduszy kapitałowych),

- realizację zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa,
- projekty w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”.

Niższe niż zakładano wykonanie kosztów głównie wynikało z niepełnego wykorzystania środków przewidzianych na realizację zadań, w związku z przesunięciem rozstrzygnięć konkursów ogłoszonych w 2018 r. na rok następny, oszczędnościami powstałymi w projektach zakończonych oraz rezygnacją z uruchomienia projektu z zakresu bezpieczeństwa i obronności w ramach konkursu niejawnego. Ponadto część beneficjentów dokonała zmian w harmonogramach realizacji projektów, co przełożyło się na zmiany harmonogramów płatności. Dodatkowo ograniczeniu uległy koszty związane z funkcjonowaniem agencji, głównie z tytułu niższego zapotrzebowania na wynagrodzenia dla ekspertów, w związku z mniejszą liczbą złożonych wniosków w ramach naborów projektów.

W planie finansowym Centrum ujęto również środki europejskie przewidziane dla beneficjentów programów operacyjnych. Środki przekazane przez NCBiR innym podmiotom na realizację zadań badawczych, łącznie ze środkami europejskimi, wyniosły 2.915.494 tys. zł (87,6% planu po zmianach).

Wynik finansowy Agencji na koniec roku był ujemny i wyniósł (-) 28 tys. zł. Ujemny wynik finansowy przede wszystkim wystąpił w związku z różnicami kursowymi od środków zgromadzonych na rachunku Centrum.

8.1.4. Narodowe Centrum Nauki (NCN) działa jako agencja wykonawcza powołana do wspierania działalności naukowej w zakresie badań podstawowych, podejmowanych w celu zdobycia nowej wiedzy. Centrum realizuje swoje zadania przez ofertę konkursową, skierowaną do badaczy na różnych etapach kariery naukowej.

Przychodami Centrum są przede wszystkim dotacje otrzymywane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie bieżących kosztów i dofinansowania inwestycji związanych z zarządzaniem wykonywanymi zadaniami. Ponadto Narodowe Centrum Nauki może uzyskiwać przychody z innych źródeł, w tym środki przekazane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące programy badawcze.

W trakcie roku 2018 dokonano zmian w planie finansowym Narodowego Centrum Nauki. Zmiany te wynikały głównie z:

- powierzenia Centrum funkcji operatora programu „Badania”,
- zmniejszenia środków zaplanowanych na zakup nieruchomości na docelową siedzibę agencji,

- uzyskania dodatkowych środków z Komisji Europejskiej na programy typu era-net,
- oszczędności wygospodarowanych przez NCN w związku z bieżącym monitorowaniem dokonywanych wydatków, zobowiązań oraz postępów w realizacji finansowanych projektów.

Zrealizowane w 2018 roku przychody Centrum wyniosły 1.273.845 tys. zł (96,8% planu ujętego w ustawie budżetowej i 97,5% planu po zmianach), w tym dotacje przekazane z budżetu państwa wyniosły 1.234.172 tys. zł.

Koszty wyniosły 1.273.619 tys. zł (96,8% planu ujętego w ustawie budżetowej i 97,5% planu po zmianach), w tym na realizację zadań przekazano środki w wysokości 1.239.767 tys. zł, co stanowiło 97,3% kosztów ogółem.

W ramach prowadzonej działalności Narodowe Centrum Nauki finansowało przede wszystkim realizację badań podstawowych w formie:

- projektów badawczych, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów,
- projektów badawczych realizowanych przez osoby rozpoczynające karierę naukową, w tym mających na celu stworzenie unikatowego warsztatu naukowego lub powołanie nowego zespołu naukowego,
- stypendiów doktorskich i staży po uzyskaniu stopnia doktora,
- projektów badawczych dla doświadczonych naukowców mających na celu realizację pionierskich badań naukowych, w tym interdyscyplinarnych, ważnych dla rozwoju nauki,
- współpracy międzynarodowej.

Niższe niż zakładano wykonanie kosztów wynikało przede wszystkim z niższego zapotrzebowania Centrum na środki finansowe związane z kosztami zarządzania wykonywanymi zadaniami, m.in. w zakresie środków planowanych na zakup materiałów i energii, pozostałe koszty funkcjonowania, wynagrodzenia ekspertów oceniających wnioski złożone w ramach konkursów ogłaszanych przez Centrum.

Wynik finansowy Agencji na koniec roku był dodatni i wyniósł 226 tys. zł. oraz był wyższy od planowanego w ustawie budżetowej o 186 tys. zł.

8.1.5. Agencja Mienia Wojskowego (AMW) działała na podstawie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego. Agencja jest nadzorowana przez Ministra Obrony Narodowej, realizuje zadania własne i zadania zlecone, do których należą przede wszystkim: gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa, obrót mieniem, w tym: sprzedaż lokali mieszkalnych i innych nieruchomości oraz infrastruktury, działalność gospodarcza wynikająca z potrzeb obronności, obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, przechowywanie i obrót materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu

wojskowym lub policyjnym, budowa i remonty lokali mieszkalnych oraz wypłaty świadczeń mieszkaniowych dla żołnierzy.

W planie finansowym Agencji na 2018 r. założono przychody w wysokości 1.299.863 tys. zł oraz koszty 1.207.088 tys. zł. AMW osiągnęła przychody w wysokości 1.196.148 tys. zł, tj. 92% planu z ustawy budżetowej (96% planu po zmianach), co wynikało m.in. z niższych od planowanych przychodów ze sprzedaży nieruchomości i pozostałego mienia trwałego. Poniesione koszty wyniosły 1.113.315 tys. zł, czyli 92,2% planu z ustawy budżetowej (96,5% planu po zmianach), co wynikało głównie z niższych od planowanych kosztów funkcjonowania głównie w zakresie materiałów i energii (o 18,8%) oraz usług obcych (o 16,3%) oraz kosztów realizacji zadań.

Zaplanowana na 2018 r. w planie po zmianach dotacja w wysokości 765.736 tys. zł wykorzystana została w wysokości 765.714 tys. zł na wypłatę świadczeń oraz odpraw mieszkaniowych dla żołnierzy, a także na utrzymanie miejsc internatowych żołnierzy uprawnionych do zakwaterowania tymczasowego oraz pokrycie kosztów utrzymania zbudowanych nieruchomości oraz mienia ruchomego od dnia ich przejścia do końca 2018 r.

Wynik finansowy brutto Agencji wyniósł 82.833 tys. zł, natomiast wynik netto po uwzględnieniu należnego podatku dochodowego od osób prawnych oraz pozostałych obciążeń wyniku finansowego (odpis na Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych) wyniósł 52.123 tys. zł, co stanowi 105,8% planowanego w ustawie budżetowej.

8.1.6. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) jest państwową osobą prawną, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, a w zakresie gospodarki finansowej – minister właściwy do spraw finansów publicznych. Agencja, posiadając od akcesji Polski do UE status unijnej agencji płatniczej, działa na podstawie przepisów polskich, jak i unijnych. Środki na realizację zadań wynikających z pełnienia funkcji agencji płatniczej tj. transfery środków europejskich w ramach współfinansowania z budżetu państwa i finansowania z budżetu środków europejskich nie są ujmowane w planie finansowym ARiMR.

Do głównych zadań ARiMR realizowanych ze środków krajowych w ramach planu finansowego należą: dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie części kosztów inwestycji i częściowa spłata kapitału kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, finansowanie lub dofinansowanie ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich.

Przychody Agencji wyniosły 3.099.829 tys. zł i zostały zrealizowane w 172,1% planu z ustawy budżetowej (75,5% planu po zmianach), natomiast koszty wyniosły 3.115.509 tys. zł i zrealizowane zostały w 170,4% planu z ustawy budżetowej (75,5% planu po zmianach). Koszty realizacji zadań wyniosły 1.873.741 tys. zł i stanowiły 60,1% kosztów

ogółem. Wynik Agencji był ujemny i wyniósł (-) 15.680 tys. zł, jednocześnie poprawił się w stosunku do planowanego w ustawie budżetowej o 11.995 tys. zł.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2018 r. otrzymała dotację z budżetu państwa, w wysokości 2.968.642 tys. zł (w 2017 r. 1.769.052 tys. zł). Zwiększenie dotacji nastąpiło głównie w związku z powierzeniem ARiMR realizacji przyjętego przez Rząd programu pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody wskutek suszy lub powodzi w 2018 r. Dotacje zostały przeznaczone m.in. na:

- dotację podmiotową w kwocie 1.061.049 tys. zł na koszty działalności statutowej,
- dotację celową w kwocie 1.864.825 tys. zł, m.in. na:
  - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie części kosztów inwestycji i częściową spłatę kapitału kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych,
  - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji rolniczej oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia szkód,
  - finansowanie lub dofinansowanie ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie,
  - finansowanie zalesiania gruntów rolnych,
  - dopłaty krajowe do materiału siewnego,
  - pomoc finansową z innych tytułów, w tym: dla producentów rolnych poszkodowanych w wyniku suszy lub powodzi w 2018 r.,
- dotację celową w kwocie 42.767 tys. zł na finansowanie projektów z udziałem środków UE – na wydatki bieżące, w tym 14.899 tys. zł na współfinansowanie,

Dotacja na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa została wykonana w kwocie 104.449 tys. zł.

Niższe wykonanie przychodów i kosztów w stosunku do planu po zmianach ARiMR wynika m.in. z zakwalifikowania części środków przeznaczonych głównie na realizację pomocy dla rolników i producentów rolnych, którzy ponieśli szkody wskutek suszy lub powodzi w 2018 r., jako wydatków niewygasających na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego oraz ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018. Umożliwiło to kontynuację pomocy do 31 marca 2019 r.

8.1.7. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) rozpoczął działalność 1 września 2017 r. Powstał z połączenia zniesionych: Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych.

W 2018 r. KOWR uzyskał przychody w wysokości 336.343 tys. zł, które stanowiły 93,4% planu z ustawy budżetowej. Koszty ogółem wyniosły 311.054 tys. zł i wyniosły 87,9% planu z ustawy budżetowej.

Niższe od planowanego wykonanie kosztów wynikało przede wszystkim z niższych wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, głównie w związku ze zmianami w zasadach wynagradzania oraz niższych kosztów usług obcych, w związku z m.in. wyłonieniem korzystniejszych ofert i optymalizacją wydatków na usługi pocztowe, kurierskie, obsługę samochodów, co miało odzwierciedlenie w niższym wykorzystaniu dotacji ujętych po stronie przychodów.

Wynik finansowy brutto wyniósł 25.289 tys. zł, a w związku z wpłatą do budżetu państwa nadwyżki środków finansowych wynik netto był ujemny i wyniósł (-) 6.009 tys. zł.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa otrzymał dotacje z budżetu państwa w wysokości 78.034 tys. zł, z tego:

- dotację podmiotową w kwocie 54.330 tys. zł na realizację działalności statutowej Agencji,
- dotację celową w kwocie 23.704 tys. zł na realizację zadań, w tym m.in.: dopłaty krajowe do materiału siewnego, działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych, wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą,

Ponadto KOWR otrzymał dotację celową w kwocie 7.342 tys. zł na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych.

8.1.7.a. Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP) stanowi mienie Skarbu Państwa przejęte po likwidacji państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej.

W roku 2018 przychody ogółem Zasobu WRSP wyniosły 1.171.989 tys. zł i były wyższe od wielkości planowanej o 12,8% tj. o 132.989 tys. zł. Wyższe od planowanego wykonanie przychodów wynikało głównie z wyższych przychodów niż zakładano, ze sprzedaży mienia Zasobu, urealnienia wysokości czynszu dzierżawnego oraz odsetek od środków, które nie zostały wydatkowane w związku z niższym poziomem realizacji wydatków. Poniesione koszty ogółem w wysokości 1.005.542 tys. zł były niższe od wielkości planowanej o 5,3%, tj. o 55.841 tys. zł. Niższe od planowanego wykonanie kosztów gospodarowania mieniem Zasobu wynikało głównie z niższego niż zakładano poziomu pozostałych kosztów m.in. z tytułu opłat na rzecz Prokuraturii Generalnej za sprawy prowadzone w imieniu KOWR, usług obcych, kosztów podatków i opłat oraz niższych kosztów bezzwrotnej pomocy finansowej.

W konsekwencji powyższego wynik finansowy był wyższy od wielkości zaplanowanej w ustawie budżetowej o 188.830 tys. zł i wyniósł 166.447 tys. zł.

8.1.8. Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) realizuje zadania związane z prowadzeniem badań urzędowych, w zakresie badania i rejestracji odmian roślin, porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego oraz ochrony prawnej odmian roślin.

Przychody (COBORU) za 2018 r. wyniosły 72.606 tys. zł i były niższe o 15.816 tys. zł (tj. o 17,9%) od planowanych w ustawie budżetowej, w tym 31.051 tys. zł pochodziło z dotacji z budżetu państwa. Niższe wykonanie przychodów wynika w szczególności z niższych niż zakładano przychodów z prowadzonej działalności, w szczególności z uzyskania niższych niż zakładano przychodów z działalności rolniczej (co spowodowane było znacznie gorszymi cenami produktów rolnych i słabymi plonami, spowodowanymi złymi warunkami atmosferycznymi oraz wymarzeniem zbóż ozimych oraz suszą panującą w 2018 r.), a także uzyskaniem niższych przychodów z działalności badawczo-doświadczalnej (co wynika m.in. z wymarzenia posiadanych upraw doświadczalnych skutkujących brakiem możliwości wykonania doświadczeń).

Koszty ogółem wyniosły 73.528 tys. zł i były niższe o 13.738 tys. zł (tj. o 15,7%) od wartości planowanej w ustawie budżetowej.

Niższe wykonanie kosztów funkcjonowania i kosztów realizacji zadań wynika głównie z niższego niż zakładano zużycia składników materiałowych i energii, głównie opału i energii elektrycznej, a także spadku cen paliw. Ponadto, niższe wykonanie usług obcych związane jest z uzyskaniem niższych cen usług w wyniku przeprowadzonych rozpoznawczych przetargów i postępowań przetargowych. Poniesiono również niższe niż zakładano koszty podróży służbowych, ubezpieczeń majątkowych, świadczeń BHP oraz szkoleń pracowników.

W związku z powyższym wynik finansowy brutto był ujemny i wyniósł (-) 922 tys. zł i był niższy od wartości planowanej w ustawie budżetowej o kwotę 2.078 tys. zł.

8.1.9. Agencja Rezerw Materiałowych (ARM) realizująca zadania w zakresie gospodarowania rezerwami strategicznymi, jak również utrzymania państwowych zapasów ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego, osiągnęła dodatni wynik finansowy na koniec roku 2018 w wysokości 63.595 tys. zł, tj. o 50.966 tys. zł wyższy od planowanego w ustawie budżetowej.

W 2018 r. przychody Agencji wyniosły 376.580 tys. zł, w tym dotacje z budżetu państwa (podmiotowa i celowa) 214.898 tys. zł. Zrealizowane przychody były wyższe w stosunku do ustawy budżetowej o 49,7% oraz o 0,7% w stosunku do wartości w planie po zmianach. Realizacja kosztów była wyższa o 31% w stosunku do ustawy budżetowej oraz niższa o 6,2% w stosunku do wartości w planie po zmianach.

W trakcie 2018 roku plan ARM został zmieniony, zgodnie z procedurą określoną w art. 21 ustawy o finansach publicznych. Wyższe, w stosunku do ustawy budżetowej, wykonanie przychodów Agencji nastąpiło w wyniku zrealizowania większych przychodów ze sprzedaży towarów (rezerw surowców, produktów naftowych i rezerw medycznych).

Wyższe w stosunku do ustawy budżetowej wykonanie kosztów, wynikało z decyzji Ministra Energii, jako organu odpowiedzialnego za system rezerw strategicznych, o zmianie struktury rezerw strategicznych, w szczególności utrzymywania dodatkowych asortymentów z grupy rezerw medycznych oraz technicznych.

8.1.10 Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa

Obywatelskiego (NIW-CRSO) utworzony na podstawie ustawy z dnia 15 września 2017 r. jest instytucją właściwą w sprawach wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a także działalności pożytku publicznego i wolontariatu. Gromadzi i analizuje dane ze wszystkich obszarów współpracy administracji państwowej z sektorem pozarządowym.

Na realizację zadań NIW-CRSO otrzymuje dotacje z budżetu państwa oraz środki z Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (fundusz celowy).

W roku 2018 przychody NIW-CRSO zaplanowano w wysokości 138.496 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 82.247 tys. zł, tj. 59,4% planu po zmianach. W 2018 r. niemal 100% przychodów stanowiła dotacja z budżetu państwa (podmiotowa i celowa) wykonana w kwocie 82.234 tys. zł.

Koszty NIW-CRSO wyniosły 82.500 tys. zł (tj. 60,1% planu po zmianach) i były przeznaczone głównie na:

- koszty funkcjonowania Instytutu (wydatki bieżące i majątkowe),
- środki przyznane innym podmiotom (w ramach programu rządowego Program Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Program Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018 – 2030).

Wynik finansowy NIW-CRSO był ujemny i wyniósł (-) 253 tys. zł.

8.2. Instytucje gospodarki budżetowej

Instytucja gospodarki budżetowej (IGB) jest jednostką sektora finansów publicznych tworzoną w celu realizacji zadań publicznych, która odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania, a koszty swojej działalności oraz zobowiązania pokrywa z uzyskanych przychodów.

W ustawie budżetowej na rok 2018 zamieszczono plany finansowe następujących instytucji gospodarki budżetowej utworzonych przez:

Szefa Kancelarii Prezydenta RP

1. Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP,

Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie

2. Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej,

Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

3. Centrum Obsługi Administracji Rządowej,

Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

4. Centralny Ośrodek Informatyki,

5. Centrum Usług Logistycznych,

Ministra Sportu i Turystyki

6. Centralny Ośrodek Sportu,

Ministra Obrony Narodowej

7. Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego,

Ministra Sprawiedliwości

8. Zachodnia Instytucja Gospodarki Budżetowej „PIAST”,

9. Bałtycka Instytucja Gospodarki Budżetowej „BALTICA”,

10. Pomorska Instytucja Gospodarki Budżetowej „POMERANIA”,

11. Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej „MAZOVIA”,

12. Podkarpacka Instytucja Gospodarki Budżetowej „CARPATIA”,

Ministra Zdrowia

13. Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie,

Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego

14. Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS.

W 2018 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 1.073.497 tys. zł, w tym 151.801 tys. zł pochodziło z dotacji z budżetu państwa, co stanowi 14,1% przychodów

ogółem. Suma kosztów poniesionych przez te jednostki wyniosła 1.050.877 tys. zł. Oznacza to, że wynik finansowy brutto instytucji gospodarki budżetowej był dodatni i wyniósł 22.620 tys. zł.

W stosunku do ustawy budżetowej na 2018 r. łączne przychody instytucji gospodarki budżetowej były wyższe o 10,1%, zaś koszty poniesione przez te jednostki były wyższe o 6,6%. Tak więc wynik finansowy brutto instytucji gospodarki budżetowej był wyższy od zaplanowanego o 33.349 tys. zł.

Zrealizowane w 2018 r. kwoty przychodów, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, kosztów oraz planowany i zrealizowany wynik finansowy brutto przedstawiają się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Przychody	w tym dotacja z budżetu	Koszty	Wynik finansowy brutto planowany	Wynik finansowy brutto zrealizowany
1	2	3	4	5	6	7
1.	Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP	52.967	0	50.910	1.100	2.057
2.	Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej	6.048	0	5.798	78	250
3.	Centrum Obsługi Administracji Rządowej	49.461	0	50.453	-8.451	-993
4.	Centralny Ośrodek Informatyki	163.892	0	141.673	400	22.220
5.	Centrum Usług Logistycznych	44.269	0	41.353	1.200	2.917
6.	Centralny Ośrodek Sportu	121.273	24.168	125.544	-8.115	-4.271
7.	Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego	209.741	127.633	207.523	25	2.218
8.	Zachodnia Instytucja Gospodarki Budżetowej „PIAST”	40.860	0	41.531	183	-672
9.	Bałtycka Instytucja Gospodarki Budżetowej „BALTICA”	90.690	0	89.725	536	965
10.	Pomorska Instytucja Gospodarki Budżetowej „POMERANIA”	115.739	0	115.329	2.253	410
11.	Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej „MAZOVIA”	107.947	0	108.157	0	-210
12.	Podkarpacka Instytucja Gospodarki Budżetowej „CARPATIA”	56.377	0	58.901	5	-2.524
13.	Profilaktyczny Dom Zdrowia w Juracie	1.722	0	1.587	32	135
14.	Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS	12.509	0	12.391	25	118
	Razem	1.073.497	151.801	1.050.877	-10.729	22.620

8.2.1. Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP (COKPRP) realizuje w ramach prowadzonej działalności zadania publiczne na rzecz Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie obsługi gospodarczej, techniczno-remontowej, teleinformatycznej, inwestycyjnej, porządkowej, usług wydawniczych i poligraficznych oraz obsługi recepcyjnej, transportowej, hotelarskiej, gastronomicznej, szkoleniowej, wizerunkowej, rekreacyjnej, gospodarki materiałowej i zaopatrzenia.

Plan finansowy Centrum na 2018 r. zakładał uzyskanie wyniku finansowego brutto w wysokości 1.100 tys. zł. Ostatecznie instytucja osiągnęła wynik finansowy brutto w kwocie 2.057 tys. zł, tj. wyższy o 87% od planowanego w ustawie budżetowej. Przychody zostały zrealizowane w kwocie 52.967 tys. zł, a koszty w wysokości 50.910 tys. zł, tj. odpowiednio 99,7% oraz 97,8% wielkości zaplanowanych w ustawie budżetowej.

Dodatni wynik finansowy jest wynikiem wyższych przychodów z tytułu świadczonych usług na rzecz innych podmiotów, w tym m.in. wynajmu powierzchni, garażowania i przechowywania na mocy zawartych umów. Najistotniejszy wpływ na realizację niższych kosztów miały oszczędności w wydatkach na usługi obce (727 tys. zł) oraz pozostałe koszty funkcjonowania (602 tys. zł).

8.2.2. Przedmiotem działalności Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucji Gospodarki Budżetowej (CZDS IGB) jest prowadzenie centralnych zamówień publicznych dla jednostek sądownictwa powszechnego, zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, oraz prowadzenie działalności szkoleniowo – wypoczynkowej.

Rok 2018 Centrum zakończyło dodatnim wynikiem finansowym brutto w wysokości 250 tys. zł uzyskując przychody na poziomie 6.048 tys. zł, tj. 99,1% planu z ustawy budżetowej (100% planu po zmianach) i koszty w kwocie 5.798 tys. zł, tj. 96,3% planu (100% planu po zmianach). W stosunku do planu zawartego w ustawie budżetowej przychody były niższe o 52 tys. zł, natomiast koszty były niższe o 224 tys. zł (głównie w zakresie wynagrodzeń o 19,8% oraz składek od wynagrodzeń o 32,3%), co w konsekwencji spowodowało poprawę wyniku finansowego o 172 tys. zł.

8.2.3. Do zakresu działania Centrum Obsługi Administracji Rządowej (COAR) należy przede wszystkim:

- zapewnienie technicznych, w tym teleinformatycznych warunków pracy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów,
- świadczenie usług szkoleniowo-wypoczynkowych i konferencyjnych,
- prowadzenie działalności związanej z doradztwem w zakresie informatyki, oprogramowaniem oraz zarządzaniem urządzeniami informatycznymi,
- prowadzenie wspólnych lub centralnych zamówień publicznych.

Centrum Obsługi Administracji Rządowej zaplanowane w ustawie budżetowej przychody zrealizowało w kwocie 49.461 tys. zł, a koszty w wysokości 50.453 tys. zł, tj. odpowiednio

98,1% oraz 85,7% wielkości zaplanowanych w ustawie budżetowej, co pozwoliło poprawić wynik finansowy brutto o 7.458 tys. zł, a tym samym zmniejszyć ujemny wynik finansowy brutto do kwoty (-) 993 tys. zł.

Podstawowym źródłem przychodów z prowadzonej przez COAR działalności w 2018 r. były wpływy ze sprzedaży usług w wysokości 43.901 tys. zł, stanowiły one 88,8% przychodów ogółem.

Na realizację niższych od zaplanowanych kosztów wpłynęły głównie działania w zakresie zmniejszenia wydatków na usługi obce (o 31,9%), zakup materiałów i energii (o 9,5%) oraz wynagrodzenia (o 6,7%).

8.2.4. Przedmiotem podstawowej działalności **Centralnego Ośrodka Informatyki (COI)** jest odpłatne wykonywanie usług na rzecz jednostek administracji rządowej oraz jednostek samorządu terytorialnego, w tym m.in.:

- prowadzenia centralnej ewidencji pojazdów (CEP) oraz centralnej ewidencji kierowców (CEK);
- funkcjonowania ewidencji lub rejestrów państwowych, w szczególności wchodzących w skład Systemu Rejestrów Państwowych,
- utrzymania centrów komputerowych dla systemów informatycznych i teleinformatycznych prowadzonych lub przewidzianych do prowadzenia przez Ministra oraz zasobów w nich eksploatowanych;
- tworzenia e-usług, w szczególności dla obywateli i przedsiębiorców.

COI w 2018 r. osiągnął wyższy o 21.820 tys. zł wynik finansowy brutto, od zakładanego w ustawie budżetowej na 2018 r., który wyniósł 22.220 tys. zł. Przychody wyniosły 163.892 tys. zł i były o 13,8% wyższe od planu zawartego w ustawie budżetowej oraz stanowiły 100% planu po zmianach.

Największe przychody osiągnięto głównie z tytułu: utrzymania systemu CEPiK i realizacji projektu CEPiK 2.0, administrowania Zintegrowaną Infrastrukturą Rejestrów, poprawnego i nieprzerwanego działania systemu ePUAP, utrzymania i serwisu Systemu Rejestrów Państwowych.

Niższe wykonanie kosztów w wysokości 141.673 tys. zł, tj. 98,6% planu wg ustawy budżetowej (86,6% planu po zmianach) spowodowane było głównie niższym wykonaniem w zakresie środków na wynagrodzenia (o 8,8%) oraz niższym odpisem amortyzacyjnym (o 46,1%).

8.2.5. Centrum Usług Logistycznych (CUL) prowadzi działalność hotelową, wczasowo-szkoleniową, gastronomiczną, obsługę stacji paliw oraz lotniska Warszawa-Babice. CUL to jednostka sektora finansów publicznych stanowiąca logistyczne wsparcie dla działań Policji i jednostek resortu spraw wewnętrznych.

Przychody ogółem jednostki w 2018 r. wyniosły 44.269 tys. zł (94,2% planu zawartego w ustawie budżetowej), z tego przychody z tytułu prowadzonej działalności stanowiły 98,8% całości przychodów.

Koszty CUL wyniosły 41.353 tys. zł (90,3% planu wg ustawy budżetowej). Niższe wykonanie przychodów związane jest głównie z niższymi przychodami ze sprzedaży towarów i usług (o 5,3%), natomiast niższe wykonanie kosztów wynika z oszczędności na materiałach i energii (o 10%), pozostałych usługach obcych (o 5,5%), oraz niższym niż planowano odpisie amortyzacyjnym (o 38,7%).

W wyniku powyższego, wynik finansowy brutto CUL poprawił się w stosunku do ustawy budżetowej o 143% i wyniósł 2.917 tys. zł. Największy udział w wypracowaniu dodatniego wyniku finansowego miały ośrodki szkoleniowo – wypoczynkowe, bursy, Stacja Paliw w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lotnisko Warszawa – Babice.

8.2.6. Centralny Ośrodek Sportu (COS) to instytucja skupiająca się na zapewnieniu odpowiednich warunków szkolenia sportowców prowadzonego przez polskie związki sportowe, otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa na utrzymanie i zarządzanie obiektami sportowymi na potrzeby szkolenia sportowego oraz na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych.

Plan finansowy COS w ustawie budżetowej na 2018 r. zakładał uzyskanie przychodów na poziomie 113.591 tys. zł oraz wykonanie kosztów w kwocie 121.706 tys. zł. Instytucja zrealizowała zaplanowane wielkości na poziomie wyższym od zakładanego. Przychody Centralnego Ośrodka Sportu zrealizowano w kwocie 121.273 tys. zł tj. na poziomie 106,8% w stosunku do prognozowanych, natomiast wykonanie kosztów wyniosło 125.544 tys. zł i było wyższe o 3.838 tys. zł, tj. na poziomie 103,2% w stosunku do planu w ustawie budżetowej (97,9% w stosunku do planu po zmianach), co wynikało m.in. ze wzrostu kosztów bieżącego utrzymania obiektów sportowych przez polskie związki sportowe, co jednocześnie doprowadziło do zwiększenia przychodów z prowadzonej działalności.

Instytucja ta otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań bieżących, z przeznaczeniem na utrzymanie i zarządzanie obiektami sportowymi na potrzeby szkolenia sportowego oraz na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych. Zaplanowane na 2018 r. dotacje celowe w łącznej wysokości 24.171 tys. zł zostały zrealizowane niemal w 100%. Poprzez dofinansowanie z dotacji celowej obiekty sportowe COS zostały utrzymane w 2018 r. w pełnej zdolności eksploatacyjnej, co dało możliwość prowadzenia procesu treningowego.

Wynik finansowy brutto COS był ujemny i wyniósł (-) 4.271 tys. zł, jednocześnie był wyższy o 3.844 tys. zł od planowanego w ustawie budżetowej.

8.2.7. Najwyższe przychody i koszty w 2018 r. wśród Instytucji Gospodarki Budżetowej generował **Zakład Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (ZIOTP)**. ZIOTP realizuje zobowiązania strony polskiej wynikające z członkostwa w Organizacji Traktatu

Północnoatlantyckiego w zakresie udziału Rzeczypospolitej Polskiej w Programie Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (Program NSIP - NATO Security Investment Programme).

W planie finansowym ZIOTP w ustawie budżetowej na 2018 r. zaplanowano przychody w wysokości 207.514 tys. zł oraz koszty na poziomie 207.489 tys. zł. W związku ze zmianą „Planu inwestycji NSIP na lata 2018-2022”, dokonano zwiększenia w ramach procedury zmiany planu finansowego: przychodów do poziomu 208.818 tys. zł i kosztów do poziomu 207.807 tys. zł.

Przychody ZIOTP zostały wykonane w wysokości 209.741 tys. zł, tj. 101,1% w stosunku do kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej, głównie z powodu uzyskania nieplanowanych przychodów z tytułu naliczonych kar umownych oraz odsetek od rachunków bankowych.

Koszty ukształtowały się na poziomie 207.523 tys. zł, tj. 100% planu wg ustawy budżetowej.

Z zaplanowanej kwoty dotacji w wysokości 127.871 tys. zł, obniżonej w wyniku zmiany planu finansowego do kwoty 127.684 tys. zł wydatkowano środki w wysokości 127.633 tys. zł, tj. 99,8% planu wg ustawy budżetowej, z przeznaczeniem na realizację projektów inwestycyjnych zawartych w pakietach inwestycyjnych NATO, utrzymanie inwestycji zakończonych a nieprzekazanych użytkownikom oraz na sfinansowanie części bieżących kosztów funkcjonowania Zakładu.

Wynik finansowy brutto Zakładu zrealizowany został w kwocie 2.218 tys. zł, tj. o 2.193 tys. zł wyższej od kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej głównie z powodu wyższego od zakładanego wpływu naliczonych kar umownych.

W ustawie budżetowej na rok 2018 zamieszczono plany finansowe instytucji gospodarki budżetowej utworzonych, na podstawie zarządzeń Ministra Sprawiedliwości, w drodze przekształcenia z gospodarstw pomocniczych funkcjonujących przy aresztach śledczych oraz zakładach karnych, które ze względu na zbliżony charakter działalności zostały omówione zbiorczo:

8.2.8. Zachodnia Instytucja Gospodarki Budżetowej „PIAST”,

8.2.9. Bałtycka Instytucja Gospodarki Budżetowej „BALTICA”,

8.2.10. Pomorska Instytucja Gospodarki Budżetowej „POMERANIA”,

8.2.11. Mazowiecka Instytucja Gospodarki Budżetowej „MAZOVIA”,

8.2.12. Podkarpacka Instytucja Gospodarki Budżetowej „CARPATIA”.

Jednostki te realizują działania publiczne polegające na prowadzeniu oddziaływań penitencjarnych oraz resocjalizacyjnych wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności poprzez organizowanie pracy sprzyjającej zdobywaniu kwalifikacji zawodowych. Prowadzą działalność produkcyjną, handlowo-usługową oraz wykonują roboty remontowo-budowlane na rzecz jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez

Ministra Sprawiedliwości, pozostałych jednostek organizacyjnych sektora finansów publicznych oraz innych podmiotów niebędących jednostkami sektora finansów publicznych.

Średnioroczne zatrudnienie skazanych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych w 2018 r. wyniosło 2.050 etatów, w tym 1.003 pracowników cywilnych oraz 1.047 skazanych. Udział osób pozbawionych wolności w zatrudnieniu ogółem stanowił 51%.

W 2018 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 411.613 tys. zł, natomiast suma kosztów poniesionych przez te jednostki wyniosła 413.644 tys. zł.

Oznacza to, że wynik finansowy brutto był ujemny i wyniósł (-) 2.031 tys. zł.

W porównaniu do planu zawartego w ustawie budżetowej przychody i koszty zwiększyły się odpowiednio o 21,2% i 22,8%. Zrealizowany wynik był o 5.008 tys. zł niższy od planowanego.

Z informacji przekazanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości wynika, iż z uwagi na przekroczenie przez dyrektorów wielkości kosztów określonych w planach finansowych instytucji, Dyrektor Generalny Służby Więziennej powiadomi o ujawnionych okolicznościach wskazujących na możliwość naruszenia dyscypliny finansów publicznych Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy Ministrze Sprawiedliwości.

Ogólne kwoty przychodów i kosztów zrealizowanych w 2018 r. oraz wynik finansowy brutto ww. Instytucji przedstawia się następująco:

Nazwa IGB	Przychody			Koszty			Wynik	
	Ustawa budżetowa	Wykonanie	%	Ustawa budżetowa	Wykonanie	%	Ustawa budżetowa	Wykonanie
	w tys. zł							
PIAST	56.635	40.860	72,1%	56.452	41.531	73,6%	183	-672
BALTICA	83.176	90.690	109,0%	82.640	89.725	108,6%	536	965
POMERANIA	102.883	115.739	112,5%	100.630	115.329	114,6%	2.253	410
MAZOVIA	56.702	107.947	190,4%	56.702	108.157	190,7%	0	-210
CARPATIA	40.312	56.377	139,9%	40.307	58.901	146,1%	5	-2.524
Razem	339.708	411.613	121,2%	336.731	413.644	122,8%	2.977	-2.031

8.2.13. Profilaktyczny Dom Zdrowia (PDZ) w Juracie w pełni finansował swoją działalność z wpływów z tytułu pobytów rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych, wczasów profilaktyczno-leczniczych oraz organizacji szkoleń i konferencji.

W 2018 r. przychody PDZ w Juracie zostały zrealizowane w 107,6% w stosunku do zaplanowanych w ustawie budżetowej i wyniosły 1.722 tys. zł w związku z wyższymi przychodami z prowadzonej działalności (o 60 tys. zł) i pozostałymi przychodami (o 62 tys. zł).

Koszty poniesione przez tę instytucję wyniosły 1.587 tys. zł, tj. 101,2% zaplanowanych w ustawie budżetowej. Pozwoliło to PZD w Juracie na wypracowanie zysku brutto w kwocie 135 tys. zł, tj. wyższego przeszło czterokrotnie od planowanego w ustawie budżetowej w wysokości 32 tys. zł.

Po zakończeniu każdego roku obrotowego PDZ zobowiązany jest do wpłacania na rachunek dochodów budżetu państwa 40% wypracowanego zysku netto. Wpłata do budżetu państwa za 2018 rok wyniosła 46 tys. zł.

8.2.14. Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS (CBiES) pełni funkcję ogólnopolskiej i międzynarodowej placówki kształcenia statystycznego dla potrzeb pracowników oraz instytucji służb statystyki publicznej. Świadczy także usługi edukacyjne oraz badawcze na rzecz innych jednostek i instytucji oraz osób. Prowadzi i organizuje działalność wspomagającą naukowe badania statystyczne i innowacyjne, współpracuje z wieloma renomowanymi uczelniami i ośrodkami badawczymi w kraju i za granicą.

Przychody CBiES zostały zrealizowane w 2018 r. kwocie 12.509 tys. zł, a koszty w wysokości 12.391 tys. zł, tj. odpowiednio 104,7% oraz 103,9% wielkości zaplanowanych w ustawie budżetowej (odpowiednio 99,4% i 98,6% planu po zmianach).

Osiągnięte przychody dotyczyły głównie przeprowadzonych dla GUS szkoleń oraz popularyzacji i udostępniania danych.

Wzrost kosztów dotyczył głównie środków na wynagrodzenia w 2018 roku i spowodowany był zwiększeniem liczby kontraktacji projektów badawczych oraz koniecznością modyfikacji sposobu realizacji przez IGB projektów badawczych. Zatrudniono również ekspertów w oparciu o umowę o pracę na czas określony, tj. do końca trwania projektu (wszystkie umowy skończyły się w 2018 roku).

CBiES osiągnęło wynik finansowy za 2018 rok w wysokości 118 tys. zł, tj. wyższy od zaplanowanego o 93 tys. zł.

8.3. Państwowe osoby prawne

Jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych są powoływane na podstawie odrębnych ustaw, jako państwowe osoby prawne w celu realizacji wybranych zadań publicznych.

W ustawie budżetowej na rok 2018 zamieszczono plany finansowe następujących państwowych osób prawnych nadzorowanych przez:

Prezesa Rady Ministrów

1. Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia,
2. Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego,

Ministra Przedsiębiorczości i Technologii

3. Urząd Dozoru Technicznego,
4. Polskie Centrum Akredytacji,

Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

5. Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”,

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

6. Polski Instytut Sztuki Filmowej,
7. Centrum Polsko – Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia,

Ministra Sportu i Turystyki

8. Polska Agencja Antydopingowa,
9. Polska Organizacja Turystyczna,

Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

10. Polski Klub Wyścigów Konnych,
11. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
12. 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego,

Ministra Infrastruktury

13. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej,
14. Transportowy Dozór Techniczny,

Ministra Środowiska

15. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
16. 23 parki narodowe (Babiogórski, Białowieski, Biebrzański, Bieszczadzki, Bory Tucholskie, Drawieński, Gorczański, Góry Stołowe, Kampinoski, Karkonoski,

Magurski, Narwiański, Ojcowski, Pieniński, Poleski, Roztoczański, Słowiński, Świętokrzyski, Tatrzański, Ujście Warty, Wielkopolski, Wigierski, Woliński),

Ministra Spraw Zagranicznych

17. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych,

Ministra Zdrowia

18. Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji,

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

19. Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

oraz

20. Rzecznik Finansowy.

Ponadto sprawozdanie zawiera również wykonanie planu finansowego:

21. Krajowego Zasobu Nieruchomości utworzonego na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zdobie Nieruchomości, nadzorowanego przez *Ministra Inwestycji i Rozwoju*,

22. Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej utworzonej na podstawie Ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, nadzorowanej przez *Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego*,

23. Polskiego Instytutu Ekonomicznego utworzonego na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o Polskim Instytucie Ekonomicznym, nadzorowanego przez *Prezesa Rady Ministrów*,

24. Instytutu Europy Środkowej utworzonego na podstawie Ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o Instytucie Europy Środkowej, nadzorowanego przez *Prezesa Rady Ministrów*,

25. Instytutu Współpracy Polsko – Węgierskiej im. Wacława Felczaka utworzonego na podstawie ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o Instytucie Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, nadzorowanego przez *Prezesa Rady Ministrów*,

W 2018 r. łączne przychody wyżej wymienionych jednostek wyniosły 9.936.677 tys. zł, w tym 1.168.338 tys. zł pochodziło z dotacji z budżetu państwa, co stanowi 11,8% przychodów ogółem. Suma kosztów poniesionych przez te jednostki wyniosła 8.649.060 tys. zł.

W stosunku do ustawy budżetowej wykonane przychody państwowych osób prawnych stanowiły 103,1% zaplanowanych. Przy niższych o 12,2% kosztach, łączny wynik finansowy brutto został zrealizowany w kwocie 1.287.617 tys. zł, tj. wyższej od zaplanowanej o 1.500.534 tys. zł. Jest to związane głównie z uzyskaniem wyższych, od założonych w ustawie budżetowej, wyników w planach finansowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (o 718.203 tys. zł), Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

(o 520.535 tys. zł) i Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” (o 154.344 tys. zł). Jednocześnie ww. jednostki generują największe przychody i odpowiednio koszty. Ich łączne przychody wyniosły 7.319.901 tys. zł, tj. 73,7% przychodów ogółem. Koszty jednostki te zrealizowały w łącznej wysokości 6.333.473 tys. zł, tj. 73,2% sumy kosztów wszystkich państwowych osób prawnych.

Najwyższe kwoty dotacji z budżetu państwa w 2018 r. zostały przekazane:

Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu „Wody Polskie” (657.860 tys. zł), wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego (178.725 tys. zł) oraz parkom narodowym (88.490 tys. zł). Jednostki te otrzymały 79,2% dotacji ogółem.

Zrealizowane w 2018 r. kwoty przychodów, z uwzględnieniem dotacji budżetowych, kosztów oraz planowany i zrealizowany wynik finansowy brutto przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie		Przychody	w tym dotacja z budżetu	Koszty	Wynik finansowy brutto planowany*)	Wynik finansowy brutto zrealizowany
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia	9.581	9.182	9.456	6	125
2.	Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego	3.878	3.455	3.869	0	9
3.	Urząd Dozoru Technicznego	470.466		342.488	78.071	127.978
4.	Polskie Centrum Akredytacji	24.074	6	21.971	0	2.103
5.	Państwowe Gospodarstwo Wodne "Wody Polskie"	1.206.309	657.860	1.110.956	-58.991	95.353
6.	Polski Instytut Sztuki Filmowej	212.569	15.020	211.815	0	754
7.	Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia	6.100	5.851	6.013	0	87
8.	Polska Agencja Antydopingowa	3.442	3.199	3.435	0	7
9.	Polska Organizacja Turystyczna	54.254	50.163	53.749	0	505
10.	Polski Klub Wyścigów Konnych	6.569	467	6.324	307	245
11.	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	21.212	17.438	21.203	42	9
12.	16 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego	281.240	178.725	278.131	562	3.109
13.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	1.035.898	15.661	897.932	134.859	137.966
14.	Transportowy Dozór Techniczny	65.338		55.142	2.725	10.196
15.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1.606.771	48.935	983.316	102.920	623.455
16.	23 parki narodowe	293.411	88.490	279.967	-10.947	13.443

Wyszczególnienie		Przychody	w tym dotacja z budżetu	Koszty	Wynik finansowy brutto planowany*)	Wynik finansowy brutto zrealizowany
1	2	3	4	5	6	7
17.	Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	10.347	9.084	10.454	0	-107
18.	Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji	34.991		31.082	-11.904	3.909
19.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	4.506.821		4.239.201	-450.583	267.620
20.	Rzecznik Finansowy	16.240		16.240	0	0
21.	Krajowy Zasób Nieruchomości	4.513	4.500	4.059	0	454
22.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	57.308	55.671	57.227	16	82
23.	Polski Instytut Ekonomiczny	4.006	3.292	3.638	0	368
24.	Instytut Europy Środkowej	282	282	335	0	-53
25.	Instytut Współpracy Polsko - Węgierskiej im. Wacława Felczaka	1.057	1.057	1.057	0	0
Razem		9.936.677	1.168.338	8.649.060	-212.917	1.287.617

*) Wynik finansowy brutto planowany w ustawie budżetowej lub planie po zmianach w przypadku jednostek, które nie zostały ujęte w ustawie budżetowej na 2018 r.

8.3.1. Działalność Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia (OSW) reguluje ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia. Głównym zadaniem OSW jest opracowywanie oraz udostępnianie organom władzy publicznej RP informacji o istotnych wydarzeniach i procesach politycznych, społecznych i gospodarczych w otoczeniu międzynarodowym Polski, przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych.

Przychody w 2018 r. zostały zrealizowane w kwocie 9.581 tys. zł, a koszty w wysokości 9.456 tys. zł, tj. odpowiednio 99,7% oraz 98,4% wielkości zaplanowanych w ustawie budżetowej.

OSW zakończył rok 2018 z wynikiem brutto 125 tys. zł, tj. wyższym o 119 tys. zł od zakładanego w ustawie budżetowej.

8.3.2. Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego (IZZW) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2015 r. o Instytucie Zachodnim im. Zygmunta Wojciechowskiego.

Do zadań Instytutu należy m. in.: gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie organom władzy publicznej informacji o istotnych wydarzeniach i procesach politycznych, społecznych i gospodarczych, przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych, organizowanie i prowadzenie badań naukowych, prowadzenie baz danych i archiwów,

gromadzenie specjalistycznego księgozbioru i dokumentacji naukowej oraz prowadzenie otwartej działalności bibliotecznej.

Plan przychodów IZZW został zrealizowany w wysokości 3.878 tys. zł, tj. 98,5% ustawy budżetowej. Przychody osiągnięto głównie z tytułu dotacji podmiotowej, którą w ustawie budżetowej zaplanowano w wysokości 3.500 tys. zł.

Koszty IZZW w 2018 roku wyniosły 3.869 tys. zł, co stanowi 98,3% planu z ustawy budżetowej.

Instytut Zachodni za 2018 rok osiągnął dodatni wynik finansowy w wysokości 9 tys. zł.

8.3.3. Urząd Dozoru Technicznego (UDT) realizuje zadania ustawowe związane ze sprawowaniem dozoru technicznego w Polsce.

Przychody UDT w 2018 r. wyniosły 470.466 tys. zł, tj. o 5,8% więcej, niż w ustawie budżetowej przy realizacji kosztów na poziomie 342.488 tys. zł, które były niższe o 6,5% od planowanych.

Przychody UDT osiąga przede wszystkim z tytułu opłat uzyskiwanych za badania urzędzeń znajdujących się pod dozorem technicznym oraz pobieranych za świadczenie usług rynkowych. Wyższe o 25.974 tys. zł przychody w porównaniu do planu są wynikiem wyższych przychodów z prowadzonej działalności oraz pozostałych przychodów.

Koszty UDT wynikają głównie z wspierania państwa i obywateli w zapewnieniu bezpieczeństwa użytkowania urządzeń technicznych. Wykonanie kosztów w 2018 r. było niższe w porównaniu z planem o 23.933 tys. zł i wynikało głównie z niższych kosztów w pozycjach takich jak: usługi obce (m.in. remonty budynków i budowli, usługi IT) materiały i energia, amortyzacja. Koszty związane z wynagrodzeniami i narzutami zostały wykonane na poziomie zbliżonym do planu w ustawie budżetowej (99,5%).

W 2018 r. UDT wypracował zysk brutto w wysokości 127.978 tys. zł, który był wyższy od zaplanowanego w ustawie budżetowej o 49.907 tys. zł, tj. o 63,9%. Osiągnięty wynik finansowy skutkuje wpłatą do budżetu państwa w wysokości 38.393 tys. zł, wyższą od planowanej o 14.972 tys. zł, tj. o 63,9%.

8.3.4. Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jest krajową jednostką akredytującą upoważnioną do akredytacji jednostek certyfikujących, kontrolujących, laboratoriów badawczych i wzorcujących oraz innych podmiotów prowadzących oceny zgodności i weryfikacje na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

Przychody PCA w 2018 r. wyniosły 24.074 tys. zł, tj. 109,6% planu. Poziom przychodów w PCA zależny jest od liczby prowadzonych postępowań o akredytację.

Koszty zrealizowano w wysokości 21.971 tys. zł, tj. 100% planu.

W związku z powyższym wynik brutto na koniec 2018 r. którego zaplanowana w ustawie budżetowej wielkość równała się zeru, był dodatni i wyniósł 2.103 tys. zł.

8.3.5. Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” (PGW Wody Polskie) zostało powołane jako państwowa osoba prawna w celu realizacji zadań w obszarze gospodarki wodnej ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne.

Rok 2018 był pierwszym rokiem funkcjonowania nowopowstałej państwowej osoby prawnej.

Przychody PGW Wody Polskie za 2018 r. wyniosły 1.206.309 tys. zł i były niższe od zaplanowanych w ustawie budżetowej o 111.829 tys. zł (tj. o 8,5%), przy otrzymaniu dotacji z budżetu państwa w wysokości 657.860 tys. zł wyższej od zaplanowanej o 140.231 tys. zł (tj. o 27,1%).

Przychodami PGW Wody Polskie są głównie: wpływy z tytułu opłat za usługi wodne oraz opłaty podwyższone, wpływy z tytułu należności za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych oraz urządzeń wodnych stanowiących własność Skarbu Państwa, wpływy z opłat rocznych z oddania w użytkowanie gruntów pokrytych wodami, wobec których Wody Polskie wykonują prawa właścicielskie, wpływy z opłat z tytułu umów dotyczących wykonywania rybactwa śródlądowego na śródlądowych wodach płynących stanowiących własność Skarbu Państwa, wpływy z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa związanym z gospodarką wodną, wpływy z tytułu opłaty legalizacyjnej i opłaty za udzielanie zgód wodnoprawnych, przychody z tytułu wykonywania działalności gospodarczej.

Ponadto zgodnie z art. 256 ustawy Prawo wodne przychodami PGW Wody Polskie mogą być środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, niepodlegające zwrotowi, inne niż środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, środki z kredytów i pożyczek oraz dotacje celowe z budżetu państwa.

Niższe wykonanie planu przychodów wynika głównie z braku wpływów za IV kwartał 2018 r. z tytułu opłat za usługi wodne, które zostaną zrealizowane w I kwartale 2019 r. – zgodnie z przyjętym systemem opłat.

Koszty PGW Wody Polskie za 2018 r. wyniosły 1.110.956 tys. zł i były niższe od zaplanowanych o 266.173 tys. zł (tj. o 19,3%). Niższe wykonanie kosztów w stosunku do planu wynikało głównie z niższego poziomu kosztów funkcjonowania w tym: kosztów wynagrodzeń, wydatków z tytułu opłat i podatków oraz pozostałych kosztów funkcjonowania.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w 2018 roku zrealizowało dodatni wynik finansowy brutto w wysokości 95.353 tys. zł, który był wyższy w stosunku do pierwotnie planowanego wyniku finansowego o kwotę 154.344 tys. zł.

8.3.6. Polski Instytut Sztuki Filmowej (PISF) jest jednostką realizującą zadania związane z polityką państwa w dziedzinie kinematografii. Realizacja przychodów, kosztów oraz wyniku finansowego brutto Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej była wyższa w porównaniu do wielkości zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2018 r. Przychody zwiększyły się o 34% do kwoty 212.569 tys. zł, natomiast koszty o 33,5% do kwoty 211.815 tys. zł.

Konsekwencją powyższego wynik finansowy brutto, którego zaplanowana wielkość równała się zeru, na koniec 2018 r. był dodatni i wyniósł 754 tys. zł.

Wykonanie przychodów na ww. poziomie spowodowane było uzyskaniem większych niż planowano wpływów od podmiotów zobowiązanych do ich wpłaty zgodnie z ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii. W konsekwencji uzyskania wyższych przychodów realizując ustawowe zadania zwiększone zostały koszty Instytutu, co odzwierciedla również plan po zmianach.

Koszty Instytutu zrealizowane w kwocie 211.815 tys. zł przeznaczono w 5,6% na jego utrzymanie. Pozostałą część kosztów tj. 94,4% wydatkowano na realizację zadań statutowych związanych z polityką państwa w dziedzinie kinematografii, w tym m.in. na: rozwój polskiej produkcji i koprodukcji filmowej, wspieranie debiutów filmowych oraz rozwój artystyczny młodych twórców, promocję polskich filmów i ich twórców, utrzymanie archiwów filmowych, rozwój potencjału polskiego niezależnego przemysłu kinematograficznego, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw działających w tej dziedzinie.

8.3.7. Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (CPRDiP) w ramach swojej działalności Centrum inicjuje i wspiera podejmowanie działań w Rzeczypospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich takich jak badania naukowe, działalność wydawnicza i edukacyjna, wymiana młodzieży i studentów czy też organizowanie konferencji. Ponadto Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia organizowało konferencje, sympozja, wykłady, seminaria i dyskusje, aktualizowało trójjęzyczną stronę internetową, informowało o swojej działalności w popularnych mediach i serwisach społecznościowych (Facebook i Twitter).

W 2018 r. Centrum zrealizowało zarówno przychody jak i koszty na poziomie wyższym w stosunku do założonych w ustawie budżetowej odpowiednio o 3,2% oraz 1,7%. Wykonanie przychodów na ww. poziomie spowodowane było uzyskaniem wyższych niż planowano przychodów własnych ze sprzedaży wyrobów i usług o 5 tys. zł z tytułu sprzedaży własnych publikacji oraz zwiększonej dotacji o 280 tys. zł w związku z realizacją nowych zadań nałożonych w trakcie roku związanych z działalnością statutową m.in. wydanie przewodnika po całym Memoriale Katyńskim, projekt Kaczmarek.ru – promocja twórczości Jacka Kaczmarek w Rosji, Album poświęcony Bronisławowi Piłsudskiemu (1866-1918). Wyższe koszty były spowodowane m.in. realizacją powyższych zadań. Wynik finansowy brutto na koniec 2018 r. był wyższy niż planowany w ustawie budżetowej i wyniósł 87 tys. zł.

8.3.8. Polska Agencja Antydopingowa (POLADA) została utworzona z dniem 1 lipca 2017 r. na podstawie ustawy z dnia 21 kwietnia 2017 r. o zwalczaniu dopingu w sporcie. POLADA zrealizowała w 2018 r. przychody w wysokości 3.442 tys. zł (104,8% w stosunku do planu według ustawy budżetowej) i poniosła koszty w wysokości 3.435 tys. zł (104,6% w stosunku do planu według ustawy budżetowej). Wynik finansowy, którego zaplanowana wielkość równała się zeru, na koniec 2018 r. był dodatni i wyniósł 7 tys. zł.

Przychodami POLADA były głównie: dotacje z budżetu państwa w łącznej wysokości 3.199 tys. zł, z tego: dotacja podmiotowa – 2.999 tys. zł i dotacja celowa – 200 zł oraz przychody z prowadzonej działalności w wysokości 229 tys. zł. Kwotę przychodów z prowadzonej działalności stanowiły przychody z tytułu komercyjnych kontroli antydopingowych zleconych przez podmioty zewnętrzne, np. międzynarodowe federacje sportowe i organizatorów wydarzeń sportowych w Polsce oraz przychody z tytułu działań edukacyjnych uzyskane w ramach realizacji szkoleń antydopingowych dla innych narodowych organizacji antydopingowych, w szczególności dla Ukraińskiego Centrum Antydopingowego.

8.3.9. Polska Organizacja Turystyczna (POT) realizuje m.in. zadania z zakresu promocji Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie przez Zagraniczne Ośrodki Polskiej Organizacji Turystycznej oraz prowadzi działania promocyjne na rynku krajowym i na rynkach zagranicznych przez POT w Warszawie, w tym m.in. wydawnictwa krajowe i zagraniczne, targi turystyczne, organizacja study tour i study press, działania public relations, informacja turystyczna, organizacja imprez promocyjnych w kraju i za granicą, prowadzenie badań marketingowych i analiz, promocja w Internecie.

POT w 2018 r. zrealizowała przychody w wysokości 54.254 tys. zł tj. na poziomie 100,4% w stosunku do planowanych w ustawie budżetowej, natomiast koszty w wysokości 53.749 tys. zł, tj. niższej o 278 tys. zł w stosunku do planu z ustawy budżetowej. Konsekwencją powyższego wynik finansowy, którego zaplanowana wielkość równała się zeru, na koniec 2018 roku był dodatni i wyniósł 505 tys. zł.

Przychodami POT były: dotacje z budżetu państwa w kwocie 50.163 tys. zł, środki otrzymane z Unii Europejskiej w kwocie 1.372 tys. zł oraz przychody własne w kwocie 2.719 tys. zł.

8.3.10. Polski Klub Wyścigów Konnych (PKWK) jest państwową osobą prawną, działającą w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 stycznia 2001 r. o wyścigach konnych. Podstawowym przedmiotem jego działalności jest ustalanie warunków rozgrywania gonitw oraz czuwanie nad ich przestrzeganiem, działanie na rzecz umacniania i doskonalenia hodowli koni i rozwoju wyścigów konnych.

PKWK zrealizował przychody w wysokości 6.569 tys. zł (107,8% w stosunku do planu z ustawy budżetowej) i poniósł koszty w wysokości 6.324 tys. zł (109,3% w stosunku do planu z ustawy budżetowej). Wynik finansowy brutto był dodatni i wyniósł 245 tys. zł. W stosunku do planu z ustawy budżetowej nastąpiło pogorszenie wyniku finansowego o 62 tys. zł.

Na wzrost przychodów w stosunku do planu z ustawy budżetowej wpływ miało uzyskanie przychodów z tytułu zorganizowania przez PKWK z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości „Narodowego Pokazu Koni Arabskich Czystej Krwi”, co jednocześnie związane było ze zwiększeniem kosztów z tego tytułu. Ponadto, na wzrost kosztów w stosunku do planu z ustawy budżetowej wpływ miało przywrócenie w 2018 r. wyścigów

koni półkrwi i zwiększenie kosztów na promocję czasopisma „Koń Polski”, które nie były uwzględnione w ustawie budżetowej.

8.3.11. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR) jest państwową osobą prawną, działającą w oparciu o przepisy ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego. CDR realizuje zadania z zakresu doradztwa rolniczego, m.in. opracowuje analizy i prognozy w zakresie rozwoju doradztwa rolniczego, prowadzi szkolenia dla pracowników ośrodków wojewódzkich i nauczycieli szkół rolniczych, przygotowuje i przekazuje ośrodkom wojewódzkim materiały informacyjne i szkoleniowe, w tym dotyczące pomocy w zakresie działalności gospodarstw rolnych i produkcji rolniczej finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych, upowszechnia wyniki badań naukowych w praktyce rolniczej.

W 2018 r. CDR zrealizował przychody w wysokości 21.212 tys. zł (tj. 131,9% założonych w ustawie budżetowej oraz 94,3% w planie po zmianach), w tym 17.438 tys. zł z dotacji celowej z budżetu państwa (dotacja celowa na realizację zadań bieżących CDR została zwiększona w trakcie roku o kwotę 3.776 tys. zł) i poniósł koszty w wysokości 21.203 tys. zł (132,2% w stosunku do planu wg ustawy budżetowej oraz 94,4% do planu po zmianach). Rok 2018 jednostka zakończyła z dodatnim wynikiem brutto w kwocie 9 tys. zł, niższym od zaplanowanego w ustawie budżetowej o 33 tys. zł.

Zwiększenie przychodów i kosztów w CDR, w stosunku do planu z ustawy budżetowej, nastąpiło na skutek:

- zwiększenia, zgodnie decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dotacji celowej na wydatki bieżące,
- przyznania Centrum dotacji celowej na współfinansowanie pomocy technicznej w ramach PROW 2014-2020 (utrzymanie Jednostki Centralnej KSOW),
- realizacji umów finansowanych ze środków otrzymanych z Unii Europejskiej,
- realizacji przedsięwzięć w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, które nie były przewidziane na etapie opracowania projektu planu CDR.

8.3.12. Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego (WODR) są państwowymi osobami prawnymi, działają w oparciu o przepisy ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego. Realizują zadania z zakresu doradztwa rolniczego, polegające m. in. na prowadzeniu szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, podnoszeniu ich kwalifikacji zawodowych, prowadzą działalność informacyjną wspierającą rozwój produkcji rolniczej, upowszechniają metody produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska, prowadzą analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzą i upowszechniają informacje rynkowe w tym zakresie.

Łączne przychody WODR zrealizowano w 2018 r. w wysokości 281.240 tys. zł, w tym dotacje z budżetu państwa w kwocie 178.725 tys. zł. Środki na dotację celową dla WODR

zostały w trakcie roku zwiększone z przeznaczeniem na sfinansowanie wydatków niezbędnych do realizacji zadań jednostek doradztwa rolniczego w 2018 roku, w tym na wykonywanie zadań z zakresu doradztwa rolniczego, o których mowa w ustawie o jednostkach doradztwa rolniczego oraz na utrzymanie jednostek. Łączne koszty zostały zrealizowane w kwocie 278.131 tys. zł

8.3.13. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej (PAŻP) realizuje zadania w zakresie zapewniania bezpiecznej, ciągłej, płynnej i efektywnej żeglugi powietrznej w polskiej przestrzeni powietrznej przez wykonywanie funkcji instytucji zapewniających służby żeglugi powietrznej, zarządzanie przestrzenią powietrzną oraz zarządzanie przepływem ruchu lotniczego.

PAŻP osiągnęła przychody na poziomie 1.035.898 tys. zł, tj. o 1,1% wyższe od określonych w ustawie budżetowej. W związku z powyższym przy wykonanych kosztach w kwocie 897.932 tys. zł, jednostka osiągnęła wynik finansowy brutto w wysokości 137.966 tys. zł, tj. wyższy od zapisanego w ustawie budżetowej o 3.107 tys. zł.

Na kwotę wykonanych przychodów (wzrost o 1,1% w stosunku do ustawy budżetowej na 2018 r. i o 0,7% w stosunku do planu po zmianach) wpływ miały przede wszystkim przychody z prowadzonej działalności, w tym niższe niż prognozowano przychody ze sprzedaży usług nawigacyjnych. Kwota przychodów z tego tytułu wyniosła 973.757 tys. zł (tj. o 1% mniej niż w ustawie budżetowej i o 0,5% mniej niż w planie po zmianach). PAŻP uzyskał wyższe niż zaplanowano pozostałe przychody, w tym przychody z odsetek, z tytułu rozliczenia dofinansowania projektów z UE, a także z pozostałych przychodów finansowych i operacyjnych (łącznie o 61,6% więcej niż w ustawie budżetowej i 25% więcej niż w planie po zmianach). Na niewielkie przekroczenie planowanych przychodów ogółem wpłynęło w głównej mierze ujęcie w pozostałych przychodach dofinansowania programu SESAR.

Jednocześnie jednostka w 2018 r. wykazała wyższą kwotę dotacji z tytułu zapewnienia służb żeglugi powietrznej dla lotów zwolnionych z opłat nawigacyjnych (dotacja ujmowana w ujęciu memoriałowym).

Wykonanie kosztów w kwocie 897.932 tys. zł stanowi 101% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej oraz 100,4% planu po zmianach. Na wyższe wykonanie kosztów w stosunku do planu wpływ miały przede wszystkim wyższe od zaplanowanych koszty amortyzacji, podatki i opłaty, pozostałe koszty funkcjonowania oraz inne pozostałe koszty operacyjne. Wyższa niż wynikająca z ustawy budżetowej realizacja planu amortyzacji (107%) wynika m.in. z aktualizacji okresu amortyzacji, terminów oddań majątku trwałego do użytkowania. Pozostałe koszty funkcjonowania poniesiono w wyższych kwotach niż zaplanowano w ustawie budżetowej na 2018 r. i planie po zmianach ze względu na wyższe koszty rezerw na nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe w następstwie aktualizacji założeń aktuarialnych przyjętych przy szacowaniu tych rezerw. Niższe wydatki na materiały i energię (82,6% kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2018 r. i 92,6% planu po zmianach) wynikały z niższego niż planowano zapotrzebowania na inne materiały pozostałe, oleje

i smary przy jednocześnie wyższym koszcie energii elektrycznej. Natomiast niższe wydatki na usługi obce (92,3% w stosunku do ustawy budżetowej na 2018 r. i 87,6% planu po zmianach) były związane z mniejszym wykonaniem planu w zakresie czynszów i opłat dzierżawnych (głównie z tytułu dzierżawy łączny), usług informatycznych, przeglądów technicznych i konserwacji oraz usług remontowych. Wynagrodzenia osobowe wykonano w wysokości 99,9%, zarówno w stosunku do kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej jak i do planu po zmianach.

8.3.14. Transportowy Dozór Techniczny (TDT) realizuje zadania m.in. w zakresie wykonywania czynności dozoru technicznego nad urządzeniami, które mogą stwarzać zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, mienia i środowiska, w zakresie nadzoru i kontroli przestrzegania przepisów o dozorcze technicznym dotyczących urządzeń do odzyskiwania par paliwa, a także wydawania świadectw dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych materiałów niebezpiecznych.

TDT zrealizował przychody w kwocie 65.338 tys. zł, tj. o 5,1% wyższe od przychodów zaplanowanych w ustawie budżetowej. Uzyskane przychody, przy kosztach ogółem w kwocie 55.142 tys. zł, spowodowały, że wynik finansowy brutto wyniósł 10.196 tys. zł i jest o 7.471 tys. zł wyższy od zaplanowanego w ustawie budżetowej.

Wzrost przychodów w stosunku do planu wynika głównie ze wzrostu przeprowadzonych czynności w ramach działalności z tytułu dozoru technicznego – w stosunku do szacowanych na etapie planowania.

Działalność w zakresie dozoru technicznego w 2018 r. nadal pozostawała podstawowym obszarem działania TDT. W 2018 r. przychody z tego tytułu stanowiły 80,1% przychodów uzyskanych przez jednostkę z prowadzonej działalności. Innego rodzaju działalność TDT mająca wpływ na wielkość przychodów w 2018 r. to: czynności odbiorów technicznych, czynności z zakresu certyfikacji i oceny zgodności oraz działalność dotycząca stacji kontroli pojazdów oraz homologacji i laboratorium.

Koszty ogółem w wysokości 55.142 tys. zł (tj. niższe o 7,3% od planu wg ustawy budżetowej) obejmują przede wszystkim wynagrodzenia wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy (67,8% kosztów ogółem) - w większości inspektorów odpowiedzialnych za wykonywanie głównych zadań nałożonych na jednostkę, tj. czynności z zakresu dozoru technicznego.

Niższe niż planowano koszty wynikają głównie z mniejszych kosztów amortyzacji (70,9% planu na 2018 r.) oraz pozostałych kosztów funkcjonowania (73,9% planu na 2018 r.), a także wydatków na pozostałe usługi obce (87,4% planu na 2018 r.). Mniejsze wydatki na pozostałe usługi obce związane są z niższymi kosztami usług telekomunikacyjnych oraz kosztami obsługi nieruchomości w zakresie przeglądów i napraw, jak również w zakresie napraw i konserwacji maszyn i urządzeń. Niższe wykonanie pozostałych kosztów funkcjonowania wynika przede wszystkim z niższych niż planowano kosztów promocji i reklamy. Natomiast wzrost w stosunku do planowanych w ustawie budżetowej pozostałych

kosztów o 288 tys. zł (239,8% planu na 2018 r.) wynika z wyższych pozostałych kosztów operacyjnych związanych z wyższą niż planowana wartością kosztów napraw powypadkowych oraz z kosztami utworzenia rezerw na sprawy sądowe.

8.3.15. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

został powołany w celu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie określonym ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Przychody NFOŚiGW w 2018 roku wyniosły 1.606.771 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 98.051 tys. zł (tj. o 6,5%) przy otrzymaniu dotacji z budżetu państwa w wysokości 48.935 tys. zł, niższej o 16.065 tys. zł (tj. o 24,7%) w stosunku do planowanej.

Przychodami Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej są głównie wpływy z tytułu: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o odnawialnych źródłach energii i ustawy o efektywności energetycznej oraz pozostałych opłat i kar.

Do głównych przyczyn wyższych od zaplanowanych przychodów tego Funduszu należą:

- wyższe od zaplanowanych wpływy z tytułu opłaty zastępczej i kar wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- wyższe od zaplanowanych wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska wynikających z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Natomiast koszty jakie poniósł NFOŚiGW wyniosły 983.316 tys. zł i były niższe o 422.484 tys. zł (tj. o 30,1%) w stosunku do planu z ustawy budżetowej.

Było to spowodowane niższymi niż zaplanowano kosztami funkcjonowania oraz niższymi kosztami realizacji zadań. Niższe wykonanie kosztów wynikało głównie z:

- obniżenia wartości kontraktów zawartych przez beneficjentów z wykonawcami w wyniku rozstrzygnięć postępowań przetargowych,
- przesunięciami wypłat na kolejne lata, w związku z opóźnieniami w realizacji przedsięwzięć.

NFOŚiGW zrealizował w 2018 r. dodatni wynik finansowy w wysokości 623.455 tys. zł, który był wyższy w stosunku do wyniku planowanego w ustawie budżetowej o 520.535 tys. zł.

8.3.16. Parki Narodowe jako państwowe osoby prawne prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z uzyskiwanych przychodów wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie o ochronie przyrody. Środki na bieżącą działalność oraz na współfinansowanie realizacji projektów z udziałem środków zagranicznych, parki narodowe otrzymują m.in. z dotacji celowych z budżetu państwa. Aktualnie w Polsce

funkcjonują 23 parki narodowe. Wszystkie polskie parki narodowe włączono do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Przychody 23 parków narodowych w 2018 r. wyniosły 293.411 tys. zł i były, w stosunku do ustawy budżetowej wyższe o 8,1% (tj. o 21.870 tys. zł). Koszty jakie poniosły parki w badanym okresie wyniosły 279.967 tys. zł i były niższe w stosunku do planu o 0,9% (tj. o 2.521 tys. zł).

Wykonanie przychodów i kosztów na ww. poziomie spowodowało, iż suma wyników finansowych brutto parków narodowych była wyższa o 24.390 tys. zł od zaplanowanej w ustawie budżetowej i wyniosła 13.443 tys. zł. Uzyskanie dodatniego wyniku finansowego spowodowane było w głównej mierze poniesieniem niższych kosztów na działalności bieżącej parków narodowych oraz kosztów realizacji zadań w stosunku do zaplanowanych.

8.3.17. Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM) powołany na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych zajmuje się przede wszystkim prowadzeniem badań naukowych w zakresie spraw międzynarodowych, przygotowaniem analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych z zakresu spraw międzynarodowych, doskonaleniem zawodowym kadr wykonujących zadania w zakresie stosunków międzynarodowych i polityki zagranicznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz upowszechnianiem w społeczeństwie polskim wiedzy z dziedziny współczesnych stosunków międzynarodowych.

Przychody PISM zostały zrealizowane w kwocie 10.347 tys. zł, tj. o 3,2% niższej od planowanej w ustawie budżetowej na 2018 r.

Przychody osiągnięto głównie z tytułu dotacji podmiotowej, którą zaplanowano w wysokości 8.584 tys. zł. W trakcie roku budżetowego nastąpiło zwiększenie planu w tej pozycji z rezerwy ogólnej o kwotę 500 tys. zł z przeznaczeniem na realizację przez PISM projektu analitycznego, dotyczącego polsko – amerykańskiej współpracy wojskowej. Środki z dotacji podmiotowej zostały wykorzystane przez PISM w 100%.

Koszty zostały zrealizowane w wysokości 10.454 tys. zł, tj. 97,8% wielkości zaplanowanej w ustawie budżetowej.

PISM zakończył rok 2018 z wynikiem ujemnym (-) 107 tys. zł, na który wpływ miały niższe niż zaplanowane w ustawie budżetowej przychody z prowadzonej działalności.

8.3.18. Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMiT) to instytucja działająca na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W zakresie realizacji zadań związanych z oceną świadczeń opieki zdrowotnej AOTMiT działa na zlecenie Ministra Zdrowia. Opiniuje ministerialne i samorządowe projekty programów zdrowotnych, dokonuje taryfikacji świadczeń opieki zdrowotnej, a także prowadzi szeroko rozumianą działalność informacyjną i szkoleniową w zakresie oceny technologii medycznych w Polsce i na świecie.

W 2018 r. AOTMiT zrealizowała przychody w wysokości 34.991 tys. zł (tj. 101,7% założonych w ustawie budżetowej), i poniosła koszty w wysokości 31.082 tys. zł (67,1% w stosunku do planu wg ustawy budżetowej). W konsekwencji czego rok 2018 jednostka zakończyła z dodatnim wynikiem brutto w kwocie 3.909 tys. zł, tj. wyższym od zaplanowanego o 15.813 tys. zł.

W porównaniu do planu po zmianach AOTMiT zrealizowała przychody i koszty na poziomie odpowiednio 98,8% i 74,8%. Przy takiej strukturze wykonania wynik finansowy brutto AOTMiT był wyższy od zaplanowanego o 10.025 tys. zł. Na niższe wykonanie planu kosztów wpłynęło przede wszystkim niewykorzystanie w całości środków przeznaczonych na wynagrodzenia w związku z przesunięciem przeprowadzenia na rok 2019 części naboru na nowe stanowiska wynikające z ustawy z dnia 25 maja 2017 r. zmieniającej ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1200). Ponadto powstały oszczędności z uwagi na niższe niż planowano koszty związane ze zmianą siedziby Agencji oraz późniejszym niż zakładano utworzeniem zespołów zamiejscowych.

8.3.19. Do głównych zadań **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)** należy gromadzenie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne obywateli oraz dystrybucja świadczeń (np. emerytur, rent, zasiłków chorobowych lub macierzyńskich) w wysokości i na zasadach ustalonych w przepisach powszechnie obowiązujących.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2018 r. przychody i koszty ZUS wykonał odpowiednio w 102,4%, tj. 4.506.821 tys. zł i 87,4%, tj. 4.239.201 tys. zł, co pozwoliło poprawić wynik finansowy brutto o 718.203 tys. zł do kwoty 267.620 tys. zł - w ustawie budżetowej zakładano osiągnięcie ujemnego wyniku w wysokości (-) 450.583 tys. zł.

Przychody ZUS w kwocie 4.506.821 tys. zł pochodziły z następujących źródeł:

- odpisu z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 3.705.499 tys. zł,
- odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych w kwocie 3.022 tys. zł,
- poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w kwocie 230.182 tys. zł,
- zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w kwocie 260.503 tys. zł,
- przychodów finansowych (głównie z tytułu odsetek) w kwocie 29.084 tys. zł,
- pozostałych przychodów w kwocie 278.531 tys. zł.

Wyższe wykonanie przychodów wynika głównie z wyższej realizacji pozostałych przychodów (więcej o 117.017 tys. zł, tj. 72,5% w stosunku do planu wg ustawy budżetowej).

Pozostałe przychody zostały uzyskane w 2018 r. głównie z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych (183.145 tys. zł), wynagrodzeń za terminowe wpłacenie podatku i składek oraz za ustalenie i wypłatę świadczeń z ubezpieczenia chorobowego (52.112 tys. zł),

otrzymane odszkodowania, kary i grzywny od osób prawnych (13.901 tys. zł), a także zwrotu zasądzonych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego (13.172 tys. zł).

Koszty zaplanowane w ustawie budżetowej w kwocie 4.848.939 tys. zł, zostały zrealizowane na poziomie niższym o 610.738 tys. zł, tj. o 12,6%. Niższe wykonanie kosztów jest spowodowane głównie oszczędnościami w zakupie usług obcych (329.539 tys. zł oszczędności, tj. 28,2% w stosunku do planu wg ustawy budżetowej) i dotyczy m.in. usług związanych z przetwarzaniem danych oraz remontów. Ponadto na oszczędności miały wpływ również niższe koszty amortyzacji (159.165 tys. zł oszczędności, tj. 40% w stosunku do planu wg ustawy budżetowej), głównie koszty amortyzacji według stawek (naliczane od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych).

Na niższe wykonanie kosztów w ww. pozycjach wpływ miało m.in.:

- zmniejszenie ilości świadczeń przetwarzanych przez Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej – ZETO,
- przedłużające się postępowanie przetargowe na zawarcie umów ramowych na modyfikację i rozwój KSI,
- niezrealizowanie planowanych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego: serwis (m.in. oprogramowania IBM na platformie), usługi wsparcia oraz opieki serwisowej (m.in. oprogramowanie ORACLE),
- przesunięcie na rok 2019 zadań w ramach: opieki serwisowej (m.in. urządzeń i oprogramowania HP, oprogramowania IBM, oprogramowania SAP wspierającego funkcjonowanie SWEZ, oprogramowania BMC na platformie Mainframe), rozwoju, utrzymania i migracji do nowego rozwiązania Systemu Zarządzania Tożsamością (IdM),
- brak zleceń usług dodatkowych w 2018 roku w zakresie utrzymania KSI,
- uzyskanie korzystniejszych niż pierwotnie szacowano ofert od kontrahentów na usługi remontowe, konserwacyjne i serwisowe, odprowadzanie ścieków oraz innych umów z zakresu usług obcych.

Wartość zobowiązań wg stanu na dzień 31.12.2018 r. wyniosła 590.148 tys. zł i jest większa o 44.265 tys. zł (tj. 8,1%) od planowanych w ustawie budżetowej. Wyższe od planowanych zobowiązania wynikają z utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych (35.733 tys. zł) oraz większych zobowiązań z tytułu rozrachunków.

8.3.20. Do zadań **Rzecznika Finansowego (RF)** należy podejmowanie działań w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy Rzecznik reprezentuje.

Przychody, jak i koszty RF w 2018 r. zostały zrealizowane w kwocie 16.240 tys. zł, tj. o 2,4% wyższej od kwot zaplanowanych w ustawie budżetowej.

Plan finansowy przyjęty w ustawie budżetowej na rok 2018 opierał się na kosztach ponoszonych w poprzednich latach, a także przewidywanego zakresu zadań. Jednak zdarzenia na rynku finansowym spowodowały ponadplanowy wzrost kosztów działalności Biura Rzecznika, co zrodziło konieczność wnioskowania o zmianę planu finansowego.

Wykonanie planu przychodów w 2018 r. było na poziomie 16.240 tys. zł. co stanowiło 98,2% zmienionego planu. Rzecznik osiągnął przychody od podmiotów rynku finansowego 15.952 tys. zł oraz pozostałe przychody, tj. z tytułu pozasądowego rozpatrywania sporów 174 tys. zł, odsetki 76 tys. zł, oraz pozostałe przychody operacyjne 38 tys. zł. Pozostałe przychody pomniejszają koszty ogółem poniesione w roku i podlegają rozliczeniu z podmiotami rynku finansowego.

Koszty ogółem działalności RF w 2018 r. wyniosły 16.240 tys. zł, tj. do wysokości osiągniętych przychodów. Podobnie jak w latach poprzednich, w tej kwocie nadal przeważającą pozycję stanowią koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi w kwocie 10.558 tys. zł, wykonane w 100% w stosunku do planu po zmianach.

8.3.21. Krajowy Zasób Nieruchomości (KZN) Krajowy Zasób Nieruchomości jest państwową osobą prawną utworzoną na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości. Powołany na gruncie ww. ustawy Krajowy Zasób Nieruchomości ma na celu gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa, przeznaczając je na cele mieszkaniowe.

Na koniec 2018 roku przychody zrealizowano w kwocie 4.513 tys. zł i pochodziły głównie z dotacji z budżetu państwa.

Koszty organizacji funkcjonowania jednostki wyniosły 4.059 tys. zł. Koszty poniesiono głównie na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (2.344 tys. zł), usługi obce (810 tys. zł), amortyzację (521 tys. zł) oraz na koszty realizacji zadań w tym koszty planowanych inwestycji dotyczących realizacji uzbrojenia technicznego (250 tys. zł).

Krajowy Zasób Nieruchomości dysponował środkami pochodzącymi z dotacji budżetu państwa. Przedmiotowe środki zostały zaplanowane w rezerwie celowej pozycja 29 pn. „Środki na sfinansowanie kosztów organizacji, funkcjonowania oraz realizacji zadań Krajowego Zasobu Nieruchomości” w wysokości 125.000 tys. zł. Wykonanie wyniosło 4.500 tys. zł (w tym dotacja podmiotowa 4.111 tys. zł, dotacja celowa 390 tys. zł).

Na niższe wykonanie wydatków miało wpływ:

- stopniowe przejmowanie nieruchomości do Zasobu od września 2018 roku, co przyczyniło się do niższych kosztów zarządzania tym Zasobem w stosunku do pierwotnie zaplanowanych,
- niższe od planowanych koszty funkcjonowania biura KZN oraz mniejsze od planowanego zatrudnienie pracowników.

KZN za 2018 rok osiągnął dodatni wynik finansowy brutto w wysokości 454 tys. zł.

8.3.22. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA) utworzona została 1 października 2017 r. na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Zgodnie z art. 44 ustawy o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej plan finansowy NAWA na rok 2018 ustalony został przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Plan finansowy NAWA nie był ujęty w załączniku do ustawy budżetowej na rok 2018.

NAWA jest państwową osobą prawną, realizującą zadania z zakresu umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i nauki. Głównymi celami Agencji są: inicjowanie i realizowanie działań wspierających międzynarodową wymianę akademicką oraz proces umiędzynarodowienia polskich uczelni i jednostek naukowych, upowszechnianie informacji o polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki, promocja języka polskiego poza granicami RP.

Przychody NAWA wyniosły 57.308 tys. zł (49,8% planu po zmianach) i pochodziły głównie z dotacji otrzymanych z budżetu państwa (55.671 tys. zł). Koszty wykonane zostały w wysokości 57.227 tys. zł (49,8% planu po zmianach), z tego 16.283 tys. zł wydatkowano na koszty funkcjonowania, zaś 40.944 tys. zł na koszty realizacji zadań.

Niepełne wykonanie przychodów i kosztów wynika ze zróżnicowanego harmonogramu realizowanych programów, które zostaną uwzględnione po częściowym lub ostatecznym rozliczeniu z beneficjentami.

W 2018 r. NAWA realizowała zadania obejmujące głównie finansowanie programów, w tym m.in. Programu stypendialnego dla Polonii oraz Akademickie Partnerstwa Międzynarodowe, które umożliwiły młodzieży polskiego pochodzenia odbycie studiów wyższych i doktoranckich w Polsce oraz rozwój współpracy naukowej, wdrożeniowej i dydaktycznej realizowanej w ramach międzynarodowych partnerstw akademickich.

NAWA za 2018 rok osiągnęła dodatni wynik finansowy brutto w wysokości 82 tys. zł.

8.3.23. Polski Instytut Ekonomiczny (PIE) powstał w miejsce zlikwidowanego Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur - Państwowego Instytutu Badawczego.

Został on utworzony na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o Polskim Instytucie Ekonomicznym.

Do zadań Instytutu należy m. in.:

- inspirowanie, organizowanie i prowadzenie badań naukowych w zakresie nauk ekonomicznych i społecznych oraz przekazywanie ich wyników organom władzy publicznej,
- przygotowywanie analiz, ekspertyz i studiów prognostycznych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych,
- współpraca z polskimi i zagranicznymi instytucjami, ośrodkami nauki i osobami fizycznymi oraz promocja polskiej myśli analitycznej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej,

- współpraca z jednostkami akademickimi i naukowymi, w tym zagranicznymi, w realizacji badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych, na podstawie porozumień w celu pozyskiwania funduszy z realizacji badań, w tym z ich komercjalizacji.

Przychody PIE w 2018 r., zrealizowane w wysokości 4.006 tys. zł (77,8% planu po zmianach) osiągnięto z tytułu: dotacji podmiotowej, przychodów z prowadzonej działalności, środków otrzymanych od innych jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałych przychodów.

Koszty Instytutu w 2018 roku wyniosły 3.638 tys. zł, tj. 70,7% planu po zmianach.

Instytut za 2018 rok osiągnął dodatni wynik finansowy w wysokości 368 tys. zł.

8.3.24. Instytut Europy Środkowej (IEŚ) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o Instytucie Europy Środkowej.

Do zadań Instytutu należy m. in.:

- prowadzenie działalności analitycznej wspierającej działania polityczne na rzecz budowania współpracy z państwami Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej,
- współpraca z zagranicznymi podmiotami zajmującymi się stosunkami międzynarodowymi, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów mających siedzibę w państwach Europy Środkowej i Europy Środkowo-Wschodniej,
- prowadzenie badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków międzynarodowych, polityki zagranicznej oraz planowanych projektów współpracy międzynarodowej i transgranicznej w Europie Środkowej i Europie Środkowo-Wschodniej.

Przychody zostały zrealizowane w wysokości 282 tys. zł, tj. 56,4% planu po zmianach.

Przychody osiągnięto z tytułu dotacji podmiotowej.

Koszty Instytutu w 2018 roku wyniosły 335 tys. zł, tj. 67% planu po zmianach.

Instytut Europy Środkowej za 2018 rok osiągnął ujemny wynik finansowy w wysokości (-) 53 tys. zł.

8.3.25. Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka (IWPW) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o Instytucie Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka.

Głównym zadaniem Instytutu jest przekazywanie młodym pokoleniom znaczenia tradycji polsko-węgierskiej oraz wzmacnianie współpracy i nawiązywanie kontaktów między przedstawicielami młodego pokolenia, wspieranie współpracy naukowej, inicjatyw oraz projektów naukowych i oświatowych, wspieranie wzajemnej myśli innowacyjnej polsko-węgierskich organizacji kulturalnych, gospodarczych i politycznych w celu wzmacniania konkurencyjności obu państw.

Przychody i koszty w 2018 r. zostały zrealizowane w kwocie 1.057 tys. zł, tj. w 17,6% planu po zmianach.

Najważniejszą przyczyną tak niskiego wykorzystania środków otrzymanych z dotacji, oprócz krótkiego czasu funkcjonowania Instytutu, było wejście w życie dopiero w dniu 21 listopada 2018 r. właściwych rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów dotyczących przyznawania, na drodze konkursów stypendiów, finansowania i dofinansowywania projektów w zakresie obszarów przewidzianych ustawą o Instytucie Współpracy Polsko-Węgierskiej.

Rozdział 9

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa

9.1. Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa i ich finansowanie

Deficyt budżetu państwa, który jest głównym składnikiem potrzeb pożyczkowych netto, wyniósł w 2018 r. 10.406,2 mln zł wobec kwoty 41.492,0 mln zł przyjętej w ustawie budżetowej. Deficyt budżetu środków europejskich wyniósł 3.524,6 mln zł wobec planowanej kwoty 15.460,2 mln zł, a z tytułu pozostałych składników nastąpiło pomniejszenie potrzeb pożyczkowych netto na kwotę 12.584,4 mln zł wobec planowanego zwiększenia potrzeb o 6.371,1 mln zł. Potrzeby pożyczkowe brutto wyniosły 123.100,6 mln zł wobec kwoty 181.702,2 mln zł w ustawie budżetowej na 2018 r.

Wyszczególnienie	2017	2018		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Wykonanie		
	mln zł				
1	2	3	4	5	6
Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa	26.231,2	63.323,3	1.346,3	5,1	2,1
– deficyt budżetu państwa	25.353,8	41.492,0	10.406,2	41,0	25,1
– deficyt budżetu środków europejskich	410,8	15.460,2	3.524,6	858,0	22,8
– refundacja dla FUS z tytułu przekazywania składek emerytalnych do OFE	3.235,3	3.269,2	3.304,1	102,1	101,1
– kredyty i pożyczki udzielone	-40,5	1.402,4	201,4	-	14,4
– prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej	135,7	72,5	-9,8	-	-
– płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych	129,2	154,4	140,5	108,7	91,0
– zarządzanie płynnością sektora publicznego	-2.439,0	1.487,1	-12.714,7	521,3	-
– zarządzanie środkami europejskimi	246,9	16,7	-2.386,8	-	-
– wpływy z prywatyzacji do budżetu	-22,5	0,0	0,0	0,0	-
– wpływy od podmiotów krajowych na spłatę udostępnionych kredytów zagranicznych	-4,9	0,0	0,0	0,0	-
– pozostałe przychody i rozchody	-773,5	-31,2	-1.119,4	144,7	3.589,7
Finansowanie potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa	26.231,2	63.323,3	1.346,3	5,1	2,1
1. Finansowanie krajowe	25.323,6	57.916,8	22.830,6	90,2	39,4
1.1 Skarbowe papiery wartościowe	24.354,3	57.916,8	25.556,6	104,9	44,1
1.2 Środki na rachunkach budżetowych	969,3	0,0	-2.726,1	-	-
2. Finansowanie zagraniczne	907,6	5.406,5	-21.484,2	-	-
2.1 Obligacje skarbowe	-6.430,4	1.250,6	-11.682,1	181,7	-
2.2 Kredyty otrzymane	-2.599,4	-958,5	-4.363,8	167,9	455,3
2.3 Przepływy związane z rachunkiem walutowym	9.937,4	5.114,3	-5.438,3	-	-

Łączne potrzeby pożyczkowe netto w 2018 r. ukształtowały się na poziomie 1.346,3 mln zł wobec przyjętej w ustawie budżetowej kwoty 63.323,3 mln zł, co było wypadkową:

a) niższych potrzeb z tytułu:

- deficytu budżetu państwa (o 31.085,8 mln zł),
- deficytu budżetu środków europejskich (o 11.935,6 mln zł),
- kredytów i pożyczek udzielonych (o 1.201,0 mln zł),
- prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (o 82,3 mln zł),
- potrzeb z tytułu płatności związanych z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych (o 13,8 mln zł),
- zarządzania płynnością sektora publicznego (o 14.201,8 mln zł),
- zarządzania środkami europejskimi (o 2.403,5 mln zł),
- pozostałych przychodów i rozchodów (o 1.088,2 mln zł).

b) wyższych potrzeb z tytułu reformy systemu ubezpieczeń społecznych (refundacji dla FUS z tytułu przekazania części składki do OFE) o 35,0 mln zł.

Finansowanie potrzeb pożyczkowych netto odbyło się na rynku krajowym, gdzie wyniosło 22.830,6 mln zł i było niższe od zakładanego o 35.086,3 mln zł. Finansowanie zagraniczne było ujemne na poziomie 21.484,2 mln zł i było niższe od zakładanego o 26.890,7 mln zł.

Na finansowanie krajowe złożyły się następujące pozycje:

1) dodatnie saldo z tytułu sprzedaży i wykupów skarbowych papierów wartościowych w wysokości 25.556,6 mln zł (niższe od planowanego o 32.360,2 mln zł) będące wynikiem:

- dodatniego salda w obligacjach zmiennoprocentowych w wysokości 11.512,1 mln zł (niższe o 4.867,9 mln zł),
- dodatniego salda w obligacjach stałoprocentowych w wysokości 9.693,0 mln zł (niższe o 30.155,5 mln zł),
- zerowego salda w obligacjach indeksowanych (niższe o 1.417,0 mln zł),
- dodatniego salda sprzedaży i wykupu obligacji oszczędnościowych w wysokości 4.351,6 mln zł (wyższe o 4.080,1 mln zł),

2) ujemne saldo środków pozostających na rachunkach budżetu państwa na początek i na koniec roku w wysokości 2.726,1 mln zł (niższe o 2.726,1 mln zł), co wynikało ze wzrostu środków złotych na koniec 2018 r. w stosunku do końca 2017 r.

Na ujemne saldo finansowania zagranicznego w wysokości 21.484,2 mln zł złożyły się następujące pozycje:

- 1) ujemne saldo emisji i wykupów obligacji skarbowych wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych w wysokości 11.682,1 mln zł (niższe o 12.932,7 mln zł),
- 2) ujemne saldo kredytów otrzymanych w wysokości 4.363,8 mln zł (niższe o 3.405,4 mln zł),
- 3) ujemne saldo przepływów związanych z rachunkiem walutowym w wysokości 5.438,3 mln zł (niższe o 10.552,6 mln zł).

Proces finansowania potrzeb pożyczkowych przebiegał w niepewnych, zmiennych i złożonych uwarunkowaniach rynkowych, gospodarczych i geopolitycznych. Najważniejsze czynniki, które wpływały na jego kształtowanie były następujące:

- 1) polityka monetarna głównych banków centralnych:
  - USA: oczekiwania odnośnie do kontynuacji normalizacji polityki pieniężnej przez Fed, i cztery podwyżki stóp procentowych po 25 pb (w rezultacie stopa funduszy federalnych na koniec roku znalazła się w przedziale 2,25%-2,50%) oraz kontynuacja redukcji sumy bilansowej banku,
  - strefa euro: oczekiwania odnośnie do wysokości stóp procentowych przy zapowiedzi ich pozostawienia na dotychczasowym poziomie przez dłuższy czas (obecnie stopa główna wynosi 0%) oraz kontynuacja programu skupu aktywów przez EBC, a następnie jego zakończenie w grudniu wraz z zapowiedzią, że środki z zapadających obligacji będą reinwestowane jeszcze przez długi czas po pierwszej podwyżce stóp,
  - Japonia: kontynuacja akomodacyjnej polityki pieniężnej - stopa główna na poziomie -0,1% oraz podtrzymanie programu kontroli krzywej rentowności, zgodnie z którym bank centralny poprzez skup obligacji rządowych dąży do utrzymania rentowności papierów 10-letnich na poziomie zbliżonym do 0%,
- 2) działania w obszarze handlu zagranicznego pomiędzy USA a innymi krajami, zwłaszcza związane z nakładaniem barier celnych i krokami odwetowymi, jak również z negocjowaniem umów handlowych. Dotyczyły one przede wszystkim Chin, UE, Kanady i Meksyku,
- 3) niepewność związana z warunkami wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej,
- 4) wzrost niepewności w strefie euro z powodu sytuacji politycznej we Włoszech (wybory parlamentarne i tworzenie rządu) oraz kierunku polityki fiskalnej nowego rządu (spór z Komisją Europejską w związku z nadmiernym deficytem w projekcie budżetu na 2019 r.),
- 5) polityka monetarna NBP i sytuacja na rynku krajowym:
  - stabilizacja stóp procentowych (referencyjna na poziomie 1,5%), sygnalizacja w ciągu roku przez większość członków RPP kontynuacji polityki niskich stóp i deklaracja prezesa NBP o prawdopodobnym utrzymaniu stóp na dotychczasowym poziomie do końca 2019 r. w sytuacji utrzymywania się inflacji w granicach celu

inflacyjnego (2,5%±1%) przez większą część roku przy inflacji średniorocznej na poziomie 1,6%,

- dobra sytuacja gospodarcza oraz korzystna realizacja budżetu państwa skutkująca istotnym zmniejszeniem deficytu budżetowego i ograniczeniem emisji długu,
- oceny agencji ratingowych: agencja S&P w kwietniu podniosła perspektywę ratingu kraju ze stabilnej do pozytywnej, a następnie w październiku podwyższyła rating z poziomu „BBB+” do „A-” z perspektywą stabilną, zaś agencje Moody’s oraz Fitch utrzymały dotychczasowe ratingi na poziomach odpowiednio „A2” i „A-” z perspektywą stabilną,
- decyzja agencji indeksowej FTSE Russell o przekwalifikowaniu Polski z kategorii rynków rozwijających się do rynków rozwiniętych,

6) zmienność cen na rynkach surowcowych, w szczególności ropy naftowej (wzrost do ok. powyżej 86 USD za baryłkę na początku października, a następnie spadek do ok. 55 USD).

Prowadzona polityka zarządzania długiem zapewniała niezbędny poziom finansowania potrzeb pożyczkowych oraz realizację celu określonego w przyjętej przez Radę Ministrów „Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2018-2021”, tj. minimalizację kosztów obsługi długu w długim okresie przy przyjętych ograniczeniach na ryzyko.

9.2. Przychody i rozchody budżetu państwa

Przychody i rozchody budżetu państwa ukształtowały się w 2018 r. odpowiednio na poziomie 3.379.899,9 mln zł oraz 3.365.969,2 mln zł. Jednocześnie przychody i rozchody bez zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów wyniosły odpowiednio 263.055,4 mln zł oraz 249.124,7 mln zł. Odpowiadają one następującym kwotom przyjętym w ustawie budżetowej: przychodom na poziomie 347.297,8 mln zł oraz rozchodom w wysokości 290.343,6 mln zł. Wielkości te wynikają z art. 52 ust. 1a ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że rozchody z tytułu zobowiązań finansowych zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy tymi rachunkami nie są zaliczane do limitu rozchodów ustalanego w ustawie budżetowej. Dalsze omówienie przychodów i rozchodów jest przedstawione w dwóch ujęciach:

- w kwotach obejmujących całość przychodów i rozchodów (wykonanie całkowite),
- w kwotach odpowiadających rozchodom objętym limitem z ustawy budżetowej, tj. bez uwzględniania zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku budżetowym oraz operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów (wykonanie wg limitu).

Kwoty wyłączone z limitu rozchodów kwoty i w konsekwencji z przychodów obejmowały:

- w przychodach i rozchodach krajowych - środki z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego na kwotę 3.042.364,8 mln zł, obligacji oszczędnościowych w wysokości 3.311,0 mln zł oraz depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych w wysokości 102,8 mln zł,
- w przychodach i rozchodach zagranicznych – przepływy związane z rachunkiem walutowym w wysokości 71.065,9 mln zł.

9.2.1. Przychody i rozchody krajowe

Przychody krajowe ukształtowały się na poziomie 3.232.585,3 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 1) skarbowe papiery wartościowe – przychody ze sprzedaży w wysokości 122.394,5 mln zł, z czego z tytułu:
  - obligacji rynkowych – 109.677,8 mln zł. Środki te pochodziły ze sprzedaży obligacji stałoprocentowych w wysokości 73.596,6 mln zł i obligacji zmiennoprocentowych w wysokości 36.081,2 mln zł,
  - obligacji oszczędnościowych – 12.716,6 mln zł,
- 2) pożyczki udzielone – przychody w wysokości 99,1 mln zł będące wynikiem spłaty przez:
  - publiczne zakłady opieki zdrowotnej (6,8 mln zł),
  - jednostki samorządu terytorialnego (36,0 mln zł),
  - Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (56,3 mln zł),
- 3) prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej – przychody w wysokości 261,4 mln zł,
- 4) zarządzanie płynnością sektora finansów publicznych – przychody w wysokości 3.097.296,3 mln zł,
- 5) pozostałe przychody w wysokości 1.223,2 mln zł, z czego z tytułu:
  - środków uzyskanych w ramach działań konsolidacyjnych Ministra Finansów do okresowego wykorzystania w procesie finansowania potrzeb pożyczkowych. Obejmowały one środki z rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa (21,4 mln zł) oraz środki pochodzące z rozliczania budżetu środków europejskich (1.032,2 mln zł),
  - z prywatyzacji brutto (13,6 mln zł),
  - uzyskanych wpłat w ramach depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych (156,0 mln zł),

- 6) środki na rachunkach budżetowych – przychody w wysokości 11.310,8 mln zł wynikające ze stanu środków złotych na koniec 2017 r.

Przychody	2017	2018			5:3	4:2
		Ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł					%
1	2	3	4	5	6	7
Przychody krajowe	2.728.960,3	236.161,7	3.232.585,3	186.806,7	79,1	118,5
1. Skarbowe papiery wartościowe	123.274,7	150.471,3	122.394,5	119.083,5	79,1	99,3
a) SPW rynkowe	116.504,3	145.023,3	109.677,8	109.677,8	75,6	94,1
- bony skarbowe	5.920,5	0,0	0,0	0,0	-	0,0
- obligacje rynkowe	110.583,8	145.023,3	109.677,8	109.677,8	75,6	99,2
o zmiennym oprocentowaniu	39.074,5	34.014,8	36.081,2	36.081,2	106,1	92,3
o stałym oprocentowaniu	71.509,2	109.591,6	73.596,6	73.596,6	67,2	102,9
indeksowane	0,0	1.417,0	0,0	0,0	0,0	-
b) obligacje oszczędnościowe	6.770,4	5.448,0	12.716,6	9.405,7	172,6	187,8
2. Pożyczki udzielone	121,9	71,1	99,1	99,1	139,4	81,3
3. Prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	93,7	443,8	261,4	261,4	58,9	278,9
4. Zarządzanie płynnością sektora publicznego	2.592.389,0	36.142,2	3.097.296,3	54.931,5	152,0	119,5
5. Pozostałe przychody	800,9	40.033,2	1.223,2	1.120,4	2,8	152,7
6. Środki na rachunkach budżetowych	12.280,1	9.000,0	11.310,8	11.310,8	125,7	92,1

* Bez uwzględnienia zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku. Na kwotę zrealizowanych tego typu operacji złożyły się środki z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego w wysokości 3.042.364,8 mln zł, obligacji oszczędnościowych w wysokości 3.311,0 mln zł oraz depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych w wysokości 102,8 mln zł.

Przychody krajowe bez uwzględniania zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku ukształtowały się na poziomie 186.806,7 mln zł wobec założonych 236.161,7 mln zł (79,1%). Taka realizacja była wypadkową:

- 1) niższych o 31.387,8 mln zł przychodów z tytułu skarbowych papierów wartościowych, co było wypadkową niższych potrzeb pożyczkowych oraz prefinansowania potrzeb pożyczkowych w 2017 r.,
- 2) wyższych o 28,0 mln zł przychodów z tytułu pożyczek udzielonych,
- 3) niższych o 182,4 mln zł przychodów z tytułu prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE,
- 4) wyższego o 18.789,3 mln zł poziomu środków przyjętych na koniec roku w depozyt lub zarządzanie w ramach zarządzania płynnością sektora publicznego,

- 5) niższych o 38.912,8 mln zł pozostałych przychodów. Założona kwota obejmowała głównie potencjalne wpływy z tytułu zwiększonej sprzedaży SPW związanej z prefinansowaniem potrzeb pożyczkowych 2019 r. i finansowaniem ewentualnych dodatkowych potrzeb. Zrealizowane kwoty emisji SPW z tego tytułu znajdują się we właściwej pozycji,
- 6) wyższego o 2.310,8 mln zł stanu środków na rachunkach budżetowych na początku roku.

Rozchody krajowe ukształtowały się na poziomie 3.199.202,7 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 1) skarbowe papiery wartościowe – rozchody w wysokości 96.837,8 mln zł związane z wykupem:
  - obligacji rynkowych – 88.472,8 mln zł. Kwota była wynikiem wykupów obligacji stałoprocentowych w wysokości 63.903,6 mln zł i obligacji zmiennoprocentowych w wysokości 24.569,2 mln zł,
  - obligacji oszczędnościowych – 8.365,0 mln zł,
- 2) pożyczki udzielone – rozchody w wysokości 86,8 mln zł wynikające z udzielenia pożyczek dla jednostek samorządu terytorialnego,
- 3) prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej – rozchody w wysokości 251,6 mln zł,
- 4) zarządzanie płynnością sektora finansów publicznych – rozchody w wysokości 3.084.581,6 mln zł,
- 5) refundacja dla FUS z tytułu przekazywania składek emerytalnych do OFE – rozchody w wysokości 3.304,1 mln zł,
- 6) pozostałe rozchody w wysokości 103,8 mln zł, wynikające z realizacji okresowych płatności w ramach depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych,
- 7) środki na rachunkach budżetowych – rozchody w wysokości 14.036,9 mln zł wynikające ze stanu środków złotych na koniec 2018 r.

Rozchody	2017	2018			5:3	4:2
		Ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Rozchody krajowe	2.703.828,3	183.316,3	3.199.202,7	153.424,1	83,7	118,3
1. Skarbowe papiery wartościowe	98.920,4	92.554,5	96.837,8	93.526,9	101,1	97,9
a) SPW rynkowe	96.037,5	87.378,0	88.472,8	88.472,8	101,3	92,1
- bony skarbowe	5.920,5	0,0	0,0	0,0	-	0,0
- obligacje rynkowe	90.117,0	87.378,0	88.472,8	88.472,8	101,3	98,2
o zmiennym oprocentowaniu	24.517,3	17.634,8	24.569,2	24.569,2	139,3	100,2
o stałym oprocentowaniu	65.599,7	69.743,1	63.903,6	63.903,6	91,6	97,4
indeksowane	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
b) obligacje oszczędnościowe	2.882,9	5.176,5	8.365,0	5.054,1	97,6	290,2
2. Pożyczki udzielone	177,5	347,0	86,8	86,8	25,0	48,9
3. Prefinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE	229,4	516,3	251,6	251,6	48,7	109,7
4. Zarządzanie płynnością sektora publicznego	2.589.949,9	37.627,3	3.084.581,6	42.216,8	112,2	119,1
5. Refundacja dla FUS z tytułu przekazywania składek emerytalnych do OFE	3.235,3	3.269,2	3.304,1	3.304,1	101,1	102,1
6. Pozostałe rozchody	4,9	40.002,0	103,8	1,0	0,0	2.103,4
7. Środki na rachunkach budżetowych	11.310,8	9.000,0	14.036,9	14.036,9	156,0	124,1

* Bez uwzględnienia zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku. Na kwotę zrealizowanych tego typu operacji złożyły się środki z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego w wysokości 3.042.364,8 mln zł, obligacji oszczędnościowych w wysokości 3.311,0 mln zł oraz depozytów zabezpieczających w transakcjach pochodnych w wysokości 102,8 mln zł.

Rozchody krajowe bez uwzględniania zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku wyniosły 153.424,1 mln zł wobec założonej kwoty 183.316,3 mln zł (83,7%).

Taka realizacja była wypadkową:

- 1) wyższych o 972,3 mln zł rozchodów z tytułu wykupu skarbowych papierów wartościowych, co było wypadkową zrealizowanych operacji prefinansowania w 2017 r. oraz prefinansowania potrzeb pożyczkowych na 2019 r. (przetargi zamiany obligacji),
- 2) niższych o 260,2 mln zł rozchodów z tytułu pożyczek udzielonych. Było to wynikiem nieudzielenia pożyczek dla Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (wobec założonej kwoty 147,0 mln zł) oraz niższych pożyczek dla jednostek samorządu terytorialnego (86,8 mln zł wobec kwoty 200,0 mln zł),
- 3) niższych o 264,7 mln zł rozchodów z tytułu prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE,

- 4) wyższej o 4.589,5 mln zł realizacji rozchodów z tytułu zarządzania płynnością sektora publicznego,
- 5) wyższej o 35,0 mln zł refundacji dla FUS z tytułu przekazywania składek emerytalnych do OFE,
- 6) niższych o 40.001,0 mln zł pozostałych rozchodów. Założona w ustawie kwota zawierała przede wszystkim potencjalne rozchody z tytułu zwiększenia potrzeb pożyczkowych netto lub wykupu długu (zrealizowane kwoty z tych tytułów znajdują się we właściwych pozycjach), zaś kwota 1,0 mln zł dotyczy odpisów z prywatyzacji na Fundusz Rezerwy Demograficznej.
- 7) wyższego o 5.036,9 mln zł od zakładanego stanu środków złotych na rachunkach budżetowych na koniec 2018 r.

9.2.2. Przychody i rozchody zagraniczne

Przychody zagraniczne ukształtowały się na poziomie 147.314,7 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 1) obligacje skarbowe – przychody ze sprzedaży obligacji na międzynarodowych rynkach finansowych w wysokości 4.149,2 mln zł,
- 2) kredyty otrzymane – przychody w wysokości 4.975,9 mln zł w efekcie zaciągnięcia kredytów w następujących instytucjach:
  - Europejski Bank Inwestycyjny (4.796,5 mln zł) na projekty refinansujące wydatki poniesione przez budżet państwa na zadania inwestycyjne w obszarach, w ramach których realizowana jest umowa (np. obszar nauki i szkolnictwa wyższego, infrastruktury kolejowej, badań uniwersyteckich),
  - Bank Światowy (92,9 mln zł) – na projekty związane z ochroną przeciwpowodziową dorzecza Odry oraz na projekty związane z ochroną przeciwpowodziową dorzecza Odry i Wisły,
  - Bank Rozwoju Rady Europy (86,5 mln zł) - na projekt ochrony przeciwpowodziowej dorzecza Odry i Wisły,
- 3) zarządzanie środkami europejskimi – przychody w wysokości 66.995,5 mln zł wynikające z wpływów środków z Komisji Europejskiej,
- 4) kredyty i pożyczki udzielone - przychody w wysokości 128,1 mln zł będące wynikiem spłat dokonywanych na podstawie zawartych umów międzynarodowych,
- 5) przepływy związane z rachunkiem walutowym – przychody w wysokości 71.065,9 mln zł z tytułu wykorzystania środków walutowych.

Przychody	2017	2018			5:3	4:2
		Ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł					%
1	2	3	4	5	6	7
Przychody zagraniczne	122.744,8	111.136,1	147.314,7	76.248,7	68,6	120,0
1. Obligacje skarbowe	7.618,8	16.409,1	4.149,2	4.149,2	25,3	54,5
2. Kredyty otrzymane	193,8	4.710,2	4.975,9	4.975,9	105,6	2.567,8
a) Europejski Bank Inwestycyjny	0,0	4.252,5	4.796,5	4.796,5	112,8	-
b) Bank Światowy	132,2	227,7	92,9	92,9	40,8	70,3
c) Bank Rozwoju Rady Europy	61,6	230,0	86,5	86,5	37,6	140,5
3. Zarządzanie środkami europejskimi	48.267,1	64.766,1	66.995,5	66.995,5	103,4	138,8
4. Kredyty i pożyczki udzielone	147,9	136,4	128,1	128,1	93,9	86,6
5. Wpływy od podmiotów krajowych na spłatę udostępnionych kredytów zagranicznych	4,9	0,0	0,0	0,0	-	0,0
6. Pozostałe przychody	0,0	20.000,0	0,0	0,0	0,0	-
7. Przepływy związane z rachunkiem walutowym	66.512,4	5.114,3	71.065,9	0,0	0,0	106,8

* Bez uwzględniania pełnych kwot operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów (pozycja „przepływy związane z rachunkiem walutowym”), w ustawie budżetowej kwota wynikająca z salda tych operacji.

Realizacja przychodów zagranicznych, bez operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów, wyniosła 76.248,7 mln zł wobec planowanej w ustawie budżetowej kwoty 111.136,1 mln zł (68,6%). Taka realizacja była wypadkową:

- 1) niższych o 12.259,9 mln zł przychodów z tytułu emisji obligacji skarbowych na międzynarodowych rynkach finansowych (jedna emisja na rynku euro o wartości nominalnej 1.000,0 mln EUR),
- 2) wyższych o 265,7 mln zł przychodów z tytułu kredytów otrzymanych w międzynarodowych instytucjach finansowych,
- 3) wyższych o 2.229,4 mln zł przychodów z tytułu zarządzania środkami europejskimi, co było efektem większych wpływów z Komisji Europejskiej (wyższy poziom refundacji),
- 4) niższych o 8,4 mln zł przychodów z tytułu spłat udzielonych kredytów i pożyczek zagranicznych,
- 5) braku pozostałych przychodów – przyjęta w planie kwota 20.000,0 mln zł obejmowała potencjalne operacje związane z wyższym finansowaniem zagranicznym. Wyższe zrealizowane kwoty w niektórych tytułach znajdują się we właściwych pozycjach,
- 6) odmiennej realizacji salda przepływów związanych z rachunkiem walutowym. Zrealizowane ujemne saldo w zastosowanym ujęciu oznacza brak przychodów wobec zakładanych przychodów (i dodatniego salda) w wysokości 5.114,3 mln zł. Było to wynikiem kształtowania się sytuacji budżetowej oraz przebiegu procesu finansowania na rynku krajowym oraz rynkach zagranicznych,
- 7) kształtowania się kursów walutowych w ciągu roku.

Rozchody zagraniczne ukształtowały się na poziomie 166.766,5 mln zł i złożyły się na nie następujące tytuły:

- 1) obligacje skarbowe – rozchody w wysokości 15.831,3 mln zł związane z wykupem obligacji wyemitowanych na międzynarodowych rynkach finansowych,
- 2) kredyty otrzymane – rozchody w wysokości 9.339,8 mln zł związane ze spłatą kredytów otrzymanych od:
  - Europejskiego Banku Inwestycyjnego (8.151,8 mln zł),
  - Banku Światowego (1.145,3 mln zł),
  - Banku Rozwoju Rady Europy (42,7 mln zł),
- 3) zarządzanie środkami europejskimi – rozchody w wysokości 64.608,8 mln zł wynikające przede wszystkim z przekazania środków złotych do budżetu środków europejskich,
- 4) kredyty i pożyczki udzielone - rozchody w wysokości 341,9 mln zł z tytułu realizacji umów międzynarodowych z rządami innych państw,
- 5) płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych – rozchody w wysokości 140,5 mln zł,
- 6) przepływy związane z rachunkiem walutowym – rozchody w wysokości 76.504,2 mln zł z tytułu zasilenia rachunku walutowego.

Rozchody	2017	2018			5:3	4:2
		Ustawa budżetowa*	Wykonanie całkowite	Wykonanie wg limitu*		
	mln zł				%	
1	2	3	4	5	6	7
Rozchody zagraniczne	122.112,3	107.027,3	166.766,5	95.700,5	89,4	136,6
1. Obligacje skarbowe	14.049,2	15.158,4	15.831,3	15.831,3	104,4	112,7
2. Kredyty otrzymane	2.793,2	5.668,7	9.339,8	9.339,8	164,8	334,4
a) Europejski Bank Inwestycyjny	2.094,2	4.494,6	8.151,8	8.151,8	181,4	389,2
b) Bank Światowy	658,4	1.131,7	1.145,3	1.145,3	101,2	174,0
c) Bank Rozwoju Rady Europy	40,6	42,4	42,7	42,7	100,7	105,1
d) pozostałe	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
3. Zarządzanie środkami europejskimi	48.514,0	64.782,8	64.608,8	64.608,8	99,7	133,2
4. Kredyty i pożyczki udzielone	51,8	1.263,0	341,9	341,9	27,1	660,3
5. Płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych	129,2	154,4	140,5	140,5	91,0	108,7
6. Pozostałe rozchody	0,0	20.000,0	0,0	0,0	0,0	-
7. Przepływy związane z rachunkiem walutowym	56.574,9	0,0	76.504,2	5.438,3	-	135,2

* Bez uwzględniania pełnych kwot operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów (pozycja „przepływy związane z rachunkiem walutowym”), w wykonaniu kwota wynikająca z salda tych operacji.

Realizacja rozchodów zagranicznych, bez operacji finansowych dokonywanych pomiędzy rachunkami Ministra Finansów, wyniosła 95.700,5 mln zł wobec planowanej w ustawie budżetowej kwoty 107.027,3 mln zł (89,4%). Taka realizacja była wypadkową:

- 1) wyższych o 672,8 mln zł rozchodów z tytułu wykupu obligacji skarbowych w efekcie przedterminowego wykupu obligacji nominowanych w USD zapadających w 2019 r. na kwotę 846,1 mln zł,
- 2) wyższych o 3.671,1 mln zł rozchodów z tytułu spłaty kredytów otrzymanych w efekcie przedterminowej spłaty trzech kredytów z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o wartości 3.643,1 mln zł,
- 3) niższych o 174,1 mln zł rozchodów z tytułu zarządzania środkami europejskimi. Są one związane z realizacją budżetu środków europejskich,
- 4) niższych o 921,1 mln zł rozchodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych na podstawie umów międzynarodowych. Wynikało to m.in. z opóźnień w realizacji kontraktów finansowanych umową z Tanzanią, Kenią i Mołdawią oraz brakiem kontraktów do finansowania w ramach umów z Kirgistanem, Ukrainą, Mongolią i Angolą,
- 5) niższych o 13,8 mln zł rozchodów z tytułu płatności związanych z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych,
- 6) braku pozostałych rozchodów - przyjęta w planie kwota 20.000,0 mln zł obejmowała potencjalne operacje związane z prefinansowaniem potrzeb pożyczkowych i zarządzaniem długiem oraz z tytułu wyższych wpływów na rachunek walutowy. Zrealizowane operacje (odkup obligacji zapadających w 2019 r. oraz przedterminowa spłata kredytów z Europejskiego Banku Inwestycyjnego) znajdują się we właściwej pozycji,
- 7) odmiennej realizacji salda przepływów związanych z rachunkiem walutowym. Zrealizowane ujemne saldo wobec planowanego dodatniego (i zerowych rozchodów) w zastosowanym ujęciu oznacza wzrost rozchodów o 5.438,3 mln zł,
- 8) kształtowania się kursów walutowych w ciągu roku.

Rozdział 10

Państwowy dług publiczny, poręczenia i gwarancje oraz należności Skarbu Państwa

Ustawa o finansach publicznych nakłada na Ministra Finansów obowiązek podawania do publicznej wiadomości m.in.:

- 1) kwot państwowego długu publicznego (PDP) i długu Skarbu Państwa (SP) oraz ich relacji do produktu krajowego brutto (art. 38 ustawy o finansach publicznych),
- 2) kwoty ustalonej w wyniku przeliczenia kwoty państwowego długu publicznego na walutę polską z zastosowaniem dla zobowiązań wyrażonych w walutach obcych średniej arytmetycznej średnich kursów każdej z walut obcych ogłaszanych przez NBP obowiązujących w dni robocze danego roku budżetowego pomniejszoną o kwotę wolnych środków służących finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w kolejnym roku budżetowym oraz jej relację do produktu krajowego brutto (art. 38a, pkt 3 ustawy o finansach publicznych).

Jednocześnie jako członek Unii Europejskiej Polska sprawozdaje się do Komisji Europejskiej m. in. z zakresu długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (general government).

Główne kategorie długu wg definicji krajowej i wg definicji unijnej

Wyszczególnienie	stan na 31 XII 2017 r.	relacja do PKB	stan na 31 XII 2018 r.	relacja do PKB**
	w mln zł	%	w mln zł	%
1	2	3	4	5
Dług Skarbu Państwa	928.473,0	46,7	954.269,3	45,1
Państwowy dług publiczny	961.841,5	48,4	984.317,9	46,5
Kwota obliczona na podstawie art. 38a ustawy o finansach publicznych	944.959,3	47,5	943.876,3	44,6
Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych*	1.005.721,6	50,6	1.034.376,0	48,9

* Zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Rady (WE) NR 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

** Zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 maja 2019 r. w sprawie pierwszego szacunku wartości produktu krajowego brutto w 2018 r. wartość PKB w 2018 r. wyniosła 2.115,7 mld zł.

PDP w relacji do PKB obliczony zgodnie z zasadami określonymi w art. 38 oraz relacja kwoty obliczonej zgodnie z art. 38a, pkt 3 ustawy o finansach publicznych wyniosły w 2018 r. odpowiednio 46,5% oraz 44,6%. Oznacza to, że próg ostrożnościowy 55% zapisany w art. 86 ustawie o finansach publicznych nie został przekroczony. Relacja kwoty obliczonej zgodnie z art. 38a, pkt 3 ustawy o finansach publicznych znajdowała się poniżej progu 48%

PKB zawartego w stabilizującej regule wydatkowej, zapisanej w art. 112 aa ustawy o finansach publicznych.

Relacja do PKB zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniosła 48,9%, a więc znalazła się poniżej progu 60% zapisanego w traktacie z Maastricht (wobec 80% dla całej Unii Europejskiej oraz 85,1% dla strefy euro).

Różnice pomiędzy PDP a długiem sektora instytucji rządowych i samorządowych (mln zł)

Państwowy dług publiczny	984.317,9
Dostosowanie zakresu sektora	51.481,5
Dług funduszy umiejscowionych w BGK – KFD (+)	47.952,3
Nabycie aktywów infrastrukturalnych (autostrady) (+)	9.961,8
Skarbowe papiery wartościowe (SPW) w posiadaniu funduszy umiejscowionych w BGK (-)	-1.588,8
Przedsiębiorstwa zaliczone do sektora instytucji rządowych i samorządowych (+)	15.004,6
Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz fundusz ochrony środków gwarantowanych	-19.848,4
Dostosowanie z zakresu tytułów dłużnych	-1.423,5
Zobowiązania wymagalne (-)	-1.738,7
Zobowiązania stale spłacane przez jednostki sektora finansów publicznych za podmioty, którym uprzednio udzielono poręczenia lub gwarancji (+)	2,1
Zrestrukturyzowane/zrefinansowane krótkoterminowe kredyty handlowe, leasing zwrotny i inne (+)	763,4
Instrumenty pochodne	-450,2
Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych	1.034.376,0

10.1. Państwowy dług publiczny

Na koniec 2018 r. PDP wyniósł 984.317,9 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do końca 2017 r. o 22.476,4 mln zł (tj. o 2,3%). W relacji do PKB, PDP spadł z 48,4% do 46,5%.

Zmiany jakie zaszły w poziomie i strukturze długu publicznego w 2018 r. oraz jego relacji do PKB były wynikiem sytuacji finansowej jednostek sektora finansów publicznych, w tym głównie poziomu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz sytuacji makroekonomicznej (tempa wzrostu PKB, poziomu kursów walutowych i stóp procentowych).

Wielkości i struktura PDP w podziale na sektory finansów publicznych

Wyszczególnienie	stan na	struktura	stan na	struktura	zmiana XII 2018 r. – XII 2017 r.	
	31 XII 2017 r.		31 XII 2018 r.		w mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Państwowy dług publiczny ¹⁾	961.841,5	100,0	984.317,9	100,0	22.476,4	2,3
<i>1. Dług sektora rządowego</i>	892.272,2	92,8	907.317,7	92,2	15.045,4	1,7
1.1. Dług Skarbu Państwa	890.687,1	92,6	905.593,7	92,0	14.906,6	1,7
1.2. Pozostały dług sektora rządowego	1.585,2	0,2	1.724,0	0,2	138,8	8,8
<i>2. Dług sektora samorządowego</i>	69.504,2	7,2	76.931,2	7,8	7.426,9	10,7
2.1. Dług jednostek samorządu terytorialnego i ich związków	65.779,6	6,8	72.635,1	7,4	6.855,6	10,4
2.2. Pozostały dług sektora samorządowego	3.724,6	0,4	4.296,0	0,4	571,4	15,3
<i>3. Dług sektora ubezpieczeń społecznych**</i>	65,1	0,0	69,1	0,0	4,0	6,1

* Kwota zobowiązań wg tytułów dłużnych po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do sektora finansów publicznych (tj. po tzw. konsolidacji);

** W skład sektora ubezpieczeń społecznych wchodzi ZUS, KRUS i zarządzane przez nie fundusze oraz NFZ (podział na sektory pozostawiono pomimo braku ustawowych definicji sektorów).

Na zmianę długu sektora rządowego dominujący wpływ miał wzrost zadłużenia Skarbu Państwa (o 14.906,6 mln zł, tj. 1,7%). W sektorze samorządowym największe nominalne zmiany odnotowano w przypadku jednostek samorządu terytorialnego i ich związków – wzrost o 6.855,6 mln zł, tj. 10,4%. Natomiast zmiana zadłużenia sektora ubezpieczeń społecznych wynika przede wszystkim ze wzrostu zadłużenia funduszy zarządzanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (o 4,0 mln zł, tj. 6,1%).

Informacje o PDP w podziale na dług krajowy i zagraniczny prezentowane są w dwóch przekrojach, według kryterium miejsca emisji¹ i kryterium rezydenta².

Wyszczególnienie	stan na	struktura	stan na	struktura	zmiana XII 2018 r.	
	31 XII 2017 r.		31 XII 2018 r.		– XII 2017 r.	
	w mln zł	%	w mln zł	%	w mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Państwowy dług publiczny według kryterium miejsca emisji	961.841,5	100,0	984.317,9	100,0	22.476,4	2,3
1. Dług krajowy	662.517,5	68,9	688.252,4	69,9	25.735,0	3,9
1.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	605.562,8	63,0	623.424,0	63,3	17.861,2	2,9
1.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	50.638,0	5,3	57.275,9	5,8	6.637,9	13,1
1.3. Pozostały dług ⁾	6.316,7	0,7	7.552,6	0,8	1.235,9	19,6
2. Dług zagraniczny	299.324,1	31,1	296.065,5	30,1	-3.258,6	-1,1
2.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	213.330,4	22,2	211.245,9	21,5	-2.084,5	-1,0
2.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	85.973,0	8,9	84.810,0	8,6	-1.163,0	-1,4
2.3. Pozostały dług ⁾	20,7	0,0	9,6	0,0	-11,1	-53,6

Wyszczególnienie	stan na	struktura	stan na	struktura	zmiana XII 2018 r.	
	31 XII 2017 r.		31 XII 2018 r.		– XII 2017 r.	
	w mln zł	%	w mln zł	%	w mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Państwowy dług publiczny według kryterium rezydenta	961.841,5	100,0	984.317,9	100,0	22.476,4	2,3
1. Dług krajowy	474.094,9	49,3	516.787,2	52,5	42.692,3	9,0
1.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	417.806,5	43,4	451.967,2	45,9	34.160,7	8,2
1.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	50.638,0	5,3	57.275,9	5,8	6.637,9	13,1
1.3. Pozostały dług ⁾	5.650,4	0,6	7.544,1	0,8	1.893,7	33,5
2. Dług zagraniczny	487.746,6	50,7	467.530,7	47,5	-20.215,9	-4,1
2.1. Dług z tytułu papierów wartościowych	401.086,6	41,7	382.702,7	38,9	-18.383,9	-4,6
2.2. Dług z tytułu kredytów i pożyczek	85.973,0	8,9	84.810,0	8,6	-1.163,0	-1,4
2.3. Pozostały dług ⁾	687,0	0,1	18,1	0,0	-669,0	-97,4

⁾ Pozostały dług stanowi zadłużenie z tytułu: zobowiązań wymagalnych, przyjętych depozytów oraz zobowiązań z tytułu przedpłat na samochody.

¹ Kryterium miejsca emisji uwzględnia miejsce zaciągania zobowiązań, niezależnie od tego kto jest wierzycielem.

² Pojęcia rezydent i nierezydent zostały określone w ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (Dz. U. z 2019, poz. 160).

10.2. Dług Skarbu Państwa

W PDP dominującą pozycję stanowi dług Skarbu Państwa (jego udział po konsolidacji wynosi 92%). Na koniec 2018 r. dług SP ukształtował się na poziomie 954.269,3 mln zł, co oznaczało wzrost w stosunku do końca 2017 r. o 25.796,3 mln zł, tj. o 2,8%.

W tym samym okresie relacja długu SP do PKB zmniejszyła się z 46,7% do 45,1%.

Wzrost długu SP w 2018 r. był głównie wypadkową:

- 1) finansowania potrzeb pożyczkowych netto budżetu państwa (+1,3 mld zł), w tym deficytu budżetu państwa (+10,4 mld zł) i salda depozytów jednostek sektora finansów publicznych (-12,7 mld zł),
- 2) różnic kursowych (+12,0 mld zł),
- 3) zwiększenia stanu środków na rachunkach budżetowych (+8,2 mld zł) związanego z gromadzeniem środków na finansowanie potrzeb pożyczkowych.

Szczegółowe rozliczenie zmiany długu SP prezentuje tabela.

Wyszczególnienie	mld zł
Zmiana długu Skarbu Państwa w 2018 r.	25,8
1. Potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa, w tym:	1,3
1.1. Deficyt budżetu państwa	10,4
1.2. Deficyt budżetu środków europejskich	3,5
1.3. Koszty reformy emerytalnej ¹⁾	3,3
1.4. Saldo depozytów JSFP i depozytów sądowych	-12,7
1.5. Zarządzanie środkami europejskimi	-2,4
1.6. Saldo pożyczek udzielonych	0,2
1.7. Pozostałe potrzeby pożyczkowe ²⁾	-1,0
2. Zmiana długu Skarbu Państwa niewynikająca z potrzeb pożyczkowych, w tym:	20,4
2.1. Różnice kursowe	12,0
2.2. Zmiana stanu środków na rachunkach budżetowych	8,2
2.3. Pozostałe czynniki ³⁾	0,2
3. Zmiana pozostałego długu Skarbu Państwa	4,1
3.1. Depozyty JSFP ⁴⁾	3,2
3.2. Depozyty sądowe ⁵⁾	1,6
3.3. Pozostałe zadłużenie SP	-0,7

¹⁾ Środki dla FUS z tytułu ubytku składki przekazywanej do OFE.

²⁾ Saldo prefinansowania zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, udziały w międzynarodowych instytucjach finansowych oraz pozostałe rozliczenia krajowe i zagraniczne.

³⁾ Zmiana długu z tytułu: dyskonta od SPW, indeksacji SPW, transakcji sell-buy-back.

⁴⁾ Depozyty przyjęte od jednostek sektora finansów publicznych (JSFP) posiadających osobowość prawną.

⁵⁾ Depozyty sądowe od JSFP posiadających os. prawną i podmiotów spoza SFP.

Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa odbywało się głównie poprzez emisje SPW na rynku krajowym oraz w mniejszym stopniu na rynkach zagranicznych.

Podobnie jak PDP, zadłużenie SP w podziale na dług krajowy i zagraniczny prezentowane jest w dwóch przekrojach, tj. wg kryterium rezydenta i miejsca emisji.

Wyszczególnienie	stan na 31 XII 2017 r.		stan na 31 XII 2018 r.		zmiana XII 2018 – XII 2017	
	w mln zł	struktura %	w mln zł	struktura %	w mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Dług Skarbu Państwa	928.473,0	100	954.269,3	100	25.796,3	2,8
kryterium miejsca emisji						
- dług krajowy	644.533,1	69,4	674.422,0	70,7	29.888,9	4,6
- dług zagraniczny	283.939,9	30,6	279.847,2	29,3	-4.092,7	-1,4
kryterium rezydenta						
- dług krajowy	456.110,5	49,1	502.956,8	52,7	46.846,2	10,3
- dług zagraniczny	472.362,4	50,9	451.312,5	47,3	-21.049,9	-4,5

10.2.1. Dług Skarbu Państwa według kryterium miejsca emisji w 2018 r.

10.2.1.1. Dług krajowy Skarbu Państwa w 2018 r.

Zadłużenie krajowe SP wg kryterium miejsca emisji na koniec 2018 r. wyniosło 674.422,0 mln zł i wzrosło w stosunku do końca 2017 r. o 29.888,9 mln zł, tj. o 4,6%.

Zadłużenie krajowe SP (w mln zł)

Wyszczególnienie	stan na		zmiana	
	31 XII 2017 r.	31 XII 2018 r.	XII 2018 r. – XII 2017 r.	
	w mln zł			%
1	2	3	4	5
Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	644.533,1	674.422,0	29.888,9	4,6
1. Dług z tytułu SPW	621.103,1	646.894,9	25.791,9	4,2
1.1. Rynkowe SPW	605.711,1	627.157,3	21.446,2	3,5
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	0,0
- obligacje o oprocentowaniu stałym	440.523,2	449.920,0	9.396,8	2,1
- obligacje o oprocentowaniu zmiennym	160.644,1	172.606,5	11.962,4	7,4
- obligacje rynkowe indeksowane	4.543,7	4.630,8	87,1	1,9
1.2. Obligacje oszczędnościowe	15.392,0	19.737,6	4.345,6	28,2
2. Pozostałe zadłużenie krajowe SP	23.430,0	27.527,1	4.097,1	17,5

W 2018 r. zadłużenie w krajowych rynkowych SPW zwiększyło się o 21.446,2 mln zł. Wzrost odnotowano w każdej kategorii obligacji: o oprocentowaniu stałym (o 9.396,8 mln zł), zmiennym (o 11.962,4 mln zł) oraz indeksowanych (o 87,1 mln zł). Zadłużenie z tytułu obligacji oszczędnościowych w 2018 r. wzrosło o 4.345,6 mln zł. Wzrost zadłużenia odnotowano także w przypadku pozostałego zadłużenia krajowego SP (o 4.097,1 mln zł), na które składały się przede wszystkim depozyty przyjmowane w ramach konsolidacji zarządzania płynnością. Zarówno na koniec 2017 r. jak i 2018 r. nie występowało zadłużenie w bonach skarbowych.

Zmiany długu krajowego Skarbu Państwa według grup wierzycieli (w mln zł)

Wyszczególnienie	31 XII 2017 r.		31 XII 2018 r.		zmiana XII 2018 r. – XII 2017 r.	
	mln zł	udział [%]	mln zł	udział [%]	w mln zł	w %
1	2	3	4	5	6	7
Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	644.533,1	100,0	674.422,0	100,0	29.888,9	4,6%
krajowy sektor bankowy	243.917,9	37,8	264.143,2	39,2	20.225,3	8,3%
krajowy sektor pozabankowy	197.234,4	30,6	218.811,4	32,4	21.577,0	10,9%
inwestorzy zagraniczni	203.380,8	31,6	191.467,5	28,4	-11.913,3	-5,9%

10.2.1.2. Dług zagraniczny Skarbu Państwa w 2018 r.

W 2018 r. zadłużenie zagraniczne SP według kryterium miejsca emisji, wyrażone w złotych, wyniosło 279.847,2 mln zł. W stosunku do końca 2017 r. oznaczało to spadek o 4.092,7 mln zł, tj. 1,4%. Zmiana ta była wynikiem:

- 1) spadku zadłużenia nominowanego w euro o 2.249,0 mln EUR – wypadkową głównie:
  - emisji obligacji 8-letnich (1.000 mln EUR),
  - wykupu obligacji zapadających w 2018 roku (2.250 mln EUR),
  - zaciągania nowych kredytów w międzynarodowych instytucjach finansowych (1.175,9 mln EUR),
  - spłaty zaciągniętych kredytów (2.174,9 mln EUR),
- 2) spadku zadłużenia nominowanego w dolarze amerykańskim o 226 mln USD w wyniku częściowego odkupu obligacji zapadających w 2019 r.,
- 3) spadku zadłużenia nominowanego we franku szwajcarskim o 1.030,0 mln CHF w wyniku wykupu obligacji,
- 4) spadku zadłużenia nominowanego w jenie japońskim o 50.000,0 mln JPY w wyniku wykupu obligacji,
- 5) osłabienia złotego o 3,1% wobec EUR, 8% wobec USD, 7% wobec CHF, 10,4% wobec JPY oraz o 2,5% wobec CNY.

Zadłużenie zagraniczne SP (w mln zł)

Wyszczególnienie	stan na		zmiana	
	31 XII 2017	31 XII 2018		
	w mln zł			w %
1	2	3	4	5
Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa	283.939,9	279.847,2	-4.092,7	-1,4
1. Dług z tytułu SPW	213.102,2	211.128,1	-1.974,2	-0,9
2. Dług z tytułu kredytów z MIF	70.822,6	68.719,1	-2.103,5	-3,0
Bank Światowy	29.262,1	29.044,2	-217,9	-0,7
Europejski Bank Inwestycyjny	40.681,1	38.725,1	-1.956,0	-4,8
Bank Rozwoju Rady Europy	879,4	949,8	70,4	8,0
3. Pozostałe zadłużenie zagraniczne SP	15,1	0,0	-15,0	-99,9

* W przeliczeniu po kursach fixingowych NBP na ostatni dzień roku.

** Międzynarodowe instytucje finansowe.

W 2018 r. **zadłużenie zagraniczne SP według kryterium miejsca emisji**, wyrażone w EUR, wyniosło **65 080,8** mln EUR. W stosunku do końca 2017 r. oznaczało to spadek o 2.955,7 mln EUR, tj. o 4,4%. Zmiana ta była przede wszystkim wynikiem:

- 1) ujemnego salda emisji obligacji skarbowych wyemitowanych za granicą (-1.993,1 mln EUR),
- 2) spadku zadłużenia w kredytach otrzymanych z międzynarodowych instytucji finansowych (999,0 mln EUR),
- 3) osłabienia się EUR wobec USD (o 4,5%), CHF (o 3,6%), JPY (o 6,6%) i umocnienia się wobec CNY (o 0,7%).

Zadłużenie zagraniczne SP (w mln EUR)

Wyszczególnienie	stan na		zmiana	
	31 XII 2017	31 XII 2018	XII 2018 r. – XII 2017 r.	
	w mln EUR			w %
1	2	3	4	5
Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa*	68.076,4	65.080,8	-2.995,7	-4,4%
1. Dług z tytułu SPW	51.092,6	49.099,6	-1.993,1	-3,9%
2. Dług z tytułu kredytów z MIF**	16.980,2	15.981,2	-999,0	-5,9%
Bank Światowy	7.015,8	6.754,5	-261,3	-3,7%
Europejski Bank Inwestycyjny	9.753,6	9.005,8	-747,7	-7,7%
Bank Rozwoju Rady Europy	210,8	220,9	10,0	4,8%
3. Pozostałe zadłużenie zagraniczne	3,6	0,0	-3,6	-99,9%

* W przeliczeniu po kursach fixingowych NBP na ostatni dzień roku.

** Międzynarodowe instytucje finansowe.

Struktura walutowa zadłużenia zagranicznego

Wyszczególnienie	bez uwzględnienia transakcji swap		po uwzględnieniu transakcji swap	
	31 XII 2017 r.	31 XII 2018 r.	31 XII 2017 r.	31 XII 2018 r.
1	2	3	4	5
EUR	76,7	76,8	78,3	78,5
USD	16,2	17,5	12,9	13,8
CHF	3,2	2,0	5,5	4,6
pozostałe	3,9	3,7	3,3	3,1

Na zadłużenie zagraniczne SP na koniec 2018 r. składały się głównie dwie pozycje:

- 1) **zadłużenie z tytułu SPW**, wynoszące 211.128,1 mln zł (49.099,6 mln EUR), tj. 75,4% zadłużenia zagranicznego.

Na kwotę długu z tytułu emisji obligacji zagranicznych składały się instrumenty wyemitowane w latach 2004 – 2018. Na koniec 2018 r. 69,2% całości emisji stanowiły obligacje nominowane w euro, 23,2% w dolarach amerykańskich, 4,1% w jenach japońskich, 2,7% we frankach szwajcarskich oraz 0,8% w juanach.

- 2) **zadłużenie z tytułu zaciągniętych kredytów** – 68.719,1 mln zł (15.981,2 mln EUR), tj. 24,6% zadłużenia zagranicznego. Całość zadłużenia z tytułu kredytów stanowił dług wobec międzynarodowych instytucji finansowych nominowany w EUR.

10.2.2. Dług Skarbu Państwa według kryterium rezydenta w 2018 r.

Na koniec grudnia 2018 r. zadłużenie wobec rezydentów wyniosło 502.956,8 mln zł i wzrosło w porównaniu z grudniem 2017 r. o 46.846,2 mln zł. W tym samym okresie zadłużenie wobec nierezydentów spadło o 21.049,9 mln zł, do poziomu 451.312,5 mln zł. Udział nierezydentów na koniec 2018 r. wyniósł 47,3% wobec 50,9% na koniec 2017 r. Inwestorzy krajowi, po raz pierwszy od 2010 r., znajdują się w posiadaniu większości długu Skarbu Państwa.

W zadłużeniu krajowym dominował dług z tytułu krajowych emisji rynkowych SPW (90,6%). Obligacje skarbowe wyemitowane na rynek zagraniczny znajdujące się w portfelu rezydentów stanowiły 4% całości krajowego zadłużenia. W długi zagranicznym największy udział stanowiło zadłużenie z tytułu rynkowych SPW – 84,8% (z czego 42,4% przypadało na papiery skarbowe wyemitowane na rynek krajowy, a 42,3% na obligacje wyemitowane na rynek zagraniczny). Udział kredytów zagranicznych w długi SP wobec nierezydentów wyniósł 15,2%.

Dług Skarbu Państwa według kryterium rezydenta

Wyszczególnienie	stan na koniec XII 2017 r.	struktura	stan na koniec XII 2018 r.	struktura	zmiana XII 2018 – XII 2017	
	w mln zł	%	w mln zł	%	w mln zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Dług Skarbu Państwa	928.473,0	100,0	954.269,3	100,0	25.796,3	2,8
I. Dług krajowy Skarbu Państwa (wobec rezydentów)	456.110,5	49,1	502.956,8	52,7	46.846,2	10,3
1. Dług z tytułu SPW	433.346,8	46,7	475.438,1	49,8	42.091,3	9,7
1.1. Rynkowe SPW	417.992,5	45,0	455.747,1	47,8	37.754,6	9,0
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek krajowy	403.034,2	43,4	435.744,9	45,7	32.710,7	8,1
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek zagraniczny	14.958,2	1,6	20.002,2	2,1	5.044,0	33,7
1.2. Obligacje oszczędnościowe	15.354,4	1,7	19.691,0	2,1	4.336,6	28,2
2. Pozostały dług Skarbu Państwa	22.763,7	2,5	27.518,7	2,9	4.754,9	20,9
II. Dług zagraniczny Skarbu Państwa (wobec nierezydentów)	472.362,4	50,9	451.312,5	47,3	-21.049,9	-4,5
1. Dług z tytułu SPW	400.858,5	43,2	382.584,9	40,1	-18.273,6	-4,6
1.1. Rynkowe SPW	400.820,8	43,2	382.538,3	40,1	-18.282,6	-4,6
- bony skarbowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek krajowy	202.676,8	21,8	191.412,4	20,1	-11.264,5	-5,6
- obligacje skarbowe wyemitowane na rynek zagraniczny	198.144,0	21,3	191.125,9	20	-7.018,1	-3,5
1.2. Obligacje oszczędnościowe	37,6	0,0	46,6	0,0	9,0	23,9
2. Dług z tytułu kredytów	70.822,6	70,6	68.719,1	7,2	-2.103,5	-3,0
3. Pozostały dług Skarbu Państwa	681,4	0,1	8,5	0,0	-672,9	-98,8

10.3. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa w 2018 r.

10.3.1. Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, łączną kwotę, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określa corocznie ustawa budżetowa, przy czym, zgodnie z art. 31 ust. 2, kwota ta nie obejmuje poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na wykonanie zobowiązań objętych już poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa, w zakresie, w jakim nie powoduje to zwiększenia zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

W ustawie budżetowej na rok 2018 limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa został ustalony na kwotę 200.000 mln zł. Istotną część ww. limitu tworzy łączna kwota uwzględniona na ewentualne gwarancje dotyczące wsparcia sektora finansowego na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym oraz ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej. W 2018 r. udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 11.632,6 mln tys. zł, co stanowi 5,82% ww. kwoty limitu zaplanowanej na 2018 r. Gwarancje te zostały udzielone na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Z uwagi na fakt, iż istotną część ww. limitu tworzą kwoty uwzględnione na ewentualne gwarancje dotyczące wsparcia sektora bankowego w przypadku wystąpienia zjawisk kryzysowych, niewykorzystanie prognozowanego limitu należy ocenić pozytywnie.

10.3.2. Stan zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Wyszczególnienie	Stan na		zmiana XII 2018 – XII 2017
	31 XII 2017 r.	31 XII 2018 r.	
	w mln zł		
1	2	3	4
Potencjalne zobowiązania	116.878,5	108.798,7	-8.079,9
<i>w tym:</i>			
z tytułu gwarancji zagranicznych	90.577,4	97.106,2	6.528,9
z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	26.301,2	11.692,4	-14.608,8

Zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń są to zobowiązania potencjalne (niewymagalne), gdyż ich wypłata ze środków budżetu państwa następuje warunkowo, tj. dopiero w momencie, gdy podmiot nie dokona samodzielnej spłaty swoich zobowiązań kredytowych lub zobowiązań wynikających z emisji obligacji.

Łączne, potencjalne (niewymagalne) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na dzień 31.12.2018 r. wyniosły 108.798,7 mln zł, w tym:

- 1) z tytułu gwarancji zagranicznych – 97.106,2 mln zł

Potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z ww. tytułu dotyczą gwarancji udzielonych bankom zagranicznym i międzynarodowym instytucjom finansowym np. EBI, BRRE. W 2018 r. nastąpił wzrost zobowiązań o kwotę 6.528,9 mln zł w wyniku:

- zwiększenia zobowiązań z tytułu udzielenia nowych gwarancji,
- zmniejszenia zobowiązań w wyniku spłat rat kapitałowych i odsetek przez samych kredytobiorców,
- zmian kursów walut.

2) z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych – 11.692,4 mln zł.

Potencjalne zobowiązania z ww. tytułu obejmują poręczenia i gwarancje spłaty kredytów bankowych oraz emisji obligacji. Spadek zobowiązań z tego tytułu w 2018 r. wyniósł 14.608,8 mln zł i był wynikiem zmniejszenia zobowiązań w wyniku spłat rat kapitałowych i odsetek przez samych kredytobiorców.

10.4. Należności Skarbu Państwa

Należności Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	stan na:		zmiana	
	31 XII 2017 r.	31 XII 2018 r.	XII 2018 – XII 2017	
	w mln zł			%
1	2	3	4	5
Razem	143.854,0	147.136,1	3.282,2	2,3
1. Należności podatkowe i niepodatkowe pozostałe do zapłaty	124.796,7	137.782,4	12.985,7	10,4
1) Należności podatkowe, w tym:	102.424,7	111.794,6	9.369,9	9,1
1.1) Podatki pośrednie	90.269,0	99.350,8	9.081,8	10,1
1.2) Podatek dochodowy od osób prawnych	4.824,7	4.920,3	95,5	2,0
1.3) Podatek dochodowy od osób fizycznych	7.325,5	7.516,0	190,5	2,6
1.4) Podatek od niektórych instytucji	0,0	2,5	2,5	81 913,3
1.5) Podatki zniesione	5,5	5,1	-0,4	-7,2
2) Należności niepodatkowe, w tym:	22.372,0	25.987,8	3.615,8	16,2
2.1) Wpłaty z zysku od przedsiębiorstw państwowych oraz spółek SP	4,6	1,8	-2,7	-60,1
2.2) Cło	318,8	275,2	-43,6	-13,7
2.3) Pozostałe dochody ¹⁾	22.048,7	25.710,8	3.662,1	16,6

Wyszczególnienie	stan na:		zmiana	
	31 XII 2017 r.	31 XII 2018 r.	XII 2018 – XII 2017	
	w mln zł			%
1	2	3	4	5
2. Należności z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych	3.800,5	647,3	-3.153,2	-83,0
3. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa:	8.621,9	1.424,3	-7.197,7	-83,5
1) Pożyczki dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	7.174,1	0,0	-7.174,1	-100,0
2) Pożyczki na prefinansowanie dla jednostek sektora finansów publicznych	193,0	183,2	-9,8	-5,1
3) Pożyczki dla publicznych zakładów opieki zdrowotnej i jednostek badawczo-rozwojowych	7,0	0,0	-7,0	-100,0
4) Pożyczki udzielane sędziom i prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych	304,6	303,9	-0,7	-0,2
5) Pożyczka dla KUKKE	447,8	391,3	-56,5	-12,6
6) Pożyczki udzielone jednostkom samorządu terytorialnego	495,4	545,9	50,5	10,2
4. Należności bieżące i zaległe z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych ²⁾	5.828,4	6.602,7	774,3	13,3
5. Należności z tytułu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa, w tym:	396,2	265,7	-130,5	-32,9
1) z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych	385,1	254,3	-130,8	-34,0
2) z tytułu gwarancji zagranicznych	11,1	11,4	0,3	2,7
6. Inne należności	410,2	413,8	3,5	0,9

¹⁾ Obejmują należności z tytułu dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań zleconych JST oraz zaległości z tytułu opłat, odszkodowań, grzywien, kar i różnych innych dochodów.

²⁾ Wyliczeń dokonano po kursach z dnia 29 grudnia 2017 r.: 3,4813 USD/PLN i 4,1709 EUR/PLN oraz z dnia 31 grudnia 2018 r.: 3,7597 USD/PLN i 4,30 EUR/PLN. Dla należności w RT wyliczeń dokonano po kursie 21 gr/RT.

10.4.1. Należności podatkowe i niepodatkowe pozostałe do zapłaty

Należności budżetu państwa podatkowe i niepodatkowe pozostałe do zapłaty na koniec 2018 r. wyniosły 137.782,4 mln zł, co oznaczało wzrost o 12.985,7 mln zł, tj. o 10,4% w porównaniu z końcem 2017 r.

Należności podatkowe na koniec 2018 r. wyniosły 111.794,6 mln zł i były wyższe w porównaniu z 2017 r. o 9.369,9 mln zł, tj. o 9,1%. Wzrost należności podatkowych w 2018 r. wynikał przede wszystkim ze wzrostu należności z tytułu podatków pośrednich (o 9.081,8 mln zł, tj. o 10,1%).

Należności podatkowe pozostałe do zapłaty obejmują należności płatne w ratach i odroczone, w postępowaniu egzekucyjnym, objęte decyzjami o wstrzymaniu wykonania decyzji ostatecznej, w postępowaniu ugodowym, układowym i upadłościowym, objęte egzekucją sądową, wynikające z decyzji nieostatecznych (bez nadanego rygoru natychmiastowej wykonalności) oraz należności, w stosunku do których nie podjęto żadnych czynności i pozostałe.

Wzrost niezapłaconych zobowiązań wynikał w głównej mierze ze zwiększonej wykrywalności dużych nieprawidłowości i oszustw podatkowych, w tym głównie w zakresie wystawienia pustych faktur.

Należności pozostałe do zapłaty wynikające z decyzji wydanych na podstawie art. 108 ustawy o VAT na koniec 2018 r. wyniosły 49.342,5 mln zł i w porównaniu do 2017 r. były wyższe o 2.704,6 mln zł, tj. o 5,8%. Zaległości wynikające z tych decyzji dotyczą w dużej mierze podmiotów uczestniczących w karuzelach podatkowych i z uwagi na mechanizm funkcjonowania tego proceduru są one trudno ściągalne.

Ponadto wykrywane były również nieprawidłowości w rozliczeniach dokonywanych przez podatników w zakresie zawyżania podatku naliczonego z niezapłaconych faktur VAT i VAT RR³, nieksięgowania faktur dokumentujących dostawę towarów i usług.

Działania kontrolne są celowe i uzasadnione, ponieważ w ich wyniku wykrywane są oszustwa podatkowe i przerywane są łańcuchy powiązań karuzelowych, co zapobiega dalszemu wyludzeniu zwrotów z budżetu państwa, jednak należności wynikające z decyzji wydanych w wyniku stwierdzonych oszustw podatkowych są trudno ściągalne.

Ponadto na wzrost zaległości wpłynęły następujące czynniki:

- zwiększony zakres czynności sprawdzających w zakresie prawidłowego odliczania od dochodu ulgi z tytułu wychowania dziecka,
- weryfikacja obejmująca kilka lat wstecz rozliczania się podatników w zakresie sprzedaży nieruchomości skutkująca ustaleniem zobowiązania podatkowego przez organ podatkowy w wysokości przewyższającej możliwości finansowe podatnika do jego jednorazowej spłaty,
- generowanie kolejnych, bieżących zaległości przez podmioty posiadające już znaczne zaległości,
- brak wpłat zaliczek na podatek dochodowy w ciągu roku i obowiązek poniesienia znacznej kwoty podatku deklarowanego w rocznym zeznaniu o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty),
- złożenie przez podatników korekt deklaracji oraz zeznań podatkowych po przeprowadzonych kontrolach podatkowych, przy jednoczesnym braku ich zapłaty,

---

³ Faktura VAT dokumentująca nabycie produktów rolnych od rolnika ryczałtowego.

- zatory płatnicze związane z wydłużeniem terminów płatności przez kontrahentów (zwłaszcza dotyczy podatku VAT), co wiąże się z utratą płynności finansowej części podmiotów gospodarczych.

Natomiast wzrost na koniec 2018 r. zaległości w podatku od niektórych instytucji finansowych wynika z niezapłacenia do dnia 31 grudnia 2018 r. zadeklarowanych zobowiązań podatkowych. Na dzień 31 marca 2019 r. należności pozostałe do zapłaty w tym podatku zmalały do 3 tys. zł.

W celu poprawy skuteczności poboru należności podatkowych opracowano strategię działań zmierzających do poprawy ściągальności podatków oraz uszczelnienia systemu podatkowego na lata 2019 – 2020, która została ujęta w Aktualizacji Programu Konwergencji. Są to m.in. działania służące uszczelnieniu systemu dochodów podatkowych, poszerzeniu bazy podatkowej, redukcji i zwiększeniu makroekonomicznej efektywności klina podatkowego, a także planowane zmiany systemowe w podatkach.

W celu uszczelnienia systemu podatku VAT planuje się zastąpienie obecnych szczególnych rozwiązań rozliczania podatku VAT w postaci odwrotnego obciążenia oraz odpowiedzialności solidarnej stosowanym obligatoryjnie mechanizmem podzielonej płatności. Dodatkowo, z uwagi na zdiagnozowane nieprawidłowości, obowiązkiem stosowania mechanizmu podzielonej płatności objęte będą transakcje, których przedmiotem są: części i akcesoria do pojazdów silnikowych, węgiel i produkty węglowe, maszyny i urządzenia elektryczne, ich części i akcesoria oraz urządzenia elektryczne oraz ich części i akcesoria.

Planowane jest wdrożenie w 2019 r. systemu kontroli przekazywania danych dotyczących ewidencji sprzedaży prowadzonej za pomocą kas online, które posiadają funkcję przesyłu danych do systemu teleinformatycznego za pośrednictwem sieci teleinformatycznej, który stanowić będzie jedno z kluczowych narzędzi do walki z szarą strefą i przyczyni się do wzmocnienia uczciwej konkurencji.

Zwiększeniu efektywności działań administracji skarbowej w zwalczaniu nierejestrowanej sprzedaży detalicznej oraz unikania i uchylania się od opodatkowania podatkiem VAT służyć będzie również wdrożenie wirtualnych kas rejestrujących.

W latach 2019-20 planowany jest rozwój systemu monitorowania przewozu drogowego i kolejowego towarów, co powinno pozytywnie oddziaływać na stronę dochodową budżetu państwa i zmniejszyć uszczuplenia, w tym z tytułu akcyzy (LPG, oleje opałowe).

Od stycznia 2019 r. funkcjonują nowe rozwiązania w obszarze podatków dochodowych, zorientowane na uszczelnienie systemu podatków dochodowych. W szczególności, są to:

- obowiązek przekazywania do organów podatkowych informacji o schematach podatkowych,
- zmiana zasad poboru podatku u źródła,
- modyfikacja przepisów klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania,

- opodatkowanie niezrealizowanych zysków kapitałowych w przypadku przeniesienia składników majątku, rezydencji podatkowej lub stałego zakładu do innego państwa.

Rozwiązania te oraz planowana do wdrożenia w 2020 r. automatyczna wymiana informacji o schematach podatkowych transgranicznych wpłyną na ograniczenie stosowania mechanizmów tzw. agresywnego planowania podatkowego.

Podjęte będą działania nakierowane na poprawę efektywności egzekucji administracyjnej. Ponadto, zwiększenie skuteczności działania administracji skarbowej umożliwi planowana modernizacja funkcjonowania tzw. wyspecjalizowanych urzędów skarbowych w obsłudze podmiotów, których działalność gospodarcza charakteryzuje się wysokim poziomem skomplikowania transakcji gospodarczych, wdrożenie Programu Współdziałania, rozwój cyfryzacji sprawozdań finansowych i wykorzystywanie danych w nich zawartych na potrzeby jednostek KAS.

Całkowita kwota zaległości we wpłatach z zysku na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosła 1,8 mln zł, co oznacza ponad dwukrotny spadek w stosunku do zaległości na dzień 31 grudnia 2017 r.

Należności wynikają z:

- długów dotyczących podmiotów znajdujących się w upadłości lub likwidacji, które zostały zgłoszone do masy upadłości poszczególnych podmiotów,
- bieżących zobowiązań podmiotów prowadzących działalność, które są sukcesywnie egzekwowane.

Należności z tytułu cła wyniosły na koniec 2018 r. 275,2 mln zł i były niższe w stosunku do wykazanych na koniec 2017 r. o 43,6 mln zł tj. o 13,7%. Na spadek zaległości w cła wpłynął spadek zaległości związanych z:

- niezakończeniem procedury tranzytu (WPT, TIR) – spadek zaległości o 41,3%,
- naruszeniem warunków stosowanej procedury – spadek zaległości o 25,2%,
- wydaniem decyzji w zakresie wymiaru należności w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w wyniku przeprowadzenia powtórnej kontroli – spadek zaległości o 20,4%,
- wydaniem decyzji w zakresie ponownego wymiaru należności w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w zgłoszeniu celnym – spadek zaległości o 11,9%,
- nielegalnym wprowadzeniem towaru na obszar celny WE lub ujawnieniem przemytu – spadek zaległości o 11,3%,
- należnościami wymierzonymi wg dokumentu SAD – spadek zaległości o 5,1%.

Nieznacznie, o 1,9% wzrosły natomiast zaległości związane z usunięciem towaru spod dozoru celnego.

10.4.2. Należności Skarbu Państwa z tytułu przejściowego wykupienia ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych

Stan należności Skarbu Państwa z tytułu przejściowego wykupienia ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych (w ujęciu memoriałowym) na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosi 647,3 mln zł. Oznacza to zmniejszenie w stosunku do stanu na koniec 2017 r. (3.800,5 mln zł) o 3.153,2 mln zł, tj. o 83%.

Na stan należności na dzień 31 grudnia 2018 r. miały wpływ:

1) zwiększenia stanu zadłużenia o 9,1 mln zł, w tym z tytułu:

– środków przekazanych na przejściowy wykup odsetek	8,8 mln zł
– naliczonego oprocentowania przejściowo wykupionych odsetek podlegającego skapitalizowaniu na koniec roku	0,2 mln zł
– korekty	0,2 mln zł

2) zmniejszenia stanu zadłużenia o 3.162,3 mln zł, w tym z tytułu:

– spłat dokonanych przez kredytobiorców	4,4 mln zł
– umorzenia zadłużenia kredytobiorców	3.157,1 mln zł
– korekty	0,8 mln zł

10.4.3. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa

Stan należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa na koniec 2018 r. wyniósł 1.424,3 mln zł, co oznaczało spadek o 7.197,7 mln zł, tj. o 83,5% względem końca 2017 r., co wynikało przede wszystkim ze spadku należności z tytułu pożyczek dla FUS. Należności z tytułu pożyczek udzielonych ze środków budżetu państwa obejmują następujące pozycje:

1) **Należności z tytułu udzielonych pożyczek dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**, wyniosły na koniec 2017 r. 7.174,1 mln zł. Z dniem 1 stycznia 2018 r. na podstawie art. 27 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. poz. 2371) uległy umorzeniu pożyczki udzielone FUS z budżetu państwa w latach 2014-2016, których termin spłaty upływał 31 marca 2019 r.

Z tytułu umorzenia ww. pożyczek, w 2018 r. nastąpił spadek należności Skarbu Państwa o kwotę 7.174,1 mln zł, tj. do kwoty 0 zł na dzień 31 grudnia 2018 r.

2) **Należności z tytułu pożyczek na prefinansowanie**, które na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 183,2 mln zł, w tym:

- należności z tytułu pożyczek udzielonych jednostkom sektora finansów publicznych realizujących programy i projekty finansowane z udziałem Funduszu Spójności: 1,5 mln zł,

- należności z tytułu pożyczek udzielonych przez BGK w ramach finansowania wyprzedzającego niektórych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz 2014-2020: 181,7 mln zł.

W porównaniu do stanu na koniec 2017 r. należności spadły o 9,8 mln zł, tj. o 5,1%.

- 3) Należności z tytułu udzielonych pożyczek dla publicznych zakładów opieki zdrowotnej i jednostek badawczo-rozwojowych⁴**, na dzień 31.12.2018 r. wyniosły 0 zł, co oznacza spadek w stosunku do stanu należności na dzień 31.12.2017 r. o 7,0 mln zł, tj. o 100% i dotyczy w całości przedterminowej całkowitej spłaty należności SP z powyższego tytułu, dokonanej przez zakład objęty działaniami windykacyjnymi (umowa ugody).
- 4) Należności z tytułu pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych** na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 303,9 mln zł i spadły w porównaniu z 2017 r. o 0,7 mln zł, tj. o 0,2%.
- 5) Należności z tytułu pożyczek udzielonych KUKĘ S.A.**, które według stanu na koniec 2018 r. wyniosły 391,3 mln zł i spadły o 56,5 mln zł, tj. o 12,6% w porównaniu z końcem 2017 r. Spadek stanu należności budżetu państwa z tytułu pożyczek udzielonych KUKĘ S.A. o ponad 56,5 mln zł wynikał z faktu dokonania przez Korporację spłat kapitału i odsetek od pożyczek oraz braku w 2018 r. nowych pożyczek dla KUKĘ S.A. W roku 2018 KUKĘ dokonała spłat następujących kwot:
  - rat kapitałowych: 56,3 mln zł,
  - odsetek bieżących: 4,7 mln zł.
- 6) Należności z tytułu udzielonych pożyczek jednostkom samorządu terytorialnego**, które na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniosły 545,9 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem 2017 r. o 50,5 mln zł, tj. o 10,2%. Odnotowany z ww. tytułu wzrost należności Skarbu Państwa na koniec roku 2018 r., w stosunku do końca roku 2017, był wynikiem:
  - zwiększenia należności z tytułu udzielenia w 2018 r. dwóch pożyczek na rzecz JST,
  - zmniejszenia należności w rezultacie spłat dokonanych przez poszczególne jednostki.

---

⁴ Z dniem 1 października 2010 roku jednostki badawczo-rozwojowe zostały przekształcone w instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 nr 96, poz. 618, z późn. zm.). Pożyczki dla JBR zostały udzielone przed 2010 r.

Należności z tytułu pożyczek udzielonych JST (w tys. zł)

Pożyczkobiorca	Stan na		Przyrost/-Spadek
	31.12.2017 r.	31.12.2018 r.	
1	2	3	4
Powiat kłodzki	7.040,0	5.866,6	-1.173,4
Powiat poddębicki	4.975,8	4.422,9	-552,9
Miasto Sejny	3.657,9	3.200,0	-457,9
Powiat strzelecko - drezdenecki	7.884,0	7.008,0	-876,0
Miasto i Gmina Biezuń	5.600,0	5.400,0	-200,0
Powiat tucholski	15.068,6	14.468,6	-600,0
Gmina Nowinka	8.295,6	7.884,8	-410,8
Gmina Harasiuki	3.125,0	2.850,0	-275,0
Powiat łaski	11.652,2	10.558,2	-1.094,0
Powiat walecki	13.332,5	12.588,5	-744,0
Województwo mazowieckie	231.725,3	221.444,8	-10.280,5
(w tym odsetki)	3.725,3	3.444,8	
Powiat kamieński	4.107,1	3.907,1	-200,0
Gmina Piekoszków	9.431,6	7.831,6	-1.600,0
Gmina Koniecpol	3.087,2	0,0	-3.087,2
Gmina Recz	8.700,0	8.200,0	-500,0
Powiat świebodziński	3.100,0	1.600,0	-1.500,0
Powiat gorzowski	39.666,5	39.666,5	0,0
Gmina Bielice	9.739,2	9.639,2	-100,0
Gmina Płaska	1.550,0	1.430,0	-120,0
Gmina Chojna	7.536,8	7.036,8	-500,0
Gmina Białogard	19.213,5	19.163,5	-50,0
Gmina Rewal	55.385,8	43.864,8	-11.521,0
Gmina Biały Bór	15.750,0	15.300,0	-450,0
Gmina Rąbino	3.450,4	3.444,0	-6,4
Gmina Grzmiąca	2.316,0	2.316,0	0,0
Powiat śremski	0,0	81.694,3	81.694,3
Gmina Maszewo	0,0	5.090,3	5.090,3
Ogółem	495.391,0	545.876,5	50.485,5

10.4.4. Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych

Należności SP z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych obejmują należności w USD, EUR i rublach transferowych. Należności te składają się z należności głównej 3.790,6 mln zł i odsetek 2.812,1 mln zł. Stan należności wzrósł na koniec 2018 r. wobec końca 2017 r. o 774,3 mln zł (tj. o 13,3%), co było wypadkową:

- spłat zadłużenia w przypadku kredytów udzielonych Angoli, Chinom, Czarnogórze, Indonezji, Serbii, Republice Serbskiej Bośni i Hercegowiny, Uzbekistanowi, Wietnamowi i Etiopii (należność odsetkowa),
- wypłat w ramach kredytów udzielonych Kenii, Tanzanii, Mjanmie, Wietnamowi i Mołdawii.

10.4.5. Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń

Należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na dzień 31.12.2018 r. wyniosły (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie) 265,7 mln zł, w tym z tytułu:

- gwarancji zagranicznych: 11,4 mln zł,
- poręczeń i gwarancji krajowych: 254,3 mln zł.

Odnotowany w 2018 r. spadek poziomu należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń o 130,5 mln zł, tj. o 32,9% był wypadkową:

- zmniejszenia należności w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych wobec dłużników Skarbu Państwa,
- zmniejszenia należności w wyniku samodzielnej spłaty przez dłużników części należności i zawarcia z dłużnikami umów o zwolnienie z pozostałej części długu,
- zmniejszenia należności w wyniku zdjęcia z ewidencji należności na mocy wyroku sądu oraz wykreślenia dłużnika z Krajowego Rejestru Sądowego,
- zwiększenia należności w wyniku zaewidencjonowania odsetek ustawowych za opóźnienie od wierzytelności Skarbu Państwa,
- zwiększenia należności (o 11,0 mln zł) z tytułu gwarancji dla SK Banku.

10.4.6. Inne należności

Pozycja „Inne należności” obejmuje należności z tytułu udzielonej pomocy publicznej w formie gwarancji i poręczeń SP⁵, należności związane z wystąpieniem Polski z Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego oraz należności z tytułu sald na rachunkach likwidacyjnych. Stan należności z wymienionych tytułów na dzień 31 grudnia 2018 r. wyniósł 413,8 mln, co oznaczało wzrost o 3,5 mln zł (0,9%) w stosunku do końca 2017 r.

---

⁵ Należności te powstały w wyniku wydania przez Komisję Europejską *Decyzji w sprawie pomocy państwa udzielonej przez Polskę Stoczni Gdynia S.A.*, na mocy której gwarancje i poręczenia udzielone stoczni przez Skarb Państwa zostały uznane za niezgodne ze wspólnym rynkiem.

Rozdział 11

Sektor finansów publicznych

11.1. Dochody, wydatki i wynik sektora finansów publicznych

Dochody i wydatki sektora finansów publicznych¹ w 2018 r. zestawione zostały dla sektora finansów publicznych w podziale na następujące podsektory:

- a) rządowy – obejmujący budżet państwa (BP), budżet środków europejskich, instytucje gospodarki budżetowej, agencje wykonawcze oraz Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, państwowe instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest organ administracji rządowej lub inna jednostka zaliczana do podsektora rządowego, uczelnie publiczne, państwowe fundusze celowe, z wyłączeniem państwowych funduszy celowych zaliczonych do podsektora ubezpieczeń społecznych, państwowe osoby prawne, o których mowa w art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z wyłączeniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydzielone rachunki, prowadzone przez państwowe jednostki budżetowe, o których mowa w art. 11a i w art. 163 ust. 1 ustawy o finansach publicznych,
- b) samorządowy – obejmujący budżety jednostek samorządu terytorialnego (JST) oraz ich związki, związki metropolitalne, samorządowe zakłady budżetowe, samorządowe instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego, wydzielone rachunki samorządowych jednostek budżetowych, o których mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych,
- c) ubezpieczeń społecznych – obejmujący Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Emerytalno-Rentowy, Fundusz Rezerwy Demograficznej, Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ), Fundusz Pracy, Fundusz Składkowy, Fundusz Motywacyjny, Fundusz Administracyjny, Fundusz Prewencji i Rehabilitacji, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2018 r. sektor finansów publicznych zanotował nadwyżkę w wysokości 3.689,5 mln zł, tj. 0,2% PKB, co oznacza znaczącą poprawę, o ok. 0,9 pkt. proc w stosunku do 2017 r., kiedy osiągnięto deficyt w wysokości 13.914,4 mln zł, tj. 0,7% PKB.

---

¹ Obowiązujące regulacje prawne (ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie definiują podziału jednostek sektora finansów publicznych na podsektory. Zaprezentowana klasyfikacja jednostek sektora finansów publicznych na podsektory przyjmuje przyporządkowanie zgodne z metodyką unijną (ESA2010).

Na wynik sektora finansów publicznych w 2018 r. złożyły się:

- deficyt podsektora rządowego w wysokości 10.782,8 mln zł (0,5% PKB),
- nadwyżka podsektora ubezpieczeń społecznych w wysokości 21.611,6 mln zł (1% PKB),
- deficyt podsektora samorządowego w wysokości 7.139,3 mln zł (0,3% PKB).

Pozytywny wpływ na wynik sektora finansów publicznych miała przede wszystkim poprawa wyniku budżetu państwa (o 14.947,5 mln zł) i Funduszu Reprywatyzacji (w roku 2018 Fundusz otrzymał 2,1 mld zł wpłaty z budżetu państwa²) oraz wyniku podsektora ubezpieczeń społecznych (o ok. 11.920 mln zł), natomiast w sposób negatywny na zmianę poziomu deficytu sektora finansów publicznych w 2018 r. w stosunku do 2017 r. wpłynęło pogorszenie wyniku Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (o ok. 7.425 mln zł), budżetów jednostek samorządu terytorialnego (o ok. 7.252 mln zł) oraz budżetu środków europejskich (o ok. 3.114 mln zł).

W 2018 r. relacja dochodów sektora finansów publicznych do PKB wzrosła o 1,9 pkt. proc. i wyniosła 40,9%, co oznacza, że dochody sektora finansów publicznych wyniosły w 2018 r. 864.902,9 mln zł i w porównaniu z 2017 r. wzrosły nominalnie o 11,4% (realnie o 9,7%). Wzrost dochodów sektora finansów publicznych w relacji do PKB był wynikiem wzrostu dochodów niepodatkowych o ok. 1,0 pkt. proc., głównie z tytułu wzrostu środków z bezzwrotnej pomocy UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi o 0,6 pkt. proc. oraz wpływów podatkowych, które wzrosły o ok. 0,8 pkt. proc. PKB. Głównym czynnikiem wzrostu dochodów podatkowych były wpływy z podatków pośrednich (wzrost o ok. 0,4 pkt. proc. PKB) i podatku od osób fizycznych (wzrost o ok. 0,3 pkt. proc. PKB).

Dochody podatkowe wyniosły 437.505,4 mln zł i w porównaniu z 2017 r. wzrosły nominalnie o 10,8% (realnie o 9,1%). Silny wzrost dochodów podatkowych jest następstwem reform w zakresie systemu podatkowego nakierowanych na usprawnienie aparatu skarbowego i uszczelniających system podatkowy. Czynniki mające wpływ na poziom dochodów podatkowych z tytułu głównych podatków (VAT, akcyza, podatki dochodowe) zostały szczegółowo omówione w rozdziale poświęconym dochodom budżetu państwa.

Dochody niepodatkowe sektora finansów publicznych wyniosły w 2018 r. 427.397,5 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego wzrosły nominalnie o 12,1% (realnie o 10,3%).

Tak istotny wzrost dochodów niepodatkowych był zdeterminowany: wzrostem środków z UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi (wzrost o 0,6 pkt. proc. PKB, stanowią ok. 15,4% dochodów niepodatkowych), wysokimi wpływami ze składek (wzrost o ok. 0,2 pkt. proc. PKB, stanowią ok. 58% dochodów – niepodatkowych) wynikającymi z bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy – wzrost zatrudnienia³ i wynagrodzeń oraz wzrostem pozostałych

² Art.1 pkt. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018

³W ciągu 2018 r. powstało 717,8 tys. nowych miejsc pracy (utworzono o 3,4% (23,7 tys.) więcej miejsc pracy w porównaniu z 2017 r.), a zlikwidowano 300,5 tys. miejsc pracy (liczba zlikwidowanych miejsc pracy wzrosła o 36,3 tys. (13,7%) w porównaniu z 2017 r). [źródło: Popyt na pracę w IV kwartale 2018 roku; [https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5820/2/32/1/popyt_na_prace_w_iv_kwartale_2018_rok_u.pdf]

dochodów, w tym z tytułu jednorazowej operacji związanej z wykazaniem przez Fundusz Rezerwy Demograficznej aktywów przeniesionych z OFE, które dotychczas były wyodrębnione ewidencyjnie⁴.

W 2018 r. wydatki sektora finansów publicznych wyniosły 861.213,4 mln zł (40,7% PKB) i w porównaniu z 2017 r. wzrosły nominalnie o 9,0% (realnie o 7,3%). W efekcie w 2018 r. odnotowano wzrost udziału wydatków publicznych do PKB o 1,0 pkt. proc. Wzrost wydatków sektora finansów publicznych w relacji do PKB był wynikiem przede wszystkim wzrostu wydatków majątkowych o ok. 1,0 pkt. proc.

W 2018 r. wydatki majątkowe w stosunku do 2017 r. wzrosły nominalnie o 32,2% (realnie o 30,2%, 1,0 pkt. proc. PKB), co było m.in. rezultatem odbudowy i bardzo silnego wzrostu wydatków inwestycyjnych w podsektorze samorządowym. W 2018 r. odnotowano rekordowy poziom wydatków majątkowych. Po raz pierwszy w historii przekroczył on barierę 100 mld zł. Wydatki majątkowe były głównym czynnikiem wzrostu wydatków publicznych (odpowiadają w ok. 36% za wzrost wydatków publicznych). Wzrost ten był wspierany także poprzez wydatki finansowane ze środków z bezzwrotnej pomocy UE. Wydatki majątkowe finansowane z udziałem środków z bezzwrotnej pomocy z UE (finansowanie i współfinansowanie) stanowiły ponad 40% wydatków majątkowych jednostek samorządu terytorialnego i ich związków (finansowanie ok. 27%). W 2018 r. samorzady realizowały zasadniczą część projektów w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020, co spowodowało uruchomienie środków finansowych na ten cel. Wydatki majątkowe tego podsektora wzrosły nominalnie w 2018 r. o ok. 50% (r/r).

W 2018 r. zaobserwowano nieznaczny spadek udziału w PKB wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych, tj. wydatków przeznaczonych na finansowanie emerytur, rent, zasiłków rodzinnych, zasiłków dla bezrobotnych, innych zasiłków i świadczeń oraz stypendiów z 17,2% PKB w 2017 r. do 17,1% PKB. Na wydatki te w 2018 r. przypadało 41,9% łącznych wydatków sektora finansów publicznych, wobec 43,2% w 2017 r. i w stosunku do 2017 r. zwiększyły się one nominalnie o 5,6% (realnie o 3,9%).

Poziom wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych determinowany był poziomem świadczeń emerytalnych, rentowych (wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2018 r. wynosił 102,98%), i innych zasiłków wypłacanych w ramach ubezpieczenia społecznego, świadczeń rodzinnych, poziomem finansowania z budżetu państwa ważnych programów społecznych takich jak program „Rodzina 500+”, czy też nowego programu w ramach polityki prorodzinnej jakim jest „Dobry Start”, tj. jednorazowe świadczenie w wysokości 300 zł wypłacane w okresie rozpoczęcia roku szkolnego. W 2018 r. podwyższono także świadczenia pielęgnacyjne (do 1.477 zł z 1.406 zł).

---

⁴ Na podstawie ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1613) środki pochodzące z wykupu aktywów, o których mowa w art. 58 ust. 2 pkt 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (aktywa, o których mowa w art. 23 ust. 2 pkt 2-4 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz.U. poz. 1717) przeniesione z OFE), oraz przychody uzyskane od tych aktywów zwiększają aktywa FRD.

Wyższe wydatki z tytułu transferów na rzecz ludności wynikały także z przywrócenia poprzedniego wieku emerytalnego (co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn) z tytułu efektu całorocznego skutku finansowego (rozwiązania te weszły w życie 1 października 2017 r.).

Wydatki na obsługę długu publicznego spadły w relacji do PKB o 0,1 pkt. proc (r/r). Wydatki te w 2018 r. w stosunku do 2017 r. spadły nominalnie o 0,9% (2,4% realnie). Czynniki mające wpływ na poziom wydatków na obsługę długu Skarbu Państwa zostały omówione w rozdziale poświęconym wydatkom budżetu państwa.

Inne wydatki bieżące wzrosły w 2018 r. w stosunku do roku 2017 nominalnie o 6,1% (realnie o 4,5%), co oznacza, iż wyniosły one 279.951,3 mln zł (13,2% PKB).

Szczegółowe zestawienie dochodów i wydatków sektora finansów publicznych w podziale na podsektory zawiera tablica zamieszczona w załączniku.

11.2. Fiskalne kryteria konwergencji

Fiskalne kryteria konwergencji dotyczą poziomu deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Stanowią one podstawę do oceny sytuacji fiskalnej kraju i odnoszą się do maksymalnego, dopuszczalnego poziomu deficytu i długu instytucji rządowych i samorządowych zawartego w *Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE) oraz w dołączonym do niego Protokole nadmiernego deficytu. *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE) zobowiązuje w art. 126 ust. 1 państwa członkowskie UE do unikania nadmiernego, tj. przekraczającego 3% PKB deficytu nominalnego sektora.

Obowiązek ten został doprecyzowany w *rozporządzeniu Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu*, które tworzy tzw. część korygującą *Paktu Stabilności i Wzrostu*. Natomiast wielkość długu sektora instytucji rządowych i samorządowych nie może przekroczyć 60% PKB.

Zgodnie z ww. kryteriami deficyt i dług sektora liczony jest według zasad Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych⁵ (ESA2010) oraz wytycznych zawartych w Podręczniku deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (MGDD)⁶.

Wykorzystywane przez Komisję Europejską dane statystyczne w odniesieniu do sektora instytucji rządowych i samorządowych (ESA2010) różnią się od danych opracowywanych w oparciu o ustawę *o finansach publicznych* w kwestii zakresu podmiotowego sektora (lista jednostek zaliczonych do sektora instytucji rządowych i samorządowych (S.13) zgodnie z ESA2010 dostępna jest na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego⁷), innej klasyfikacji niektórych transakcji oraz odmiennej koncepcji rachunkowej (dane prezentowane są na bazie memoriałowej, polegającej na rejestrowaniu operacji w momencie

---

⁵ *European System of Integrated Economic Accounts* wprowadzony w życie Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 roku

⁶ *Manual on Government Deficit and Debt (MGDD)*, edycja 2016

⁷ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/statystyka-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych/lista-jednostek-sektora-instytucji-rzadowych-i-samorzadowych-s-13-zgodnie-z-esa2010-stan-na-31-grudnia-2017-r-,6,8.html>

ich powstania, zmiany, ustania lub wygaśnięcia, a nie w momencie kasowego przepływu środków pieniężnych; dodatkowo należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne są wykazywane w wysokości możliwej do ściągnięcia). Szczegółowy opis metod, procedur oraz źródeł danych wykorzystywanych przez Główny Urząd Statystyczny podczas kompilacji wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych na potrzeby Unii Europejskiej zawarty jest w publikacji: *Procedura nadmiernego deficytu (EDP) - skonsolidowany wykaz źródeł i metod*⁸. Obowiązek opracowywania w/w materiału wynika z *Rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009, z późniejszymi zmianami* i ma celu umożliwienie Eurostatowi (Europejski Urząd Statystyczny) ocenę zgodności stosowanych praktyk z zasadami ESA.

Zgodnie z tzw. notyfikacją fiskalną opublikowaną przez GUS⁹ deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych według ESA2010 wyniósł w 2018 r. 8,0 mld zł, tj. 0,4% PKB i w stosunku do 2017 r. spadł o ok. 22,4 mld zł tj. 1,1 pkt. proc r/r.

Wielkość deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych była zdeterminowana przez:

- deficyt podsektora instytucji rządowych na szczeblu centralnym, który wyniósł ok. 13,4 mld zł (0,6% PKB) i w stosunku do 2017 r. spadł o ok. 59,2 mld zł*, tj. 3,1 pkt. proc r/r,
- deficyt podsektora instytucji samorządowych na szczeblu lokalnym w wysokości ok. 7,4 mld zł (0,4% PKB) i w stosunku do 2017 r. wzrósł o ok. 8,6 mld zł, tj. o 0,5 pkt. proc r/r,
- nadwyżkę podsektora funduszy ubezpieczeń społecznych w wysokości ok. 12,8 mld zł (0,6% PKB) i w stosunku do 2017 r. nastąpiło pogorszenie wyniku o ok. 28,2 mld zł*, tj. o 1,5 pkt. proc r/r.

* Dane uwzględniają jednorazową transakcję z tytułu umorzenia pożyczek z budżetu państwa udzielonych Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych (FUS) w latach 2009-14 (art. 15 ustawy z dnia 2 grudnia 2016 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017 (Dz. U. poz. 1984)). Umorzenie w wysokości ok. 39,2 mld zł (tj. ok. 2% PKB) zostało uwzględnione w wyniku 2017 r., po stronie dochodów FUS jako transfer kapitałowy oraz w tej samej wysokości po stronie wydatków budżetu państwa również w kategorii transfer kapitałowy. Z uwagi na konsolidację powyższe umorzenie pozostaje bez wpływu na wynik sektora instytucji rządowych i samorządowych według metodyki unijnej (ESA2010). W podobny sposób w 2018 r. zostało uwzględnione umorzenie pożyczki z budżetu państwa udzielonej FUS w wysokości ok. 7,2 mld zł (tj. ok. 0,3% PKB).

---

⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-inventories>

⁹ Komunikat dotyczący deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2018 roku (za lata 2015-2018) z dnia 23 kwietnia 2019 r.

SPIS TABLIC

1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2014 – 2018.
2. Sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady w zakresie relacji państwowego długu publicznego oraz długu Skarbu Państwa do PKB w roku budżetowym 2018.
3. Informacja dotycząca długu, deficytu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych w roku budżetowym 2018.
4. Zadłużenie Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji w układzie wg instrumentów (nominał, mln zł).
5. Zadłużenie Skarbu Państwa w układzie podmiotowym (nominał, mln zł).
6. Zestawienie dochodów i wydatków sektora finansów publicznych w roku 2018.
7. Dochody budżetu państwa.
8. Wykonanie w 2019 r. wydatków budżetu państwa, które w 2018 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego.

Tablica 1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne w latach 2014 - 2018

Wyszczególnienie	jedn.	2014	2015	2016	2017	2018 Ustawa	2018 Wykonanie
Procesy realne							
PKB	%	103,3	103,8	103,1	104,9	103,8	105,1
Eksport	%	106,7	107,7	108,8	109,5	106,4	106,3
Import	%	110,0	106,6	107,6	109,8	106,9	107,1
Popyt krajowy	%	104,8	103,3	102,3	104,9	103,9	105,5
Spożycie	%	102,8	102,8	103,5	104,1	103,0	104,5
- prywatne	%	102,4	103,0	103,9	104,5	103,5	104,4
- publiczne	%	104,3	102,3	101,9	102,9	101,3	104,7
Akumulacja	%	112,8	104,9	98,0	107,9	107,3	109,6
- nakłady brutto na środki trwałe	%	110,0	106,1	91,8	104,0	107,6	108,7
PKB w cenach bieżących	mln zł	1.720,4	1.800,2	1.861,1	1.989,3	2.057,2	2.115,7
Ceny							
Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych - średnioroczna	%	100,0	99,1	99,4	102,0	102,3	101,6
Dynamika cen produkcji sprzedanej przemysłu - średnioroczna	%	98,5	97,8	99,9	102,9	102,2	102,1
Deflator PKB	%	100,5	100,8	100,3	101,9	102,3	101,2
Wynagrodzenia							
Przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej	zł	3.777	3.908	4.052	4.284	4.443	4.585
w tym:							
- w sektorze przedsiębiorstw	zł	3.980	4.121	4.277	4.530	4.724	4.852
Rynek pracy							
Przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej	tys. etatów	9.701	9.823	10.122	10.411	10.457	10.689*
w tym:							
- w sektorze przedsiębiorstw	tys. etatów	5.529	5.602	5.760	6.017	6.072	6.230
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (koniec okresu)	tys. osób	1.825	1.563	1.335	1.082	1.027	969
Stopa bezrobocia rejestrowanego (koniec okresu)	%	11,4	9,7	8,2	6,6	6,4	5,8
Kurs walutowy							
EUR/PLN (średni w roku)	PLN	4,19	4,18	4,36	4,26	4,25	4,26
Stopy procentowe							
Stopy procentowe w ujęciu nominalnym - operacji otwartego rynku (średnio w okresie)	%	2,39	1,59	1,50	1,50	2,26	1,50
Bilans płatniczy na bazie transakcji							
Saldo obrotów bieżących do PKB	%	-2,1	-0,6	-0,5	0,2	-1,0	-0,7

* Szacunki MF; wstępne dane zostaną opublikowane przez GUS w *Małym Roczniku Statystycznym Polski 2019*, tj. 15 lipca br., natomiast ostateczne dane w tym zakresie ukażą się 29 listopada 2019 r. w publikacji *Pracujący i wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2018 r. - dane ostateczne*

Tablica 2. Sprawozdanie dotyczące przestrzegania zasady w zakresie relacji państwowego długu publicznego oraz długu Skarbu Państwa do PKB w roku budżetowym 2018

Wyszczególnienie	kwota (mld zł)	relacja do PKB (%)
1) państwowy dług publiczny	984,3	46,5%
2) dług Skarbu Państwa	954,3	45,1%
3/5 PKB	1.269,4	
PKB	2.115,7	

Tablica 3. Informacja dotycząca długu, deficytu, poręczeń i gwarancji sektora finansów publicznych w roku budżetowym 2018

Wyszczególnienie	kwota (mld zł)	relacja do PKB (%)
1) państwowy dług publiczny	984,3	46,5%
2) niewymagalne zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez podmioty sektora finansów publicznych	112,4	5,3%
3) dług Skarbu Państwa	954,3	45,1%
4) niewymagalne zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa	108,8	5,1%
5) państwowy dług publiczny obliczony z zastosowaniem dla zobowiązań wyrażonych w walutach obcych średniej arytmetycznej średnich kursów każdej z walut obcych ogłaszanych przez NBP i obowiązujących w dni robocze 2018 roku	979,9	46,3%
6) wolne środki służące finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2019 r.	36,0	1,7%
7) państwowy dług publiczny obliczony z zastosowaniem dla zobowiązań wyrażonych w walutach obcych średniej arytmetycznej średnich kursów każdej z walut obcych ogłaszanych przez NBP i obowiązujących w dni robocze 2018 roku pomniejszony o wolne środki służące finansowaniu potrzeb pożyczkowych budżetu państwa w 2019 r.	943,9	44,6%
8) nadwyżka sektora finansów publicznych	3,7	0,2%
9) deficyt budżetu państwa	10,4	0,5%

Tablica 4. Zadłużenie Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji w układzie wg instrumentów (nominał, mln zł)

	XII 2017	struktura	XII 2018	struktura	zmiana	
		XII 2017 w %		XII 2018 w %	XII 2018 - XII 2017 w mln zł	w %
Zadłużenie Skarbu Państwa	928.473,0	100,0%	954.269,3	100,0%	25.796,3	2,8%
I. Zadłużenie krajowe Skarbu Państwa	644.533,1	69,4%	674.422,0	70,7%	29.888,9	4,6%
1. Zadłużenie z tytułu SPW	621.103,1	66,9%	646.894,9	67,8%	25.791,9	4,2%
1.1. Rynkowe SPW	605.711,1	65,2%	627.157,3	65,7%	21.446,2	3,5%
oprocentowanie stałe - nieindeksowane	440.523,2	47,4%	449.920,0	47,1%	9.396,8	2,1%
obligacje OK	46.678,2	5,0%	31.351,5	3,3%	-15.326,7	-32,8%
obligacje PS	180.391,2	19,4%	181.365,9	19,0%	974,6	0,5%
obligacje DS	177.359,7	19,1%	174.723,6	18,3%	-2.636,1	-1,5%
obligacje WS	36.094,1	3,9%	62.479,0	6,5%	26.385,0	73,1%
oprocentowanie stałe - indeksowane	4.543,7	0,5%	4.630,8	0,5%	87,1	1,9%
obligacje IZ	4.543,7	0,5%	4.630,8	0,5%	87,1	1,9%
oprocentowanie zmienne	160.644,1	17,3%	172.606,5	18,1%	11.962,4	7,4%
obligacje WZ	158.644,1	17,1%	170.606,5	17,9%	11.962,4	7,5%
obligacje PP	2.000,0	0,2%	2.000,0	0,2%	0,0	0,0%
1.2. Oszczędnościowe SPW	15.392,0	1,7%	19.737,6	2,1%	4.345,6	28,2%
oprocentowanie stałe	6.987,0	0,8%	7.948,8	0,8%	961,8	13,8%
obligacje OTS	647,2	0,1%	1.164,4	0,1%	517,2	79,9%
obligacje POS	0,0	0,0%	367,6	0,0%	367,6	-
obligacje DOS	6.339,8	0,7%	6.416,7	0,7%	77,0	1,2%
oprocentowanie zmienne	8.405,0	0,9%	11.788,8	1,2%	3.383,8	40,3%
obligacje TOZ	568,9	0,1%	564,6	0,1%	-4,4	-0,8%
obligacje COI	3.513,2	0,4%	6.480,7	0,7%	2.967,5	84,5%
obligacje ROS	10,1	0,0%	23,4	0,0%	13,3	132,0%
obligacje EDO	4.303,0	0,5%	4.694,2	0,5%	391,2	9,1%
obligacje ROD	9,8	0,0%	25,9	0,0%	16,1	164,9%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	23.430,0	2,5%	27.527,1	2,9%	4.097,1	17,5%
depozyty JSFP*	18.518,7	2,0%	21.670,5	2,3%	3.151,8	17,0%
pozostałe depozyty**	4.235,6	0,5%	5.827,6	0,6%	1.592,0	37,6%
zobowiązania wymagalne	672,2	0,1%	25,5	0,0%	-646,7	-96,2%
inne	3,5	0,0%	3,5	0,0%	0,0	1,1%
II. Zadłużenie zagraniczne Skarbu Państwa	283.939,9	30,6%	279.847,2	29,3%	-4.092,7	-1,4%
1. Zadłużenie z tytułu SPW	213.102,2	23,0%	211.128,1	22,1%	-1.974,2	-0,9%
1.1. Rynkowe SPW	213.102,2	23,0%	211.128,1	22,8%	-1.974,2	-0,9%
oprocentowanie stałe	211.851,0	22,8%	209.838,1	22,0%	-2.012,9	-1,0%
EUR	145.656,2	15,7%	144.789,6	15,2%	-866,6	-0,6%
USD	46.087,2	5,0%	48.923,1	5,1%	2.835,9	6,2%
CHF	9.025,0	1,0%	5.724,9	0,6%	-3.300,1	-36,6%
JPY	9.477,9	1,0%	8.756,2	0,9%	-721,7	-7,6%
CNY	1.604,7	0,2%	1.644,3	0,2%	39,6	2,5%
oprocentowanie zmienne	1.251,3	0,1%	1.290,0	0,1%	38,7	3,1%
EUR	1.251,3	0,1%	1.290,0	0,1%	38,7	3,1%
2. Kredyty zagraniczne	70.822,6	7,6%	68.719,1	7,2%	-2.103,5	-3,0%
oprocentowanie stałe	26.745,8	2,9%	28.342,4	3,0%	1.596,5	6,0%
EUR	26.745,8	2,9%	28.342,4	3,0%	1.596,5	6,0%
oprocentowanie zmienne	44.076,8	4,7%	40.376,8	4,2%	-3.700,0	-8,4%
EUR	44.076,8	4,7%	40.376,8	4,2%	-3.700,0	-8,4%
3. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	15,1	0,0%	0,0	0,0%	-15,0	-99,9%

*) Depozyty przyjęte od JSFP posiadających osobowość prawną

**) Depozyty sądowe od JSFP posiadających osobowość prawną i podmiotów spoza SFP oraz depozyty zabezpieczające w ramach umów CSA

Tablica 5. Zadłużenie Skarbu Państwa w układzie podmiotowym (nominał, mln zł)

	XII 2017	struktura	XII 2018	struktura	zmiana	
		XII 2017 w %		XII 2018 w %	XII 2018 - XII 2017 w mln zł	XII 2018 - XII 2017 w %
Zadłużenie Skarbu Państwa	928.473,0	100,0%	954.269,3	100,0%	25.796,3	2,8%
I. Zadłużenie Skarbu Państwa wobec rezydentów	456.110,5	49,1%	502.956,8	52,7%	46.846,2	10,3%
Krajowe banki komercyjne	257.325,5	27,7%	277.481,0	29,1%	20.155,5	7,8%
1. Krajowe SPW	243.897,4	26,3%	264.075,3	27,7%	20.177,9	8,3%
1.1. Rynkowe SPW	243.897,4	26,3%	264.075,3	27,7%	20.177,9	8,3%
obligacje OK	22.540,2	2,4%	13.958,5	1,5%	-8.581,7	-38,1%
obligacje PS	78.490,1	8,5%	80.819,3	8,5%	2.329,2	3,0%
obligacje DS	30.284,4	3,3%	42.477,3	4,5%	12.192,9	40,3%
obligacje WS	3.508,7	0,4%	9.110,0	1,0%	5.601,4	159,6%
obligacje IZ	668,1	0,1%	442,1	0,0%	-226,0	-33,8%
obligacje WZ	108.406,0	11,7%	117.268,0	12,3%	8.862,0	8,2%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	20,5	0,0%	67,9	0,0%	47,4	231,1%
depozyty JSFP*	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
pozostałe depozyty**	20,5	0,0%	67,9	0,0%	47,4	231,2%
zobowiązania wymagalne	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	22,9%
inne	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
3. Zagraniczne SPW	13.407,6	1,4%	13.337,8	1,4%	-69,8	-0,5%
Krajowy sektor pozabankowy	198.785,0	21,4%	225.475,7	23,6%	26.690,7	13,4%
1. Krajowe SPW	174.491,2	18,8%	191.360,6	20,1%	16.869,5	9,7%
1.1. Rynkowe SPW	159.136,8	17,1%	171.669,6	18,0%	12.532,8	7,9%
obligacje OK	14.762,2	1,6%	9.679,9	1,0%	-5.082,3	-34,4%
obligacje PS	36.569,2	3,9%	42.638,3	4,5%	6.069,1	16,6%
obligacje DS	37.329,9	4,0%	37.995,3	4,0%	665,4	1,8%
obligacje WS	19.139,2	2,1%	25.334,9	2,7%	6.195,7	32,4%
obligacje IZ	2.425,8	0,3%	3.092,4	0,3%	666,6	27,5%
obligacje WZ	46.910,5	5,1%	50.928,9	5,3%	4.018,4	8,6%
obligacje PP	2.000,0	0,2%	2.000,0	0,2%	0,0	0,0%
1.2. Oszczędnościowe SPW	15.354,4	1,7%	19.691,0	2,1%	4.336,6	28,2%
obligacje OTS	646,4	0,1%	1.163,3	0,1%	516,9	80,0%
obligacje POS	0,0	0,0%	367,6	0,0%	367,6	-
obligacje DOS	6.330,8	0,7%	6.407,0	0,7%	76,2	1,2%
obligacje TOZ	568,0	0,1%	564,1	0,1%	-3,9	-0,7%
obligacje COI	3.506,3	0,4%	6.467,8	0,7%	2.961,5	84,5%
obligacje ROS	10,1	0,0%	23,4	0,0%	13,3	132,0%
obligacje EDO	4.283,0	0,5%	4.671,9	0,5%	388,9	9,1%
obligacje ROD	9,8	0,0%	25,9	0,0%	16,1	164,9%
2. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	22.743,2	2,4%	27.450,8	2,9%	4.707,6	20,7%
depozyty JSFP*	18.518,7	2,0%	21.670,5	2,3%	3.151,8	17,0%
pozostałe depozyty**	4.202,4	0,5%	5.751,3	0,6%	1.548,8	36,9%
zobowiązania wymagalne	18,6	0,0%	25,5	0,0%	6,9	37,1%
inne	3,5	0,0%	3,5	0,0%	0,0	1,1%
3. Zagraniczne SPW	1.550,6	0,2%	6.664,4	0,7%	5.113,7	329,8%
II. Zadłużenie Skarbu Państwa wobec nierezydentów	472.362,4	50,9%	451.312,5	47,3%	-21.049,9	-4,5%
1. Krajowe SPW	202.714,5	21,8%	191.459,0	20,1%	-11.255,5	-5,6%
1.1. Rynkowe SPW	202.676,8	21,8%	191.412,4	20,1%	-11.264,5	-5,6%
obligacje OK	9.375,9	1,0%	7.713,2	0,8%	-1.662,7	-17,7%
obligacje PS	65.332,0	7,0%	57.908,2	6,1%	-7.423,7	-11,4%
obligacje DS	109.745,4	11,8%	94.251,0	9,9%	-15.494,4	-14,1%
obligacje WS	13.446,2	1,4%	28.034,1	2,9%	14.587,9	108,5%
obligacje IZ	1.449,8	0,2%	1.096,3	0,1%	-353,5	-24,4%
obligacje WZ	3.327,6	0,4%	2.409,5	0,3%	-918,1	-27,6%
1.2. Oszczędnościowe SPW	37,6	0,0%	46,6	0,0%	9,0	23,9%
obligacje OTS	0,8	0,0%	1,1	0,0%	0,3	35,7%
obligacje POS	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje DOS	8,9	0,0%	9,7	0,0%	0,8	8,4%
obligacje TOZ	0,9	0,0%	0,5	0,0%	-0,4	-45,1%
obligacje COI	6,9	0,0%	12,9	0,0%	6,0	86,9%
obligacje ROS	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
obligacje EDO	20,0	0,0%	22,3	0,0%	2,3	11,6%
obligacje ROD	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	-
2. Zagraniczne SPW	198.144,0	21,3%	191.125,9	20,0%	-7.018,1	-3,5%
3. Kredyty zagraniczne	70.822,6	7,6%	68.719,1	7,2%	-2.103,5	-3,0%
Europejski Bank Inwestycyjny	40.681,1	4,4%	38.725,1	4,1%	-1.956,0	-4,8%
Bank Światowy	29.262,1	3,2%	29.044,2	3,0%	-217,9	-0,7%
Bank Rozwoju Rady Europy	879,4	0,1%	949,8	0,1%	70,4	8,0%
4. Pozostałe zadłużenie Skarbu Państwa	681,4	0,1%	8,5	0,0%	-672,9	-98,8%

*) Depozyty przyjęte od JSFP posiadających osobowość prawną

**) Depozyty sądowe od JSFP posiadających osobowość prawną i podmiotów spoza SFP oraz depozyty zabezpieczające w ramach umów CSA

Tablica 6. ZESTAWIENIE DOCHODÓW I WYDATKÓW SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH W ROKU 2018

w mln zł

	Sektor finansów publicznych 1)	Konsolidacja międzyszczeblowa	Podsektor rządowy 2)	Konsolidacja podsektora rządowego	Podsektor samorządowy 2)	Konsolidacja podsektora samorządowego	Podsektor ubezpieczeń społecznych 2)	Konsolidacja podsektora ubezpieczeń społecznych
I. DOCHODY OGÓŁEM	864.902,9	262.317,4	477.526,4	37.747,5	288.441,0	14.958,0	361.252,9	9.357,7
1. Dochody podatkowe	437.505,4	748,0	349.064,4	289,4	89.189,0	416,6	0,0	0,0
- podatki pośrednie	248.420,7	307,6	248.728,3	229,2	0,0	0,0	0,0	0,0
- podatek dochodowy od osób prawnych	44.232,8	45,6	34.580,8	60,1	9.697,6	0,0	0,0	0,0
- podatek dochodowy od osób fizycznych	110.815,2	0,0	59.558,7	0,0	51.256,5	0,0	0,0	0,0
- inne podatki	34.036,7	394,8	6.196,6	0,1	28.234,9	416,6	0,0	0,0
2. Dochody niepodatkowe	427.397,5	261.569,4	128.462,0	37.458,1	199.252,0	14.541,4	361.252,9	9.357,7
- dywidenda	3.128,4	0,0	2.792,2	0,0	257,4	0,0	78,8	0,0
- wpłaty z zysku NBP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- cło	4.034,6	0,0	4.034,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- składki	247.074,2	27.335,8	375,5	0,0	0,0	0,0	274.034,5	3.103,4
- pozostałe dochody	107.470,6	217.498,7	56.124,2	35.323,8	182.851,4	14.486,6	85.993,7	6.254,3
- środki z UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	65.689,7	16.734,9	65.135,5	2.134,3	16.143,2	54,8	1.145,9	0,0
II. WYDATKI OGÓŁEM	861.213,4	262.317,4	488.309,2	37.747,5	295.580,3	14.958,0	339.641,3	9.357,7
1. Dotacje i subwencje	66.140,4	176.264,2	226.097,0	32.854,5	15.968,5	8.803,2	339,1	4.440,3
2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych	360.725,9	40.393,1	29.668,2	0,0	42.586,4	0,0	328.864,4	1.556,2
3. Inne wydatki bieżące	279.951,3	28.772,3	117.463,3	779,3	181.327,9	2.617,6	9.932,4	3.361,2
4. Wydatki majątkowe	105.001,9	16.227,0	67.132,4	3.818,6	53.591,1	3.537,1	505,4	0,0
5. Obsługa długu publicznego	30.733,1	660,8	29.287,5	295,1	2.106,4	0,1	0,0	0,0
6. Środki własne Unii Europejskiej	18.660,8	0,0	18.660,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
III. DEFICYT / NADWYŻKA (I.-II.)	3.689,5	0,0	-10.782,8	0,0	-7.139,3	0,0	21.611,6	0,0

1) Po wyeliminowaniu transferów wewnątrz sektora między jego elementami.

2) Po wyeliminowaniu transferów wewnątrz podsektora.

Tablica 7. Dochody budżetu państwa

	2017	2018		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	1	tys. zł		%	
	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM	350.414.702	355.705.405	380.048.140	108,5	106,8
Dochody podatkowe i niepodatkowe	348.929.084	353.581.317	378.241.754	108,4	107,0
1. Dochody podatkowe	315.257.413	331.672.637	349.353.843	110,8	105,3
1.1. Podatki pośrednie	226.702.700	237.913.982	248.957.472	109,8	104,6
a) podatek od towarów i usług	156.801.211	166.000.000	174.947.071	111,6	105,4
b) podatek akcyzowy	68.261.286	70.000.000	72.108.486	105,6	103,0
c) podatek od gier	1.640.203	1.913.982	1.901.915	116,0	99,4
1.2. Podatek CIT	29.758.467	32.400.000	34.640.853	116,4	106,9
1.3. Podatek PIT	52.668.801	55.500.000	59.558.738	113,1	107,3
1.4. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	1.786.224	1.290.000	1.689.121	94,6	130,9
1.5. Podatek od niektórych instytucji finansowych	4.341.221	4.568.655	4.507.386	103,8	98,7
1.6. Pozostałe dochody podatkowe	1	0	273		
2. Dochody niepodatkowe	33.671.671	21.908.680	28.887.911	86	132
2.1. Dywidendy i wpłaty z zysku	2.427.406	2.247.987	2.792.216	115,0	124,2
2.2. Wpłaty z zysku NBP	8.740.937				
2.3. Cło	3.555.681	3.787.000	4.034.596	113,5	106,5
2.4. Dochody państwowych jednostek budżetowych i inne dochody niepodatkowe	16.825.199	13.611.334	19.801.635	117,7	145,5
2.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2.122.448	2.262.359	2.259.465	106,5	99,9
3. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi	1.485.618	2.124.088	1.806.385	121,6	85,0

Tablica 8. Wykonanie w 2019 r. wydatków budżetu państwa, które w 2018 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
Ogółem budżety urzędów naczelných, jednostek centralnych, wojewodów i samorządowych kolegiów odwoławczych		5.117.403	3.794.965	74,2	222.438
	cz. 07 NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI				
1	Zakup serwerów	849	849	100,0	0
	cz. 09 KRAJOWA RADA RADIOFONII I TELEWIZJI				
2	Realizacja Projektu "Telemetria Polska"	13.000	0	0,0	13.000
3	Realizacja Projektu "Telemetria Polska"	6.000	0	0,0	6.000
	cz. 13 INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ - KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU				
		3.811	1.993	52,3	1.818
4	Adaptacja części nieruchomości przy ul. Strzeleckiej 8 w Warszawie na potrzeby placówki dydaktycznej Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	1.002	1.002	100,0	0
5	Przebudowa, remont i rewaloryzacja zabytkowej willi z ogrodem - siedziby Oddziału IPN przy ul. Piotra Skargi 14 w Szczecinie	2.020	202	10,0	1.818
6	Wykonanie przebudowy czytelnicy na pomieszczenia biurowe w budynku „B” przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie	789	789	100,0	0
	cz. 18 BUDOWNICTWO, PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE ORAZ MIESZKALNICTWO				
		2.817	2.348	83,3	469
7	Aktualizacja bazy danych obiektów topograficznych dla wybranych obszarów Polski	588	221	37,5	367
8	Zakup komputerów stacjonarnych i przenośnych	750	747	99,6	3
9	Dostosowanie baz danych EGiB do wymagań ZSIN	595	517	87,0	77
10	Zakup w ramach rozwoju Systemu Uniwersalny Moduł Mapowy	884	863	97,6	21
	cz. 19 BUDŻET, FINANSE PUBLICZNE I INSTYTUCJE FINANSOWE				
		69.477	60.992	87,8	8.486
11	Wydatki bieżące z tytułu realizacji konkursu MinFinTech	67	61	91,7	6
12	Usługi remontowe	480	334	69,6	146
13	Zakup usług bieżących z zakresu elektronicznej archiwizacji i zarządzania	117	85	72,4	32
14	Składka na rzecz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju	6.375	6.375	100,0	0
15	Prace budowlane w budynku Ministerstwa Finansów	2.270	2.250	99,1	20
16	Zakupy inwestycyjne Centrali Ministerstwa Finansów	350	217	62,1	133
17	Zakup umundurowania dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej	2.129	2.128	99,9	1
18	Budowa, przebudowa oraz modernizacja nieruchomości izb administracji skarbowej	5.977	5.778	96,7	199

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
19	Zakup urządzenia RTG wraz z budową infrastruktury towarzyszącej na Drogowym Przejściu Granicznym w Dorohusku	14.822	14.821	100,0	1
20	Zakupy inwestycyjne dla izb administracji skarbowej	6.282	250	4,0	6.033
21	Zakup sprzętu informatycznego oraz oprogramowania na potrzeby Ministerstwa Finansów i jednostek podległych	1.868	597	32,0	1.271
22	Zakup usług zewnętrznych z zakresu IT	11.003	10.996	99,9	8
23	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii Ministerstwa Finansów	69	60	86,7	9
24	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	561	0	0,0	561
25	Zakupy inwestycyjne Ministerstwa Finansów i jednostek podległych w zakresie IT	17.107	17.041	99,6	66
	cz. 20 GOSPODARKA	5.300	2.256	42,6	3.044
26	Działania sprzyjające wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki polskiej - przygotowanie analiz programów kształtowania kompetencji dla pracowników i managerów Przemysłu 4.0 oraz rekomendacje dla przygotowania ogólnokrajowego programu Przemysł 4.0	54	27	50,0	27
27	Przebudowa sal konferencyjnych w gmachu Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii	440	401	91,0	39
28	Działania sprzyjające wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki polskiej - opracowania koncepcji, metodyk, analiz na potrzeby przygotowania funkcjonowania Platformy Przemysłu Przyszłości oraz przygotowanie do przeprowadzenia testów funkcjonalnych pilotażowej instalacji demonstracyjnej cyfryzacji przemysłu	3.997	1.020	25,5	2.978
29	Wydatki inwestycyjne w gmachu Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii - modernizacja instalacji wodociągowej, hydrantowej, przeciwpożarowej, wykonanie instalacji przeciwwilgociowej	808	808	100,0	0
	cz. 22 GOSPODARKA WODNA	44.415	43.535	98,0	879
30	Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami	417	343	82,4	73
31	Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami	28.400	27.594	97,2	806
32	Zakup sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań statutowych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie	15.598	15.598	100,0	0
	cz. 24 KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	45.205	43.773	96,8	1.432
33	Przebudowa instalacji teletechnicznych systemu sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN) oraz systemu kontroli dostępu (SKD) w budynkach MKiDN przy ul. Krakowskie Przedmieście 15 w Warszawie	965	965	100,0	0
34	Wykonanie projektu urbanistyczno-architektonicznego Międzynarodowego Centrum Muzyki w Żelazowej Woli oraz analizy formalno-prawne Biura Inwestycji Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina	1.700	1.140	67,1	560
35	Modernizacja poddasza pałacu Józefa Brandta Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku	357	357	100,0	0
36	Budowa Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie	4.500	4.500	100,0	0

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł	w tys. zł	%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
37	Budowa Muzeum Historii Polski w Warszawie	21.011	21.011	100,0	0
38	Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku	7.505	7.504	100,0	1
39	Zakup kolekcji rzeźb Augusta Zamoyskiego wraz z prawami autorskimi do archiwum i dzieł filmowych dla Muzeum Narodowego w Warszawie	3.048	3.048	100,0	0
40	Przebudowa i adaptacja budynków na cele Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce	3.508	3.463	98,7	45
41	Adaptacja budynku na potrzeby Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej wraz z wykonaniem ekspozycji stałej	1.300	502	38,6	798
42	Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku	615	615	100,0	0
43	Zakup nieruchomości Willa "U Dziadka" zlokalizowanej przy ul. Mickiewicza 45/47 w Otwocku przez Narodowy Instytut Dziedzictwa	697	668	95,8	29
	cz. 29 OBRONA NARODOWA	52.702	52.482	99,6	220
44	Zakup sprzętu informatyki i oprogramowania dla urzędu MON	157	156	99,2	1
45	Zakup sprzętu informatyki i oprogramowania dla Ataszatów Obrony	308	306	99,4	2
46	Zakup kombinezonów czołgisty i ubrań ochronnych	12.568	12.561	99,9	6
47	Remont sprzętu inżynierskiego - naprawa główna transportera pływającego PTS-M	4.999	4.999	100,0	0
48	Budowa i wdrażanie systemu Active Directory oraz poczty elektronicznej	1.662	1.451	87,3	210
49	Modernizacja ustawiacza min PMR-3 do wersji UMP-03	1.028	1.028	100,0	0
50	Zakup sprzętu informatyki i oprogramowania dla RON, w tym: dostawa notebooków i tabletów oraz sprzętu do rozbudowy systemu VoIP/VTC	12.163	12.163	100,0	0
51	Zakup średnich i ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	19.817	19.817	100,0	0
	cz. 30 OŚWIATA I WYCHOWANIE	17.900	16.359	91,4	1.541
52	Zakup nowoczesnego rozwiązania informatycznego umożliwiającego publikację przygotowanych w ramach środków unijnych e-materiałów i e-zasobów, wraz z kodami źródłowymi	17.900	16.359	91,4	1.541
	cz. 32 ROLNICTWO	584	579	99,2	5
53	Modernizacja pomieszczeń laboratoryjnych i biurowych Pracowni Wykrywania i Identyfikacji GMO w Centralnym Laboratorium w Toruniu	150	150	100,0	0
54	Wybór reprezentatywnej grupy gospodarstw rolnych w ramach Polskiego FADN w celu wygenerowania szacunkowej informacji o stanie dochodów gospodarstw rolnych dla roku 2018	434	429	98,9	5
	cz. 33 ROZWÓJ WSI	890.204	818.060	91,9	72.144
55	Modernizacja i pierwsze wyposażenie nowej siedziby Oddziału Terenowego KOWR w Gorzowie Wielkopolskim	1.900	1.845	97,1	55
56	Rozbudowa posiadanego oprogramowania do backupu o nowe licencje wraz ze wsparciem technicznym	762	720	94,5	42
57	Zakup wsparcia technicznego oprogramowania do monitoringu infrastruktury sieciowej	941	797	84,7	144

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł	w tys. zł	%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
58	Dopłaty krajowe do materiału siewnego	75.213	71.918	95,6	3.295
59	Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2017 r. huraganu, deszczu nawalnego lub gradu	33.300	27.316	82,0	5.984
60	Pomoc finansowa dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, powstałe na powierzchni uprawy objęły co najmniej 30% danej uprawy	19.450	19.268	99,1	182
61	Pomoc finansowa w formie nieoprocentowanej pożyczki dla producentów świń, z terenów zagrożonych afrykańskim pomorem świń, na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych	3.000	2.713	90,4	287
62	Refundacja wydatków poniesionych przez producentów świń na dostosowanie gospodarstw do wymogów utrzymywania świń - bioasekuracja	35.024	31.362	89,5	3.662
63	Rozbudowa sieci LAN	410	410	100,0	0
64	Zakup licencji oprogramowania do monitorowania infrastruktury sieciowej	4.704	4.704	100,0	0
198	Pomoc dla gospodarstw rolnych, w których powstały szkody spowodowane wystąpieniem w roku 2018 suszy lub powodzi	715.500	657.007	91,8	58.493
	cz. 34 ROZWÓJ REGIONALNY	81.000	9.993	12,3	71.007
65	Pomoc finansowa na zadania realizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich	81.000	9.993	12,3	71.007
	cz. 35 RYNKI ROLNE	700	565	80,7	135
66	Zakup odczynników chemicznych na potrzeby wykonywania badań artykułów rolno-spożywczych	700	565	80,7	135
	cz. 38 SZKOLNICTWO WYŻSZE	3.000	3.000	100,0	0
67	Odnowa i adaptacja historycznego budynku byłego obiektu magazynowego Zakładów Przemysłu Tytoniowego przy ul. Kolbego w Oświęcimiu na potrzeby Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu	3.000	3.000	100,0	0
	cz. 39 TRANSPORT	3.039.577	1.907.400	62,8	32.177
68	Bieżące utrzymanie i remonty sieci drogowej	8.462	8.462	100,0	0
69	Bieżące utrzymanie i remonty sieci drogowej	50.000	50.000	100,0	0
70	Inwestycje budowlane realizowane w ramach Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)	37.552	6.946	18,5	30.606
71	Wydatki na zakupy inwestycyjne w ramach krajowych dróg publicznych	4.432	3.015	68,0	1.417
72	Wydatki na zakupy inwestycyjne w zakresie kosztów funkcjonowania Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad	2.016	1.862	92,4	154

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
73	Zakup przez PKP CARGO S.A. 65 sztuk nowych wagonów platform sześciosiowych do przewozu ciężkich ładunków skupionych serii Samm(n)s	37.115	37.115	100,0	0
199	Dofinansowanie Funduszu Dróg Samorządowych	1.100.000	0	0,0	0
200	Objęcie akcji PKP PLK S.A.	1.800.000	1.800.000	100,0	0
	cz. 42				
	SPRAWY WEWNĘTRZNE	495.470	489.347	98,8	6.123
74	Zakup niespersonalizowanych książeczek paszportowych	12.840	12.840	100,0	0
75	Dostosowanie hali personalizacyjnej dla potrzeb posadowienia maszyn do personalizacji paszportów ze sztywną stroną	1.236	1.121	90,7	115
76	Wyposażenie osobiste i sprzęt uzbrojenia Straży Granicznej oraz zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	29.878	27.388	91,7	2.490
77	Zakup sprzętu transportowego dla Straży Granicznej oraz sprzętu transportowego, informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	26.425	26.425	100,0	0
78	Zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	2.369	2.367	99,9	1
79	Zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	5.524	5.523	100,0	1
80	Zakup sprzętu uzbrojenia i techniki specjalnej, sprzętu warsztatowego, kwaterunkowego, informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	68.781	68.781	100,0	0
81	Zakup sprzętu uzbrojenia i techniki specjalnej, informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	90.941	90.941	100,0	0
82	Zakup sprzętu transportowego, uzbrojenia i techniki specjalnej, sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	66.129	66.128	100,0	1
83	Zakup sprzętu uzbrojenia i techniki specjalnej, sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania, a także sprzętu warsztatowego i kwaterunkowego dla Policji	6.586	6.586	100,0	0
84	Remonty obiektów policyjnych w Komendach Wojewódzkich Policji w Białymstoku, Gdańsku i w Krakowie	750	750	100,0	0
85	Inwestycje budowlane Policji w Komendach Wojewódzkich Policji w Katowicach, Łodzi i we Wrocławiu	1.420	1.420	100,0	0
86	Zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania, sprzętu transportowego, sprzętu warsztatowego i kwaterunkowego, uzbrojenia i techniki specjalnej	51.817	51.792	100,0	25
87	Wyposażenie w materiały do remontowanych posterunków Policji garnizonu pomorskiego	27	27	98,4	0
88	Zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania, sprzętu warsztatowego i kwaterunkowego, uzbrojenia i techniki specjalnej dla Policji	14.079	14.078	100,0	0
89	Remonty komisariatów Policji oraz obiektów komend miejskich i powiatowych Policji	4.083	2.454	60,1	1.629
90	Remont komisariatu Policji nr IV w Bytomiu	362	58	15,9	305
91	Inwestycje budowlane Policji: budowa nowej siedziby Komendy Powiatowej Policji w Sochaczewie oraz nadbudowa i rozbudowa siedziby Komendy Miejskiej Policji w Dąbrowie Górniczej	3.655	3.655	100,0	0
92	Zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania w Policji	5.558	5.557	100,0	0
93	Zakup umundurowania specjalistycznego Straży Granicznej	6.500	6.500	100,0	0

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
94	Budowa i przebudowa obiektów Straży Granicznej w Białymstoku, Gdańsku, Nowym Sączu, Opolu i Przemyślu	3.657	3.657	100,0	0
95	Zakup sprzętu transportowego dla Straży Granicznej	19.857	19.857	100,0	0
96	Przebudowa obiektu Służby Ochrony Państwa w Warszawie	5.000	5.000	100,0	0
97	Zakup wyposażenia indywidualnego dla grupy USAR POLAND oraz sprzętu i wyposażenia dla szkół Państwowej Straży Pożarnej	81	80	100,0	0
98	Remonty obiektów dydaktycznych, garaży i stanowisk ćwiczebnych szkół Państwowej Straży Pożarnej	2.219	2.084	93,9	135
99	Przebudowa obiektów Państwowej Straży Pożarnej	3.344	3.344	100,0	0
100	Modernizacja zabudowy pojazdu specjalnego, zakup sprzętu i wyposażenia dla szkół Państwowej Straży Pożarnej, budowa Systemu Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej (SWD PSP)	2.069	1.777	85,9	292
101	Zakup sprzętu informatyki i łączności oraz oprogramowania dla Policji	2.288	2.288	100,0	0
102	Zadania i zakupy inwestycyjne dla SP ZOZ MSWiA	57.997	56.870	98,1	1.127
	cz. 46 ZDROWIE	108.248	103.055	95,2	5.193
103	Remont budynku Ministerstwa Zdrowia przy ulicy Długiej 38/40 w Warszawie	1.283	331	25,8	952
104	System klasy ERP - Biuro Finansowo-Gospodarcze MZ	392	385	98,3	7
105	System Kontroli Dostępu (SKD) - Biuro Finansowo-Gospodarcze MZ	285	284	99,7	1
106	Centrum Symulacji Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	438	438	100,0	0
107	Rozbudowa i przebudowa budynku przy ul. Medycznej 7 w Krakowie w celu dostosowania pomieszczeń na potrzeby Centrum Innowacyjnej Edukacji Medycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie	3.000	3.000	100,0	0
108	Powstanie Śląskiego Ośrodka Kliniczno-Naukowego Zapobiegania i Leczenia Chorób Środowiskowych, Cywilizacyjnych i Wieku Podeszłego im. prof. Zbigniewa Religi w Zabrze	56	56	100,0	0
109	Budowa Centrum Medycyny Nieinwazyjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego	2.500	2.500	100,0	0
110	Budowa Stomatologicznego Centrum Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie	3.558	3.558	100,0	0
111	Wieloletni program medyczny - rozbudowa i modernizacja Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. dr Jana Bizuela w Bydgoszczy	1.328	1.328	100,0	0
112	Budowa Centralnej Sterylizacji wraz ze stacją mycia i dezynfekcji łóżek i środków transportu wewnętrznego w Instytucie Kardiologii im. Prymasa Tysiąclecia Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie w ramach budowy budynku wielofunkcyjnego na terenie Instytutu Kardiologii przy ul. Alpejskiej 42 w Warszawie	1.000	1.000	100,0	0
113	Dostosowanie ochrony przeciwpożarowej skrzydeł budynku Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie do wymaganego poziomu bezpieczeństwa pożarowego	1.000	1.000	100,0	0
114	Modernizacja Klinik i Budynków Instytutu Reumatologii w Warszawie	943	943	100,0	0

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
115	Przebudowa budynku głównego Instytutu Żywności i Żywienia w Warszawie w celu dostosowania do aktualnych wymogów budowlano-technicznych i pożarowych	700	659	94,1	41
116	Utworzenie Pediatrycznego Centrum Urazowego oraz rozbudowa i remont Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Instytucie "Centrum Zdrowia Matki Polki" w Łodzi wraz z przebudową ładowiska dla śmigłowców i zakupem sprzętu medycznego na potrzeby oddziału	4 233	4 233	100,0	0
117	Droga kołowania trawiasta o nawierzchni wzmocnionej - Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Warszawie	350	350	100,0	0
118	Serwer wraz z instalacją oprogramowania i aktualizacją środowiska produkcyjnego do obsługi systemu BANK KRWI - RCKiK w Raciborzu	391	296	75,6	95
119	Realizacja programu polityki zdrowotnej pn. Program profilaktyki i leczenia chorób układu sercowo - naczyniowego POLKARD na lata 2017 - 2020	359	299	83,2	60
120	Realizacja programu polityki zdrowotnej, pn. Leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z wirusem HIV w Polsce na lata 2017-2020 - zakup leków ARV	54.700	54.698	100,0	2
121	Realizacja programu polityki zdrowotnej - programu wieloletniego na lata 2011-2020 pn. Narodowy Program Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej	247	0	0,0	247
122	Realizacja programu polityki zdrowotnej pn. Program profilaktyki i leczenia chorób układu sercowo - naczyniowego POLKARD na lata 2017 - 2020	3 278	1 357	41,4	1 920
123	Zakup sprzętu i oprogramowania na potrzeby utrzymania i rozwoju systemów teleinformatycznych, realizacja zadań informacyjno-promocyjnych oraz wsparcie w wykonaniu aplikacji analitycznej służącej do wizualizacji raportów w systemie Qlik Sense	512	393	76,8	119
124	Zakup szczepionek służących do przeprowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych	19 125	19 125	100,0	0
125	Zakup sprzętu i oprogramowania na potrzeby utrzymania i rozwoju systemów teleinformatycznych, realizacja zadań informacyjno-promocyjnych oraz wsparcie w wykonaniu aplikacji analitycznej służącej do wizualizacji raportów w systemie Qlik Sense	71	71	100,0	0
126	Zakup przez Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia lokalu nr 4, usytuowanego na III piętrze w budynku położonym w Warszawie przy ul. Stanisława Dubois 5A	8 500	6 750	79,4	1 750
	cz. 48 GOSPODARKA ZŁOŻAMI KOPALIN	150 000	150 000	100,0	0
201	Dofinansowanie zadań restrukturyzacyjnych w sektorze górnictwa węgla kamiennego	150 000	150 000	100,0	0
	cz. 56 CENTRALNE BIURO ANTYKORUPCYJNE	18 969	17 791	93,8	1 178
127	Zakup sprzętu teleinformatycznego dla nowozatrudnionych funkcjonariuszy w CBA oraz wymiana wyeksploatowanego sprzętu	2 673	2 451	91,7	222
128	Opracowanie dokumentacji projektowej i inwestorskiej dla potrzeb wykonania robót budowlanych w budynku siedziby Centralnego Biura Antykorupcyjnego położonym w Warszawie przy Al. Ujazdowskich 9	178	178	100,0	0
129	Przebudowa obiektu siedziby Delegatury CBA w Gdańsku	700	700	100,0	0

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
130	Budowa systemów ewidencyjno-koordynacyjnych w celu koordynacji informacji i działań jednostek organizacyjnych CBA	1.087	1.087	100,0	0
131	Budowa Systemu Analiz Rejestrów Państwowych na potrzeby CBA	813	329	40,5	484
132	Modernizacja i rozbudowa elektronicznych systemów zabezpieczeń w Delegaturze CBA w Poznaniu	1.451	1.451	100,0	0
133	Modernizacja i rozbudowa systemów zabezpieczeń w Ośrodku Szkoleniowo - Konferencyjnym w Lucieniu	1.971	1.971	100,0	0
134	Opracowanie dokumentacji projektowej systemów zabezpieczeń i infrastruktury teleinformatycznej dla nieruchomości przy ul. Krzywickiego w Warszawie	185	65	35,0	120
135	Zakup nieruchomości na siedzibę Delegatury CBA we Wrocławiu	9.350	8.998	96,2	352
136	Zakup przenośnego urządzenia rentgenowskiego dla użytku wewnętrznego CBA	560	560	100,0	0
	cz. 57				
	AGENCJA BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO	24.372	23.764	97,5	608
137	Zakup amunicji na potrzeby ABW	972	972	100,0	0
138	Remont ogrodzenia wraz z wymianą bram wjazdowych i szlabanów - ABW	700	699	99,9	1
139	Remont pomieszczeń biurowych w pracowni badań dokumentów - ABW	100	100	100,0	0
140	Remont posadzek w pomieszczeniu budynku Delegatury ABW w Katowicach	150	146	97,1	4
141	Wymiana pionów wodno-kanalizacyjnych wraz z remontem łazienek - ABW	500	500	100,0	0
142	Budowa systemu klimatyzacji w budynkach służbowych - ABW	500	500	100,0	0
143	Dokumentacja projektowo-kosztorysowa przebudowy budynku biura przepustek - ABW	100	1	1,1	99
144	Modernizacja pomieszczeń daktyloskopii - ABW	950	947	99,6	3
145	Wykonanie rozbiórki budynku oraz budowa płyty fundamentowej wraz z posadowieniem na niej kontenera magazynowego - ABW	100	100	100,0	0
146	Zakup i montaż elektronicznych depozytów skrzynkowych w obiektach ABW	2.300	1.815	78,9	485
147	Zakup samochodów osobowych na potrzeby ABW	6.000	5.985	99,7	15
202	Realizacja zadań w ramach Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2017-2026	12.000	12.000	100,0	0
	cz. 85/02				
	WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE	1.565	1.564	99,9	1
148	Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych z zabudową systemu gaśniczo-tnącego do gaszenia pożarów wewnętrznych	1.565	1.564	99,9	1

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
	cz. 85/04 WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE	215	215	100,0	0
149	Uzupełnienie wydatków związanych z realizacją zadań przez Komendy Powiatowe Państwowej Straży Pożarnej w Brodnicy, Inowrocławiu, Nakle nad Notecią, Sępólnie Krajeńskim	215	215	100,0	0
	cz. 85/06 WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE	5.061	3.596	71,0	1.466
150	Sprzęt informatyki i łączności	100	100	99,8	0
151	Sprzęt informatyki i łączności	366	364	99,5	2
152	Dofinansowanie realizacji zadań przez komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej, w tym na usługi remontowe	435	435	100,0	0
153	Budowa Komendy Powiatowej PSP w Lubartowie z bazą ratowniczo- gaśniczych kontenerów wymiennych - Przedsięwzięcie objęte Programem modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2017-2020	4.000	2.542	63,6	1.458
154	Doposażenie techniczne oraz wymiana zużytego lub wyeksploatowanego sprzętu wykorzystywanego podczas działań ratowniczych, prowadzonych przez jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej związanych z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych	160	154	96,3	6
	cz. 85/08 WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE	985	985	100,0	0
155	Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego na potrzeby województwa	685	685	100,0	0
156	Doposażenie techniczne oraz wymiana sprzętu wykorzystywanego podczas działań ratowniczych prowadzonych przez jednostki organizacyjne PSP, związanych z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków klęsk żywiołowych	300	300	100,0	0
	cz. 85/10 WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE	611	611	100,0	0
157	Budowa bazy ratownictwa wodnego KP PSP w Sieradzu. Zbiornik Jeziorsko	611	611	100,0	0
	cz. 85/12 WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	2.391	1.555	65,0	836
158	Budowa ścieżki rowerowej związanej z miejscami pamięci KL Auschwitz- Birkenau	569	569	100,0	0
159	Przebudowa ul. Lisowce i ul. Obozowej w Brzeszczach	775	775	100,0	0
160	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach MUW poprzez wdrożenie inteligentnego zarządzania energią z wykorzystaniem OZE, zlokalizowanych w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu	836	0	0,0	836
161	Zakupy inwestycyjne – zestawy do stabilizacji uszkodzonych konstrukcji budowlanych	210	210	100,0	0

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
	cz. 85/14				
	WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	9.148	9.148	100,0	0
162	Dostosowanie kompleksu budynków przy pl. Bankowym 3/5 do obowiązujących przepisów ochrony przeciwpożarowej Warszawa. Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych kompleksu budynków przy pl. Bankowym 3/5 i Al. Solidarności 81, w tym przebudowa łazienek, pomieszczeń socjalnych i budowa windy i podnośników. Modernizacja budynków delegatur Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie	3.617	3.617	100,0	0
163	Zakup ubrań specjalnych	920	920	100,0	0
164	Budowa Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Legionowie	2.500	2.500	100,0	0
165	Zakup komory dymowej z przeznaczeniem dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Powiecie Warszawskim Zachodnim	850	850	100,0	0
166	Zakup sprzętu transportowego	500	500	100,0	0
167	Uzupełnienie wydatków związanych z realizacją zadań przez komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej	18	18	100,0	0
168	Uzupełnienie wydatków związanych z realizacją zadań przez komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej, w tym na odtworzenie zużytego sprzętu i wyposażenia, usługi remontowe	243	243	100,0	0
169	Budowa Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Węgrowie	500	500	100,0	0
	cz. 85/16				
	WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE	602	602	100,0	0
170	Remonty pomieszczeń i instalacji w budynku Komendy Wojewódzkiej PSP w Opolu	202	202	100,0	0
171	Remonty pomieszczeń i instalacji w budynku Komendy Wojewódzkiej PSP w Opolu	400	400	100,0	0
	cz. 85/18				
	WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE	1.500	1.500	100,0	0
172	Budowa strażnicy JRG nr 3 dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie	1.500	1.500	100,0	0
	cz. 85/20				
	WOJEWÓDZTWO PODLASKIE	8.868	8.868	100,0	0
173	Zakup i montaż skanera do prześwietlania wagonów kolejowych na kolejowym przejściu granicznym w Kuźnicy Białostockiej	6.226	6.226	100,0	0
174	Rozbudowa istniejącego budynku biurowego na potrzeby Centrum Powiadamiania Ratunkowego	272	272	100,0	0
175	Zakup namiotu pneumatycznego z wyposażeniem na potrzeby Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku	50	50	99,6	0
176	Zakup sprzętu i aparatury medycznej z zakresu kardiologii wraz z montażem w Oddziale Chorób Wewnętrznych w Szpitalu Ogólnym w Wysokiem Mazowieckiem	2.320	2.320	100,0	0

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
	cz. 85/22 WOJEWÓDZTWO POMORSKIE	175	175	100,0	0
177	Remont pomieszczeń z przystosowaniem na pracownię ASF	175	175	100,0	0
	cz. 85/24 WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE	250	83	33,3	167
178	Zakup samochodu patrolowego dla oddziałów celnych granicznych - lotnicze przejście graniczne Katowice-Pyrzowice	90	83	92,6	7
179	Lasery wykrywacze materiałów wybuchowych i narkotyków dla Szóstego Referatu Realizacji Granicznego Portu Lotniczego - lotnicze przejście graniczne Katowice-Pyrzowice	160	0	0,0	160
	cz. 85/26 WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE	908	895	98,5	13
180	Remont dachu na budynku JRG z wyprowadzeniem instalacji wentylacji grawitacyjnej z pomieszczeń	308	308	100,0	0
181	Przebudowa i adaptacja pomieszczeń Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul. K. Szymanowskiego 11 wraz z ich wyposażeniem	601	588	97,8	13
	cz. 85/28 WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE	629	629	100,0	0
182	Instalacja klimatyzacji w budynku Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Olsztynie	99	99	99,9	0
183	Remont garaży - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Elku	350	350	100,0	0
184	Roboty do prac podwodnych - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Giżycku	180	180	99,9	0
	cz. 85/30 WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE	558	558	100,0	0
185	Odtworzenie zużytego sprzętu i wyposażenia, usługi remontowe - naprawa podnośnika w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pile	480	480	100,0	0
186	Adaptacja obiektu będącego w dyspozycji Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Lesznie na magazyn przeciwpowodziowy	78	78	100,0	0
	cz. 85/32 WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE	4.010	3.989	99,5	21
187	Uzupełnienie wydatków na gospodarkę nieruchomościami dla Powiatu Gryfińskiego	276	265	95,7	12
188	Wydatki związane z realizacją zadań przez komendę wojewódzką oraz komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej	260	260	100,0	0
189	Wydatki związane z realizacją zadań przez komendę wojewódzką oraz komendy powiatowe/miejskie Państwowej Straży Pożarnej	825	825	100,0	0
190	Budowa strażnicy JRG 1 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Koszalinie przy ul. Fałata	1.464	1.464	100,0	0

Nr zadania	Zadanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik 4/3	Przekazano na dochody*
		w tys. zł		%	w tys. zł
1	2	3	4	5	6
191	Wydatki związane z wyposażeniem i utrzymaniem wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych	352	352	99,9	0
192	Na zakupy inwestycyjne dla Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Szczecinie: w tym zakup spektrometru ICP – MS	833	824	98,9	9
	cz. 86/61 SAMORZĄDOWE KOLEGIUM ODWOŁAWCZE W PŁOCKU	59	19	32,9	40
193	Remont elewacji ściany budynku SKO w Płocku od strony zachodniej po wyburzeniu sąsiedniego budynku Skarbu Państwa	59	19	32,9	40
	cz. 88 POWSZECHNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE PROKURATURY	12.269	11.835	96,5	434
194	Finansowanie usługi świadczenia pomocy prawnej	500	500	100,0	0
195	Finansowanie opinii biegłych w ramach śledztwa Prokuratury Krajowej	1.769	1.689	95,5	80
196	Zakup urządzenia klimatyzacji precyzyjnej do serwerowni oraz regałów przesuwnych i windy towarowej do archiwum w budynku prokuratury w Warszawie przy ul. Postępu 3 w Warszawie	900	882	98,0	18
197	Zakup modułów do rozbudowy systemu kopii bezpieczeństwa przetwarzanych danych (data backup) na serwerach obsługujących użytkowników sieci LAN-WAN w siedzibie Prokuratury Krajowej	9.100	8.765	96,3	335

* W kwocie ujęto środki finansowe w wysokości 3 tys. zł przekazane w dniu 7 maja 2019 r. na dochody budżetu państwa pochodzące ze zwrotu dotacji udzielonej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z przeznaczeniem na zadania dotyczące poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin, a także wspierania wszechstronnego rozwoju terenów wiejskich (zadanie 65 w cz. 34 - Rozwój regionalny pt. "Pomoc finansowa na zadania realizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich")